

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Προπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΟΥ ΔΕΙΚΤΗ
ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΑ
ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ**

Φοιτητής: Γεώργιος Μάρας

Επιβλέπων Καθηγητής: Καλλιώρας Δημήτριος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Πολυτεχνική σχολή Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας
& Περιφερειακής Ανάπτυξης

**Ανάπτυξη νέου δείκτη ευημερίας με βάση αντικειμενικά και
υποκειμενικά κριτήρια**

**Development of a new welfare index based on objective and subjective
criteria**

Βόλος, 2023

*Στον πολυαγαπημένο μου παππού και στήριγμά μου, Γεώργιο
Χρυσανθακόπουλο που δεν έπαψε ποτέ να πιστεύει σε μένα...*

Βεβαιώνω ότι η παρούσα εργασία είναι δική μου, δεν έχει συγγραφεί από άλλο πρόσωπο με ή χωρίς αμοιβή, δεν έχει αντιγραφεί από δημοσιευμένη ή αδημοσίευτη εργασία άλλου και δεν έχει προηγουμένως υποβληθεί για βαθμολόγηση στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ή αλλού. Βεβαιώνω ότι είμαι εν γνώσει των κανόνων περί λογοκλοπής του ΤΜΧΠΠΑ και ότι στο πλαίσιο αυτού έχουν τηρηθεί όλοι οι κανόνες κατά την ακαδημαϊκή δεοντολογία, σχετικά με αναφορές, βιβλιογραφία, κ.λπ., τόσο από έντυπες όσο και από ηλεκτρονικές πηγές. Σε περίπτωση λογοκλοπής αποδέχομαι όλες ανεξαιρέτως τις ποινές που προβλέπουν οι εκάστοτε Κανονισμοί του ΠΘ ή και του ΤΜΧΠΠΑ

Ον/μο: Μάρας Γεώργιος

Ημερομηνία: 5/7/2023

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τους διδάσκοντες του Τμήματος Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, οι οποίοι μου έδωσαν τα απαραίτητα εφόδια για προχωρήσω μπροστά και να εξελιχθώ. Μου δίδαξαν πως σπουδαιότερο ρόλο έχει η εύρεση του τρόπου εφαρμογής της γνώσης παρά αυτή καθαυτή και τους είμαι ιδιαίτερα ευγνώμων για αυτό. Θέλω όμως, πάνω απ' όλα, να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου τον καθηγητή μου, Δημήτριο Καλλιώρα που απ' τη στιγμή που ξεκίνησα αυτή την προσπάθεια, βρέθηκε δίπλα μου σε κάθε σταθερό και ασταθές βήμα μου.

Περίληψη.

Η παρούσα διπλωματική εργασία, αφορά την ανάπτυξη ενός νέου δείκτη μέτρησης της ευημερίας, βασισμένος σε διάφορα υποκειμενικά και αντικειμενικά στοιχεία και κριτήρια. Ειδικότερα, γίνεται η ανάλυση της έννοιας της ευημερίας, και του δείκτη μέτρησης αυτής, δηλαδή του ΑΕΠ, αναδεικνύοντας τα προτερήματα και τα μειονεκτήματα αυτού, όπως επίσης και ασκώντας μια δριμύτατη κριτική, ως προς τον τρόπο που αυτός χρησιμοποιείται. Ταυτόχρονα, γίνεται αναφορά στους διάφορους νέους δείκτες που έχουν αναπτυχθεί για τη μέτρηση του φαινομένου της ευημερίας και την κατηγοριοποίηση αυτών, ούτως ώστε τα εύστοχα πορίσματα και οι παρατηρήσεις δια μέσω αυτής της διαδικασίας, να οδηγήσουν στην δημιουργία ενός νέου δείκτη που θα μετρά αποτελεσματικότερα την ανάπτυξη του φαινομένου.

Λέξεις-Κλειδιά: Ευημερία, Μεγέθυνση, Δείκτες, ΑΕΠ, Υγεία, Ποιότητα Ζωής, Εκπαίδευση, Περιφερειακή Ανάπτυξη, Ανισότητες, Υποκειμενικότητα, Ανθρωποκεντρισμός, Ανταγωνισμός, Περιβάλλον, Κοινωνία, Οφέλη, Επιδράσεις, Οικονομία, Συσχέτιση, Pearson, μεταβλητές.

Abstract.

This thesis concerns the development of a new indicator of well-being, based on various subjective and objective data and criteria. In particular, it analyses the concept of prosperity and the indicator of its measurement, i. e. GDP, highlighting its advantages and disadvantages, as well as making a severe criticism of the way it is used. At the same time, reference is made to the various new indicators that have been developed to measure the phenomenon of well-being and their categorization, so that the findings and observations made through this process can lead to the creation of a new indicator that will more effectively measure the development of the phenomenon.

Key – Words: Prosperity, Growth, Indicators, GDP, Health, Quality of life, Education, Regional Development, Inequalities, Subjectivity/eness, Anthropocentrism,

Competition, Environment, Society, Benefits, Effects, Economy, Correlation, Pearson, Variables.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1 : Η Ευημερία & Το ΑΕΠ.	3
1.2 Η Οικονομική Θεωρεία Της Ευημερίας.	6
1.3 Εισαγωγή Στο ΑΕΠ.	9
1.4 Ιστορική Αναδρομή.	10
1.5 Μέτρηση Της Ευημερίας Μέσω Του ΑΕΠ.	13
1.6. Μειονεκτήματα Χρήσης Του ΑΕΠ Ως Δείκτη Μέτρησης.	14
Κεφάλαιο 2 : Οι Δείκτες & Οι Κατηγορίες Τους.	17
2.1 Εισαγωγή Στους Εναλλακτικούς Δείκτες.	17
2.2 Εμπόδια Χρήσης.	19
2.3 Κατηγορίες Εναλλακτικών Δεικτών.	20
2.4 Κριτική Των Εναλλακτικών Δεικτών.	23
Κεφάλαιο 3 : Ανάλυση & Παρουσίαση Των Δεικτών.	25
3.1 Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index).	25
3.2 Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index).	28
3.3 Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World).	30
3.4 Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators).	32
3.5 Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom).	34
3.6 Πολυδιάστατος Δείκτης Φτώχειας (Multidimensional Poverty Index).	36
3.7 Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index).	38
3.8 Δείκτης Καλύτερης Ζωής (Better Life Index).	39
3.9 Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index).	41
3.10 Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index).	42
3.11 Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας (World Happiness Report).	44
3.12 Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index).	45
3.13 Open budget Index.	47
3.14 Youth WellBeing Index.	49
3.15 Δείκτης Χαρούμενου Πλανήτη (Happy Planet Index).	51
3.16 Επετηρίδα Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (World Competitiveness Yearbook).	54
3.17 Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας (World Happiness Report).	56
Κεφάλαιο 4 : Μελέτη Κριτηρίων & Αξόνων Ανάλυσης.	57

4.1 Άξονες Αναλύσεις.	57
4.2 Οι Δείκτες Στους Άξονες Ανάλυσης.	59
4.3 Το Μοντέλο Pearson.	62
4.4 Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ και δείκτες.	64
4.4.1 Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ και δείκτες για την ΕΕ και το ΗΒ.	69
4.5 Συσχετίσεις Μεταξύ των δεικτών.	73
4.5.1 Συσχετίσεις Μεταξύ των δεικτών για την ΕΕ και το ΗΒ.	77
Κεφάλαιό 5 : Ανάπτυξη Νέου Δείκτη.	80
5.1 Εισαγωγή.	80
5.2 Περιγραφή Του Νέου Δείκτη Ευημερίας.	81
Κεφάλαιο 6 : Εμπειρική διερεύνηση της κοινωνικής ευημερίας.	84
6.1 Μεθοδολογία της Έρευνας	84
6.2 Σημαντικότερα αποτελέσματα της Έρευνας	88
6.2.1 1 ^η κατηγορία: Ικανοποίηση και αξιολόγηση της ποιότητας ζωής	91
6.2.2 2 ^η – 3 ^η κατηγορία: Ικανοποίηση από προσωπικά στοιχεία	94
6.2.3 4 ^η κατηγορία: Ικανοποίηση από κοινωνικά στοιχεία	99
6.2.4 5 ^η κατηγορία: Το ΑΕΠ ως κοινωνικός δείκτης και πλούτος	108
6.2.5 6 ^η κατηγορία: Δείκτες και Κοινωνική Ευημερία	117
6.2.5.1. Θετικές συσχετίσεις σε ζεύγη δεικτών	122
6.2.5.2. Παράγοντες Κοινωνικής και Ατομικής Ευημερίας	128
6.3 Συμπεράσματα Έρευνας και προτάσεις	135
Κεφάλαιο 7 : Συμπεράσματα.	139
7.1 Γενικά Συμπεράσματα.	139
7.2 Μελλοντικές ερευνητικές προτάσεις.	141
Βιβλιογραφία	142

Εισαγωγή

Σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο, διακρίνεται η δημιουργία μιας εμμονής γύρω από το ζήτημα των περιφερειακών ανισοτήτων, μεταξύ των χωρών. Το γεγονός αυτό, έχει οδηγήσει στην συνεχή διερεύνηση των αιτιών του εν λόγω φαινομένου και την αμφισβήτηση τις υποθέσεις, περί σύγκλισης των οικονομιών, δια μέσου της παράλληλης αύξησης της σημασίας των θεωριών που αφορούν την ανισορροπία. Διάφορες μελέτες, υποδεικνύουν ότι περισσότερες από τις μισές περιφερειακές ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάγονται στις διάφορες ανισότητες που δημιουργούνται στο εσωτερικό των χωρών αυτής, ενώ αντίστοιχα δημιουργείται μια συσχέτιση μεταξύ του επιπέδου του ΑΕΠ και των περιφερειακών ανισοτήτων, σε μια εθνική οικονομία. Τα φαινόμενα έχουν οδηγήσει σε συζητήσεις ως προς την ανάπτυξη δεικτών, που θα υποδεικνύουν το γενικότερο επίπεδο βιωσιμότητας των χωρών και των πολιτών αυτών, αλλά και την καταγραφή νέων τρόπων ευημερίας, οι οποίοι θα αντικαταστήσουν το ΑΕΠ εξαιτίας της ελλιπούς ικανότητας του, να απεικονίσει την πραγματική η οικονομική κατάσταση της εκάστοτε χώρας και το αντίστοιχο βιοτικό επίπεδο. (Martin 1999, 2004, Dall' Erba 2003, Petrakos et al. 2003).

Στην παρούσα εργασία λοιπόν, λαμβάνει χώρα η ανάπτυξη της θεωρίας της ευημερίας και του ΑΕΠ, αναλύοντας ταυτοχρόνως διάφορους δείκτες οι οποίοι οδεύουν ως προς την περιγραφή και τη συμπλήρωση των εν λόγω φαινομένων. Ακόμα, κρίνεται η αποτελεσματικότητα αυτών, ενώ τα διάφορα πορίσματα και οι πληροφορίες που συλλέγονται, οδηγούν στη δημιουργία ενός νέου δείκτη μέτρησης της ευημερίας, ο οποίος θα βασίζεται κυριότερες σε αντικειμενικά κριτήρια και στοιχεία, όπως επίσης και σε υποκειμενικά. Βάσει αυτού, η εργασία ξεκινάει η δόμηση της μέσα από το πρώτο κεφάλαιο στο οποίο οροθετούνται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ΑΕΠ αλλά και γίνεται μια γενικότερη επεξήγηση της θεωρίας και της έννοιας της ευημερίας, στις οποίες η καλύτερη και ορθότερη κατανόηση, θα οδηγήσει στην δημιουργία νέων τρόπων μετρήσεων αυτής. Στη συνέχεια (κεφάλαιο 2), λαμβάνει χώρα μια πρώτη κριτική και κατηγοριοποίηση τόσο του ΑΕΠ, όσο και των δεικτών που δύνανται να δημιουργηθούν και να το συμπληρώσουν, ούτως ώστε στο 3ο κεφάλαιο, να γίνει μια πλήρης ανάλυση των διαφόρων δεικτών που έχουν δημιουργηθεί από τους ποικίλους επιστημονικούς και διεθνώς

αναγνωρισμένους φορείς, που έχουν αποπειραθεί στο να δημιουργήσουν νέους συμπληρωματικούς δείκτες, για την ορθότερη και σωστότερη μέτρηση της ευημερίας.

Τέλος, βάσει πληροφοριών αυτών που έχουν συλλεχθεί έως τώρα στο κεφάλαιο 4, γίνεται η κατηγοριοποίηση αυτών, ούτως ώστε να δύνανται να χρησιμοποιηθούν με μεγαλύτερη ευκολία, τα στοιχεία που προκύπτουν στο κεφάλαιο 5, για την δημιουργία ενός νέου δείκτη ανάπτυξης της ευημερίας. Τέλος η διπλωματική αυτή μελέτη κλείνει με ορισμένα βασικά πορίσματα, που διεξάγονται από την εν λόγω διαδικασία και ορισμένες μελλοντικές προτάσεις, για την διερεύνηση νέων δεικτών και τρόπων μέτρησης.

Κεφάλαιο 1 : Η Ευημερία & Το ΑΕΠ.

1.1 Ορισμός της Ευημερίας.

Διάφοροι ορισμοί έχουν αποδοθεί ως προς την περιγραφή της ευημερίας, στην καθημερινή ζωή. Ωστόσο, το αποτέλεσμα που προκύπτει, αφορά περισσότερο την περιγραφή της εν λόγω έννοιας, παρά τον ακριβή ορισμό αυτής. Μερικά παραδείγματα αυτού του γεγονότος, αποτελούν οι εξής απόπειρες ορισμού :

- Κατάσταση στην οποία κάποιος αποτελεί χαρούμενος, υγιής και ευδαίμων.
- Μια άριστη ή έστω ικανοποιητική κατάσταση ύπαρξης.
- Μια κατάσταση αυτοκυριαρχίας και συνειδητοποίησης του ατόμου, ως προς την δική του δυναμική.

Σύμφωνα με μια έρευνα που έλαβε το 2008, από τις Egeaut και Whiting, ως προς τον όρο της ευημερίας, γίνεται αναφορά κυρίτερα στην χρήση του τόσο σε πολιτικά έγγραφα, όσο και στην καθημερινή ομιλία, αναδεικνύοντας κάποιο αριθμό ανωμαλιών και γρίφων, που κρύβονται γύρω από την ερμηνεία της λέξης. Αφενός, το γεγονός πως δεν εισάγεται η αντίθετη ερμηνεία της λέξης, αναδεικνύει εντονότερα τα στοιχεία της ιδανικότητας και της επιθυμητής κατάστασης γύρω από την έννοια, ενώ η λειτουργία της, αφορά τόσο την συμπλήρωση και τον διαχωρισμό, όσο και την συγκέντρωση ή την δημιουργία μιας γενικότερης ερμηνείας, η οποία εστιάζει στο γεγονός ότι σαφώς κάτι «καλό» και κάτι αναμενόμενο να τραβήξει την προσοχή, ούτως ώστε να αποφευχθεί η δυσκολία του να την ορίσει. (Jackson 2013).

Η πλειονότητα των ερευνητών οδηγείτε στο συμπέρασμα πως η ευημερία, αποτελεί ένα πολυδιάστατο κατασκεύασμα, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται συναισθηματικές, κοινωνικές και λειτουργικές ιδιότητες, παρά το γεγονός πως συνεχίζουν να υφίστανται διαφωνίες, αναφορικά με το ποιες εκ των ποικίλων ιδιοτήτων της, οφείλουν να εντάσσονται στη δημιουργία μιας έγκυρης θεωρητικής προσέγγισης, ως προς τη μέτρηση της. Σε πολλές περιπτώσεις, η ευημερία, συναντάται και ως συνώνυμο της ευτυχίας, της ποιότητας της ζωής και της απόλυτης ικανοποίησης, αν και συχνά παρατηρείται αντίστοιχα το φαινόμενο της αγνόησης της εν λόγω εξίσωσης και της συσχέτισης της ευημερίας, κυρίτερα με μια εκ των χαρακτηριστικών ιδιοτήτων της, η οποία αφορά την ικανοποίηση που προκύπτει, από την ζωή. (Marie J. C. Forgeard, και συν. 2011) Στη συνέχεια, παρουσιάζονται κάποιοι από τους ορισμούς που έχουν δοθεί για την ευημερία :

- “Η ευημερία είναι εκείνο το οποίο συμφωνεί μια ομάδα ανθρώπων ότι καθιστά μια καλή ζωή” (Whiting και Ereat 2008).
- “Η ευημερία είναι κάτι περισσότερο από την ευτυχία. Εκτός του να νιώθει κάποιος ευτυχισμένος και χαρούμενος, ευημερία σημαίνει ανάπτυξη του ατόμου, ολοκλήρωσή του, καθώς και συνεισφορά στη κοινότητά του” (Shah και Marks 2004).
- “Η ευημερία είναι η κατάσταση του να είσαι με άλλους, όπου οι ανθρώπινες ανάγκες ικανοποιούνται, όπου μπορεί κανείς να δράσει για να επιδιώξει τους στόχους του, και όπου κάποιος διαθέτει μια ικανοποιητική ποιότητα ζωής” (WeD 2007).
- “Είναι μια δυναμική κατάσταση, στην οποία τα άτομα είναι σε θέση να αναπτύξουν τους εαυτούς τους, να εργαστούν παραγωγικά και δημιουργικά, να χτίσουν ισχυρές και θετικές σχέσεις με τους άλλους, και να συμβάλουν στην κοινότητά τους”(Foresight Mental Capital and Wellbeing 2008).

Παρά λοιπόν τους ποικίλους ορισμούς που έχουν αποδοθεί ως προς το φαινόμενο της ευημερίας, αυτός ο οποίος δύναται να επικρατεί και να επαληθεύεται, παρουσιάστηκε το 2012 η Rachel Dodge και θεωρεί την ευημερία ως “το σημείο ισορροπίας μεταξύ των πόρων ενός ατόμου και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει”. Αν και δεν αποτελεί ευρέως αποδεκτός ορισμός, φέρει ιδιαίτερος σημαντικά πλεονεκτήματα_σε σχέση με το σύνολο των περιγραφικών ορισμών που έχουν αναπτυχθεί. Σε αυτό συγκαταλέγονται (Jackson 2013) :

- Η υψηλή ακρίβεια
- Η καθολική εφαρμογή και ευρεία χρήση στο σύνολο των ατόμων ανεξαρτήτως χαρακτηριστικών παραγόντων(ηλικία, κουλτούρα, φύλο, προσωπικές καταστάσεις και δύσκολες συνθήκες).
- Η ανάδειξη της πεποίθησης της ελεύθερης βούλησης και της αυτοδιαχείρισης.
- Η υλοποίηση και η μέτρηση του ορισμού.

Ταυτοχρόνως, δια μέσω της χρήσης αυτού του ορισμού, είναι εφικτή η επαλήθευση του κάνοντα, χρήση την θεωρία της ιεράρχησης των αναγκών, όπως προβλέπεται και από τον Abraham Maslow. Κατά την θεωρία του, η ανθρώπινη δραστηριότητα, δημιουργείται από τα κίνητρα ως προς την ικανοποίηση ορισμένων αναγκών. Οι εν λόγω ανάγκες, τοποθετούνται σε μια κλίμακα ιεραρχίας, η οποία αναδεικνύει την προσπάθεια της ικανοποίησης των βασικών αναγκών, ούτως ώστε να γίνεται εφικτή η μετεξέλιξη για την ικανοποίηση ενός συνόλου πιο σύνθετων αναγκών, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην ερευνητική του εργασία με τίτλο "A Theory of Human Motivation", που δημοσιεύτηκε το 1943. Η εν λόγω θεώρηση,

απεικονίζεται διαμέσου μιας πυραμίδας, της οποίας η βάση στηρίζεται στις πλέον βασικότερες ανθρώπινες ανάγκες και των οποίων η ικανοποίηση, δημιουργεί μια προοδευτική πορεία, ως προς την άνοδο στο επόμενο επίπεδο αναγκών. Ο κύριος παράγοντας στην εν λόγω μετεξέλιξη, αποτελεί η επιθυμία του εκάστοτε ανθρώπου να ανέβει ιεραρχικά, φτάνοντας στο επίπεδο της αυτοπραγμάτωσης, η οποία συχνά εξαιτίας της ανικανότητας του ανθρώπου, ως προς την ανταπόκριση στις εν λόγω απαιτήσεις, δεν γίνεται εφικτή, δημιουργώντας μια διαταραχή στην πρόοδο και στην εξέλιξη.

Βάσει αυτού, κρίνεται αναγκαία η αναγνώριση και η κατανόηση της ανθρώπινης ευημερίας, ως θεμέλιο για την δημιουργία μιας υγιούς κοινωνίας αλλά και αντίστοιχα, μιας κοινωνίας που φέρει υψηλές προδιαγραφές, για μια επιτυχημένη ανάπτυξη και ευημερία. Οι μίζεροι και δυστυχημένοι άνθρωποι, δεν δύνανται να θεμελιώσουν ένα κοινωνικό σύνολο στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η ευημερία, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνθήκες, οι οποίες διαταράσσουν αναπόφευκτα την ατομική ευημερία του εκάστοτε μέλους της. (Alatartseva και Barysheva 2015).

Ιδιαίτερα σημαντικό ωστόσο, όπως πρόκειται να αναλυθεί και στα επόμενα κεφάλαια, αποτελεί η συμβολή ενός ακόμη τρόπου εξέτασης και υπολογισμού της ευημερίας. Ο υπολογισμός αυτός, ενισχύει την ευημερία της εκάστοτε πολιτείας και κοινωνίας κατόπιν συγκρίσεως με το σύνολο των εκάστοτε πολιτικών κυβερνήσεων που δίνονται να αντιληφθούν τον τομέα υστέρησης της πολιτείας τους, εφαρμόζοντας τις αντίστοιχες πολιτικές στρατηγικές, για τη βελτίωση του. Το μέτρο αυτό αποτελεί το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ή αλλιώς ΑΕΠ, του οποίου η χρήση παρατηρείται έως και σήμερα, στα σύγχρονα κράτη. (Alatartseva και Barysheva 2015).

1.2 Η Οικονομική Θεωρία Της Ευημερίας.

Σύμφωνα με την οικονομική επιστήμη, όρος της ευημερίας, αφορά την ανάλυση και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής του κοινωνικού συνόλου, βάσει του εισοδήματος αυτού. Έτσι ο ορισμός, που αφορά την οικονομική ευημερία, προκύπτει από την θεωρία που ωφελιμισμός. Συγκεκριμένα, ο ωφελιμισμός, αποτελεί τον θεμελιώδη λίθο της οικονομικής θεωρίας, κατά τον οποίον ορίζεται η οικονομική ευημερία, ως οι διάφορες επιλογές μεταξύ των εναλλακτικών επιλογών που υφίστανται, βάση της προτίμησης και σε συνάρτηση με την χρησιμότητα. Έτσι, αναδεικνύεται το κύριο κριτήριο που αφορά τις ατομικές επιλογές για την μεγιστοποίηση της ωφέλειας, της χρησιμότητας και της ευχαρίστησης και την αντίστοιχη ελαχιστοποίηση του κόστους τις δυσαρέσκειας και του συνόλου των αρνητικών επιπτώσεων. Ως άμεσο αποτέλεσμα αυτού, προκύπτει ένα σύνολο από κατάστασης με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπος ο άνθρωπος και οι οποίες αξιολογούνται, βάσει του κριτηρίου της ευχαρίστησης της δυσαρέσκειας και του πόνου. (Nicholson και Snyder, 2008)

Η θεωρία αυτή, έχει δεχτεί ποικίλες προσπάθειες μοντελοποίησης αριθμητικώς, ως προς την δημιουργία δεικτών, για την έννοια της ωφέλειας. Έτσι έχουν προκύψει 2 περιπτώσεις, οι σειριακοί και η απόλυτη. Η συριακή- ιεραρχική περίπτωση, στηρίζεται στα διάφορα ταξινομημένα στοιχεία, που αφορούν τον συμπεριφορισμό και την ερμηνεία της θεωρίας επιλογών, αναδεικνύοντας την μέτρηση της ευημερίας, ως την παρατήρηση της κατανάλωσης. Στην απόλυτη- αριθμητική σύλληψη, γίνεται η κυριότερα εστίαση σε προσωπικές εμπειρίες του ατόμου, ως προς τις παροχές που βιώνει και την ικανοποίηση που προκύπτει, διαμέσου της κάλυψης των βασικών αναγκών. (Nicholson και Snyder, 2008)

Στα οικονομικά, η χρησιμότητα αναφέρεται ως μέσο μέτρησης του πόσο ικανοποιημένος είναι ένας άνθρωπος με διάφορα επίπεδα κατανάλωσης διαφορετικών αγαθών. Η αξία ενός αγαθού προκύπτει από την ικανότητά του να εκπληρώνει μια ανθρώπινη ανάγκη και να καθορίζει το επίπεδο ικανοποίησης που παρέχει στο άτομο που το χρησιμοποιεί. Αυτή η ιδέα εισήχθη για πρώτη φορά από νεοκλασικούς οικονομολόγους και έκτοτε αποτελεί θεμελιώδη πτυχή της οικονομικής ευημερίας.

Τα οικονομικά της ευημερίας είναι ένα πεδίο της οικονομίας που επικεντρώνεται στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας μιας οικονομίας και όχι στον τρόπο λειτουργίας της. Αυτός ο κλάδος της οικονομίας ασχολείται με κανονιστικά ζητήματα και στοχεύει στην αξιολόγηση της κατανομής των πόρων και της ευημερίας όλων των μελών της κοινωνίας.

Βοηθά να γίνουν κατανοητές οι συνέπειες των αποφάσεων οικονομικής πολιτικής και προβλέπει εάν θα οδηγήσουν σε καλύτερη ή χειρότερη κατάσταση από την τρέχουσα. Ουσιαστικά, τα οικονομικά της ευημερίας στοχεύουν στον καθορισμό του βέλτιστου τρόπου κατανομής πόρων και προώθησης της συνολικής ευημερίας της κοινωνίας. (Nicholson και Snyder, 2008)

Ο προσδιορισμός των προτάσεων οικονομικής ευημερίας επηρεάζεται άμεσα από ηθικές εκτιμήσεις ή αξιολογικές κρίσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν υποκειμενικές εκτιμήσεις διαφόρων καταστάσεων. Για να διασφαλιστεί ότι τα συμπεράσματα που εξάγονται είναι αξιόπιστα, είναι απαραίτητο να δηλωθεί ρητά το είδος των ηθικών πεποιθήσεων που χρησιμοποιούνται ως βάση. Δεδομένου ότι οι ηθικές πεποιθήσεις είναι υποκειμενικές, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούνται προτάσεις που είναι ευρέως αποδεκτές και κοινώς αποδεκτές. Αυτό θα διασφαλίσει ότι τα συμπεράσματα που προκύπτουν, βασίζονται σε ορθό συλλογισμό και δεν αποτελούν απλώς μια αντανάκλαση μεμονωμένων προοπτικών.

Η οικονομία της ευημερίας έχει αντιμετωπίσει εδώ και καιρό την πρόκληση του συμβιβασμού της ατομικής ευημερίας με αυτήν της κοινωνίας στο σύνολό της. Ένας άλλος τομέας ενδιαφέροντος για την ακαδημαϊκή κοινότητα ήταν η ανάπτυξη μιας κοινωνικής λειτουργίας που μπορεί να εκφράσει την ευημερία ως ποσοτικοποιημένο μέτρο σε ένα δεδομένο κοινωνικό πλαίσιο. (Nicholson και Snyder, 2008)

Η ανάπτυξη της «συνάρτησης κοινωνικής πρόνοιας» από τους Bergson-Samuelson βασίζεται στην ατομικιστική φιλοσοφία που έχει τις ρίζες της στον δυτικό πολιτισμό. Αυτή η φιλοσοφία υποστηρίζει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο οι προτιμήσεις των ατόμων που αποτελούν μια κοινωνία. Ως εκ τούτου, οι οικονομολόγοι συμφωνούν ότι η κοινωνική ευημερία καθορίζεται από την ατομική ευημερία. Επιπλέον, οι μεμονωμένοι καταναλωτές θεωρούνται ότι είναι οι καλύτεροι κριτές της ευημερίας τους, καθώς ο χάρτης ευημερίας τους ευθυγραμμίζεται με τον χάρτη της αδιαφορίας τους. Μαθηματικά, η κοινωνική ευημερία εκφράζεται ως συνάρτηση της χρησιμότητας ή των δεικτών χρησιμότητας των ατόμων μέσα σε μια κοινωνία.

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική αλλαγή στην προσέγγιση για τη μέτρηση της ευημερίας. Ενώ η παραδοσιακή νεοκλασική θεωρία βασίζεται στην ανίχνευση της ευημερίας των καταναλωτών μέσω των καμπυλών αδιαφορίας και στο συμπέρασμα των ατομικών προτιμήσεων μέσω του μηχανισμού τιμών, η νέα προσέγγιση υποστηρίζει την άμεση ερώτηση των ατόμων για τις προτιμήσεις τους (Nicholson και Snyder, 2008). Με αυτόν τον

τρόπο, η άμεση μέτρηση της ευημερίας έχει προτεραιότητα έναντι των μέτρων χρησιμότητας που χρησιμοποιεί η νεοκλασική θεωρία (Fleurbaey και Blanchet, 2013).

Η θεωρία της υποκειμενικής ευημερίας αντιπροσωπεύει μια πιο πρόσφατη προσέγγιση στα οικονομικά, που εστιάζει σε παράγοντες πέρα από τους συμβατικούς οικονομικούς δείκτες όπως το ΑΕΠ ή το εισόδημα. Οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας υποστηρίζουν ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι μόνο ένα συστατικό της συνολικής ευημερίας. Υποστηρίζουν ότι ο βασικός παράγοντας είναι το πώς αντιλαμβάνονται τα ίδια τα άτομα την ευημερία τους, καθώς είναι μια εγγενώς υποκειμενική εμπειρία που μόνο το άτομο μπορεί πραγματικά να κατανοήσει. Η ευημερία είναι ένα πολύπλοκο, πολύπλευρο φαινόμενο που περιλαμβάνει τόσο αντικειμενικούς παράγοντες, όπως το εισόδημα και τα κοινωνικό δημογραφικά χαρακτηριστικά, όσο και υποκειμενικούς παράγοντες που σχετίζονται με προσωπικές και διαπροσωπικές εμπειρίες. Είναι υπερβολικά απλοϊκό να πιστεύουμε ότι η συγκέντρωση υποκειμενικών δεδομένων από μόνη της μπορεί να παρέχει ένα αξιόπιστο πρότυπο για τη μέτρηση της δημόσιας ευχαρίστησης ή δυσαρέσκειας. Σε μια τέτοια προσέγγιση, το αποτέλεσμα θα καθοριζόταν αποκλειστικά από ατομικές υποκειμενικές στάσεις, προσωπικά ή κοινωνικό-πολιτισμικά χαρακτηριστικά όπως η αισιοδοξία, η απαισιοδοξία ή η ταπεινοφροσύνη και η παραμέληση υπερατομικών και θεσμικών παραγόντων. Τελικά, η κοινωνική ευημερία είναι προϊόν τόσο ατομικών-υποκειμενικών όσο και κοινωνικών-αντικειμενικών και θεσμικών παραγόντων. (Fleurbaey και Blanchet, 2013).

1.3 Εισαγωγή Στο ΑΕΠ.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ή ΑΕΠ (Gross domestic product ή GDP), αποτελεί το άθροισμα της αγοραίας αξίας του συνόλου των καινούριων τελικών αγαθών και υπηρεσιών, τα οποία και παράγονται από μία χώρα κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, η οποία συχνά οριοθετείτε εντός ενός έτους. Πρακτικά, το ΑΕΠ, αφορά την συνολική αξία των νέων τελικών αγαθών, τα οποία παράγει μια χώρα εντός ενός διαστήματος του ενός έτους, ακόμα και σε περιπτώσεις που ένα μέρος αυτών, δημιουργηθεί από παραγωγικές μονάδες που υπάγονται στην δικαιοδοσία κατοίκων του εξωτερικού. (Abel και Bernanke, 2000).

Αντίστοιχα, κατά την εννοιολογική μας οριοθέτηση, προκύπτουν οι εξής σημαντικές έννοιες:

- Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν :

Το Α.Ε.Π. ή Α.Ε.Ε, αποτελεί το εισόδημα των πολιτών μιας χώρας εντός του διαστήματος ενός έτους, το οποίο διαφέρει από το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, εξαιτίας του ότι περιλαμβάνει το εισόδημα των πολιτών της χώρας, το οποίο δύναται να αποκτηθεί στο εξωτερικό, αποκλείοντας ταυτοχρόνως το εισόδημα των αλλοδαπών που απέκτησαν στην ίδια χώρα. Το σύνολο των στοιχείων που υπολογίζεται από το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, συλλέγεται από την στατιστική υπηρεσία της εκάστοτε χώρας, διαμέσου του συστήματος εθνικών λογαριασμών, του οποίου η δόμηση, στηρίζεται στην συνολική παραγωγή, που συνεπάγεται με την συνολική δαπάνη και το αντίστοιχο συνολικό εισόδημα. Η ταυτότητα αυτού, αναδεικνύει 3 εναλλακτικούς τρόπους μέτρησης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης και η οποία οδηγεί στην δημιουργία παραγωγής δαπάνης και εισοδήματος. (Abel και Bernanke, 2000)

- Κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Εισόδημα (Per capita).

Αποτελεί το εισόδημα το οποίο αντιστοιχεί στην τιμή μέσου όρου του εκάστοτε κατοίκου μίας συγκεκριμένης περιοχής, ανεξαρτήτως της συμμετοχής αυτού στην εγχώρια παραγωγική διαδικασία, για ένα πεπερασμένο χρονικό διάστημα. Υπό μια διαφορετική έννοια, αποτελεί το σύνολο του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος ή εισοδήματος μιας χώρας, το οποίο διαιρείται με τον συνολικό πληθυσμό της εκάστοτε χώρας και αποτελεί το κύριο μέτρο σύγκρισης, μεταξύ των κρατών. (Abel και Bernanke, 2000)

1.4 Ιστορική Αναδρομή.

Η πρώτη χρήση του ΑΕΠ, καταγράφεται στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις ΗΠΑ περί της αρχής στις δεκαετίες του 30', εν μέσω γιγάντιων κοινωνικών και οικονομικών αναταραχών, των οποίων οι ρίζες πηγάζουν στο ξέσπασμα των 2 Παγκοσμίων Πολέμων και της αντίστοιχης οικονομικής κρίσης του 1929. Στις ΗΠΑ, η κυβέρνηση του προέδρου Φράνκλιν Ρούζβελτ, προέβη σε χρήση διαφόρων στατιστικών, ως προς την επεξήγηση και την δικαιολόγηση των πολιτικών που υιοθετήθηκαν και του αντίστοιχου προϋπολογισμού, ο οποίος στόχευε στην επαναφορά της οικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και στην έξοδό τους από την οικονομική ύφεση. Ωστόσο, τα υψηλά ποσοστά πιθανοτήτων ανάμιξης των ΗΠΑ στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οδήγησαν στη δημιουργία ενός κλίματος υψηλής ανησυχίας ως προς τα επίπεδα κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας του μέσου πολίτη με άμεσο αποτέλεσμα τη μη χρήση των δεικτών του ΑΕΠ για την ανάδειξη της ισχυρότητας της αμερικανικής οικονομίας και της παροχής των απαραίτητων προμηθειών που απαιτούνταν, για τη συμμετοχή της χώρας στον Β' Π.Π. και την διατήρηση ταυτοχρόνως, της υψηλής παραγωγής και των αγροτικών αγαθών και υπηρεσιών. (Robert Costanza 2009)

Η επιτυχία της εν λόγω μεθόδου, οδήγησε σε περαιτέρω ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ΑΕΠ κατά την διάσκεψη του Bretton Woods. Στην εν λόγω σύσκεψη το 1944, το σύνολο των συμμαχικών εθνών αποτελούμενο από 44 κύριες χώρες, δημιούργησε μια διαδικασία, η οποία θα οδηγούσε στην διεθνή συνεργασία, ως προς το εμπόριο και το συνάλλαγμα. Η εν λόγω συνεδρίαση, επιτάχυνε την οικονομική πρόοδο στο σύνολο της υφηλίου, δημιουργώντας πολιτική σταθερότητα, νέες θέσεις εργασίας και αύξηση των εισοδημάτων, που συνεπάγεται με την αντίστοιχη αύξηση σε τρόφιμα, ιατρική περίθαλψη κι ένα σύνολο από άλλες ανέσεις, που ενισχύουν την οικονομική ευημερία, δημιουργώντας ένα καθεστώς μονιμότητας της παγκόσμιας ειρήνης και οικονομικής ανάπτυξης. Ταυτοχρόνως, στην εν λόγω συνεδρίαση, έλαβε χώρα η ίδρυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Διεθνούς Τράπεζας Αναδημιουργίας και Ανάπτυξης. Το διεθνές νομισματικό ταμείο, αποτέλεσε ένα φόρουμ σταθεροποίησης και συνεννόησης της διεθνούς νομισματικής ισοτιμίας και των νομισμάτων των χωρών, ενώ αντίστοιχα η Παγκόσμια Τράπεζα, αποτέλεσε οργανισμό παροχής επενδυτικών κεφαλαίων για την αναδημιουργία και την ανάπτυξη των οικονομιών και των υποδομών των εμπόλεμων περιοχών, σε υποανάπτυκτες χώρες, όπως αυτών της Λατινικής Αμερικής. (Robert Costanza 2009)

Η δημιουργία των εν λόγω ιδρυμάτων, σε ένα θεωρητικό επίπεδο, αποσκοπούσε στην παροχή ισοτιμίας ως προς την έκφραση των κρατών μελών, από τα οποία και αποτελούνται. Σε πρακτικό επίπεδο όμως, εξαιτίας των διαφόρων πολιτικών και οικονομικών καταστάσεων που προέκυψαν μετά τον Β' Π.Π. και την ανάδειξη των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ως της κύριας δύναμης σε όλα τα επίπεδα, το σύνολο των 2 οργανισμών, βρέθηκαν υπό την εξουσία των ΗΠΑ, για τουλάχιστον το πρώτο τέταρτο του περασμένου αιώνα. Άμεσο αποτέλεσμα αυτού, ήταν η καθιέρωση του νομίσματος, της πολιτικής αλλά και της οικονομικής πολιτικής των ΗΠΑ ως πρότυπα, για την δημιουργία των οικονομιών και των δομών των διαφόρων άλλων χωρών, αλλά και για την δημιουργία ενός αντίστοιχου μέτρου σύγκρισης, με τα ήδη προ υπάρχοντα. Επιπρόσθετα, η περαιτέρω ανάπτυξη της μεθοδολογίας του ΑΕΠ για την ανάλυση της οικονομικής δραστηριότητας, αποτέλεσε ένα εκ των μειζόνων ζητημάτων συζήτησης στη συνεδρίαση του Bretton Woods. Βάσει αυτού, το ΑΕΠ υιοθετήθηκε τόσο από το ΔΝΤ, όσο και από την Παγκόσμια Τράπεζα, ως κύριο μέτρο οικονομικής προόδου για τα επόμενα 60 χρόνια. Με την αναδιάρθρωση αυτών των ιδρυμάτων στη δεκαετία του '70, οι ΗΠΑ είχαν μια λιγότερο δεσπόζουσα θέση μέσα στην Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ εντούτοις, το ΑΕΠ παραμένει το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο μέτρο της οικονομικής προόδου. (Robert Costanza 2009)

Η χρήση του ΑΕΠ, αποτελεί ιδιαιτέρως ανακριβής και επικίνδυνη ως δείκτη της γενικής ευημερίας. Ωστόσο, παρά την προειδοποίηση από τους οικονομολόγους, παρατηρείται πως κατά την διάρκεια των τελευταίων 70 ετών, η οικονομική ανάπτυξη και η αντίστοιχη οικονομική πρόοδος, οι οποίες σημειώνεται γίνεται δια μέσου του ΑΕΠ. Ταυτοχρόνως παρατηρείται η χρήση του, ως προς την σύγκριση της ποιότητας της ζωής μεταξύ διαφόρων χωρών, με το σύνολο των κυβερνήσεων να χρησιμοποιούν τις μεταβολές που προκύπτουν από τον εν λόγω δείκτη, ως επιτυχή αποτελέσματα των φορολογικών και οικονομικών τους πολιτικών. Στις ΗΠΑ, το ΑΕΠ είναι ένα από τα πιο περιεκτικότερα και συχνότερα παρακολουθούμενα οικονομικά στατιστικά στοιχεία: χρησιμοποιείται από το Λευκό Οίκο και το Κογκρέσο για την προετοιμασία του εθνικού προϋπολογισμού, από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα για να διατυπώσει τη νομισματική της πολιτική, από τη Wall Street ως δείκτης της οικονομικής δραστηριότητας, και από την επιχειρησιακή κοινότητα για την προετοιμασία των προβλέψεων των οικονομικών επιδόσεων που παρέχουν τη βάση για την παραγωγή, τις επενδύσεις, την απασχόληση και τον προγραμματισμό. (McCulla και Smith 2014)

Αντίστοιχα, εξετάζεται διεθνώς ο τρόπος με τον οποίο το ΑΕΠ μιας χώρας, χρησιμοποιείται τόσο από το ΔΝΤ, όσο και από την Παγκόσμια Τράπεζα για την δημιουργία

πολιτικών στρατηγικών και προγραμμάτων χρηματοδότησης, για την ενίσχυση των υποδομών και της οικονομίας της. Η χρήση του ΑΕΠ σήμερα, γίνεται από κορυφαίους οικονομολόγους, πολιτικούς αλλά και αντίστοιχα φορείς λήψης αποφάσεων, αλλά και για την ενημέρωση του γενικού πληθυσμού, οι οποίοι την έχουν καθιερώσει ως τον απόλυτο δείκτη αντιπροσώπευσης της γενικής προόδου. Στην πραγματικότητα όμως, εφόσον τα παγκόσμια οικονομικά και κοινωνικό-πολιτικά προβλήματα όσο και τα γενικότερα προβλήματα της προόδου των κοινωνιών, δεν πρόκειται να λυθούν δια μέσου των μεταβολών που σημειώνονται από το ΑΕΠ. (Robert Costanza 2009)

1.5 Μέτρηση Της Ευημερίας Μέσω Του ΑΕΠ.

Το ΑΕΠ λοιπόν, όντας δείκτης εκτίμησης της απόδοσης της αγοράς, ο οποίος προσθέτει την αξία όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών τα οποία παράγονται και εμπορεύονται υπό μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, υπολογίζεται δια μέσω της άθροισης των προσωπικών δαπανών κατανάλωσης του εκάστοτε έθνους, κρατικών δαπανών, των καθαρών εξαγωγών και του καθαρού σχηματισμού κεφαλαίου. Τα άτομα, οι επιχειρήσεις, και οι κυβερνήσεις, χρησιμοποιούν κεφάλαια για τη δημιουργία αγαθών και υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, το Α.Ε.Π. μετρά τον ετήσιο όγκο αυτής της ροής, (ή απόδοσης) σε μια οικονομία, παρόμοια με έναν ηλεκτρικό μετρητή που μετρά την ενεργειακή χρήση σε ένα κτήριο. (Robert Costanza 2009).

Ο δείκτης του ΑΕΠ, στηρίζεται κυριότερα σε στοιχεία ερευνών, τα οποία παρέχονται από το σύστημα έχει εθνικών λογαριασμών της εκάστοτε χώρας. Τα εν λόγω στοιχεία, εμπεριέχουν λεπτομερή οικονομικά στατιστικά απογραφής, τα οποία φέρουν συλλογής ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ούτως ώστε να είναι εφικτή η ετήσια αλλά αντίστοιχα και η τριμηνιαία εκτίμηση του ΑΕΠ, η οποία γίνεται σε συνδυασμό με τα ετήσια οικονομικά δεδομένα, που προκύπτουν από έρευνες σχετικά με λιανικές πωλήσεις, ανέγερσης νέων κατοικιών και αποστολής εμπορευμάτων των παραγωγών. Ταυτόχρονα, περιλαμβάνει ορισμένες δραστηριότητες, που αφορούν μη εμπορεύσιμες παραγωγές και σχετίζεται με τις αναλογικές δαπάνες αλλά και τα μη κερδοσκοπικά έξοδα, για κατοικίες έκτακτης ανάγκης και για την υγειονομική περίθαλψη. Επιπλέον, υπάρχουν και οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στις μετρήσεις του ΑΕΠ, όπως η εθελοντική εργασία ως σχηματισμός κοινωνικού κεφαλαίου το κόστος της εγκληματικότητας κλπ.

Οι διάφοροι οικονομολόγοι που έχουν εξοικειωθεί με την μεθοδολογία χρήσης του ΑΕΠ και του SNA, κάνουν λόγο για τον εν λόγω δείκτη, πως αποτελεί ένα συγκεκριμένο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας και όχι της οικονομικής ευημερίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού, αποτελεί η ίδια η αντίθεση ως προς την υιοθέτηση του εν λόγω δείκτη, για τη μέτρηση της ευημερίας από τον ίδιο τον εμπνευστή του Simon Kuznets το 1934, αλλά και από το αμερικανικό γραφείο περιγραφής οικονομικών αναλύσεων US Bureau of Economic Analysis), χρήση του ΑΕΠ για την απάντηση σε συγκεκριμένο ερωτημάτων. Τέλος είναι σημαντικό να γνωστοποιηθεί ότι το ΑΕΠ, δεν είναι εγγενώς κακό, μετρά αυτό που μετρά, αλλά χρησιμοποιείται καταχρηστικά ως δείκτης, για κάτι που ο ίδιος δεν μετρά και δεν προορίστηκε ποτέ να μετρήσει. (Robert Costanza 2009).

1.6. Μειονεκτήματα Χρήσης Του ΑΕΠ Ως Δείκτη Μέτρησης.

Από τη δημιουργία του έως σήμερα, ο δείκτης του ΑΕΠ ως δείκτης ευημερίας και ανάπτυξης, έχει δεχτεί μια πολύπλευρη κριτική, η οποία οφείλεται κυριότερα στην σταδιακή συνειδητοποίηση των διαφόρων επιπτώσεων του μοντέλου οικονομικής μεγέθυνσης, η οποία και οδήγησε στην δημιουργία αμφιβολιών και ενός πνεύματος αμφισβήτησης του δείκτη αυτού καθαυτού. Οι ανησυχίες για τον τρόπο χρήσης του δείκτη του ΑΕΠ, έχουν εκφραστεί από τον ίδιο του τον δημιουργό, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, χωρίς ωστόσο να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο λόγο του, κυριότερα μετά τον καθορισμό του ως απόλυτο δείκτη οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας στην σύσκεψη του Bretton Woods, το 1944. Βάση αυτού του γεγονότος, το ΑΕΠ συνέβαλε στην δημιουργία διαφόρων μακροοικονομικών δεικτών καθορισμού της οικονομικής προόδου. Οι διάφορες κριτικές τις οποίες το ΑΕΠ έχει δεχτεί κατά τη διάρκεια ζωής του, καταγράφονται ακολούθως (Van den Bergh, 2007) :

- Αποκλεισμός των δραστηριοτήτων που βρίσκονται εκτός σφαίρας συναλλαγών

Διάφορες εργασίες της καθημερινότητας του ανθρώπου, καταγράφονται εκτός της αγοράς, με αποτέλεσμα να αγνοούνται πλήρως από τον υπολογισμό του ΑΕΠ. Αντίθετα, διάφορες δραστηριότητες οι οποίες προσφέρονται μετά κόστους, υπολογίζονται εντός αυτού δημιουργώντας πρακτικά την μεταφορά των δραστηριοτήτων από την μη αγοραία στην αγοραία σφαίρα της οικονομίας δημιουργώντας αντίστοιχα μια αύξηση στον δείκτη, η οποία δεν αντανακλά την πραγματική μεταβολή της ευημερίας, εξαιτίας των διαφόρων δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα, εκτός της αγοράς και ενισχύουν τον κοινωνικό ιστό και τους οικογενειακούς δεσμούς. (Van den Bergh, 2007).

- Παραοικονομία

Η παραοικονομία, αποτελεί επίσης τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας, που δεν υπολογίζεται από τον δείκτη του ΑΕΠ. Εντός αυτής, εμπεριέχονται παράνομες δραστηριότητες, αλλά και δραστηριότητες νόμιμων καθεστώτων, οι οποίες αποκρύπτονται για λόγους φοροδιαφυγής. Οι εν λόγω δραστηριότητες, τόσο για λόγους οικονομικούς, κοινωνικούς και αλλά και ηθικούς, δεν προσμετρούνται από τον δείκτη, καθότι δεν συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κοινωνικής ευημερίας.

- Βασικές ανάγκες και ΑΕΠ.

Οι βασικές ανάγκες του ατόμου, που αφορούν την τροφή, τη στέγαση, το νερό, τη συντροφιά και το σεβασμό, δεν δύνανται να αντικατασταθούν από πολυτελή υπηρεσίες και προϊόντα. Εφόσον συχνά παρατηρείται η κοινωνική και ηθική αξία ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών για το άτομο, έναντι των βασικών αγαθών, με αποτέλεσμα η αύξηση της κατανάλωσης των εν λόγω προϊόντων, να δημιουργεί και την αύξηση του ΑΕΠ, χωρίς ωστόσο, να αντικατοπτρίζει την έλλειψη που υποβόσκει στις βασικές ανάγκες που περιγράφηκαν, αλλά και άλλες όπως η ηρεμία, ο καθαρός αέρας και η άμεση πρόσβαση στη φύση, τα οποία και δεν προσμετρώνται στο ΑΕΠ (Bergh, 2009).

- Μη αποτύπωση των ανισοτήτων της κοινωνίας.

Η αύξηση του ΑΕΠ, αφορά την αύξηση της οικονομικής ευημερίας των πολιτών μιας χώρας, δια μέσω της αύξησης του εισοδήματός τους και συνεπάγεται αντίστοιχα, με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του μέσου πολίτη μιας χώρας. Στην πράξη ωστόσο, παρατηρείται η αύξηση του εισοδήματος μιας μικρής ελίτ στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας, η οποία όταν γίνεται σε ιδιαιτέρως σημαντικό βαθμό, καταγράφεται ως αύξηση του συνόλου της κοινωνίας. Έτσι, παρατηρείται το φαινόμενο της ανισοκατανομής του εισοδήματος και της αποχής ενός μεγάλο μέρους του πληθυσμού από την απόλαυση που υψηλού βιοτικού επιπέδου, το οποίο αποδίδεται από τα διάφορα στατιστικά μεγέθη. Όσο πιο μεγάλη είναι η απόκλιση και η άνιση κατανομή του εισοδήματος, τόσο μεγάλη μπορεί να αποβεί και η βλάβη που δημιουργείται στην οικονομική ευημερία της χώρας, εξαιρετικές τάσης αύξησης διαφόρων φαινομένων, όπως της εγκληματικότητας, η οποία οδηγεί στη μείωση της κοινωνικής συνοχής (Talberth, Cobb et al., 2007).

- Δημόσιος τομέας

Επιπρόσθετα, τα δημόσια αγαθά και υπηρεσίες, δεν καλύπτονται πλήρως από το ΑΕΠ. Το εν λόγω φαινόμενο, παρατηρείται σε κατηγορίες όπως αυτόν της εκπαίδευσης, της υγείας της ασφάλισης και των διαφόρων υποδομών. Οι δαπάνες για τους εν λόγω φορείς μετρούνται σε όρους κόστους, κάνοντας έτσι δύσκολη την εκτίμηση τους, καθότι τα δημόσια αγαθά εξ ορισμού, δημιουργούν κίνητρα απόκρυψης των πραγματικών προτιμήσεων. Ακόμα, κατά τον υπολογισμό του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, οι υπηρεσίες όπως αυτές που περιγράφηκαν, οι οποίες διατίθενται από το κράτος, δεν περιλαμβάνονται εντός του ΑΕΠ, δημιουργώντας στρεβλώσεις ως προς την πρόσβαση των νοικοκυριών, με διαφορετικό εισόδημα τα δημόσια αγαθά και στο διαφορετικό επίπεδο απόλαυσης αυτών.

- Άθροιση οφέλους και κόστους.

Τέλος, ιδιαιτέρως αρνητικό είναι το ότι το ΑΕΠ, προβαίνει στην ερμηνεία της κάθε δαπάνης, ως θετικό στοιχείο, χωρίς να προβαίνει στον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ενίσχυσης της ευημερίας και μείωσης αυτής. Ταυτόχρονα, ένα ιδιαιτέρως σημαντικό μεθοδολογικό σφάλμα που προκύπτει, είναι η άθροιση των ωφέλιμων κοινωνικών δαπανών, με δαπανών κοινωνικού κόστους (Costanza et al., 2004). Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι το ΑΕΠ όχι απλώς προσμετρά τη ρύπανση, αλλά την υπολογίζει μάλιστα δύο φορές: αρχικά ως παραπροϊόν της παραγωγικής διαδικασίας και ακολούθως ως δαπάνη για τον καθαρισμό της. (Van den Bergh, 2007)

Κεφάλαιο 2 : Οι Δείκτες & Οι Κατηγορίες Τους.

2.1 Εισαγωγή Στους Εναλλακτικούς Δείκτες.

Τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από τη διάκριση του ΑΕΠ ως δείκτη ευημερίας, όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, αποτελούν ιδιαιτέρως γνωστά για τους οικονομολόγους, όσο και για τους ερευνητές διαφόρων κοινωνικών επιστημών. Βάσει αυτού, έχει γίνει απόπειρα ανάπτυξης νέων μεθόδων, για τη μέτρηση της ευημερίας, η οποία έχει απασχολήσει ένα σύνολο από διάφορα επιστημονικά πεδία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού, αποτελεί η διοργάνωση συνεδρίου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2007 , με τίτλο “Πέραν του ΑΕΠ: Μέτρηση της προόδου σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο” [COM (2009) 433 τελικό]. Στο συνέδριο ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημείωσε την ιδιαιτέρως υψηλή ανάγκη για την δημιουργία νέων δεικτών μέτρησης της ευημερίας, οι οποίοι θα δύνανται είτε να συμπληρώσουν τα κενά που δημιουργούνται από τη χρήση του δείκτη του ΑΕΠ, είτε να τον αντικαταστήσουν εξ 'ολοκλήρου με νέους δείκτες.

Η πρώτη απόπειρα αυτού, έλαβε χώρα από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ-OECD), τον Οκτώβριο του 2011, όπου παρουσιάστηκε ένας διαδικτυακός τόπος που σχετίζεται με τη μέτρηση της προόδου των κοινωνιών. Ουσιαστικά αφορά έναν χώρο συζητήσεως και ανταλλαγής απόψεων και ιδεών, για την δημιουργία καινοτόμων και εναλλακτικών τρόπων μέτρησης της ευημερίας. Αντίστοιχη κίνηση, έγινε και τον Ιανουάριο του 2008, από την Γαλλική κυβέρνηση και την Επιτροπή Μέτρησης Οικονομικής Απόδοσης και Κοινωνικής Προόδου (Measurement of Economic Performance and Social Progress), με τη συμμετοχή 22 οικονομολόγων από κορυφαία πανεπιστήμια των ΗΠΑ και της Ευρώπης. ο σκοπός του εν λόγω εγχειρήματος αφορούσε (Costanza et al., 2004):

1. Τον εντοπισμό των ορίων του ΑΕΠ, ως δείκτη και τον αντίστοιχο εντοπισμό των προβλημάτων που δημιουργούνται κατά τη μέτρηση του.
2. Την εξέταση διαφόρων πληροφοριών, των οποίων η συλλογή, απαιτείται για τη δημιουργία δεικτών καταλληλότερων για την καταγραφή της κοινωνικής προόδου, αλλά και της δημιουργίας εναλλακτικών τρόπων μέτρησης.
3. Μέθοδοι παρουσίασης των στατιστικών πληροφοριών με καταλληλότερο τρόπο.

Η αναφορά της επιτροπής ως προς τα αποτελέσματα που προέκυψαν, εστιάζει κυριότερα στην επιβεβαίωση της πλήρους ανεπάρκειας του ΑΕΠ και της αναγκαιότητας για την δημιουργία νέων δεικτών, που θα προσεγγίζουν περισσότερο στοχευόμενα το φαινόμενο της ευημερίας. Οι εργασίες της εν λόγω επιτροπής, συνεχίστηκαν έως και το 2013, ενώ στα τέλη του 2018, προέβη στη δημοσίευση μιας νέας έκθεσης στην οποία συνοψίζονται 13 εργασίες, που αφορούν την εκβάθυνση των γνώσεων, στα ζητήματα της ευημερίας και αναδεικνύουν νέες πτυχές των παρατεταμένων κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης. (Costanza et al., 2004)

2.2 Εμπόδια Χρήσης.

Ως προς τα εμπόδια χρήσης δείκτη που ΑΕΠ, γίνεται αναφορά σε μια πληθώρα διαφόρων παραγόντων, ως προς την βελτίωση του. Πληθώρα πολιτικών ζητημάτων οφείλουν να εξεταστούν, λαμβάνοντας υπ όψιν τον καλύτερο δυνατό και το κατά πόσο αυτός δύναται να χρησιμοποιηθεί, σε οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο. Επιπρόσθετα, ακόμα και για χώρες οι οποίες βρίσκονται σε υψηλή κατάταξη, βάσει του δείκτη ευημερίας, οι υπεύθυνοι της χάραξης της πολιτικής, δεν δύναται να φέρουν την σιγουριά που απαιτείται, ως προς την πολιτική στρατηγική την οποία εφαρμόζουν και τα αποτελέσματα της οποίας, έχουν επιφέρει άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Ιδιαίτερα σημαντικό, θεωρείται πως κάθε πολιτικό κράμα που χρησιμοποιείται σε μια χώρα, είτε όσον αφορά δείκτες με τους οποίους επιλέγει να μετρά τα στατιστικά ευημερίας, είτε όσον αφορά τις διάφορες πολιτικές που εφαρμόζονται σε αυτήν ούτως ώστε οι δείκτες να αποδίδουν, δεν σημαίνει ότι δύναται να εφαρμόσουν τα ίδια μοντέλα σε διαφορετικές περιπτώσεις άλλων χωρών. Έτσι, προκύπτει το συμπέρασμα πως υψηλή βαθμολογία ευημερίας, ενδέχεται να οφείλεται στο συναισθηματικό υπόβαθρο των ατόμων, το οποίο ενδεχομένως να παρουσιάζει μια αισιόδοξη και θετική πτυχή, σε σχέση με τους κατοίκους άλλων χωρών και περιοχών. Αποτέλεσμα αυτού, είναι η ανάδειξη ενός υψηλού υποκειμενικού κριτηρίου, το οποίο εμπλέκεται σε σημαντικό βαθμό στα στοιχεία αντικειμενικότητας και απλότητας που διακατέχουν την διαδικασία. (Fleurbaey και Blanchet, 2013)

Διάφορες έννοιες, όπως αυτή της ευημερίας και της ανάπτυξης, θεωρούνται ιδιαιτέρως δύσκολες να οριοθετηθούν, εξαιτίας της πολυπλοκότητας της σημασίας τους. Διάφορα συνέδρια και επιτροπές έχουν προσπαθήσει επανειλημμένες φορές σε διάφορα κράτη ανά τον κόσμο να καταλήξουν ως προς το σύνολο των πτυχών της ανθρώπινης ευημερίας σε κοινές βάσεις για την οριοθέτηση αυτής. Ωστόσο, εξαιτίας του πολυδιάστατου που εμπεριέχεται εντός της έννοιας αυτής, το σύνολο των δεικτών που έχει αποπειραθεί να χρησιμοποιηθεί για την επεξήγηση του φαινομένου, αποτυγχάνει να συλλάβει το σύνολο των πτυχών, καθότι εστιάζει σε διαφορετικούς τομείς, αναδεικνύοντας ωστόσο δια μέσου του τρόπου αυτού, το πολλαπλό των διαστάσεων της έννοιας. Συνεπώς, προκύπτει το πρόβλημα της ανακρίβειας ως προς τον ορισμό και την οριοθέτηση της έννοιας σε παγκόσμιο επίπεδο, δημιουργώντας έτσι μια σύγχυση, ως προς τον τρόπο των μετρήσεων. (Fleurbaey και Blanchet, 2013)

2.3 Κατηγορίες Εναλλακτικών Δεικτών.

Βάσει λοιπόν των όσων προαναφέρθηκαν, ιδιαίτερος σημαντικό θεωρείται να γίνει αναφορά σε διάφορους εναλλακτικούς δείκτες, που έχουν χρησιμοποιηθεί και εμφανιστεί και οι οποίοι στην συνέχεια κατηγοριοποιούνται σε 4 διαφορετικές ομάδες, αναλόγως με το σύνολο των δεδομένων τα οποία χρησιμοποιούν για την εξαγωγή των πορισμάτων τους. Στη διεθνή βιβλιογραφία, παρατηρείται η κατηγοριοποίηση των δεικτών ανάλογα με τα εκάστοτε εφαρμοζόμενα κριτήρια, με συχνότερη να αποτελεί η ταξινόμησή τους σε δεικτών διόρθωσης ή συμπλήρωσης του ΑΕΠ(Goossens, 2007)

- Δείκτες Διορθωτικοί Του ΑΕΠ.

Οι διορθωτική δείκτης του ΑΕΠ, αφορούν την κατηγορία στην οποία υπάγονται οι δείκτες, οι οποίοι έχοντας ως βάση τον κύριο δείκτη του ΑΕΠ, προβαίνουν στην κατάλληλη προσαρμογή, ούτως ώστε να ενσωματωθούν διάφορες παράμετροι, οι οποίες παραλείπονται από τον τρόπο με τον οποίο ο δείκτης μετράει. Έτσι προκύπτει και το όνομα της κατηγορίας αυτών των δεικτών, καθότι προβαίνουν σε διορθώσεις των παραλείψεων του κύριου δείκτη του ΑΕΠ και εκφράζονται σε νομισματικές μονάδες, καθιστώντας τους έτσι άμεσα συγκρίσιμους με τις υπάρχουσες στατιστικές καταγραφές.(Fleurbaey και Blanchet, 2013)

Ένας εκ των χαρακτηριστικότερων δεικτών που υπάγεται στην παρούσα κατηγορία, αποτελεί ο Δείκτης Βιώσιμης Οικονομικής Ευημερίας (Index of Sustainable Economic Welfare– ISEW) όπως αυτός ορίζεται από τους Cobb & Daly (1989), ο οποίος στηρίζεται στην θέση των διαφόρων δαπανών αναλόγως με το κατά πόσο αυτοί, συμβάλλουν στην ευημερία. Ταυτόχρονα, ο εν λόγω δείκτης προβαίνει στην εκτίμηση διαφόρων παραμέτρων, όπως το κόστος εξάντλησης των φυσικών πόρων και την ανισοκατανομή του εισοδήματος. Ουσιαστικά, αποτελεί ανακατασκευή του πρώτου εναλλακτικού δείκτη, για την υπέρβαση του ΑΕΠ που δημιουργήθηκε ποτέ, του επονομαζόμενου Μέτρου Οικονομικής Ευημερίας (Measure of Economic Welfare – MEW), η πρόταση του οποίου εισήχθη από τους Nordhaus & Tobin το 1972. Στην ίδια κατηγορία, υπάγεται και ο Δείκτης Γνήσιας Προόδου (Genuine Progress Indicator – GPI), που εισήχθη από το αμερικανικό think-tank Redefining Progress, το 1995.

- Σύνθετοι Δείκτες.

Στην εν λόγω κατηγορία, υπάγεται ένα σύνολο εναλλακτικών δεικτών, οι οποίοι αποτελούν εργαλεία ως προς την ανάλυση των πολυδιάστατων φαινομένων που προκύπτουν.

Ουσιαστικά ως σύνθετος δείκτης, ορίζεται αυτός ο οποίος αναδεικνύει θέματα υψηλής σημασίας ή φαινόμενα, τα οποία δεν δύναται άμεσα και με την δέουσα σχετική ευκολία να εντοπιστούν. Τα χαρακτηριστικά ενός δείκτη της εν λόγω κατηγορίας, αφορούν την ποσοτικοποίηση και την απλοποίηση των πληροφοριών, αλλά και του τρόπου με τον οποίο αυτές προωθούνται, για την κατανόηση των προβλημάτων στους εκάστοτε αρμόδιους φορείς. Η θεμελιώδης ιδέα γύρω από την κατηγορία των εν λόγω δεικτών, αποτελεί η συγκέντρωση διαφόρων μεταβλητών, από 2 έως και αρκετές δεκάδες, των οποίων η σύνθεση σε έναν μόνο αριθμό, οδηγεί στα επιθυμητά πορίσματα. Αντίστοιχα, στόχος τους αποτελεί η μέγιστη δυνατή κάλυψη των παραγόντων, οι οποίοι συμβάλλουν στην δημιουργία της ευημερίας, εξασφαλίζοντας ταυτοχρόνως τα διάφορα επικοινωνιακά πλεονεκτήματα, όπως και τα πλεονεκτήματα της διαχείρισης τα οποία προσφέρονται από την μονοδιάστατη αριθμητική απεικόνιση.. (Goossens, 2007)

Παρ όλα αυτά, στην προκειμένη η κατηγορία δεκτών, η απλότητα θεωρείται φαινομενική, εξαιτίας των διαφόρων προβλημάτων και αμφισβητήσεων από τα οποία συνοδεύονται και αφορούν κυριότερα τα 4 στάδια δημιουργίας τους, δηλαδή την επιλογή, την επεξεργασία, την στάθμιση και την άθροιση των μεταβλητών. Συνεπώς, κατά μία ευρύτερη εννοιολογική τοποθέτηση, οι σύνθετοι δείκτες, αποτελούν διορθωτικούς δείκτες, οι οποίοι δύναται να εντάξουν ένα σύνολο μεταβλητών, το οποίο αποκλείεται από το ΑΕΠ, ακόμα και αν η ετερογένεια αυτών των μεταβλητών, αποκρύπτεται λόγω της έκφρασής τους σε χρηματικούς όρους.(Fleurbaey και Blanchet, 2013). Αντίστοιχα, μπορεί να υποθεί ότι και οι 2 θετικοί δείκτες, υπάγονται στους σύνθετους εξαιτίας της ικανότητάς τους, να αντιμετωπίζουν τις διάφορες ατέλειες του δείκτη του ΑΕΠ. Μεταξύ των χαρακτηριστικών των δεικτών που υπάγονται στην κατηγορία των συνθέτων, ανήκουν ο δείκτης της ανθρώπινης ανάπτυξης (The Human Development Report), όπως αυτός αναπτύχθηκε από τον ΟΗΕ το 1990 και στον οποίο, είχε ασκηθεί η δριμύτατη κριτική, για ορισμένες σημαντικές μεταβλητές, οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί σε αυτόν, όπως η συνεκτίμηση των διαφόρων περιβαλλοντικών μεταβλητών, αλλά και εξαιτίας της περιορισμένης χρησιμότητας του στις πλέον ανεπτυγμένες χώρες. (Goossens, 2007).

- **Υποκειμενικοί δείκτες.**

Στην κατηγορία των υποκειμενικών δεικτών ευημερίας, υπάγονται οι δείκτες οι οποίοι αναπτύσσονται σε εντελώς διαφορετική βάση από το ΑΕΠ και τα διάφορα αντικειμενικά μέτρα της ευημερίας ενώ, η έκφρασή τους λαμβάνει χώρα σε μια διατεταγμένη κλίμακα. Οι

υποκειμενικοί δείκτες, διαχωρίζονται από τους αντικειμενικούς διαμέσου της ενασχόλησης των αντικειμενικών δεικτών, με πράγματα που υπάρχουν ανεξάρτητος της υποκειμενικής επίγνωσης. Αντιθέτως, το σύνολο των υποκειμενικών δεικτών, κατηγοριοποιείται εξαιτίας των 2 διαφορετικών προσεγγίσεων που λαμβάνουν χώρα. Ειδικότερα, στην πρώτη κατηγορία απαντώνται οι δείκτες οι οποίοι αφορούν το σύνολο των πολιτών και των οποίων η συλλογή των δεδομένων, γίνεται διαμέσου της χρήσης ερωτηματολογίων, τα οποία προσπαθούν να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με την συναισθηματική τους κατάσταση και τις διάφορες προσωπικές αξιολογήσεις τους, σε θέματα κοινωνικά πολιτικά οικονομικά. Όσον αφορά τη δεύτερη κατηγορία, συναντώνται οι δείκτες οι οποίοι προβαίνουν στην τεκμηρίωση μίας σειράς από αντικειμενικές μεταβλητές, αντλώντας στοιχεία από στατιστικές οικονομικές κοινωνιολογικές και φιλοσοφικές καταγραφές και συνδυάζοντάς τες με διάφορες ακόμα υποκειμενικές μεταβλητές. Ουσιαστικά, μπορεί κανείς να πει πως η πρώτη κατηγορία, αποτελείται από τους σύνθετους δείκτες, ενώ η δεύτερη, θεωρείται εντελώς αυτοτελής.(Costanza et al, 2009).

2.4 Κριτική Των Εναλλακτικών Δεικτών.

Οι υποκειμενικοί δείκτες, αποτελούνται σε μεγάλο βαθμό από σύνθετους οι οποίοι δύνανται να ενσωματώσουν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου των πληροφοριών, στην πλέον κατανοητή τους μορφή, ούτως ώστε να θεωρούνται προσιτοί για το ευρύτερο κοινό. Πρακτικά, έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να αποτελούν τα πλέον εύχρηστα εργαλεία, ως προς τη δημιουργία μιας πολιτικής στρατηγικής αλλά και ως εργαλεία διαχρονικής σύγκρισης των διαφόρων κοινωνικών στρωμάτων. Η συλλογή των δεδομένων, γίνεται δια μέσου μιας σειράς επιλογών, στις οποίες υποβόσκουν υποκειμενικά κριτήρια, καθιστώντας έτσι σχετικά ασθενή την σταθερότητα της διαδικασίας. Βάσει αυτού, ασκείται δριμύτατη κριτική ως προς την αστάθεια των σύνθετων δεικτών και την βελτιστοποίηση του εν λόγω προβλήματος.

Στη συνέχεια, ακολουθεί η επεξήγηση του τρόπου συλλογής των διαφόρων πληροφοριών, οι οποίες διακρίνονται σε 4 κατηγορίες, που αφορούν την επιλογή των μεταβλητών χρήσης την κατάλληλη επεξεργασία των τιμών, αυτών προτού τοποθετηθούν στον δείκτη, τον προσδιορισμό της βαρύτητας της εκάστοτε μεταβλητής, αλλά και την άθροιση που αφορά την εξαγωγή της τελικής τιμής του δείκτη.

- **Επιλογή μεταβλητών**

Στο παρόν βήμα, λαμβάνει χώρα η σύνθεση του δείκτη, η οποία γίνεται μέσω της κατάλληλης επιλογής των μεταβλητών. Η εν λόγω επιλογή, καθορίζεται κυριότερα από το φαινόμενο το οποίο επιδιώκεται να μετρηθεί, εισάγοντας έτσι την δημιουργία ενός θεωρητικού πλαισίου, του οποίου η σωστή οριοθέτηση, ανάλυση και καταγραφή, οδηγεί στην δημιουργία της βάσης ενός δείκτη και του οποίου η αποτελεσματικότητα εξασφαλίζεται. Στην συνέχεια, η χρήση του εν λόγω δείκτη, καθορίζεται κυριότερα από την έγκριση της επιστημονικής κοινότητας και το κατά πόσο αυτή τον βρίσκει εξυπηρετικό και αποτελεσματικό.(Booyesen, 2002).

- **Επεξεργασία μεταβλητών.**

Στο εν λόγω βήμα, γίνεται η τυποποίηση των διαφορετικών τιμών των μεταβλητών, ούτως ώστε να είναι εφικτή η άθροιση μεταξύ τους έτσι, όχι μόνο εξαλείφεται η ανομοιογένεια ως προς την τιμολόγηση, αλλά και το σύνολο των αποκλίσεων που δίνεται να δημιουργηθεί, εξαιτίας διαφορετικής κλίμακας μέτρησης που προκύπτει (HCCI, 2008). Στην περίπτωση που

το εν λόγω βήμα παραλειφθεί, ενδέχεται να δημιουργηθούν μεγάλες αποκλίσεις στον σύνθετο δείκτη. Συνεπώς, έχουν καθιερωθεί διάφοροι τρόποι για την ορθή μέτρηση των μεταβλητών, όπως η κατάταξη σε φθίνουσα ή αύξουσα σειρά, η τυπική απόκλιση η ποσοστιαία απόδοση, η ποσοστιαία απόδοση από τα άκρα ο λογαριθμικός και εκθετικός μετασχηματισμός κλπ.(Booyesen, 2002).

- **Στάθμιση μεταβλητών.**

Με το πέρας της τυποποίησης των δεικτών, ξεκινάει η διαδικασία της σύνθεσης, ως προς την δημιουργία του δείκτη, δίνοντας διαφορετική βαρύτητα σε κάθε μεταβλητή, η οποία χρησιμοποιείται κατά την σύνθεση. Αυτό απαιτεί μια διαδικασία πλήρους τεκμηρίωσης, εκ της οποίας οι διάφορες τιμές που πρόκειται να δημιουργηθούν, επηρεάζουν καθοριστικά τους συντελεστές. Στην περίπτωση που θεωρούμε ότι οι μεταβλητές απουσιάζουν από τη στάθμιση έχουμε την δημιουργία μιας ιδιαίτερα απλουστευμένης μεθόδου, εν αντιθέσει με την περίπτωση κατά την οποία οι μεταβλητές, δεν επιδρούν κατά το ίδιο βάρος, με αποτέλεσμα να γίνεται η στάθμιση των μεταβλητών. Διάφοροι μέθοδοι έχουν αναπτυχθεί ως προς την δημιουργία της σωστής διαδικασίας, με κυριότερη να αποτελεί αυτή της χρήσης των διαφόρων μαθηματικών εργαλείων, ως προς τον υπολογισμό των συντελεστών σταθμίσεις όπως η Ανάλυση Βασικών Συστατικών (Principal Component Analysis – PCA). Σκοπός της, είναι η ανίχνευση των αλληλεπιδράσεων εντός μιας ομάδας μεταβλητών, μέσω της μετατροπής της σε μια νέα ομάδα ανεξάρτητων μεταξύ τους μεταβλητών (HCCI, 2008).

Κεφάλαιο 3 : Ανάλυση & Παρουσίαση Των Δεικτών.

3.1 Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index).

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα αποτελεί μια εκ των σημαντικότερων εννοιών στην παγκόσμια οικονομία, λαμβάνοντας πληθώρα οικονομικών πολιτικών και επιστημονικών συζητήσεων, η οποία αφορά τον τρόπο με τον οποίον δύναται να ελεγχθεί και να σχεδιαστεί, ούτως ώστε η κατάλληλη οικονομική πολιτική σε διεθνές και οικονομικό επίπεδο, να συμβαδίζει με αυτή. Με έναν απλό ορισμό η ανταγωνιστικότητα ορίζεται ως:

“Η εθνική ανταγωνιστικότητα είναι το πλέγμα εκείνο των παραγόντων, πολιτικών και θεσμών που προσδιορίζουν το επίπεδο της παραγωγικότητας μιας χώρας. Το επίπεδο της παραγωγικότητας με τη σειρά του προσδιορίζει το διατηρήσιμο επίπεδο ευημερίας που μπορεί να απολαμβάνει μία οικονομία. Με άλλα λόγια, οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες τείνουν να είναι σε θέση να προσφέρουν υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος στους πολίτες τους. Το επίπεδο της παραγωγικότητας προσδιορίζει επίσης την απόδοση των επενδύσεων σε μια οικονομία. Καθώς οι αποδόσεις είναι οι καθοριστικοί προσδιοριστικοί παράγοντες στη μεγέθυνση των οικονομιών μια πιο ανταγωνιστική οικονομία είναι μια οικονομία που πιθανότατα θα αναπτυχθεί ταχύτερα στο μέσο- και μακροπρόθεσμο ορίζοντα”. (Porter και Schwab 2008)

Η πολυδιάστατη και πολύπλοκη ερμηνεία της ανταγωνιστικότητας, συνάρτηση της υψηλής σημαντικότητας, παίζει ρόλο τόσο σε κρατικό όσο και σε διεθνές επίπεδο και καθιστά ιδιαίτερως υψηλή την ανάγκη μέτρησης της, με αποτέλεσμα την δημιουργία ενός συνόλου δεικτών οι οποίοι έχουν αποπειραθεί να προβούν ακριβώς σε αυτή την πράξη. Σημαντικότερος εξ αυτών, αποτελεί ο Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index). Η μελέτη του εν λόγω δείκτη, έχει ξεκινήσει σημαντικά να γίνεται αισθητή από το 2005 και μετά το WEF, ενώ η ανάπτυξή του οφείλεται στους οικονομολόγους Xavier Sala-i-Martin και Elsa V. Artadi.

Ως δείκτης, αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο τόσο για τις κυβερνήσεις όσο και για τους επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται ανά τον κόσμο. Η ανανέωση του, λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση, μετρώντας σημαντικά μικροοικονομικά και μακροοικονομικά στοιχεία, που συντελούν την εθνική ανταγωνιστικότητα για το σύνολο των 144 οικονομιών, δια μέσο ενός συνόλου που ξεπερνά τις 100 μεταβλητές και των οποίων η οργάνωση,

στηρίζεται σε 12 πυλώνες. Οι πυλώνες αυτοί αποτελούν (Schwab και Xavier Sala-i-Martin 2014) :

- Θεσμοί.
- Υποδομές.
- Μακροοικονομικό Περιβάλλον.
- Υγεία και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Ανώτατη Εκπαίδευση και Κατάρτιση.
- Αποτελεσματικότητα της αγοράς αγαθών.
- Αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας.
- Ανάπτυξη της χρηματοοικονομικής αγοράς.
- Τεχνολογική ετοιμότητα.
- Μέγεθος της αγοράς .
- Επιχειρηματική Ωριμότητα.
- Καινοτομία.

Το σύνολο των δεδομένων από τα οποία υπολογίζονται είναι πολλές το φορές εντελώς διαφορετικές μονάδες μέτρησης, οδηγώντας έτσι αναπόφευκτα στην δημιουργία μιας διαδικασίας εξομάλυνσης και ομαδοποίησης τους, ούτως ώστε να είναι εφικτή η μετατροπή τους σε κλίμακα από το 1- 7. Έτσι, τόσο ο τελικός δείκτης, όσο και οι πυλώνες στήριξης του, μετρώνται σε αυτή την κλίμακα με το 7 να δηλώνει ο βέλτιστο σημείο και το 1 το χειρότερο. Στην ετήσια έκθεση η οποία εκδίδεται από τον WEF, λαμβάνει χώρα η παρουσίαση των δεικτών που έχουν επιτύχει οι χώρες στην εκάστοτε μεταβλητή του πυλώνα και τον τελικό δείκτη, όπως αντίστοιχα και στην θέση στην οποία κατατάσσεται κάθε μία εξ αυτών. Οι 30 εκ των 114 μεταβλητών, προσδιορίζονται διαμέσου αντικειμενικών κριτηρίων και στοιχείων, τα οποία συλλέγονται από τους διεθνούς οργανισμούς, ενώ αντίστοιχες έρευνες υποδεικνύουν την καταγραφή στοιχείων και εννοιών, που απαιτούν ποιοτική αξιολόγηση και στην οποία έρευνα συμμετέχουν στελέχη των επιχειρήσεων της εκάστοτε χώρας, τα οποία δύνανται να απαντήσουν σε μια σειρά από ερωτήσεις, που προσεγγίζουν τις αντίστοιχες μεταβλητές και οδηγούν στη βαθμολόγηση της χώρας τους, με κλίμακα από το 1 έως το 7. (Schwab και Xavier Sala-i-Martin 2014).

Αντίστοιχα, η αξιολόγηση μιας χώρας διαμέσου του δείκτη, γίνεται με ιδιαίτερη επιτυχία, καθιστώντας τον δείκτη έναν εκ των αποτελεσματικότερων που απαντώνται, εξαιτίας των διαφόρων πτυχών ανταγωνιστικότητας που χρησιμοποιεί στα διάφορα υποκειμενικά και

υπό μελέτη στοιχεία, ως προς τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας και των οποίων την ανάγνωση και κατανόηση μπορούν να φέρουν μόνο οι κυβερνήσεις των κρατών. Κάθε χρόνο, προβαίνει στη σύγκριση του συνόλου των χωρών μεταξύ τους, καθιερώνοντας κείνη την οδό που δύναται να ακολουθήσει τόσο μια ανεπτυγμένη χώρα, όσο και μια αναπτυσσόμενη.

3.2 Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index).

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, ως διαφθορά, ορίζεται η χρήση της δημόσιας εξουσίας προς ίδιον όφελος. Αυτό φυσικά, δεν σημαίνει ότι η διαφθορά αποτελεί ένα απλό φαινόμενο, καθότι εμφανίζεται σε ποικίλες μορφές όπως η δωροδοκία η κατάχρηση ή απάτη ο εκβιασμός κλπ. Ειδικότερα, μπορεί κανείς να πει πως η διαφθορά είναι ένα εκ των σημαντικότερων πληγμάτων για την ανάπτυξη μιας χώρας, με επιρροές ιδιαίτερα έντονες σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά και αντίστοιχα σε ζητήματα πολιτικής και οικονομίας. Οι συνέπειες που προκύπτουν από αυτό, συχνά αποτελούν τα κακώς εξοπλισμένα νοσοκομεία και σχολεία, η νοθεία του δημοκρατικού πολιτεύματος και πολλά νέα φαινόμενα, που υπονομεύουν την οικονομική ανάπτυξη και καταστρέφουν την εμπιστοσύνη στην κυβερνητική πολιτική.(Παλυβός και Λίτινα)

Ιδιαίτερη πρόκληση, αποδεικνύεται ο ποσοτικός προσδιορισμός του φαινομένου της διαφθοράς, όχι μόνο επειδή η εμπλεκόμενη καταβάλλουν την μέγιστη δυνατή προσπάθεια συγκάλυψης της συμμετοχής τους σε αυτό, αλλά και γιατί η έννοια αυτή καθαυτή, δεν αποτελεί ευκόλως μετρήσιμη. Ο δείκτης μέτρησης του εν λόγω φαινομένου, αποτελεί ο Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά(CPI), η ανάπτυξη του οποίου λαμβάνει χώρα περί τις αρχές του 1995, από τον διεθνή οργανισμό διαφάνειας, κάνοντας χρήση κυρίτερα μετρήσεων που βασίζονται στις αντιλήψεις του κόσμου, απέναντι στη διαφορά στον δημόσιο τομέα, σε διάφορες χώρες της υδρογείου. Η έκδοση του εν λόγω δείκτη, γίνεται ετησίως, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση των διαφόρων κρατών, κυβερνήσεων και επιχειρήσεων ως προς την ανάληψη πράξεων, που θα οδηγήσουν στην καταπολέμηση του φαινομένου και την βελτίωση της ευημερίας της εκάστοτε κοινωνίας. (Παλυβός και Λίτινα).

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του συγκεκριμένου δείκτη, αφορά κυρίτερα τις αντιλήψεις για τη διαφθορά, κάνοντας χρήση κυρίτερα υποκειμενικών στοιχείων και κριτηρίων, τα οποία προέρχονται από διάφορες έρευνες ειδικών και επιχειρηματιών και καταγράφονται από ένα σύνολο ποικίλων και ανεξάρτητων οργανισμών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί αυτό του 2014, όπου για την έκδοση του δείκτη, χρησιμοποιήθηκαν 12 πηγές. Γενικότερα, το σύνολο των πηγών που χρησιμοποιούνται, προβαίνουν στη μέτρηση της έκτασης της διαφοράς τόσο στον δημόσιο, όσο και στον πολιτικό τομέα, δημιουργώντας μια αντίστοιχη κατάταξη των κρατών, βάσει αυτού. Η αναγκαιότητα της επίλυσης του εν λόγω ζητήματος, έχει οδηγήσει στην δημιουργία πληροφόρησης, για την

δημιουργία του δείκτη της εκάστοτε χώρας, από το σύνολο τουλάχιστον 3 διαφορετικών πηγών. (Governance Assessment Portal).

Για την καταλληλότερη άντληση αποτελεσμάτων, γίνεται η ομαδοποίηση των δεδομένων που προκύπτουν από τον τελικό δείκτη αλλά και πριν από αυτόν, μετατρέποντας το σύνολο των στοιχείων σε κλίμακα από 0 έως 100, με το 0 να αντιπροσωπεύει το υψηλότερο επίπεδο, αντί της διαφθοράς και το 100 το χαμηλότερο επίπεδο της διαφθοράς. Συνήθως, ο μέσος όρος του συνόλου των διαθέσιμων βαθμολογιών, οδηγεί στον υπολογισμό του δείκτη για την εκάστοτε χώρα. Η διάταξη αυτή μετά από τροποποιήσεις το 2012, αναδεικνύουν το 0 ως την πλέον διεφθαρμένη χώρα ενώ το 100 ως την πλέον καθαρή. Ταυτόχρονα, δεδομένου πως ο εν λόγω δείκτης χρησιμοποιεί κυρίως υποκειμενικά κριτήρια, στηρίζεται σε έρευνες που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς, μεταξύ αυτών βρίσκονται και οι (Corruption Perceptions Index 2014):

- Αφρικανική Τράπεζα Ανάπτυξης - Βαθμολογίες Διακυβέρνησης 2013
- Ίδρυμα Bertelsmann - Δείκτες Βιώσιμης Διακυβέρνησης 2014
- Ίδρυμα Bertelsmann - Transformation Index 2014
- Economist Intelligence Unit - Δείκτης κινδύνου χώρας 2014
- Freedom House - Nations in Transit 2013(εκδημοκρατισμός στις χώρες)
- Global Insight - Διαβαθμίσεις κινδύνου για τη χώρα 2014
- IMD - Επετηρίδα Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας 2014
- Συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον Πολιτικό και οικονομικό κίνδυνο - Asian Intelligence 2014
- Υπηρεσίες Πολιτικού Κινδύνου - Διεθνής Οδηγός Κινδύνου Χώρας 2014
- Παγκόσμια Τράπεζα - Πολιτική της χώρας και θεσμική αξιολόγηση 2013
- Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ - Εκτελεστική δημοσκόπηση (EOS) 2014
- Παγκόσμιο έργο Δικαιοσύνης - Δείκτης του κράτους δικαίου 2014

3.3 Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World).

Ο Δείκτης Ελευθερίας στον Κόσμο, αποτελεί δείκτη ετήσιας έκθεσης, η οποία κάνει αναφορά κυρίως στα πολιτικά δικαιώματα και τις αντίστοιχες ελευθερίες των πολιτών και εκδίδεται από την Freedom House. Η εν λόγω οργάνωση, προβαίνει στην ταξινόμηση των χωρών βάση των πολιτικών δικαιωμάτων και των αντίστοιχων ελευθεριών, λαμβάνοντας τις 2 αυτές έννοιες ως πυλώνες και αναπτύσσοντας τη μεθοδολογία του εν λόγω δείκτη, βάσει αυτού. Η δημιουργία του έλαβε χώρα το 1975, από τον Raymond Gastil, ενώ η μεθοδολογία του, συνεχώς προσαρμόζεται στα νέα πολιτικά και ανθρωπιστικά δεδομένα τα οποία μεταβάλλονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, με τον δείκτη να προσαρμόζεται στις αντίστοιχες συνθήκες. (Freedom in the World 2015)

Οι μεθοδολογίες στις οποίες βασίζεται συγκεκριμένος δείκτης, προέρχονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και χρήζει εφαρμογής στο σύνολο των χωρών, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης και εθνικής θρησκευτικής ταυτότητας. Πρακτικά η δόμηση στους 2 πυλώνες όπως προαναφέρθηκε, οδηγεί σε μια περαιτέρω κατηγοριοποίηση βάσει αυτών. Ειδικότερα, στον πυλώνα των πολιτικών δικαιωμάτων, περιλαμβάνονται 10 υπό δείκτες οι οποίοι οργανώνονται σε 3 διαφορετικές κατηγορίες, ενώ αντίστοιχα στον πυλώνα των ελευθεριών του πολίτη δημιουργούνται 15 υπό δείκτες σε αντίστοιχα 4 κατηγορίες. Το σύνολο της δόμησης τους αποτελεί ιδιαίτερος υποκειμενικό, καθώς το σύνολο των 25 υπό δεικτών που δημιουργούνται, αποτελείται στην ουσία από ερωτήσεις τις οποίες απαντάνε τόσο αναλυτές, όσο και ειδικοί σύμβουλοι, αλλά και ακαδημαϊκοί από διάφορες ομάδες προβληματισμού και κοινότητες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η βαθμολόγηση λαμβάνει χώρα σε ένα σκορ της τάξεως μηδέν έως 4 με το μηδέν να αποτελεί το μικρότερο βαθμό ελευθερίας ένα του 4 τον μεγαλύτερο. Βάση λοιπόν απαντήσεις των ερωτήσεων στους 25 αυτούς δείκτες, η κάθε χώρα δίνεται να θεωρηθεί (Freedom in the World 2015):

- Ελεύθερη (1.0 - 2.5)
- Εν μέρει ελεύθερη (3.0 – 5.0)
- Μη ελεύθερη (5.5 – 7.0)

Το σύνολο των στοιχείων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα, διακατέχεται από διάφορα σχέδια εκθέσεων, ειδησεογραφικών άρθρων, ακαδημαϊκών αναλύσεων, εκθέσεις μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και επιμέρους επαγγελματικές επαφές. Η βαθμολόγηση των χώρων, γίνεται βάσει των γεγονότων εντός και εκτός των συνόρων τους, κατά την διάρκεια της περιόδου των μετρήσεων. Τα τελικά αποτελέσματα που προκύπτουν ύστερα από την μελέτη των αντίστοιχων αναλυτών της Freedom House και μιας ομάδας ειδικών συμβούλων, φέρουν διαχρονικά στοιχεία τα οποία αποτελούν ιδιαιτέρως συγκρίσιμα μεταξύ των χωρών και των περιοχών.

3.4 Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators).

Η Παγκόσμια Τράπεζα ορίζει τη διακυβέρνηση ως: *‘ τις παραδόσεις και τους θεσμούς, σύμφωνα με τους οποίους ασκούνται οι αρχές σε μια χώρα. Αυτοί περιλαμβάνουν: (α) την διαδικασία με την οποία επιλέγονται οι κυβερνήσεις, παρακολουθούνται και αντικαθίστανται (β) την ικανότητα της κυβέρνησης να διατυπώσει και να εφαρμόσει αποτελεσματικά υγιείς πολιτικές και (γ) το σεβασμό των πολιτών και του κράτους στους θεσμούς που διέπουν τις οικονομικές και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις ανάμεσα τους. ’* (Kaufmann, Kraay and Mastruzzi 2010).

Αξιοποιώντας πλήρως την έννοια του εν λόγω ορισμού, η Παγκόσμια Τράπεζα οδηγήθηκε στη δημιουργία ενός συστήματος δεικτών, σύμφωνα με τον οποίον γίνεται εφικτή η μέτρηση διαφόρων διαστάσεων της διακυβέρνησης, η οποία γίνεται δια μέσου Παγκόσμιων δεικτών διακυβέρνησης. (Worldwide Governance Indicators). Οι δείκτες αυτοί, αποτελούν μακροχρόνιο ερευνητικό πρόγραμμα, οι οποίοι σημειώνουν την αρχή τους από το 1996 έως και σήμερα περιλαμβάνοντας 215 χώρες από όλον τον κόσμο. Η ανανέωσή τους, γίνεται σε βάθος διετίας, ενώ αποτελούν ιδιαιτέρως σύνθετους δείκτες που μετρούν την ποιότητα της διακυβέρνησης, της εκάστοτε χώρας, δια μέσου ενός συνόλου μεταβλητών η οργάνωση των οποίων βασίζεται σε 6 διαφορετικούς πυλώνες. (Worldwide Governance Indicators,2022).

Οι μεταβλητές αυτές, στηρίζονται εξ ολοκλήρου σε διάφορα υποκειμενικά στοιχεία, καθότι συνοψίζουν απόψεις επιχειρήσεων πολιτών και ειδικών στις πιο βιομηχανικές και ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες σχετίζονται με τα μέσα κυβερνητικά καθεστώτα που επικρατούν σε αυτές. Οι 6 πυλώνες που προαναφέρθηκαν και αποτελούν τις διαστάσεις της διακυβέρνησης, αναφέρονται ως (Worldwide Governance Indicators) :

- Η Συμμετοχή και Λογοδοσία.
- Η Πολιτική σταθερότητα και απουσία βίας/τρομοκρατίας.
- Η Ποιότητα των κανονισμών.
- Η Αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης.
- Το Κράτος Δικαίου.
- Ο Έλεγχος της διαφθοράς.

Οι 6 πυλώνες αυτοί της διακυβέρνησης, θεωρούνται αλληλεξαρτώμενες. Οι μεταβλητές που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών, λαμβάνουν μετασχηματισμό σε μια κλίμακα της τάξης 0-1, που οδηγούν στην επιμέρους μέτρηση του δείκτη. Διαδικασία στην

οποία οι ειδικές τιμές μετασχηματίζονται εκ νέου σε μια κλίμακα της τάξης του -2,5 έως 2,5, όπως επίσης και σε μια νέα κλίμακα της τάξης από 0-100, με την υψηλότερη βαθμολογία να σημαίνει την καλύτερη ποιότητα διακυβέρνησης στον εκάστοτε τομέα. Οι πηγές που χρησιμοποιούνται για την δημιουργία των δεικτών, βασίζονται σε ένα πλήρως διαφορετικό αριθμό δεδομένων, τα οποία υπάγονται στις κατηγορίες (Kaufmann, Kraay και Mastruzzi 2010):

- Των ερευνών σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις
- Των Μη κυβερνητικών οργανώσεων
- Σε παρόχους εμπορικών επιχειρηματικών πληροφοριών
- Σε οργανισμούς δημόσιου τομέα

Στο σύνολό τους, οι δείκτες παγκόσμιας διακυβέρνησης, αποτελούν τον πλέον αξιόπιστο κίνητρο αξιολόγησης των κυβερνήσεων των εκάστοτε χωρών, τόσο εξαιτίας του συνόλου των πηγών που αξιοποιούνται για τη δημιουργία του δείκτη, όσο και εξαιτίας της έκδοσης τους από έναν μεγάλο και αξιόπιστο οργανισμό.

3.5 Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom).

Ο δείκτης οικονομικής ελευθερίας, δημιουργήθηκε για την παροχή ενός βοηθητικού μέτρου του βαθμού οικονομικής ελευθερίας, στις χώρες της υφελίου. Η έκδοσή του γίνεται σε ετήσια βάση, ούτως ώστε να δίνεται να αποδείξει στην ενότητα που διακατέχει η οικονομική ελευθερία και η πρόοδος, ως έννοιες μεταξύ τους. Η δημιουργία του χρονολογικά ξεκινά από το 1995, από το Heritage Foundation και το Wall Street Journal, ενώ το 2015, υπολογίστηκε για το σύνολο των 186 χωρών από όλο τον πλανήτη. (Miller and Kim, Index of Economic Freedom Promoting Economic Opportunity and Prosperity 2015)

Η δημιουργία του, βασίζεται σε 4 βασικούς πυλώνες του οικονομικού περιβάλλοντος, στις οποίες και ασκούνται διάφορες κυβερνητικές πολιτικές ελέγχου. Οι πυλώνες αυτοί, αποτελούνται από το κράτος δικαίου, το κυβερνητικό μέγεθος, την ρυθμιστική αποτελεσματικότητα και την ανοικτή αγορά. Οι πυλώνες αυτοί υποδιαιρούνται σε 10 υπό πυλώνες ως εξής (Index of Economic Freedom Methodology 2015) :

A. Κράτος Δικαίου

1. Δικαιώματα Ιδιοκτησίας
2. Διαφθορά

B. Κυβερνητικό μέγεθος

1) Δημοσιονομική Ελευθερία . Η οποία αποτελείται από τις ποσοτικές μεταβλητές :

- Τον ανώτατο οριακό συντελεστή φόρου για το ατομικό εισόδημα,
- Τον ανώτατο οριακό συντελεστή φόρου στα εισοδήματα των εταιρειών
- Την συνολική φορολογική επιβάρυνση ως ποσοστό του ΑΕΠ

2) Κρατικές Δαπάνες

Γ. Ρυθμιστική αποτελεσματικότητα

- Επιχειρηματική ελευθερία
- Εργασιακή ελευθερία
- Νομισματική ελευθερία

Δ. Ανοικτή αγορά

1) Ελευθερία του εμπορίου , με μεταβλητές :

- Στο μέσο εμπορικά σταθμισμένο συντελεστή δασμού
- Στους μη δασμολογικούς φραγμούς

2) Επενδυτική ελευθερία

3) Δημοσιονομική ελευθερία

Αναφορικά τώρα με τον τελικό δείκτη, εστιάζοντας κυριότερα στον υπολογισμό του, διακρίνεται πως ο μέσος όρος των 10 υπό πυλώνων, θα οδηγήσει σε μια βαθμολογία η οποία αφορά την εκάστοτε κατεύθυνση πολιτικής. Έτσι, καθένας εκ των 10 υπό πυλώνων λαμβάνει βαθμολόγηση βάσει της κλίμακας 0 έως 100 όπου το 100 αντιπροσωπεύει τη μέγιστη οικονομική ελευθερία και το 0, την ελάχιστη οικονομική ελευθερία. Αντίστοιχα ένα σκορ της τάξεως του 100, αναδεικνύει ένα οικονομικό περιβάλλον ιδιαίτερα ευνοϊκό για την ελεύθερη οικονομία. Τέλος, στην έκθεση η οποία δημοσιεύεται, ανάλογα με την τάξη του δείκτη της εκάστοτε χώρας η οποία λαμβάνει μέρος στην έγκριση του εν λόγω δείκτη, αναδεικνύεται και το αντίστοιχο οικονομικό περιβάλλον. (Beach και Kane 2008) Τα δεδομένα στα οποία στηρίζεται ο δείκτης, είναι αναγνωρισμένα από το σύνολο των διεθνών πηγών όπως αυτόν της, Παγκόσμιας Τράπεζας, Eurostat , ΔΝΤ και ΟΟΣΑ Συνεπώς αποτελούνται από στατιστικά και ελεγμένα στοιχεία που υπάγονται στα αντικειμενικά κριτήρια.

3.6 Πολυδιάστατος Δείκτης Φτώχειας (Multidimensional Poverty Index).

Ο Πολυδιάστατος Δείκτης Φτώχειας, αποτελεί κύριο μέτρο φτώχειας του οποίου η ανάπτυξη, έλαβε χώρα χάρη στη διεθνή πρωτοβουλία, σχετικά με την ανθρώπινη ανάπτυξη και τη φτώχεια εκ του ΟΗΕ. Ο εν λόγω δείκτης πρωτοεμφανίστηκε το 2010, στην έκθεση για την ανθρώπινη ανάπτυξη. Πρακτικά η δημιουργία του, αφορά το σύνολο των στερήσεων τόσο σε ατομικό επίπεδο, όσο και στο επίπεδο των νοικοκυριών, αναδεικνύοντας τις αντίστοιχες στερήσεις σε τομείς όπως αυτών της υγείας, της εκπαίδευσης και του βιοτικού επιπέδου. Ταυτόχρονα, δύναται να αντανακλά το έντονα πολυδιάστατο φαινόμενο της φτώχειας, ενώ δύναται να χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία μιας πλήρους εικόνας του συνόλου του ανθρώπινου πληθυσμού που ζει σε συνθήκες φτώχειας, επιδιώκοντας την αντίστοιχη σύγκριση σε επίπεδο κρατών, πόλεων, περιφερειών, επαρχιών κλπ. (Alkire, Conconi, et al. 2015).

Η δημιουργία του δείκτη αυτού, βασίζεται κυριότερα σε μια μέθοδο που αναπτύχθηκε από την Sabina Alkire και τον James Foster, η επιτυχία του οποίου αναδεικνύεται δια μέσου της ευελιξίας με την οποία δίνεται να χρησιμοποιηθεί στο σύνολο των διαστάσεων του. Ουσιαστικά ο MPI, δομείται από το σύνολο 10 διαφορετικών δεικτών, οργανωμένος σε 3 κυρίως δομικούς πυλώνες, οι οποίοι αποτελούνται από την υγεία, την εκπαίδευση και το βιοτικό επίπεδο και λαμβάνουν το 1/3 των διαφορετικών δεικτών έκαστος. Ο υπολογισμός των εν λόγω δεικτών για κάθε οικογενειακή εστία, αλλά και άτομο, συνυπολογίζεται στο σύνολο των αριθμών που ζουν στο όριο της φτώχειας, εντός ενός κράτους, ως ποσοστό % του συνόλου των ανθρώπων. Βάσει αυτού, προκύπτει ο τύπος :

$$MPI=H \times A$$

Όπου H = f η συχνότητα της φτώχειας κατά μέσο όρο και

A = f η ένταση της φτώχειας κατά μέσο όρο.

Ο ετήσιος υπολογισμός του δείκτη για ένα σύνολο χωρών, δημοσιεύεται μαζί με τον τρόπο κατανομής του τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές της εκάστοτε χώρας. Ταυτόχρονα, στην ίδια έκθεση λαμβάνει χώρα συνυπολογισμός των ανθρώπων που είναι ευάλωτοι στο εν λόγω φαινόμενο και των ανθρώπων που βρίσκονται στην ακραία μορφή του φαινομένου. (Alkire, Conconi, et al. 2015)

Το σύνολο των δεικτών που συντελούν το δείκτη φτώχειας, υπολογίζεται σε κλίμακα της τάξης της %, ενώ η στέρηση σε κάποιο δείκτη ενός ατόμου λαμβάνεται ως ποσοστό ίσο με το 100%, είτε ως ποσοστό 0%. Βάσει αυτού, λαμβάνει χώρα ο υπολογισμός του συνόλου των δεικτών που καταγράφηκαν αλλά και αντίστοιχα, των ποσοστών των ατόμων που θεωρούνται ευάλωτα στη φτώχεια αλλά και υπάγονται και στην κατηγορία της ακραίας περίπτωσης του φαινομένου. Οι πηγές του δείκτη, στηρίζονται κυριότερα σε δημογραφικές έρευνες, αλλά και σε στοιχεία που είναι προσिता προς το κοινό όπως (Alkire, Chatterjee, et al. 2014):

- Την Δημογραφική έρευνα και την έρευνα για την υγεία(Demographic and Health Survey39 -DHS) του USAID
- Την έρευνα πολλαπλών δεικτών (Multiple Indicators Cluster Survey41 -MICS)της UNICEF
- Την Παγκόσμια έρευνα για την υγεία(World Health Survey43 -WHS) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.

3.7 Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index).

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης(ΔΑΑ), υπάγεται στην κατηγορία των σύνθετων δεικτών, ενώ φέρει ετήσιες δημοσιεύσεις από το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Development Programme–UNDP) στην έκδοση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη(The Human Development Report). Ο κύριος ρόλος του, αποτελεί η αξιολόγηση των δυνατοτήτων των ατόμων, ως τελικά κριτήρια και την ανάπτυξη μιας χώρας. Αποτελεί έναν εκ των δημοφιλέστερων δεικτών μετά από αυτόν του ΑΕΠ, με κύριο στόχο την δημιουργία μιας ιεραρχίας μεταξύ των χωρών, βάσει του επιπέδου της ανθρώπινης ανάπτυξης τους. (Human Development Index FAQs 2013)

Η μέθοδος με την οποία μετράτε ο συγκεκριμένος δείκτης, αφορά διάφορα πρόσφατα και αξιόπιστα συγκρίσιμα στοιχεία, τα οποία υπάγονται στις κατηγορίες της υγείας, της εκπαίδευσης και του βιοτικού επιπέδου. Κάθε ένας εκ των 3 πυλώνων που προαναφέρθηκαν, στηρίζεται στον υπολογισμό διαφόρων υπό δεικτών, με την υγεία να εξαρτάται από τον υπό δείκτη του προσδόκιμου ζωής, την εκπαίδευση από τον υπό δείκτη της εκπαίδευσης και το βιοτικό επίπεδο, από τον υπό δείκτη του εισοδήματος. Ο ακριβής υπολογισμός του δείκτη, προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο (HUMAN DEVELOPMENT REPORT Technical notes 2014):

$$\Delta\text{ΑΑ} = \sqrt[3]{(\text{Υποδ. Προσδόκιμου ζωής} * \text{Υποδ. Εκπαίδευσης} * \text{Υποδ. Εισοδήματος})}$$

$$\text{Όπου Υπό δείκτης Προσδόκιμου Ζωής} = (\text{Προσδόκιμο ζωής} - 20) / (85 - 20),$$

$$\text{Υπό δείκτης Εκπαίδευσης} =$$

$$(\text{Υποδ. Μέσων ετών σχολικής φοίτησης} + \text{Υποδ. Αναμενόμενων ετών σχολικής φοίτησης}) / 2$$

$$2) \text{Υποδείκτης Εισοδήματος} = \frac{\ln(\text{Κατα Κεφαλήν Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος}) - \ln(100)}{\ln(75000) - \ln(100)}$$

3.8 Δείκτης Καλύτερης Ζωής (Better Life Index).

Ο δείκτης καλύτερης ζωής, δημιουργήθηκε προσπαθώντας να εισάγει το άτομο ως ατομική μονάδα στα πλαίσια της συζήτησης για την ευημερία κι ενισχύοντας έτσι ταυτόχρονα, την εικόνα του ατόμου για την ίδια την έννοια αυτή καθαυτή. Η πρώτη δημοσίευση του εν λόγω δείκτη, έλαβε χώρα 2011, ωθώντας ως προς την σύγκριση ορισμένων βασικών παραγόντων, που συμβάλλουν στην ευημερία των ατόμων, τους ίδιους τους πολίτες, ούτως ώστε να οδηγηθούν σε συμπεράσματα της ανάλογης σημασίας, δια τους ίδιους. Βάσει αυτού, παρέχεται η δυνατότητα στον ΟΟΣΑ, να καθοδηγήσει συμβουλευτικά διάφορους φορείς χάραξης πολιτικών στρατηγικών, στους αντίστοιχους τομείς όπου απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση προς την αύξηση του βιοτικού επιπέδου του μέσου πολίτη. Στην πράξη, ο κάθε πολίτης οφείλει να δημιουργήσει τον δικό του δείκτη, τοποθετώντας κατά αύξουσα σειρά προτεραιότητας τους παράγοντες ευημερίας, που θεωρεί ιδιαίτερος σημαντικούς για αυτόν και τα αποτελέσματα των οποίων συλλέγονται, ούτως ώστε να γίνει η σύγκριση των μέσων όρων των χωρών, βάσει των προτεραιοτήτων των πολιτών τους. Πέραν αυτού ο ΟΟΣΑ, προβαίνει σε δημοσίευση σε ετήσιο επίπεδο των αποτελεσμάτων της εν λόγω διαδικασίας ως προς την ανανέωση του δείκτη με νέα στοιχεία, σε ετήσια βάση και με πρόσθετες πληροφορίες. (Better Life Index Executive Summary 2014).

Ο δείκτης αυτός στηρίζεται πάνω σε 11 πυλώνες ευημερίας, οι οποίοι κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Στέγαση.
- Εισόδημα.
- Απασχόληση.
- Κοινότητα.
- Εκπαίδευση.
- Περιβάλλον.
- Κοινωνική συμμετοχή.
- Υγεία.
- Προσωπική Ευτυχία.
- Ασφάλεια.
- Πνευματική ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Οι θεμελιώδεις κατηγορίες αυτές, διαφοροποιούνται εκ νέου από ένα σύνολο υπό δεικτών , με κάθε έναν από αυτούς να φέρει από 1 έως 4 υπό δείκτες έκαστος και των οποίων η επιλογή, βασίζεται στη συνάφεια διαφόρων στατιστικών κριτηρίων, αλλά και στην ποιότητα των δεδομένων. Οι υπό δείκτες αυτοί συνεχώς ενισχύονται ως προς την αύξηση της αποτελεσματικότητας του δείκτη, ενώ με την πρόσθεση του συνόλου των αποτελεσμάτων που προέρχονται από όλους αυτούς τους υποδείκτες, λαμβάνεται η τελική βαθμολογία για την κάθε χώρα. (Better Life Index FAQ)

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την διαφορά ως προς τη μονάδα μέτρησης των δεικτών, αλλά και την αντίστοιχη διαφοροποίηση στην κλίμακα, διαμορφώθηκε η δημιουργία μιας διαδικασίας ομαδοποίησης αυτών, ούτως ώστε να δημιουργηθεί μια συνολική βαθμονόμηση για τον εκάστοτε πυλώνα. Έτσι, προκύπτει μέτρηση ή σε κάθε κατηγορία της τάξης του 0- 10, με το 0 να αποτελεί τη χειρότερη και το 10 την καλύτερη κατάσταση, ενώ αντίστοιχα το τελικό αποτέλεσμα του δείκτη, μετράται από το μέσο όρο, που προκύπτει από τους πυλώνες. Τα δεδομένα, αντλούνται κυριότερα από επίσημες πηγές όπως διάφορες στατιστικές υπηρεσίες και φορείς, γεγονός που αναδεικνύει την αντικειμενικότητα των μετρήσεων. (Better Life Index FAQ)

3.9 Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index).

Ο Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας, αφορά το επίπεδο της βιωσιμότητας των χωρών ανά τον κόσμο. Ουσιαστικά, αποσκοπεί στην αύξηση της προσοχής της μαζικής γνώμης γύρω από το ζήτημα της βιωσιμότητας, γεγονός που αναδεικνύεται ιδιαίτερα, από τη διετή αναδημοσίευση και ενημέρωση του δείκτη, αλλά και τον μεγάλο αριθμό χωρών που λαμβάνουν συμμετοχή σε αυτόν. (van de Kerk, Manuel και Kleinjans 2014)

Σύμφωνα με τον δείκτη της βιώσιμης ανάπτυξης, η ευημερία ενός έθνους κατανέμεται σε 3 κατηγορίες : Την ανθρώπινη ευημερία, την περιβαλλοντική και την οικονομική ευημερία. Η χρήση αυτών των κατηγοριών, θεωρείται αλληλένδετη. Όπως αναφέρεται και στην έκθεση του δείκτη για το 2014: *“Η ανθρώπινη και η περιβαλλοντική ευημερία αποτελούν τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν. Η ανθρώπινη ευημερία χωρίς την ύπαρξη της περιβαλλοντικής ευημερίας οδηγεί σε αδιέξοδο, όπως συμβαίνει και το αντίθετο, περιβαλλοντική ευημερία χωρίς ανθρώπινη ευημερία δεν έχει κανένα νόημα, τουλάχιστον όχι από μια ανθρωποκεντρική άποψη. Η οικονομική ευημερία δεν είναι αυτοσκοπός. Αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη της ανθρώπινης και της περιβαλλοντικής ευημερίας. Μπορεί να θεωρηθεί ως διασφάλιση για τις δύο τελευταίες”*. (van de Kerk, Manuel και Kleinjans 2014)

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, έτσι και εδώ, οι 3 κύριες κατηγορίες αποτελούνται από ένα σύνολο 21 υπό δεικτών, οι οποίοι υπάγονται στις κατηγορίες αυτές ανά 3. Βάσει αυτού, ο πυλώνας της ανθρώπινης ευημερίας αποτελείται από 9 υπό δείκτες, ενώ αντίστοιχα αυτός της περιβαλλοντικής και αυτός της οικονομικής ευημερίας, αποτελούνται από 7 και 3 υπό δείκτες αντίστοιχα. Επιπλέον, αναφορικά με την βαθμολόγηση του εκάστοτε πυλώνα, προκύπτει δια μέσου του γεωμετρικού μέσου όρου των βαθμολογιών των υπό δεικτών, που υπάγονται στον κάθε έναν από αυτούς (van de Kerk, Manuel και Kleinjans 2014)

Για να γίνουν συγκρίσιμα τα δεδομένα από διαφορετικούς δείκτες, έχει αναπτυχθεί μια μέθοδος ομαδοποίησής τους και όλες οι βαθμολογίες μετατρέπονται σε κλίμακα 0-10. Στη συνέχεια, η βαθμολογία των τριών πυλώνων υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τον γεωμετρικό μέσο όρο σε κλίμακα 0-10. Και στις δύο περιπτώσεις, το 0 αντιπροσωπεύει τη χειρότερη δυνατή βαθμολογία και το 10 το καλύτερο. Η αναφορά του δείκτη περιλαμβάνει τις βαθμολογίες που λαμβάνουν οι χώρες στους επιμέρους δείκτες και τους πυλώνες, καθώς και την κατάταξή τους μεταξύ άλλων χωρών σε κάθε πυλώνα. Ο δείκτης βασίζεται αποκλειστικά σε αντικειμενικά δεδομένα, τα οποία προέρχονται από δημόσιες πηγές, όπως επιστημονικά

ιδρύματα και διεθνείς οργανισμούς όπως ο Διεθνής Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών, η UNESCO, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ και ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας. (Van de Kerk, Manuel, and Kleinjans, 2014)

3.10 Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index).

Ο δείκτης κοινωνικής προόδου είναι μια ετήσια έρευνα που δημοσιεύεται από την Social Progress Imperative, μια μη κυβερνητική οργάνωση με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες, η οποία αξιολογεί τη συνολική ευημερία μιας χώρας. Σε αντίθεση με τις παραδοσιακές προσεγγίσεις ευημερίας που επικεντρώνονται σε οικονομικές πτυχές, αυτός ο δείκτης επικεντρώνεται στις μη οικονομικές διαστάσεις της ευημερίας και επικεντρώνεται στα αποτελέσματα που είναι απαραίτητα για τη ζωή των ανθρώπων αντί απλώς να αξιολογεί εάν επιτρέπονται ορισμένα πράγματα ή πόσα ξοδεύει η κυβέρνηση. Ο δείκτης εισήχθη για πρώτη φορά το 2013 και περιλαμβάνει 133 χώρες από διάφορες περιοχές σε όλο τον κόσμο, από το 2015. (Porter, Stern and Green, "SOCIAL PROGRESS INDEX 2015")

Ο Δείκτης Κοινωνικής Προόδου περιλαμβάνει μια σειρά από κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς δείκτες οι οποίοι συλλαμβάνουν 3 πυλώνες της κοινωνικής προόδου:

- Βασικές ανθρώπινες ανάγκες
- Θεμέλια της ευημερίας
- Ευκαιρίες

Ο δείκτης αποτελείται από τρεις πυλώνες, καθένας από τους οποίους υποδιαιρείται σε τέσσερις υπό πυλώνες που αντιπροσωπεύουν ευρείες κατηγορίες αποτελεσμάτων. Αυτοί οι επιμέρους πυλώνες έχουν σχεδιαστεί για να συλλαμβάνουν συγκεκριμένες πτυχές του ευρύτερου πυλώνα, με βάση την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και τη βιβλιογραφία πολιτικής. Για παράδειγμα, ο Πυλώνας Ευκαιριών περιλαμβάνει τέσσερις επιμέρους πυλώνες, δηλαδή τα ατομικά δικαιώματα, την προσωπική ελευθερία και επιλογή, την ανεκτικότητα και την κοινωνική ένταξη και την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Καθένας από αυτούς τους επιμέρους πυλώνες περιλαμβάνει ένα ξεχωριστό αλλά συναφές στοιχείο της ικανότητας μιας κοινωνίας να παρέχει ευκαιρίες. Porter, Stern and Green, "SOCIAL PROGRESS INDEX 2015")

Οι συνιστώσες των ατομικών δικαιωμάτων και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση απεικονίζουν διαφορετικές πτυχές του τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, ενώ η προσωπική ελευθερία και επιλογή, και η ανεκτικότητα και η κοινωνική ένταξη καταδεικνύουν διακριτές πτυχές των ορίων των ατόμων. Αυτοί οι επιμέρους πυλώνες παρέχουν μια λογική και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνίες μπορούν να προωθήσουν ή να περιορίσουν την αυτονομία, την ελευθερία και την πρόοδο των ανθρώπων. Επιπλέον, καθένας από τους 12 επιμέρους πυλώνες περιλαμβάνει 3 έως 5 επιμέρους δείκτες που έχουν επιλεγεί προσεκτικά με βάση τη συνεπή μεθοδολογία, την καταλληλότητα των μετρήσεων και την κάλυψη σε όλες τις χώρες του δείκτη. Ο δείκτης κοινωνικής προόδου υπολογίζεται λαμβάνοντας τον απλό μέσο όρο των τριών πυλώνων, με κάθε πυλώνα να είναι ο απλός μέσος όρος των τεσσάρων επιμέρους πυλώνων. Porter, Stern and Green, "SOCIAL PROGRESS INDEX 2015")

Οι επιμέρους δείκτες συνεισφέρουν διαφορετικά ποσοστά στον υπολογισμό του υπό πυλώνα στον οποίο ανήκουν. Ο τελικός δείκτης, οι πυλώνες και οι δευτερεύοντες πυλώνες βαθμολογούνται σε κλίμακα 0-100, με το 0 να είναι η χειρότερη βαθμολογία και το 100 να είναι η καλύτερη. Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τον δείκτη προέρχονται κυρίως από αντικειμενικές πηγές όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, η Παγκόσμια Τράπεζα, η UNESCO και ο Διεθνής Οργανισμός Τροφίμων και Υγείας των Ηνωμένων Εθνών. Ωστόσο, ορισμένοι δείκτες, ιδίως στον πυλώνα Opportunity, βασίζονται σε υποκειμενικά δεδομένα από τη δημοσκόπηση του Gallup World. Η ετήσια έκθεση του δείκτη παρουσιάζει τις βαθμολογίες των χωρών στον τελικό δείκτη και τους επιμέρους υπό πυλώνες. Οι υπό δείκτες έχουν διαφορετικές κλίμακες μέτρησης, επομένως χρησιμοποιείται μια διαδικασία ομαδοποίησης και εξομάλυνσης για τον υπολογισμό του τελικού δείκτη. Porter, Stern and Green, "SOCIAL PROGRESS INDEX 2015")

3.11 Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας (World Happiness Report).

Ο δείκτης που αφορά την παγκόσμια έκθεση ευτυχίας, προβαίνει στην εξέταση της κατάστασης της ευτυχίας του μέσου ατόμου σήμερα, σε παγκόσμιο επίπεδο, ούτως ώστε να αναδείξει και να εξηγήσει πώς οι προσωπικές και οι εθνικές διαφοροποιήσεις, επηρεάζουν τα επίπεδα ευτυχίας. Η δημοσίευση του εν λόγω δείκτη, λαμβάνει χώρα από το Δίκτυο Βιώσιμων Αναπτυξιακών Λύσεων του ΟΗΕ και αντανακλούν το φαινόμενο της παγκόσμιας ζήτησης νέων παραγόντων, που δεν αναδεικνύουν μόνο την ευημερία, αλλά και την ευτυχία, ως κριτήριο της εκάστοτε κυβερνητικής πολιτικής (Helliwell, Layard και Sachs, World Happiness Report 2015).

Αναλόγως των απαντήσεων που δόθηκαν σε σχετικές ερωτήσεις από τους πολίτες της εκάστοτε χώρας, γίνεται και η αντίστοιχη κατάταξη των χωρών, αναλόγως με τον δείκτη που διαμορφώνονται από αυτές. Για την εν λόγω διαβάθμιση, γίνεται χρήση 6 διαφορετικών υπόδεικτων οι οποίοι αφορούν (Helliwell, Layard και Sachs, World Happiness Report 2015):

- Το Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.
- Την Κοινωνική υποστήριξη
- Το Προσδόκιμο υγιεινής ζωής
- Την Ελευθερία επιλογών ζωής
- Την Γενναιοδωρία
- Τις Αντιλήψεις για τη διαφθορά

Τέλος, αναφορικά με την βαθμολογία και τη βαθμονόμηση της κλίμακας του δείκτη, παρατηρείται ότι γίνεται από 0-10, ενώ αφορά το μέσο όρο των απαντήσεων που δόθηκαν από τους πολίτες και αφορούν τον ρόλο της ευτυχίας στην ζωή τους. Στην έκθεση που έλαβε χώρα το 2015, παρατηρήθηκε και η διαφοροποίηση της ευτυχίας μεταξύ των διαφορετικών ηλικιών, αλλά και των διαφορετικών φύλων του ανθρώπου. Συνολικά το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των εν λόγω στοιχείων, αποτελείται από 3000 ανθρώπους από κάθε χώρα (Helliwell, Layard και Sachs, World Happiness Report 2015)

3.12 Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index).

Ο δείκτης της ευημερίας, αποσκοπεί στη μέτρηση της ευημερίας του ατόμου, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα την ανάγκη της εκάστοτε χώρας, για την δημιουργία υψηλότερο επίπεδο του κατά κεφαλή εισοδήματος και την βελτίωση της υποκειμενικής ευημερίας των πολιτών της. Το γεγονός αυτό, διαφοροποιεί σημαντικά το δείκτη, σε σχέση με το σύνολο των δεικτών που έχουν αναλυθεί έως τώρα και προσμετρούν την ευημερία. Η δημιουργία του, έλαβε χώρα το 2008 από το ινστιτούτο Legatum, ενώ σημειώνει ετήσια ανανέωση και μεγάλο αριθμό συμμετοχής χωρών. (Alfaiate, Bottini, και συν., The Legatum Prosperity Index 2013).

Ο δείκτης ευημερίας, αποτελείται από ένα σύνολο 89 μεταβλητών και υπό δεικτών, οι οποίοι δομούνται σε 8 κύριες κατηγορίες και των οποίων είναι η αλληλεξάρτηση, οδηγεί στη θεμελίωση της έννοιας της ευημερίας. Οι πυλώνες αυτοί είναι:

- Η Οικονομία
- Η Επιχειρηματικότητα και ευκαιρίες
- Η Διακυβέρνηση
- Η Εκπαίδευση
- Η Υγεία
- Η Προστασία και ασφάλεια
- Η Προσωπική ελευθερία
- Το Κοινωνικό κεφάλαιο.

Η δημιουργία των κατηγοριών αυτών, βασίστηκε στην οικονομετρική ανάλυση, ούτως ώστε να επιτευχθεί ο καθορισμός της αύξησης του εισοδήματος, και της ικανοποίησης από την ζωή των πολιτών του εκάστοτε κράτους. Οι 2 παράγοντες αυτοί, συντελούν μεταβλητές που χρησιμοποιούνται για την δημιουργία και τον ορισμό του εκάστοτε πυλώνα. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι 8 κατηγορίες χωρίζονται βάσει αυτών των 2 μεταβλητών, ωστόσο συχνά, αποτελούν φαινόμενα συσχέτισης και ένταξης και στις 2 περιπτώσεις. Κάθε μεταβλητή, καταλαμβάνει και διαφορετικό ποσοστό, ανάλογα με το μέγεθος της επίδρασης που ασκεί στο άτομο, ενώ η άθροιση τους οδηγεί στην παροχή αποτελεσμάτων για κάθε μεμονωμένη κατηγορία. Τέλος, ο συνολικός δείκτης ευημερίας, προκύπτει από το άθροισμα των 8 διαφορετικών κατηγοριών. (Alfaiate, Bottini, και συν., The Legatum Prosperity Index 2013)

Λόγω του μεγάλου αριθμού μεταβλητών που συσσωρεύονται, θεωρείται ιδιαίτερος φυσιολογικό να υπάρχει μια διαφορετική κλίμακα μέτρησης για τον εκάστοτε δείκτη. Ωστόσο προκειμένου να συνδυαστούν επιτυχώς και να διαμορφωθεί ο τελικός δείκτης ευημερίας, χρησιμοποιείται η διαδικασία τυποποίησης τους, σε κοινή κλίμακα βαθμονόμησης. Συνεπώς, στον τελικό δείκτη για την εκάστοτε χώρα, αναδεικνύεται η βαθμολογία από το -10 έως το +10, με το σύνολο των χωρών να κατατάσσεται τόσο βάσει της συνολικής βαθμολογίας, όσο και της βαθμολογίας του εκάστοτε πύλωνα. Ο δείκτης ταυτόχρονα, προβαίνει στο συνδυασμό υποκειμενικών και αντικειμενικών κριτηρίων, με άμεσο αποτέλεσμα τα 2/3 των μεταβλητών, να στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια τα οποία προέρχονται από επίσημες στατιστικές υπηρεσίες και φορείς. (Alfaiate, Bottini, και συν., The Legatum Prosperity Index 2013).

3.13 Open budget Index.

Η Διεθνής Συνεργασία για τον Προϋπολογισμό ιδρύθηκε το 1997 ως μέρος του Κέντρου Προτεραιοτήτων Προϋπολογισμού και Πολιτικής για την ενίσχυση της διακυβέρνησης και της μείωσης της φτώχειας συνεργαζόμενος με την κοινωνία των πολιτών για την ανάλυση των κρατικών προϋπολογισμών. Μία από τις βασικές πρωτοβουλίες της είναι η Έρευνα Ανοικτού Προϋπολογισμού, η οποία διεξάγεται κάθε δύο χρόνια για την αξιολόγηση του επιπέδου δημοσιονομικής διαφάνειας σε πολλές χώρες χρησιμοποιώντας μια τυποποιημένη μεθοδολογία. Η έρευνα παράγει διεθνώς συγκρίσιμα δεδομένα και δημιουργεί έναν δείκτη, γνωστό ως δείκτης ανοικτού προϋπολογισμού. Από το 2015, η έρευνα αξιολόγησε 102 χώρες. (Βαφόπουλος και Βράνιαλη 2015)

Η Έρευνα Ανοικτού Προϋπολογισμού είναι μια διετής έρευνα που διεξάγεται από τη Διεθνή Συνεργασία Προϋπολογισμού, με στόχο την αξιολόγηση της διαφάνειας των εθνικών προϋπολογισμών. Η έρευνα, η οποία έχει δημοσιευθεί πέντε φορές από την έναρξή της το 2006 (το 2006, το 2008, το 2010, το 2012 και το 2015), αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο οι κυβερνήσεις δημοσιοποιούν έγκαιρα πληροφορίες για τον προϋπολογισμό και την ποιότητα οκτώ κρίσιμων εγγράφων που οι χώρες θα πρέπει να δημοσιεύουν σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας του προϋπολογισμού. Αυτά τα έγγραφα περιλαμβάνουν. (Open Budget Survey Methodology 2015):

- Προσχέδιο Προϋπολογισμού(Pre-budget Statement)
- Σχέδιο Προϋπολογισμού(Executive's Budget Proposal-EBP)
- Προϋπολογισμός Πολιτών(Citizens Budget)
- Ψηφισθείς προϋπολογισμός(Enacted Budget)
- Τακτικές Εκθέσεις Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού(In-Year Reports)
- Εξαμηνιαία Επισκόπηση της Πορείας του Προϋπολογισμού και του Οικονομικού Ελέγχου(Mid-Year Review)
- Απολογισμός και Γενικός Ισολογισμός(Year-End Report)
- Έκθεση Ελέγχου(Audit Report)

Ερευνητές από ακαδημαϊκά ιδρύματα ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συμπληρώνουν ένα ερωτηματολόγιο που αποτελείται από 140 ερωτήσεις που σχετίζονται με

τον προϋπολογισμό μιας χώρας. Αυτές οι ερωτήσεις έχουν σχεδιαστεί για να αξιολογήσουν τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τον προϋπολογισμό, με έμφαση στην έγκαιρη δημοσίευση και το περιεχόμενο οκτώ βασικών εγγράφων προϋπολογισμού. Οι ερευνητές επιλέγουν από ένα σύνολο πιθανών απαντήσεων για κάθε ερώτηση, που κυμαίνονται από το (καλύτερο) έως το d (χειρότερο). Στη συνέχεια, κάθε απάντηση ποσοτικοποιείται, με βαθμολογία ως 100, b ως 67, c ως 33 και d ως 0. Η τελική βαθμολογία του δείκτη ανοιχτού προϋπολογισμού για κάθε χώρα βασίζεται στον απλό μέσο όρο των ποσοτικοποιημένων απαντήσεων στις 109 ερωτήσεις που αξιολογούν το δημοσιοποίηση πληροφοριών για τον προϋπολογισμό. Οι ερευνητές που συμπληρώνουν το ερωτηματολόγιο ενδιαφέρονται να προωθήσουν τη διαφάνεια στις δημοσιονομικές πρακτικές στις αντίστοιχες χώρες τους.

Οι ερωτήσεις της έρευνας που δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του Δείκτη Ανοικτού Προϋπολογισμού αξιολογούν τη δυνατότητα συμμετοχής του κοινού στη διαδικασία του προϋπολογισμού και τις εποπτικές ικανότητες των νομοθετικών οργάνων και των ανώτατων ελεγκτικών ιδρυμάτων. Αν και δεν εφαρμόζονται παράγοντες στάθμισης στον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας, ορισμένες ερωτήσεις θεωρούνται πιο κρίσιμες και αξιολογούνται μέσω μεγαλύτερου αριθμού ερωτήσεων. Ως αποτέλεσμα, μπορεί να συναχθεί ότι ο τελικός δείκτης επηρεάζεται περισσότερο από ορισμένα έγγραφα από άλλα. Για παράδειγμα, η αξιολόγηση της διαθεσιμότητας και της πληρότητας του Σχεδίου Προϋπολογισμού αποτελεί παράδειγμα αυτού. (Open Budget Survey Methodology 2015)

Όσον αφορά την κλίμακα μέτρησης που χρησιμοποιείται για τον Ανοικτό Δείκτη Προϋπολογισμού, λειτουργεί σε ένα εύρος από 0 έως 100, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως. Ανάλογα με τη βαθμολογία που λαμβάνει μια χώρα, οι πληροφορίες της ταξινομούνται είτε ως επαρκείς είτε ως ανεπαρκείς. Για να κριθεί αξιόπιστη η βαθμολόγηση των χωρών από τους ερευνητές, όλες οι απαντήσεις στις έρευνες της έρευνας πρέπει να τεκμηριώνονται με στοιχεία. Αυτά τα στοιχεία μπορεί να προέρχονται με τη μορφή παραπομπών από έγγραφα προϋπολογισμού, νόμους της χώρας ή συνεντεύξεις με κυβερνητικούς αξιωματούχους, νομοθέτες ή ειδικούς σχετικά με τη διαδικασία του προϋπολογισμού της χώρας. Μετά από αυτό, κάθε έρευνα εξετάζεται προσεκτικά από έναν ανώνυμο κριτή που έχει εκτενή γνώση για τα δημοσιονομικά συστήματα της εν λόγω χώρας. ((Open Budget Survey Methodology 2015).

3.14 Youth WellBeing Index.

Η απόφαση να αναπτυχθεί ένας δείκτης για την αξιολόγηση της ευημερίας των νέων ελήφθη το 2012. Ως αποτέλεσμα, η αρχική έκθεση του Δείκτη Ευημερίας Νέων κυκλοφόρησε τον Απρίλιο του 2014, η οποία περιλαμβάνει 30 χώρες. Αυτός ο δείκτης αξιολογεί την ευημερία των νέων ηλικίας μεταξύ 12 και 24 ετών σε έξι τομείς, χρησιμοποιώντας 40 δείκτες. Οι επιμέρους δείκτες σε κάθε κατηγορία αντικατοπτρίζουν τη συνάφεια και τη σκοπιμότητά τους ως προς τα δεδομένα και αξιολογούν τόσο τη γενική εθνική ατμόσφαιρα όσο και τις συνθήκες, τις προοπτικές και τα επίπεδα ικανοποίησης των νέων. Ενώ η μέτρηση του συνολικού εθνικού περιβάλλοντος, όπως οι υποδομές, οι επενδύσεις και τα επίπεδα σύγκρουσης, μπορεί να μην περιστρέφεται αποκλειστικά γύρω από νεαρά άτομα, μετριέται επειδή επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα ζωής και τις ευκαιρίες τους. (Goldin, The Global Youth Wellbeing Index 2014).

Η δομή του δείκτη διαμορφώθηκε σε μια προσπάθεια συνεργασίας με επαγγελματίες από κάθε αντίστοιχο τομέα, μαζί με μια παγκόσμια ομάδα ειδικών που αξιολόγησαν τον δείκτη. Η τελική έκδοση του δείκτη αποτελείται από 40 υπό δείκτες, που κατηγοριοποιούνται σε έξι διακριτές περιοχές (Goldin, The Global Youth Wellbeing Index 2014). :

- Συμμετοχή των πολιτών
- Οικονομική δυνατότητα
- Εκπαίδευση
- Υγεία
- Προστασία και ασφάλεια
- Τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών

Κατά τον υπολογισμό του τελικού δείκτη, οι πέντε κορυφαίοι κλάδοι έχουν συντελεστή στάθμισης 18% ο καθένας, ενώ ο τομέας Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών έχει συντελεστή στάθμισης 12%. Η στάθμιση καθενός από τους 40 επιμέρους δείκτες προσδιορίζεται με βάση τη σημασία του για τους υπόλοιπους στον αντίστοιχο τομέα, ώστε να δημιουργηθεί ένα οριστικό αποτέλεσμα για τον κλάδο και στη συνέχεια να καθοριστεί ο τελικός δείκτης. Τα στοιχεία που παρέχονται εμφανίζουν τόσο τους επιμέρους δείκτες που αντιστοιχούν σε κάθε τομέα όσο και την αντίστοιχη βαρύτητα για τον καθένα. (Goldin, Έκθεση μεθοδολογίας The Global Youth Wellbeing Index 2014).

Για να φτάσουμε σε μια τελική τιμή, αναπτύχθηκε μια διαδικασία για την εξομάλυνση και την κατηγοριοποίηση των δεδομένων αφού τα δεδομένα μετρήθηκαν χρησιμοποιώντας διαφορετικές μονάδες μέτρησης. Οι τομείς, οι επιμέρους δείκτες και ο τελικός δείκτης βαθμολογήθηκαν σε μια κλίμακα 0-1, συγκρίνοντας παγκόσμια δεδομένα από χώρες, όχι μόνο εκείνες που περιλαμβάνονται στον δείκτη. Οι ελάχιστες και οι μέγιστες τιμές για κάθε υπό δείκτη καθορίστηκαν και οποιαδήποτε τιμή κάτω από την ελάχιστη βαθμολογήθηκε με 0, ενώ οποιαδήποτε τιμή υπερβαίνει το μέγιστο βαθμολογήθηκε με 1. Οποιαδήποτε άλλη τιμή δόθηκε βαθμολογία μεταξύ 0 και 1, με το 1 να αντιπροσωπεύει μια επιθυμητή και θετική κατάσταση, ενώ το 0 ήταν ακριβώς το αντίθετο. Είναι δυνατή η ομαδοποίηση και σύγκριση χωρών με βάση το εισόδημά τους (σε τέσσερις κατηγορίες: υψηλό, πάνω από το μέσο όρο, κάτω από το μέσο όρο, χαμηλό) και γεωγραφική περιοχή (σε πέντε κατηγορίες: Ασία/Ειρηνικός, Αμερική, Ευρώπη, Υποσαχάρια Αφρική, Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική) επειδή οι σχετικές επιδόσεις μεταξύ των χωρών είναι ζωτικής σημασίας και μπορούν να ξεκινήσουν συλλογική δράση. Ωστόσο, τα αποτελέσματα έδειξαν μεγαλύτερη συσχέτιση μεταξύ του δείκτη και του εισοδήματος μιας χώρας και μικρότερη με τη γεωγραφική της περιοχή. (Goldin, The Global Youth Wellbeing Index 2014)

Η πλειονότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των 40 επιμέρους δεικτών στον Δείκτη Ευημερίας των Νέων προέρχεται από αντικειμενικά δεδομένα που συλλέγονται από διεθνείς οργανισμούς όπως η UNESCO, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ και η IHME. Περίπου το 25% των δεικτών, από την άλλη πλευρά, βασίζονται σε υποκειμενικά δεδομένα που προέρχονται από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από το Gallup World Poll και την έρευνα TRU. Οι βαθμολογίες αυτών των υποκειμενικών δεικτών βασίζονται στο ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά σε κάθε ερώτηση.

3.15 Δείκτης Χαρούμενου Πλανήτη (Happy Planet Index).

Ο Nic Marks, ο ιδρυτής του Κέντρου Ευημερίας στο New Economics Foundation (NEF), ανέπτυξε τον Δείκτη Χαρούμενου Πλανήτη Index που κυκλοφόρησε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2006. Είναι ένα μέτρο βιώσιμης ευημερίας που αξιολογεί πόσο καλά οι χώρες προωθούν μια καλή ποιότητα ζωής για τους πολίτες τους τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον χωρίς να διακυβεύεται το περιβάλλον. Αυτός ο δείκτης καταρρίπτει τον μύθο ότι οι χώρες με τη μεγαλύτερη ευημερία έχουν τον μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Το Ευρετήριο Happy Planet ενημερώνεται κάθε τρία χρόνια και επί του παρόντος, υπάρχουν τρεις διαθέσιμες εκδόσεις (2006, 2009, 2012). Η έκθεση του 2012 υπολόγισε τον δείκτη Happy Planet για 151 χώρες παγκοσμίως. (Marks, Michaelson, et al. 2012)

Ο δείκτης Χαρούμενου Πλανήτη, μετρά πόσο αποτελεσματικά οι χώρες μπορούν να παρέχουν την ανθρώπινη ευημερία, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την οικολογική βιωσιμότητα. Υπολογίζει τον μέσο αριθμό ευτυχισμένων ετών που μια χώρα μπορεί να παράγει για τους πολίτες της ενώ καταναλώνει μια μονάδα πλανητικών πόρων. Αυτό σημαίνει ότι ο δείκτης αντικατοπτρίζει την ικανότητα μιας χώρας να μετατρέπει τους πεπερασμένους πόρους σε ευημερία για τους κατοίκους της, ενώ παράλληλα έχει υπόψη τον αντίκτυπο στον πλανήτη. (Marks, Abdallah, et al. 2006)

Είναι ένας σύνθετος δείκτης αφού βασίζεται σε 3 υπό δείκτες,

1. Υποκειμενική Ευημερία
2. Προσδόκιμο ζωής
3. Οικολογικό αποτύπωμα και υπολογίζεται ως εξής:

Δείκτης Χαρούμενου Πλανήτη = (Υποκειμενική Ευημερία x Προσδόκιμο ζωής) / Οικολογικό αποτύπωμα

Ο πρώτος υπό δείκτης, που είναι η υποκειμενική ευημερία, μετρά την ποιότητα ζωής των ανθρώπων σε μια χώρα. Αυτός ο υπό δείκτης χρησιμοποιείται επειδή τα άτομα είναι οι καλύτεροι κριτές της ευημερίας τους και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να προσδιορίσετε πώς πάει η ζωή τους είναι να τους ρωτήσετε απευθείας. Στην έκδοση του 2012 του HPI, αυτός ο υπό δείκτης υπολογίστηκε χρησιμοποιώντας μόνο μία ερώτηση, στην οποία ζητήθηκε να απαντήσουν τα άτομα. *“Φανταστείτε μια σκάλα με βαθμίδες οι οποίες αριθμούνται από το μηδέν στο κάτω μέρος μέχρι το 10 στην κορυφή. Ας υποθέσουμε ότι η κορυφή της σκάλας αντιπροσωπεύει την καλύτερη δυνατή ζωή για σας και το κάτω μέρος της σκάλας αντιπροσωπεύει*

την χειρότερη δυνατή. Σε ποια βαθμίδα της σκάλας θα λέγατε εσείς προσωπικά ότι βρίσκεστε αυτή τη στιγμή, αν υποθεθεί ότι όσο υψηλότερη η βαθμίδα τόσο καλύτερα νιώθετε για τη ζωή σας, ενώ όσο χαμηλότερη τόσο χειρότερα αισθάνεστε γι' αυτήν; Ποια βαθμίδα είναι πιο κοντά στον τρόπο με τον οποίο την αισθάνεστε;'' (Marks, Michaelson, και συν. 2012)

Ο δεύτερος υπό δείκτης του Ευτυχισμένου Πλανήτη Δείκτη είναι το προσδόκιμο ζωής, το οποίο αντικατοπτρίζει τον μέσο αριθμό ετών που αναμένεται να ζήσει ένα άτομο που γεννήθηκε σε μια χώρα με βάση δεδομένα για τα ποσοστά θνησιμότητας σε διαφορετικές ηλικίες. Το προσδόκιμο ζωής χρησιμοποιείται συχνά ως τυπικός δείκτης μέτρησης της ευημερίας, καθώς εξαρτάται από διάφορους παράγοντες που σχετίζονται άμεσα με τις υλικές συνθήκες σε μια χώρα. Ο συνδυασμός του πρώτου και του δεύτερου υπό δείκτη πολλαπλασιάζοντάς τους οδηγεί σε Χρόνια Ευτυχίας Ζωής, που είναι ένα μέτρο του βαθμού ευτυχίας που βιώνουν οι άνθρωποι σε μια χώρα κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Τα Χρόνια Ευτυχισμένης Ζωής εφευρέθηκαν από τον Ολλανδό κοινωνιολόγο Ruut Veenhoven.

Ο τρίτος υπό δείκτης στον Ευτυχισμένο Πλανήτη Δείκτη είναι το Οικολογικό Αποτύπωμα, το οποίο μετρά τον αντίκτυπο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη φύση. Χρησιμοποιείται ευρέως από διάφορους οργανισμούς για τη μέτρηση της ποσότητας γης που απαιτείται για τη διατήρηση των καταναλωτικών προτύπων μιας χώρας. Αυτό περιλαμβάνει τη γη που απαιτείται για ανανεώσιμους πόρους, όπως τρόφιμα και προϊόντα ξύλου, υποδομές και απορρόφηση CO₂. Επιπλέον, αντιπροσωπεύει την «ενσωματωμένη» γη και τις εκπομπές από τις εισαγωγές. Για παράδειγμα, εάν ένα κινητό τηλέφωνο κατασκευάζεται στην Κίνα, αλλά αγοράζεται από κάποιον στη Χιλή, οι εκπομπές CO₂ που σχετίζονται με την κατασκευή του τηλεφώνου θα υπολογίζονται στο Οικολογικό Αποτύπωμα της Χιλής και όχι στην Κίνα. (Marks, Michaelson, et al. 2012)

Η τελική βαθμολογία του Ευτυχισμένου Πλανήτη Index κυμαίνεται από 0 έως 100, με το 100 να είναι η καλύτερη δυνατή βαθμολογία. Αυτή η βαθμολογία υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τις βαθμολογίες των τριών επιμέρους δεικτών (υποκειμενική ευημερία, προσδόκιμο ζωής και οικολογικό αποτύπωμα) και λαμβάνοντας την τετραγωνική ρίζα του προϊόντος. Η κατάταξη κάθε χώρας βασίζεται στην τελική της βαθμολογία, με τη χώρα με την υψηλότερη βαθμολογία να κατατάσσεται πρώτη και τη χώρα με τη χαμηλότερη βαθμολογία να κατατάσσεται τελευταία. Η κατάταξη επιτρέπει την εύκολη σύγκριση των χωρών όσον αφορά τις επιδόσεις τους στον Δείκτη Happy Planet. (Marks, Michaelson, et al. 2012)

Ο Δείκτης Χαρούμενου Πλανήτη, χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό υποκειμενικών και αντικειμενικών δεδομένων για τον υπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας για κάθε χώρα. Η ερώτηση Life Scale του Gallup World Poll's χρησιμοποιείται για τη συλλογή υποκειμενικών δεδομένων για την ευημερία, ενώ τα δεδομένα για το προσδόκιμο ζωής και το Οικολογικό Αποτύπωμα προέρχονται από πιο αντικειμενικές πηγές, όπως η Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης του UNDP και οι Εθνικοί Λογαριασμοί Αποτυπώματος του Παγκόσμιου Δικτύου Αποτυπώματος. Χρησιμοποιώντας ένα συνδυασμό υποκειμενικών και αντικειμενικών δεδομένων, ο Ευτυχής Πλανήτης Δείκτης στοχεύει να παρέχει μια πιο ολοκληρωμένη και ολιστική άποψη της ανθρώπινης ευημερίας και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Marks, Michaelson, et al. 2012)

3.16 Επετηρίδα Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (World Competitiveness Yearbook).

Το World Competitiveness Yearbook (WCY) είναι μια ετήσια έκθεση που εκδίδεται από το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της IMD, που καλύπτει 60 οικονομίες παγκοσμίως από την έκδοση του 2014. Από το 1989, η έκθεση αναλύει 338 μεταβλητές (δείκτες) που αξιολογούν διάφορες πτυχές της ανταγωνιστικότητας, εξετάζοντας την αλληλεπίδραση μεταξύ του εθνικού περιβάλλοντος μιας χώρας (όπου η κυβέρνηση παίζει ζωτικό ρόλο) και της διαδικασίας δημιουργίας πλούτου (που πραγματοποιείται από επιχειρήσεις και ιδιώτες). (Bris, et al. 2014)

Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας του IMD αξιολογεί το εθνικό περιβάλλον μέσω τεσσάρων βασικών πυλώνων, ο καθένας από τους οποίους συνεισφέρει 25% στον τελικό υπολογισμό του δείκτη. Αυτοί οι πυλώνες είναι οι εξής:

- Οικονομική Επίδοση(Economic Performance)
- Κρατική Αποτελεσματικότητα(Government Efficiency)
- Επιχειρηματική Αποτελεσματικότητα(Business Efficiency)
- Υποδομές(Infrastructure)

Οι 4 βασικοί πυλώνες της ανταγωνιστικότητας στον δείκτη ανταγωνιστικότητας IMD χωρίζονται περαιτέρω σε 20 υπό πυλώνες, με κάθε υπό πυλώνα να δίνει έμφαση σε μια διαφορετική πτυχή της ανταγωνιστικότητας. Για να επιτευχθεί ένα σύνολο 25% για κάθε πυλώνα, κάθε υπό πυλώνας σταθμίζεται με ποσοστό ίσο με 5%. Αυτή η μέθοδος χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων και τη διασφάλιση της συμβατότητας με τα προηγούμενα έτη. Επιπλέον, ορισμένοι επιμέρους πυλώνες χωρίζονται περαιτέρω σε μικρότερες κατηγορίες για να παρέχουν μεγαλύτερη σαφήνεια σε θέματα ανταγωνιστικότητας. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τους υπό κολώνες και τους αντίστοιχους πυλώνες στους οποίους ανήκουν. (Μπαλίκης 2012)

Οι επιμέρους δείκτες στον δείκτη ανταγωνιστικότητας IMD είναι οργανωμένοι σε επιμέρους πυλώνες και κατηγορίες, αλλά δεν έχουν όλοι οι επιμέρους δείκτες τον ίδιο αριθμό επιμέρους δεικτών. Για παράδειγμα, ο πυλώνας Οικονομικής Απόδοσης περιλαμβάνει 83 υπό δείκτες, ενώ η Κρατική Αποτελεσματικότητα περιλαμβάνει 70, η Επιχειρησιακή Αποτελεσματικότητα 71 και η Υποδομή 114. Για τον υπολογισμό του τελικού δείκτη ανταγωνιστικότητας, χρησιμοποιούνται 253 υπό δείκτες, ενώ οι υπόλοιποι 85

περιλαμβάνονται στην έκθεση ως συμπληρωματικές πληροφορίες για κάθε χώρα. (Bris, et al. 2014)

Προκειμένου να τυποποιηθεί η μέτρηση των επιμέρους δεικτών, μετατρέπονται σε κλίμακα 0-100, παρόλο που έχουν διαφορετικές αρχικές κλίμακες μέτρησης. Αυτό επιτρέπει την ευκολότερη σύγκριση και ομαδοποίηση των επιμέρους δεικτών για την εξαγωγή των τελικών αποτελεσμάτων. Η έκθεση IMD παρουσιάζει την τελική βαθμολογία και την κατάταξη (σε σύγκριση με άλλες χώρες) για κάθε χώρα, καθώς και για τους 4 πυλώνες και τους 20 επιμέρους πυλώνες. Επιπλέον, η έκθεση προσφέρει ανάλυση του προφίλ κάθε χώρας, επισημαίνοντας τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της με βάση τους επιμέρους δείκτες. (Bris, et al. 2014)

Συνοπτικά, η Έκθεση Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό αντικειμενικών και υποκειμενικών δεδομένων για τον υπολογισμό των 338 δεικτών που απαρτίζουν τον δείκτη. Τα αντικειμενικά δεδομένα προέρχονται από διάφορους διεθνείς, εθνικούς και περιφερειακούς οργανισμούς, καθώς και από δίκτυο Ινστιτούτων που συνεργάζονται με την IMD, ενώ τα υποκειμενικά δεδομένα συλλέγονται μέσω ετήσιας έρευνας γνώμης. Τα σκληρά δεδομένα συμβάλλουν κατά 2/3 στον τελικό δείκτη, ενώ τα δεδομένα της έρευνας συνεισφέρουν με ποσοστό ίσο με 1/3. Ο τελικός δείκτης παρουσιάζεται ως βαθμολογία σε μια κλίμακα από το 0-100, μαζί με τις κατατάξεις για κάθε χώρα στους τέσσερις πυλώνες και τους 20 επιμέρους πυλώνες, καθώς και μια ανάλυση του προφίλ και των δυνατών και αδύνατων σημείων κάθε χώρας. (Bris, et al. 2014)

Το Executive Opinion Survey είναι ένα ερωτηματολόγιο που διανέμεται σε στελέχη σε ανώτατες και μεσαίες διευθυντικές θέσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας (πρωτογενής, μεταποίηση και υπηρεσίες) σε κάθε χώρα που καλύπτεται από την έκθεση. Η έρευνα ζητά από αυτά τα στελέχη να βαθμολογήσουν την απόδοση της χώρας τους όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα σε κλίμακα 1-6, με το 1 να δείχνει αρνητική αντίληψη και το 6 να δείχνει την πιο θετική αντίληψη. Η έρευνα αποστέλλεται στα στελέχη τον Ιανουάριο και πρέπει να επιστραφεί στο IMD μέχρι τον Απρίλιο του ίδιου έτους. Για την έκθεση του 2014, η IMD έλαβε 4.300 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια από στελέχη σε 60 οικονομίες. (Bris, et al. 2014)

3.17 Παγκόσμια Έκθεση Ευτυχίας (World Happiness Report).

Η Έκθεση Παγκόσμιας Ευτυχίας διερευνά το επίπεδο της ευτυχίας παγκοσμίως και αποκαλύπτει πώς η αναδυόμενη επιστήμη της ευτυχίας διευκρινίζει τις διακυμάνσεις της ευτυχίας τόσο σε ατομικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Δημοσιεύτηκε από το Δίκτυο Λύσεων Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDSN69), η έκθεση κυκλοφόρησε σε τρεις εκδόσεις - 2012, 2013 και 2015. Αυτές οι αναφορές αντιπροσωπεύουν μια πρόσφατη παγκόσμια παρόρμηση για μεγαλύτερη έμφαση στην ευτυχία ως παράμετρο της κυβερνητικής πολιτικής. Η έκδοση του 2015 καλύπτει 158 χώρες σε όλο τον κόσμο. (Helliwell, Layard και Sachs, World Happiness Report 2015)

Η Έκθεση Παγκόσμιας Ευτυχίας χρησιμοποιεί μια μοναδική μεθοδολογία για να ταξινομεί τις χώρες με βάση τις απαντήσεις των ανθρώπων σε μια ερώτηση σχετικά με την τρέχουσα ικανοποίηση από τη ζωή τους. Η ερώτηση ζητά από τα άτομα να φανταστούν μια σκάλα με σκαλοπάτια αριθμημένα από το μηδέν έως το δέκα και να υποδείξουν σε ποιο σκαλί αισθάνονται ότι βρίσκονται αυτήν τη στιγμή. Ένα υψηλότερο σκαλί υποδηλώνει καλύτερη ικανοποίηση από τη ζωή, ενώ ένα χαμηλότερο σκαλί δείχνει χαμηλότερη ικανοποίηση. Στη συνέχεια, η έκθεση χρησιμοποιεί έξι επιμέρους δείκτες για να αναλύσει και να εξηγήσει τις τελικές βαθμολογίες κάθε χώρας. (Helliwell, Layard and Sachs, World Happiness Report 2015):

- Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π.
- Κοινωνική υποστήριξη
- Προσδόκιμο υγιεινής ζωής
- Ελευθερία επιλογών ζωής
- Γενναιοδωρία
- Αντιλήψεις για τη διαφθορά

Η παγκόσμια έκθεση ευτυχίας υπολογίζει μια βαθμολογία για κάθε χώρα με βάση τις μέσες απαντήσεις σε μια ερώτηση σχετικά με την ικανοποίηση των ατόμων από τη ζωή σε μια κλίμακα 0-10. Η έκθεση του 2015 παρέχει επίσης πληροφορίες για τις διαφορές στην ευτυχία μεταξύ ανθρώπων διαφορετικών ηλικιών και φύλων. Η παγκόσμια δημοσκόπηση του Gallup παρείχε τα δεδομένα για αυτήν την έκθεση, η οποία συλλέχτηκε από δείγμα 3000 ατόμων ανά χώρα από το 2012 έως το 2015. (Helliwell, Layard and Sachs, World Happiness Report 2015)

Κεφάλαιο 4 : Μελέτη Κριτηρίων & Αξόνων Ανάλυσης.

4.1 Αξονες Αναλύσεις.

Κάθε δείκτης από αυτούς που αναλύθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενα κεφάλαια, διακρίνεται από ορισμένα βασικά γνωρίσματα, τα οποία τον κατατάσσουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες, καθότι ενδέχεται να διακρίνονται από άλλους δείκτες. Οι σπουδαιότερες εξ αυτών, η συνθετότητα, η συχνότητα ανανέωσης, η γεωγραφική κάλυψη, η κλίμακα μέτρησης και υποκειμενικότητα αντικειμενικότητα του δείκτη, όπως αυτές αντίστοιχα αναλύονται στη συνέχεια του κεφαλαίου.

- **Συνθετότητα.**

Ο εν λόγω δείκτης, σχηματίζεται από ένα σύνολο μεμονωμένων δεικτών, των οποίων η μέτρηση αποτελεί ιδιαίτερα πολύπλοκο αντικείμενο, εξαιτίας των πολύπλοκων και πολυδιάστατων εννοιών αυτών και οι οποίες δεν δύνανται να καταγραφούν από τους συνήθεις δείκτες. Έτσι ο σύνθετος δείκτης, στηριζόμενος πάντα σε ένα θεωρητικό πλαίσιο, δύναται να επιλέξει ορισμένες μεταβλητές, οι οποίες υπό τον σωστό συνδυασμό, δομούνται με έναν τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε ο δείκτης να προβαίνει στην αντανάκλαση των διαστάσεων και της αντίστοιχης δομής αυτών των φαινομένων. Η τιμή του συχνά, καθορίζεται από το άθροισμα των μέσων όρων των δεικτών από τους οποίους δομείται.

- **Συχνότητα Ανανέωσης.**

Η συχνότητα ανανέωσης, αποτελεί τον τρόπο συλλογής των δεδομένων ενός δείκτη. Τα δεδομένα αυτά, αναλύονται και παρουσιάζονται στο ευρύτερο κοινό, κατόπιν επεξεργασίας από τον δείκτη και δημιουργίας νέων πορισμάτων. Βάσει αυτού, προκύπτει θεώρηση σχετικά με την έκδοση ενός δείκτη, η οποία γίνεται μια φορά ανά μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, που μπορεί να αποτελέσει εξαμηνιαία, ετήσια, διετή κλπ.

- **Κλίμακα Μέτρησης.**

Η κλίμακα μέτρησης, του δείκτη αποτελεί την βασική δόμηση χρησιμοποιείται για τη σύγκριση και την κατανόηση, το αποτέλεσμα και την τιμή του δείκτη. Κάνοντας χρήση απλούστερων δεικτών, μπορεί κανείς να παρατηρήσει πως η κλίμακα μέτρησης, λαμβάνει μονάδες μέτρησης, βάσει των μονάδων στις οποίες γίνονται οι μετρήσεις των δεδομένων, ενώ αντίθετα, σε έναν δείκτη που υπάγεται στην κατηγορία των σύνθετων, δημιουργείται μια κλίμακα μέτρησης αντιπροσωπευτική για το σύνολο των δεδομένων. Συνεπώς, υπό μία

διαφορετική ερμηνεία, αποτελεί έναν αριθμό που αναδεικνύει το μέγεθος, είτε και την αντίστοιχη ποσότητα, την οποία φέρει μια χώρα/περιοχή/πόλη σε έναν δείκτη(πχ. %, 1-7, 0-100,δισ Ευρώ κτλ.)

- **Υποκειμενικότητα-Αντικειμενικότητα.**

Η διεξαγωγή των συμπερασμάτων του εκάστοτε δείκτη, προκύπτει από τη συλλογή δεδομένων από ένα σύνολο ποικίλων πηγών, τα οποία δύναται να χρησιμοποιηθούν. Η συλλογή λοιπόν αυτών των πληροφοριών, αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική ειδική διεργασία, το σύνολο αυτών το οποίο προέρχεται από προσωπικές απόψεις, υποθέσεις, ερμηνείας και πεποιθήσεις, υπάγεται στην κατηγορία των υποκειμενικών πληροφοριών, ενώ αντίστοιχα οι δείκτες που προέρχονται από τις εν λόγω πηγές, ονομάζονται υποκειμενικοί. Στην αντίπερα όχθη, οι δείκτες των οποίων το σύνολο των δεδομένων στηρίζεται σε αντιπροσωπευτικά κοινωνικά γεγονότα και επίσημες στατιστικές υπηρεσίας, ορίζονται ως αντικειμενικοί.

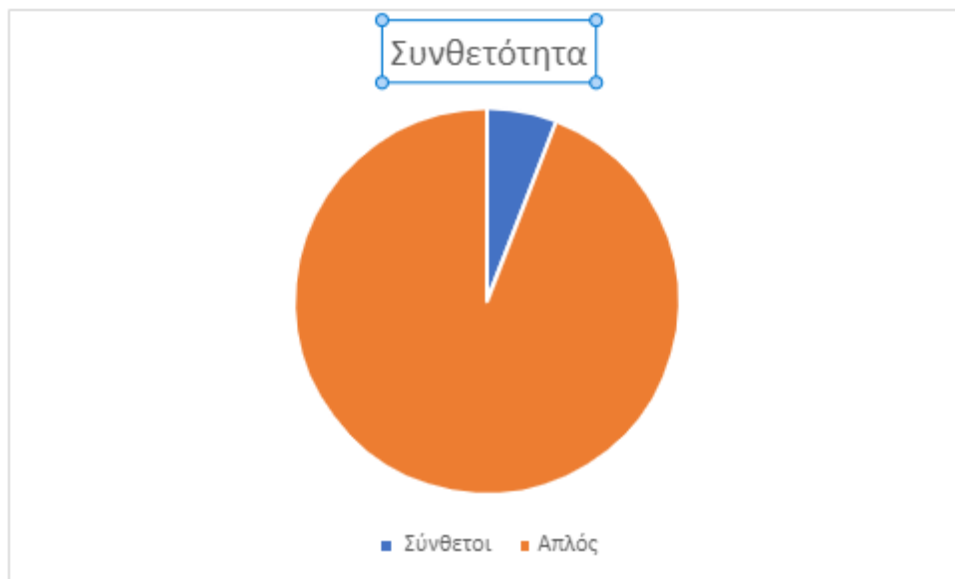
Έτσι λοιπόν στην υποενότητα που ακολουθεί, γίνεται κατηγοριοποίηση του συνόλου των δεικτών που καταγράφηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια στους βασικούς άξονες που αναλύθηκαν.

4.2 Οι Δείκτες Στους Άξονες Ανάλυσης.

- **Συνθετότητα**

Η ευημερία, όπως είδαμε και προηγουμένως, όντας ιδιαίτερος πολυδιάστατη έννοια, αποτελείται από ένα σύνολο δεικτών, για την κάλυψη του συνόλου των πτυχών της. Βαση αυτού από το σύνολο των 12 δεικτών, κατηγοριοποιούμε το σύνολο των σύνθετων δεικτών που αναλύθηκαν προηγουμένως ως εξής :

- ❖ 1 Απλός
- ❖ 16 Σύνθετοι

Διάγραμμα 1: Συνθετότητα, ίδια επεξεργασία

Εδώ έχουμε την κατηγοριοποίηση βάση που κατά πόσο συχνά έχουμε την έκδοση των δεικτών. ο σύνολο των κατοίκων το οποίο περιγράφηκε προηγουμένως κατηγοριοποιείται ως εξής:

- ❖ 10 δείκτες ανά έτος
- ❖ 2 δείκτες ανα δύο έτη
- ❖ 1 δείκτης ανα εξάμηνο
- ❖ 1 δείκτης ανα 3 χρόνια

- ❖ 2 δείκτες μόνο 1 φορά
- ❖ 1 δείκτης μόνο 3 φορές

Διάγραμμα 2: Συχνότητα Ανανέωσης, ίδια επεξεργασία

- **Κλίμακα μέτρησης.**

Εδώ γίνεται αναφορά στην κλίμακα μέτρησης του εκάστοτε δείκτη, ως προς την επιλογή του οργανισμού από τον οποίο εκδίδεται, με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να δύναται να αντιπροσωπεύσει το σύνολο των δεδομένων, ενός σύνθετου δείκτη. Έτσι προκύπτει η εξής κατηγοριοποίηση :

- 5 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης, 0 - 100
- 4 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης, 0 - 10
- 2 δείκτες με κλίμακα μέτρησης %
- 2 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης, 0 - 1
- 2 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης, 1 - 7
- 1 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης, -10 - +10
- 1 δείκτες σε κλίμακα μέτρησης από -2.5 έως +2.5

Διάγραμμα 3: Κλίμακα Μέτρησης, ίδια επεξεργασία

- **Υποκειμενικότητα-Αντικειμενικότητα.**

Εδώ αναλύονται οι δείκτες, οι οποίοι στηρίζονται τόσο σε υποκειμενικά, όσο και σε αντικειμενικά στοιχεία, ανάλογα με το σύνολο των μεταβλητών, το οποίο και αντλούν για τη δημιουργία τους. Έτσι, προκύπτει :

- ❖ 8 φέρουν υποκειμενικά
- ❖ 2 φέρουν αντικειμενικά
- ❖ 7 συνδυάζουν και τα δύο.

Διάγραμμά 4: Υποκειμενικότητα- Αντικειμενικότητα, ίδια επεξεργασία

4.3 Το Μοντέλο Pearson.

Στον τομέα της στατιστικής, η εξάρτηση αναφέρεται στην ύπαρξη στατιστικής σχέσης μεταξύ δύο τυχαίων μεταβλητών ή συνόλων δεδομένων. Η συσχέτιση, από την άλλη πλευρά, είναι ένας τύπος στατιστικής σχέσης που εμπίπτει στην ευρύτερη κατηγορία της εξάρτησης. Ενώ η συσχέτιση μπορεί να αναφέρεται σε οποιοδήποτε τύπο εξάρτησης, χρησιμοποιείται συνήθως για να περιγράψει την ισχύ μιας γραμμικής σχέσης μεταξύ δύο μεταβλητών. Υπάρχουν διάφορα παραδείγματα εξαρτημένων επιδράσεων, όπως η συσχέτιση μεταξύ των φυσικών χαρακτηριστικών των γονέων και των παιδιών τους, καθώς και η συσχέτιση μεταξύ της τιμής ενός προϊόντος και της ζήτησης του. (Croxtton, Frederick Emory; Cowden, Dudley Johnstone; Klein, Sidney (1968) Applied General Statistics, Pitman.)

Οι συσχετίσεις μπορεί να είναι πολύτιμες καθώς μπορούν να προτείνουν μια προγνωστική σχέση που μπορεί να είναι επωφελής σε πρακτικές εφαρμογές. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η στατιστική εξάρτηση από μόνη της δεν αποδεικνύει την ύπαρξη μιας αιτιώδους σχέσης, ενώ και η απλή παρατήρηση μιας συσχέτισης μεταξύ δύο μεταβλητών δεν συνεπάγεται απαραίτητα αιτιότητα.

Τυπικά, η εξάρτηση αναφέρεται σε μια κατάσταση όπου οι τυχαίες μεταβλητές δεν πληρούν τα μαθηματικά κριτήρια για ανεξαρτησία. Στην καθημερινή χρήση, ο όρος συσχέτιση μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε περίπτωση όπου δύο ή περισσότερες τυχαίες μεταβλητές δεν είναι ανεξάρτητες, αλλά γενικά αναφέρεται σε πιο εξειδικευμένες μορφές σχέσεων μεταξύ των μέσων. Διαφορετικοί συντελεστές συσχέτισης, που τυπικά δηλώνονται ως ρ ή r , είναι διαθέσιμοι για την αξιολόγηση του βαθμού συσχέτισης. Ο πιο συχνά χρησιμοποιούμενος συντελεστής είναι ο συντελεστής συσχέτισης Pearson, ο οποίος είναι ευαίσθητος μόνο σε μια γραμμική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών (ακόμα κι αν η μία μεταβλητή είναι μη γραμμική συνάρτηση της άλλης). Άλλοι συντελεστές συσχέτισης έχουν αναπτυχθεί για να αυξήσουν την ευρωστία σε σύγκριση με τον συντελεστή Pearson, ο οποίος ανταποκρίνεται περισσότερο σε μη γραμμικές σχέσεις. Η αμοιβαία πληροφόρηση είναι ένας άλλος τρόπος μέτρησης της εξάρτησης μεταξύ δύο μεταβλητών. (Croxtton, Frederick Emory; Cowden, Dudley Johnstone; Klein, Sidney (1968) Applied General Statistics, Pitman.)

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson, γνωστός και ως συντελεστής συσχέτισης διακύμανσης, είναι το πιο δημοφιλές μέτρο που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της εξάρτησης μεταξύ δύο μεγεθών. Αυτός ο συντελεστής, που συχνά αναφέρεται ως απλώς «ο

συντελεστής συσχέτισης», υπολογίζεται διαιρώντας τη διακύμανση των δύο μεταβλητών με το γινόμενο των τυπικών αποκλίσεων τους. Η ιδέα αυτού του συντελεστή αναπτύχθηκε αρχικά από τον Karl Pearson, ο οποίος εμπνεύστηκε από μια παρόμοια αλλά ελαφρώς διαφορετική ιδέα από τον Francis Galton. Ο γνωστός συντελεστής συσχέτισης $\rho_{X,Y}$ χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της εξάρτησης μεταξύ δύο τυχαίων μεταβλητών X και Y και ορίζεται ως προς τις αναμενόμενες τιμές τους μ_X και μ_Y , καθώς και τις τυπικές αποκλίσεις τους σ_X και σ_Y .

$$\rho_{X,Y} = \text{corr}(X, Y) = \frac{\text{cov}(X, Y)}{\sigma_X \sigma_Y} = \frac{E[(X - \mu_X)(Y - \mu_Y)]}{\sigma_X \sigma_Y},$$

Ο συντελεστής συσχέτισης, που συμβολίζεται με το σύμβολο ρ , είναι ένας δημοφιλής τρόπος μέτρησης του βαθμού εξάρτησης μεταξύ δύο τυχαίων μεταβλητών X και Y . Υπολογίζεται διαιρώντας τη διακύμανση των X και Y με το γινόμενο των τυπικών αποκλίσεων τους και συχνά είναι γραμμένο χρησιμοποιώντας τον συμβολισμό corr ή r . Η διακύμανση των X και Y δίνεται από την αναμενόμενη τιμή του γινομένου τους μείον το γινόμενο των αναμενόμενων τιμών τους, που μπορεί να εκφραστεί ως $\text{cov}(X, Y) = E[XY] - E[X]E[Y]$. Εδώ, το E υποδηλώνει τον τελεστή αναμενόμενης τιμής. (Aitken, Alexander Craig (1957) *Statistical Mathematics 8th Edition*.)

Ο συντελεστής συσχέτισης Pearson είναι μηδέν όταν δύο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες, αλλά δεν ισχύει στην αντίθετη κατεύθυνση επειδή ο συντελεστής ανιχνεύει μόνο μια γραμμική σχέση μεταξύ των μεταβλητών. Για παράδειγμα, εξετάστε ένα σενάριο όπου μια τυχαία μεταβλητή X έχει συμμετρική κατανομή στο μηδέν και το Y ισούται με το X στο τετράγωνο. Εδώ, το Y καθορίζεται εξ ολοκλήρου από το X , πράγμα που σημαίνει ότι τα X και Y είναι εξ ολοκλήρου εξαρτημένα, αλλά η συσχέτιση μεταξύ τους είναι μηδέν. Ωστόσο, εάν τα X και Y είναι από κοινού φυσιολογικά ισοδυναμεί με το να είσαι ανεξάρτητος σε μια ειδική περίπτωση. (Aitken, Alexander Craig (1957) *Statistical Mathematics 8th Edition*.)

Στην πραγματικότητα σπανίως αναφέρονται απόλυτες τιμές 0 και 1, ενώ κατά την εξέταση δυο μεταβλητών, τιμές κοντά στην τιμή 1 υποδηλώνουν υψηλή συσχέτιση μεταξύ τους, ενώ τιμές κοντά στο 0, υποδηλώνουν χαμηλή συσχέτιση. Εάν οι τιμές αυτές έχουν θετικό πρόσημο, τότε οι μεταβλητές συμπερασύρονται θετικά προς τα πάνω, με ένταση ανάλογη του αριθμού της τιμής, ενώ αντίθετα εάν οι τιμές αυτές έχουν αρνητικό πρόσημο, τότε οι μεταβλητές συμπερασύρονται αρνητικά προς τα κάτω, με ένταση ανάλογη του απόλυτου αριθμού της τιμής που λαμβάνουν (όχι απαραίτητα αιτιωδώς).

4.4 Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ και δείκτες.

Αρχικά έγινε εφαρμογή της συνάρτησης correl μεταξύ μεταβλητών-δεικτών 9 χωρών και 4 μη συνεχόμενων ετών.

Στην έρευνα συμμετείχαν οι κάτωθι δείκτες:

A/A	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΠΗΓΗ
1	Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	Global Competitiveness Index - TCdata360 (worldbank.org)
2	Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index)	https://www.transparency.org/
3	Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	Freedom in the World Freedom House
4	Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	WGI 2022 Interactive > Home (worldbank.org)
5	Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom)	dataset Fraser Institute
6	Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	Documentation and downloads Human Development Reports (undp.org)
7	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human Wellbeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
8	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Environmental Wellbeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
9	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic Wellbeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
10	Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index)	Global Index 2022:Overview Social Progress Imperative
11	Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index)	Rankings :: Legatum Prosperity Index 2021
12	GDP per capita (current US\$)	GDP per capita (current US\$) Data (worldbank.org)

Πίνακας 1: Δείκτες – Πηγές

Ο δείκτης “Δείκτης Καλύτερης Ζωής” (Better Life Index) δεν συμμετείχε στην έρευνα διότι δεν περιείχε μια από τις χώρες (Κίνα) που είχαν οριστεί κατά τον αρχικό σχεδιασμό όπως βλέπετεστη κάτωθι εικόνα:

Εικόνα 1: Δικτυακός Τόπος Life Satisfaction Index

Ο δείκτης “Πολυδιάστατος Δείκτης Φτώχειας” (Multidimensional Poverty Index) δεν συμμετείχε στην έρευνα διότι ο συγκεκριμένος δείκτης αφορά μόνο τις χώρες που θεωρούνται αναπτυσσόμενες όπως βλέπετε στη κάτωθι εικόνα:

Εικόνα 2. Δικτυακός Τόπος MPI δείκτη

Στη θέση των παραπάνω δύο δεικτών τοποθετήθηκαν οι: Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human WellBeing, Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Enviromental WellBeing, Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic WellBeing.

Οι χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα είναι: USA, Greece, Turkey, China, Italy, France, Japan, Germany, Russia Federation και τα έτη που συμμετείχαν ήταν 2007, 2010, 2014 και 2017.

- Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ των ετών είναι σε τρέχουσα αξία δολαρίου. Η συσχέτιση με τις υπόλοιπες μεταβλητές είναι η εξής:

Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με δείκτες

		GDP per capita (current US\$)
Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	r	0,706
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index)	r	0,860
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	r	0,859
	p	0,000
	n	36
Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	r	0,853
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom)	r	0,959
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	r	0,752
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human Wellbeing	r	0,834
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Environmental WellBeing	r	0,190
	p	0,268
	n	36
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic Wellbeing	r	-0,189
	p	0,270
	n	36
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index)	r	0,917
	p	0,000
	n	36
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index)	r	0,950
	p	0,000
	n	36

Πίνακας 2: Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με δείκτες

Ισχυρότατες Θετικές Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας, $r(36)=0,959$, $p<0,001$.
- Δείκτη Ευημερίας, $r(36)=0,950$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου $r(36)=0,917$, $p<0,001$.

Ισχυρές Θετικές Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,860$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,859$, $p<0,001$
- Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης government effectiveness, $r(36)=0,853$, $p<0,001$
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Human WellBeing), $r(36)=0,834$, $p<0,001$

Δυνατές Θετικές Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, $r(36)=0,752$, $p<0,001$
- Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,706$, $p<0,001$

Μη στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις με Δείκτη Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Environmental WellBeing και Δείκτη Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic WellBeing

Εξαιρετικά υψηλές, σε υπερβολικό βαθμό, είναι οι συσχετίσεις του κατά κεφαλήν ΑΕΠ με το δείκτη οικονομικής ελευθερίας και δείκτη ευημερίας πιστοποιώντας ότι η οικονομική κατάσταση των πολιτών είναι σε εξαιρετικό βαθμό συνυφασμένη με τη ευημερία αυτού ως σύνολο δεδομένου ότι ο συντελεστής 0,95 (ή 0,959) υποδεικνύει ότι σε σχεδόν απόλυτο βαθμό οι υψηλές τιμές της κατανομής του κατά κεφαλήν ΑΕΠ συνοδεύονται από τις υψηλές τιμές των κατανομών του δείκτη Ευημερίας και οικονομικής ελευθερίας. Με την έννοια της οικονομικής ελευθερίας θεωρούνται οι κοινωνικές καταστάσεις όπου τα άτομα (πολίτες) αποκτούν περιουσία χωρίς τη χρήση βίας, απάτης ή κλοπής, και αυτή η περιουσία προστατεύεται από προσβολές τρίτων, ενώ τα άτομα είναι ελεύθερα να τη χρησιμοποιούν, να ανταλλάσσουν ή να τη δίνουν, εφόσον οι πράξεις τους δεν παραβιάζουν δικαιώματα τρίτων. Τα άτομα είναι ελεύθερα να επιλέγουν, να συναλλάσσονται και να συνεργάζονται με άλλους και να ανταγωνίζονται προς το συμφέρον τους. Διαπιστώνεται, έτσι, ότι η προαναφερθείσα κατάσταση μαζί με την κοινωνική ευημερία να σχετίζονται έντονα θετικά με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Στην ίδια περίπτωση ένταση βρίσκεται και η θετική συσχέτιση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ με τη κοινωνική πρόοδο. Επίσης και κάτι που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, είναι η πάρα πολύ δυνατή θετική σχέση των υψηλών τιμών κατά κεφαλήν ΑΕΠ και του δείκτη αντίληψης

για τη διαφθορά. Υψηλότερη τιμή του δείκτη αυτού σημαίνει και χαμηλότερη διείσδυση διαφθοράς στο κοινωνικοοικονομικό και πολιτικό σύστημα. Οι χαμηλότερες διεισδύσεις διαφθοράς συνοδεύονται από υψηλές τιμές κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

4.4.1 Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ και δείκτες για την ΕΕ και το ΗΒ.

Στο συνοδευτικό αρχείο excel εφαρμόζεται η συνάρτηση «correl» μεταξύ μεταβλητών-δεικτών 28 κρατικών οντοτήτων εκ των οποίων οι 27 αφορούν κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για 4 έτη (2007 – 2010 – 2014 – 2017).

Στην έρευνα συμμετείχαν οι κάτωθι δείκτες ενώ σε παρένθεση αναφέρονται οι δικτυακοί τόποι συλλογής δεδομένων :

A/A	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΠΗΓΗ
1	Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	Global Competitiveness Index - TCdata360 (worldbank.org)
2	Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index)	https://www.transparency.org/
3	Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	Freedom in the World Freedom House
4	Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	WGI 2022 Interactive > Home (worldbank.org)
5	Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom)	dataset Fraser Institute
6	Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	Documentation and downloads Human Development Reports (undp.org)
7	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human WellBeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
8	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Enviromental WellBeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
9	Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic WellBeing	SSI by TH Köln (th-koeln.de)
10	Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index)	Global Index 2022:Overview Social Progress Imperative
11	Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index)	Rankings :: Legatum Prosperity Index 2021
12	GDP per capita (current US\$)	GDP per capita (current US\$) Data (worldbank.org)

Πίνακας 3: Δείκτες - Πηγές

- Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι σε τρέχουσα αξία δολαρίου. Οι συσχετίσεις με τους υπόλοιπους δείκτες σε φθίνουσα ταξινόμηση με βάση τον συντελεστή είναι οι ακόλουθες:

Δείκτες	GDP per capita (current US\$)	
	r	p
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index)	0,779	0,000
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	0,756	0,000
Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) goverment effectiveness	0,736	0,000
Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	0,709	0,000
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index)	0,697	0,000
Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	0,447	0,000
Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom)	0,447	0,000
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic WellBeing	0,431	0,000
Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά (Corruption Perceptions Index)	0,239	0,011
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human WellBeing	0,029	0,759
	-	
Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Enviromental WellBeing	0,280	0,003

Πίνακας 4: Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με δείκτες

Δυνατές Θετικές Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτη Ευημερίας, $r(112)=0,779$, $p<0,001$
- Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, $r(112)=0,756$, $p<0,001$
- Δείκτη Διακυβέρνησης (government effectiveness), $r(112)=0,736$, $p<0,001$
- Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(112)=0,709$, $p<0,001$
- Δείκτης Κοινωνικής Προόδου, $r(112)=0,697$, $p<0,001$

Μέτριας Έντασης Θετικές Συσχετίσεις Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World), $r(112)=0,447$, $p<0,001$
- Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom), $r(112)=0,447$, $p<0,001$
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Economic WellBeing, $r(112)=0,431$, $p<0,001$

Χαμηλής Έντασης Θετική Συσχέτιση Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(112)=0,239$, $p=0,011$

Χαμηλής Έντασης Αρνητική Συσχέτιση Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με:

- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Enviromental WellBeing, $r(112)=-0,280$, $p=0,003$

Μη στατιστικά σημαντική συσχέτιση με το Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας (Sustainable Society Index) Human WellBeing.

Η ευημερία σύμφωνα με τους περισσότερους ακαδημαϊκούς, είναι κάτι πολύ περισσότερο από τον πλούτο και αφορά τη κατάσταση κατά την οποία όλοι οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία και την ελευθερία να ευδοκιμήσουν (Legatum Institute, 2023). Σύμφωνα με τα δεδομένα, διαπιστώνεται ισχυρή θετική συσχέτιση του δείκτη ευημερίας με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αν και όχι απόλυτη. Συνεπώς, ο παραγόμενος πλούτος είναι ισχυρός παράγοντας πρόβλεψης της ευημερίας ή με άλλα λόγια το κατά κεφαλήν ΑΕΠ εξηγεί σε μεγάλο βαθμό τη διακύμανση των τιμών της ευημερίας. Υπαρκτό είναι το σενάριο, πως αν η διανομή του πλούτου ήταν πιο δίκαιη διότι ο μέσος όρος που είναι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (ΑΕΠ/πληθυσμός) θα έδινε ακόμα μεγαλύτερο συντελεστή συσχέτισης, του ήδη μεγάλου συντελεστή. Σύμφωνα με τους δημιουργούς του HDI (Human Development Index), ο δείκτης κατασκευάστηκε για να τονίσει ότι οι άνθρωποι και οι δυνατότητές τους πρέπει να είναι το απόλυτο κριτήριο για την

αξιολόγηση της ανάπτυξης μιας χώρας και όχι μόνο η οικονομική ανάπτυξη (United Nations, 2023). Ωστόσο υπάρχει έντονη και σίγουρα όχι αμελητέα, συσχέτιση. Μπορεί να μην είναι η οικονομική ανάπτυξη το απόλυτο κριτήριο αξιολόγησης της ανάπτυξης, ωστόσο διαπιστώνεται ότι είναι εξαιρετικά σημαντική. Η δείκτης διακυβέρνησης, γενικά αποτελείται από τις παραδόσεις και τους θεσμούς με τους οποίους ασκείται η εξουσία σε μια χώρα, και αξιολογεί τις διαδικασίες με τις οποίες οι κυβερνήσεις επιλέγονται, παρακολουθούνται και αντικαθίστανται καθώς και την ικανότητα τους να διαμορφώνουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικά υγιείς πολιτικές (Kaufmann & Kraay, 2023). Η προαναφερθείσα αποτελεσματικότητα που είναι το αντικείμενο του δείκτη της παρούσης βρίσκεται επίσης σε έντονη θετική συσχέτιση με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Επιπλέον, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ διαπιστώνεται να σχετίζεται έντονα, αν και όχι απόλυτα, με το δείκτη ανταγωνιστικότητας ο οποίος σύμφωνα με τους δημιουργούς του περιλαμβάνει στη μέτρηση την αξιολόγηση των θεσμικών οργάνων, την ύπαρξη κατάλληλων υποδομών, το βαθμό σταθερότητας μακροοικονομικού περιβάλλοντος, το βαθμό καλής υγείας και την αξιολόγηση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, την αποτελεσματική λειτουργία των αγαθών αλλά και της αγοράς εργασίας, την αξιολόγηση των χρηματοπιστωτικών αγορών, το βαθμό αξιοποίησης της υπάρχουσας τεχνολογίας, το μέγεθος της αγοράς και τη δυνατότητα παραγωγής μέσω εξελιγμένων διαδικασιών παραγωγής, καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών (World Economic Forum, 2023). Τέλος, ο δείκτης κοινωνικής προόδου αποτελεί εργαλείο που βασίζεται σε δεδομένα που μετρούν το εάν και το κατά πόσο οι άνθρωποι έχουν αυτό που χρειάζονται για να ευημερήσουν, από βασικές ανάγκες όπως στέγη τροφή, ασφάλεια μέχρι το αν αντιμετωπίζονται ισότιμα ανεξάρτητα από φύλο, φυλή ή σεξουαλικό προσανατολισμό προκειμένου να βελτιώσουν τη ποιότητα της ζωής τους (Social Progress Imperative View, 2023). ταυτόχρονα, και αυτός ο δείκτης βρίσκεται σε θετική έντονη συσχέτιση με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

4.5 Συσχετίσεις Μεταξύ των δεικτών.

Correlations

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας	r p n	1 36										
2.Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά	r p n	0,849 0,000 36	1 36									
3.Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο	r p n	0,393 0,018 36	0,768 0,000 36	1 36								
4.Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness	r p n	0,864 0,000 36	0,972 0,000 36	0,749 0,000 36	1 36							
5.Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας	r p n	0,673 0,000 36	0,854 0,000 36	0,883 0,000 36	0,849 0,000 36	1 36						
6.Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης	r p n	0,570 0,000 36	0,717 0,000 36	0,665 0,000 36	0,631 0,000 36	0,773 0,000 36	1 36					
7. Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing	r p n	0,509 0,002 36	0,759 0,000 36	0,841 0,000 36	0,749 0,000 36	0,790 0,000 36	0,709 0,000 36	1 36				
8.Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Enviromental WellBeing	r p n	-0,236 0,165 36	0,107 0,534 36	0,476 0,003 36	0,118 0,492 36	0,181 0,290 36	0,107 0,535 36	0,401 0,015 36	1 36			
9.Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Economic WellBeing	r p n	0,151 0,380 36	- 0,849 36	- 0,309 36	- 0,082 36	- 0,180 36	- 0,019 36	-0,280 0,099 36	-0,294 0,082 36	1 36		
10. Δείκτης Κοινωνικής Προόδου	r p n	0,532 0,001 36	0,801 0,000 36	0,921 0,000 36	0,776 0,000 36	0,913 0,000 36	0,793 0,000 36	0,944 0,000 36	0,339 0,043 36	- 0,291 36	1 0,085 36	
11.Δείκτης Ευημερίας	r p n	0,763 0,000 36	0,932 0,000 36	0,862 0,000 36	0,927 0,000 36	0,921 0,000 36	0,753 0,000 36	0,897 0,000 36	0,250 0,141 36	- 0,409 36	0,924 0,000 36	1 36

Πίνακας 5: Συσχετίσεις μεταξύ των δεικτών εκτός ΑΕΠ κατά κεφαλήν

Ισχυρότατες Θετικές Συσχετίσεις

- Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness - Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,972$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing, $r(36)=0,944$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ευημερίας - Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,932$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ευημερίας - Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness, $r(36)=0,927$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ευημερίας - Δείκτης Κοινωνικής Προόδου, $r(36)=0,924$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ευημερίας - Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας, $r(36)=0,921$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,921$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας, $r(36)=0,913$, $p<0,001$.

Ισχυρές Θετικές Συσχετίσεις

- Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Δείκτη Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,883$, $p<0,001$.
- Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness - Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,864$, $p<0,001$.
- Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,854$, $p<0,001$.
- Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness, $r(36)=0,849$, $p<0,001$.
- Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά- Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,849$, $p<0,001$.
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,841$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,801$, $p<0,001$.

Δυνατές Θετικές Συσχετίσεις

- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας, $r(36)=0,790$, $p<0,001$.
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness, $r(36)=0,776$, $p<0,001$.

- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας, $r(36)=0,773$, $p<0,001$
- Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά- Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,768$, $p<0,001$.
- Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness - Δείκτη Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,749$, $p<0,001$.
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness, $r(36)=0,749$, $p<0,001$.
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,759$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά, $r(36)=0,717$, $p<0,001$.
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης, $r(36)=0,709$, $p<0,001$.
- Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας - Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,673$, $p<0,001$.
- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,665$, $p<0,001$
- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης Government effectiveness, $r(36)=0,631$, $p<0,001$

Μέτριας Έντασης Θετικές Συσχετίσεις

- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης - Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,570$, $p<0,001$
- Δείκτη Κοινωνικής Προόδου - Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,532$, $p=0,001$.
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing - Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,509$, $p=0,002$
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Enviromental WellBeing - Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο, $r(36)=0,476$, $p=0,003$
- Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Enviromental WellBeing - Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing, $r(36)=0,401$, $p=0,015$
- Δείκτη Ελευθερίας στον κόσμο- Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας, $r(36)=0,393$, $p=0,018$.

Η αποτελεσματική δημόσια διοίκηση συνδέεται σχεδόν απόλυτα με χαμηλό βαθμό διαφθοράς σε κοινωνικοπολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Η τιμή δε του συντελεστή (0,972) είναι μια μάλλον σπάνια τιμή τόσο μεγάλης συσχέτισης ακόμα και για ένα δείγμα τέτοιου μεγέθους. Η γενικότερη πρόοδος της κοινωνίας σε όλες τις εκφάνσεις της συνοδεύεται επίσης εξαιρετικά ισχυρά με την ευεξία των πολιτών που την απαρτίζουν (την κοινωνία). Ο δείκτης ευημερίας και ο δείκτης κοινωνικής προόδου συνδέονται επίσης πολύ ισχυρά κάτι που είναι και αρκετά λογικό δεδομένης της σχεδόν ίδιας εννοιολογικής κατασκευής τους. Αμφότεροι βρίσκονται σε ισχυρότατη συσχέτιση με το δείκτη οικονομικής ελευθερίας πιστοποιώντας, για ακόμη μία φορά, την πάρα πολύ στενή σχέση της πρακτικής που εφαρμόζεται στη δράση των πολιτών σε σχέση με οικονομικά θέματα και της κοινωνικής προόδου και ευημερίας. Η ευημερία τέλος διαπιστώνεται να συνδέεται με τη χαμηλή διαφθορά που επικρατεί σε μια οργανωμένη κοινωνία.

4.5.1 Συσχετίσεις Μεταξύ των δεικτών για την ΕΕ και το ΗΒ.

Στον πίνακα 5 βλέπουμε τις συσχετίσεις μεταξύ όλων των υπόλοιπων δεικτών της παρούσης εργασίας.

Συσχετίσεις Μεταξύ των υπόλοιπων δεικτών

R	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας <i>p-value (2-tailed)</i>	1,000									
2. Δείκτης Αντίληψης για τη Διαφθορά <i>p-value (2-tailed)</i>	0,265	1,000								
3. Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο <i>p-value (2-tailed)</i>	0,426	0,260	1,000							
4. Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης <i>p-value (2-tailed)</i>	0,846	0,331	0,697	1,000						
5. Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας <i>p-value (2-tailed)</i>	0,594	0,242	0,680	0,659	1,000					
6. Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης <i>p-value (2-tailed)</i>	0,822	0,298	0,555	0,839	0,560	1,000				
7. Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Human WellBeing <i>p-value (2-tailed)</i>	0,421	0,190	0,477	0,478	0,307	0,422	1,000			
8. Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Enviromental WellBeing <i>p-value (2-tailed)</i>	-	0,038	0,131	0,185	0,014	0,211	0,252	1,000		
9. Δείκτης Βιώσιμης Κοινωνίας Economic WellBeing <i>p-value (2-tailed)</i>	0,484	0,019	0,220	0,428	0,327	0,363	0,138	0,158	1,000	
10. Δείκτης Κοινωνικής Προόδου <i>p-value (2-tailed)</i>	0,837	0,317	0,738	0,903	0,652	0,923	0,561	0,032	0,374	1,000
11. Δείκτης Ευημερίας <i>p-value (2-tailed)</i>	0,868	0,326	0,751	0,947	0,690	0,899	0,479	0,136	0,430	0,959

Πίνακας 6: Συσχετίσεις μεταξύ των δεικτών εκτός ΑΕΠ κατά κεφαλήν

Στο πίνακα 6, παρουσιάζονται οι 15 πιο έντονες συσχετίσεις σε φθίνουσα ταξινόμηση έντασης (όλες φυσικά είναι στατιστικώς σημαντικές με $p\text{-value} < 0,001$ οπότε και παραλήφθηκε το $p\text{-value}$). Τα αποτελέσματα του πίνακα υποδεικνύουν ότι οι δείκτες ευημερίας, κοινωνικής προόδου και ανθρώπινης ανάπτυξης λαμβάνουν υπόψη περίπου τους ίδιους παράγοντες μέτρησης με συνέπεια την ύπαρξη ισχυρότατων συσχετίσεων (άνω του 0,9). Με άλλα λόγια, το θεωρητικό πλαίσιο ανάπτυξης των συγκεκριμένων δεικτών πιθανολογούμε ότι είναι σχεδόν ίδιο. Επιπλέον, η κυβερνητική αποτελεσματικότητα φαίνεται επίσης να έχει μετρηθεί σε όρους κοινωνικής προόδου, ευημερίας και ανθρώπινης ανάπτυξης και για αυτό εμφανίζει επίσης ισχυρότατη συσχέτιση με τα προαναφερόμενα. Από εκεί και πέρα έρχεται να προστεθεί και ο δείκτης παγκόσμιας

ανταγωνιστικότητα ο οποίος προσδίδει και μια ίσως πιο οικονομική διάσταση στους προαναφερόμενους δείκτες με συνέπεια την πολύ μικρή πτώση του συντελεστή συσχέτισης μεταξύ του δείκτη ανταγωνιστικότητας και των δεικτών ευημερίας, κοινωνικής προόδου και ανθρώπινης ανάπτυξης. Ωστόσο παραμένει η συσχέτιση πολύ δυνατή· λίγο ηπιότερα, αλλά και πάλι σε υψηλή συσχέτιση είναι ο δείκτης ελευθερίας στο κόσμο, πιθανότατα γιατί πρόκειται για μια περισσότερο υποκειμενική αντίληψη δεδομένου ότι χρησιμοποιεί έναν συνδυασμό επιτόπιας έρευνας, διαβουλεύσεων με τοπικές επαφές και πληροφοριών από άρθρα ειδήσεων, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, κυβερνήσεις και μια ποικιλία άλλων πηγών και στη συνέχεια, οι ειδικοί σύμβουλοι και οι περιφερειακοί ειδικοί ελέγχουν τα συμπεράσματα των αναλυτών ενώ το τελικό προϊόν αντιπροσωπεύει τη συναίνεση των αναλυτών, των συμβούλων και του προσωπικού του Freedom House (Freedom House, 2023).

<i>INDEX vs. INDEX</i>	R
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index)	0,959
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	0,947
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index) vs. Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	0,923
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index) vs. Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	0,903
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index)	0,899
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	0,868
Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness vs. Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	0,846
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index) vs. Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness	0,839
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index) vs. Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	0,837
Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index) vs. Δείκτης Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index)	0,822
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	0,751
Δείκτης Κοινωνικής Προόδου (Social Progress Index) vs. Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	0,738
Παγκόσμιοι Δείκτες Διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicators) government effectiveness vs. Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	0,697
Δείκτης Ευημερίας (Prosperity Index) vs. Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom)	0,690
Δείκτης Οικονομικής Ελευθερίας (Index of Economic Freedom) vs. Δείκτης Ελευθερίας στον κόσμο (Freedom in the World)	0,680

Πίνακας 7: Κύριες Συσχετίσεις Μεταξύ των δεικτών

Κεφάλαιο 5 : Ανάπτυξη Νέου Δείκτη.

5.1 Εισαγωγή.

Στο παρόν κεφάλαιο λοιπόν, γίνεται η εστίαση της προσοχής μας στην δημιουργία ενός νέου δείκτη μετρήσει της ευημερίας, λαμβάνοντας ταυτόχρονα πληροφορίες για την δημιουργία του από το υπόβαθρο το οποίο έχει αναλυθεί ως τώρα. Όπως έχει περίτρανα αποδειχθεί, ο δείκτης του ΑΕΠ δεν θεωρείται επαρκής για τη μέτρηση της ευημερίας, γεγονός που οδηγεί στην ανάπτυξη διαφόρων δεικτών, διαφορετικών τύπων, οι οποίοι συμπληρώνουν τα κενά που δημιουργεί. Το κύριο πρόβλημα ωστόσο που δημιουργείται, αποτελεί η δημιουργία μιας συνολικής εικόνας της ευημερίας του πληθυσμού, τόσο για μια συγκεκριμένη περιοχή, όσο και αντίστοιχα για το σύνολο του εκάστοτε κράτους. Απαραίτητη, θεωρείται επίσης η δυνατότητα πρόβλεψης της πορείας της ευημερίας της εκάστοτε περιοχής, ούτως ώστε να είναι δυνατή η πρόβλεψη και η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της οποιασδήποτε ύφεσης.

Διάφορες απόπειρες έχουν γίνει έως και σήμερα από διεθνή ιδρύματα και οικονομολόγους, ως προς την δημιουργία δεικτών που αναφέρονται αναλυτικά στο εν λόγω ζήτημα, χωρίς να έχει γίνει εφικτή η πλήρης αποδοχή τους παγκοσμίως. Το πρόβλημα αυτό αναδεικνύεται κυριότερα στα διάφορα υποκειμενικά κριτήρια και τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται από τους δείκτες και τα οποία δεν δύναται να είναι αντιπροσωπευτικά για το σύνολο των χωρών ανά τον κόσμο. Ταυτόχρονα, εισάγεται το αιώνιο πρόβλημα της αντίληψης της ευημερίας, τόσο ως προς το κάθε άτομο, όσο και ως προς το σύνολο των κοινωνιών διαφορετικής οριοθέτησης, που φέρει ανά τον κόσμο. Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα παίζουν και οι εκάστοτε πολιτικές στρατηγικές, οι οποίες εφαρμόζονται από τις διάφορες κυβερνήσεις και η προσάγουν νέα στοιχεία υποκειμενικότητας, τα οποία οδηγούν στην αναποτελεσματικότητα του δείκτη.

Συνεπώς, η δημιουργία ενός νέου δείκτη ευημερίας, αποτελεί μια ιδιαίτερη πρόκληση η οποία δίνεται να λαμβάνει υπόψη της ένα σύνολο παραγόντων καθοριστικής σημασίας. Η δημιουργία ενός δείκτη ευημερίας απαιτεί πρόσβαση σε αντικειμενικές μεταβλητές και κριτήρια, όπως αυτά προσφέρονται από διάφορους φορείς και στατιστικές υπηρεσίες διεθνούς αναγνώρισης, αλλά και την πρόσβαση σε διάφορους αριθμοδείκτες, που εστιάζουν στην προσέγγιση οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών ζητημάτων, όπως και αυτών της

βιωσιμότητας, πρωτίστως σε μικροσκοπικό επίπεδο πόλεων και μεμονωμένων περιοχών και ύστερα, σε μια πιο διευρυμένη κλίμακα που αγγίζει τα εθνικά και τα διεθνή επίπεδα.

5.2 Περιγραφή Του Νέου Δείκτη Ευημερίας.

Η κύρια λειτουργία του δείκτη ευημερίας, οφείλει να είναι η μέτρηση των οικονομικών ανισοτήτων στην εκάστοτε περιοχή, καθιστώντας τον ωστόσο ταυτοχρόνως, ιδιαίτερος εύχρηστο και ικανό, για να μπορεί να προβλέψει την πορεία της τάξης αυτών των οικονομικών χασμάτων και μεγεθών. Ουσιαστικά, ένας τέτοιος δείκτης, οφείλει να αναδεικνύει τις ανισότητες που υπάρχουν σε μια περιοχή, την ανισοκατανομή του εισοδήματος σε αυτήν, το ποσοστό των κατοίκων που υπάγεται στα όρια της φτώχειας, το ποσοστό των κατοίκων που φέρει υψηλό εισόδημα και την συσσώρευση εισοδήματος εκ των μεγάλων κεφαλαίων. Η δημιουργία λοιπόν ενός τέτοιου δείκτη, προϋποθέτει:

- Οικονομικούς παράγοντες
- Κοινωνικούς παράγοντες
- Πολιτιστικούς παράγοντες
- Μεταβλητές της αγοράς
- Υψηλό επίπεδο περίθαλψης
- Υψηλό επίπεδο μόρφωσης
- Υψηλό επίπεδο διαβίωσης
- Ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών
- Δαπάνες αναψυχής νοικοκυριών.

Ως προς την αποδοχή του δείκτη τώρα, απαραίτητη προϋπόθεση θεωρείται η γενική αποδοχή του από υψηλή μερίδα της επιστημονικής κοινότητας, αλλά και των φορέων διεθνούς φήμης και αποδοχής. Προκειμένου αυτό να επιτευχθεί, θεωρείται σκόπιμη η χρήση αντικειμενικών στοιχείων και κριτηρίων για τις μετρήσεις του δείκτη, οι οποίες είτε έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν από τους ίδιους αυτούς τους φορείς, είτε τους εκδίδουν αυτοί. Ταυτοχρόνως, θα πρέπει να συμφωνηθεί ένα σύνολο από παράγοντες που αφορούν την μεταβολή του δείκτη, τις μονάδες μέτρησης αυτού ως προς μια κλίμακα βαθμολόγησης, τις θετικές και τις αρνητικές τιμές που τον συνθέτουν, αλλά και την οριοθέτηση των ανώτατων και κατώτατων ορίων του. Τέλος, προκειμένου ο δείκτης να θεωρείται ιδιαίτερος

αντιπροσωπευτικός, οφείλει να εστιάζει σε ένα συγκεκριμένο δείγμα, το οποίο θα οδηγεί στο μικρότερο αριθμό αποκλίσεων από την πραγματική εικόνα, όπου αυτό θεωρείται δυνατό .Βάση λοιπόν αυτό προτείνονται:

- Η χρήση συγκεκριμένων στατιστικών στοιχείων, είτε ακόμα και στοιχείων που χρησιμοποιούν άλλοι αναγνωρισμένοι δείκτες και βασίζονται στα αντικειμενικά κριτήρια.
- Η κοινή αποδοχή ως προς το ποσοστό συμμετοχής του εκάστοτε στοιχείου-μεταβλητής, το οποίο θα λαμβάνεται υπόψη στην δημιουργία του δείκτη.
- Η δημιουργία ενός αριθμού, που θα αποτελεί το άριστο σημείο σύγκρισης οποιουδήποτε αποτελέσματος του δείκτη.
- Το σύνολο των αριθμών εξαγωγής από τα διάφορα στατιστικά στοιχεία του δείκτη, οφείλει να αντιστοιχίζεται σε ορισμένες προσυμφωνημένες σταθερές τιμές, ούτως ώστε ο δείκτης, να φέρει συγκρίσιμα μεγέθη.
- Η στατιστική αποδοχή και συμφωνία του τρόπου με τον οποίον, τα στοιχεία που δομούν τον δείκτη, συσχετίζονται μεταξύ τους.

Τέλος ιδιαίτερος σημαντικό θεωρείται να εισαχθούν ορισμένες σημαντικές μεταβλητές οι οποίες θα αποτελέσουν αντιπροσωπευτικές ως προς τις μετρήσεις που θα εισάγουν στο νέο δείκτη ευημερίας, ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής:

A) Οικονομικά Στοιχεία

- Μέσο ύψος μισθού
- Ποσοστό ανεργίας
- Ποσοστό μμερικής απασχόλησης
- Αγροτική παραγωγή σε αξία
- Ποσοστό πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας
- Ποσοστό μισθού που αποταμιεύεται

B) Απασχόληση.

- Νέες Επιχειρήσεις στην Περιοχή
- Ποσοστό ιδιωτικών υπαλλήλων
- Ύψος Βιοτεχνικής – Βιομηχανικής παραγωγής
- Εξαγωγές
- Καταρτισμένο εργατικό δυναμικό

Γ) Ποιότητα Ζωής

- Βαθμίδες Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στην Περιοχή
- Μέση Ηλικία Πτυχιούχων
- Παιδεία σε ξένες γλώσσες και δεξιότητες.
- Παρακολούθηση πολιτιστικών Δρώμενων
- Τετραγωνικά σπιτιού ανά άτομο
- Ποιότητα κατοικίας, περιοχή, ηλικία, συντήρηση
- Ικανότητα Θέρμανσης
- Πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες
- Ελεύθερος χρόνος

Δ) Υγεία

- Ύπαρξη κέντρων υγείας στην περιοχή όλων των
- βαθμίδων
- Ύπαρξη στην περιοχή Ιδιωτικών Ιατρικών Κέντρων
- Ιδιωτικές Ιατρικές Δαπάνες
- Ορθοδοντικές θεραπείες
- Ποσοστό ηλικιωμένων με προβλήματα υγείας

Ε) Κατανάλωση.

- Καθημερινές δαπάνες νοικοκυριού
- Ένδυση – Υπόδηση
- Ημέρες διακοπών
- Κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος
- Κινητά τηλέφωνα ανά νοικοκυριό
- Προσβασιμότητα στο διαδίκτυο.

Ζ) Κοινωνικό περιβάλλον.

- Τόπος Κατοικίας.
- Ύπαρξη λιμένα – αεροδρομίου
- Ποιότητα οδικού δικτύου
- Αίσθημα Ασφαλείας
- Ύπαρξη χώρων αναψυχής
- Καθαριότητα

Κεφάλαιο 6 : Εμπειρική διερεύνηση της κοινωνικής ευημερίας.

Για να αξιολογήσουμε την ποιότητα ζωής ενός ατόμου, απαιτείται η ανάπτυξη μιας πλήρους σειράς ερωτήσεων που θα εστιάζουν σε δύο κύριους άξονες:

- την ποιότητα ζωής στην Ελλάδα και
- την ποιότητα ζωής σε προσωπικό επίπεδο.

Για τη μέτρηση αυτής της ποιότητας ζωής, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον βαθμό ικανοποίησης κάθε ερωτούμενου από τη λειτουργία του κράτους και από τις προσωπικές του συνθήκες και τρόπο ζωής.

Η επαναλαμβανόμενη χρήση του ερωτηματολογίου που παρουσιάζεται σε αυτό το κεφάλαιο έχει διάφορα οφέλη. Πρώτον, βοηθάει στον εντοπισμό των μεταβολών στην ποιότητα ζωής στην Ελλάδα, μέσα από την παρακολούθηση των αλλαγών στο βαθμό ικανοποίησης των πολιτών με τον χρόνο. Δεύτερον, βοηθάει στην αντιμετώπιση των υποκειμενικών δεικτών και στην σύγκρισή τους με τους αντικειμενικούς δείκτες, προσδιορίζοντας τυχόν διαφορές. Για παράδειγμα, ενώ ο αντικειμενικός δείκτης μπορεί να είναι ο αριθμός εγκλημάτων ανά 100.000 κατοίκους, ο υποκειμενικός δείκτης μπορεί να είναι η θεώρηση της εγκληματικότητας από τους κατοίκους μιας περιοχής. Τέλος, σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την πιλοτική εφαρμογή του ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση της ποιότητας ζωής.

6.1 Μεθοδολογία της Έρευνας

Στόχος της ανάλυσης, εκτός από την αξιολόγηση της ικανοποίησης των Ελλήνων από την ποιότητα ζωής στην Ελλάδα και σε προσωπικό επίπεδο, είναι και η υποκειμενική εκτίμηση:

- Των κλάδων που έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής στην Ελλάδα.
- Των προτεραιοτήτων που πρέπει να δοθούν στους τομείς που χρήζουν βελτίωσης.

Επιπρόσθετα, σε ένα μεταγενέστερο στάδιο, το ερωτηματολόγιο μπορεί να λειτουργήσει ως εργαλείο για τη μέτρηση των απόψεων των πολιτών σχετικά με τα στοιχεία που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και ποιας είναι η άμεση προτεραιότητα για δράση. Δεδομένης της σημασίας και της ικανοποίησης, η προτεραιότητα υπολογίζεται με βάση τον τύπο Προτεραιότητα = Σημαντικότητα * Ικανοποίηση. Στο πλαίσιο της τρέχουσας έρευνας, οι προτεραιότητες αποτυπώνονται απευθείας από τις απαντήσεις που δόθηκαν σε αντίστοιχη ερώτηση του ερωτηματολογίου.

- Ερωτηματολόγιο:

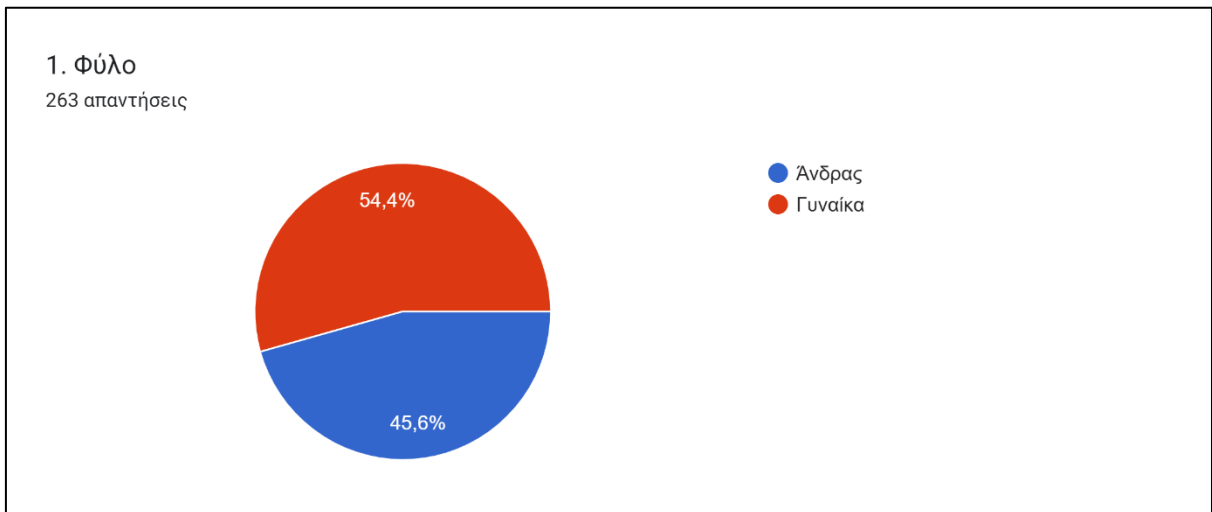
Το ερωτηματολόγιο της έρευνας αποτελείται από 7 ερωτήσεις δημογραφικών - εισοδηματικών στοιχείων και 22 ερωτήσεις ευημερίας, οι οποίες κατατάσσονται σε 4 κατηγορίες:

- 1η κατηγορία, ερωτήσεις 8-12: συνολική ικανοποίηση των Ελλήνων από την ποιότητα ζωής (στην Ελλάδα, ατομικά, συγκριτικά με άλλες χώρες κλπ.)
- 2η κατηγορία, ερωτήσεις 13 & 14: ικανοποίηση των Ελλήνων από επιμέρους στοιχεία της προσωπικής τους ζωής (υγεία, εκπαίδευση, ποιότητα περιβάλλοντος, εισόδημα κ.α.)
- 3η κατηγορία, ερώτηση 15: ικανοποίηση των Ελλήνων από επιμέρους τομείς που αφορούν τη λειτουργία του κράτους και ευρύτερα την κοινωνική πραγματικότητα (σύστημα υγείας, φορολογίας, ασφάλισης, εκπαίδευσης, οικονομικής κατάστασης κ.α.).
- 4η κατηγορία, ερωτήσεις 16-22: αναφέρεται στην αξιολόγηση της σημασίας που αποδίδουν οι Έλληνες στα στοιχεία και τους τομείς που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες 2 και 3, αλλά και στις προτεραιότητες που έχουν θέσει για τη βελτίωση τους. Στην κατηγορία αυτή είναι δυνατόν να προστίθενται νέες παράμετροι και να αξιολογηθεί η σημασία τους, καθώς και να διαπιστωθεί εάν οι υπάρχουσες παράμετροι έχουν αρχίσει να θεωρούνται λιγότερο σημαντικές. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αλλαγή των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες 2 και 3, όταν αυτό είναι απαραίτητο.

- 4η κατηγορία, ερωτήσεις 23-25: αναφέρεται στον ΑΕΠ ως δείκτη κοινωνικής ευημερίας και στην επιρροή του εισοδήματος πάνω στην ευημερία του ανθρώπου καθώς και τις διακυμάνσεις αυτής, μέσω των μεταβολών του.
- 5η κατηγορία, ερωτήσεις 26-28: αναφέρεται στην σπουδαιότητα συγκεκριμένων δεικτών (μακροζωία, εκπαίδευση, εκμετάλλευση των αδυνάμων, ευνοϊκή γεωγραφία, ΑΕΠ κτλ.) καθώς και στο βαθμό που αυτοί συσχετίζονται θετικά μεταξύ τους.
- 6η κατηγορία, ερώτηση 29: πραγματεύεται την αξιολόγηση πλήθους παραγόντων οι οποίοι συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την ανάπτυξη και την διερεύνηση του βαθμού στον οποίο συμβάλει στην δημιουργία ενός «περιβάλλοντος» κοινωνικής ευημερίας.
- Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι κλειστού τύπου και όλες 5(πεντά)ποντες με την κλίμακα Likert (π.χ. (π.χ. Σύμφωνα με τη γνώμη σας, παρακαλώ να αξιολογήσετε την ακόλουθη πρόταση από το 1 έως το 5: καθόλου λίγο αρκετά πολύ πάρα πολύ). Η δε επιλογή των ερωτήσεων που συμπεριλήφθηκαν, βασίστηκε στη χρήση τους ή σε παρόμοιες ερωτήσεις προηγούμενων επιτυχημένων ερευνών του εξωτερικού (όπως Έρευνες για την ποιότητα ζωής στον Καναδά - Διεξάγονται από δημόσια ιδρύματα και ιδιωτικές εταιρίες όπως Decima Research, Ekos Research, Έρευνα για την ποιότητα ζωής στο Φοίνιξ των Η.Π.Α. - Διεξάγεται από το Morrison Institute for Public Policy, Έρευνα για την ποιότητα ζωής στη Γερμανία - Διεξάγεται από το German Social Science Infrastructure Service, Έρευνα για την ποιότητα ζωής στην πόλη Jacksonville, στην Φλόριντα των Η.Π.Α. - Διεξάγεται από το Jacksonville Community Council Inc.) και στην προσαρμογή τους στην ελληνική πραγματικότητα.
- Δειγματοληψία:

Για την έρευνα που διεξήχθη, χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα των 263 ανθρώπων, που επιλέχθηκε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η διαδικασία επιλογής του δείγματος δεν βασίζεται σε πιθανοτικά κριτήρια, αλλά γίνεται με τυχαίο τρόπο. Ως εκ τούτου, το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και επομένως, τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τα αποτελέσματα που προκύπτουν από ένα δείγμα και να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα για τον πληθυσμό,

είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουμε σχέδιο τυχαίας δειγματοληψίας και αυτό πραγματοποιήθηκε θεωρώντας πως ο αριθμός των 278 ατόμων είναι επαρκής.

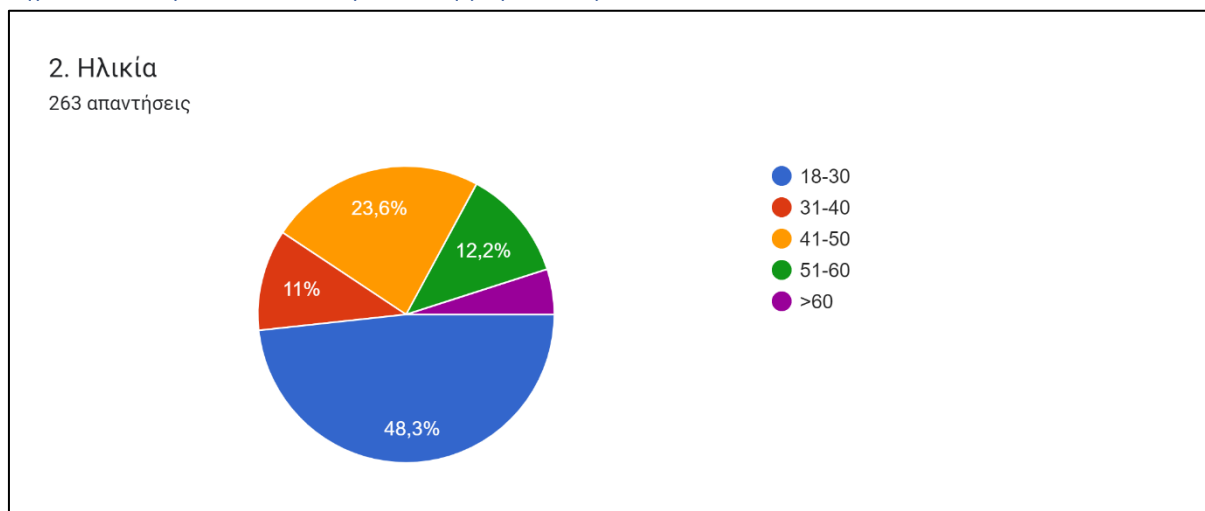

Διάγραμμα 5: Ποσοστό ανά φύλο στην διενεργηθείσα έρευνα, ίδια επεξεργασία

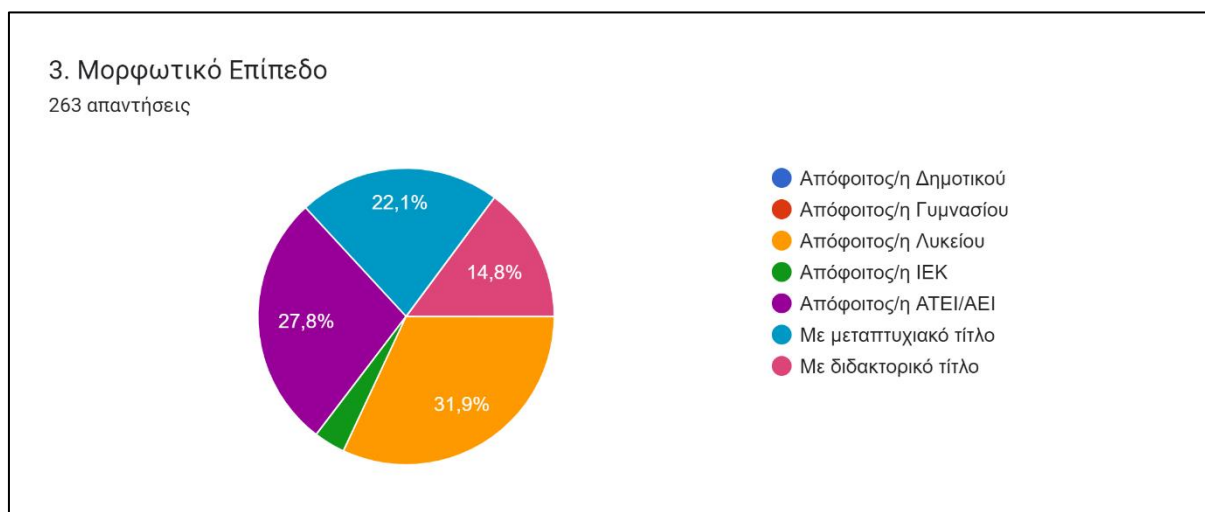
- Το δείγμα που επιλέχθηκε περιλαμβάνει 120 άντρες και 143 γυναίκες, ηλικίας 18 έως 70 ετών, Έλληνες κατοίκους, εργαζόμενους ή/και φοιτητές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε με τη μέθοδο της ηλεκτρονικής αποστολής μέσω του πανεπιστημιακού email (Uthmail). Η έρευνα διεξήχθη τον Απρίλιο του έτους 2023.

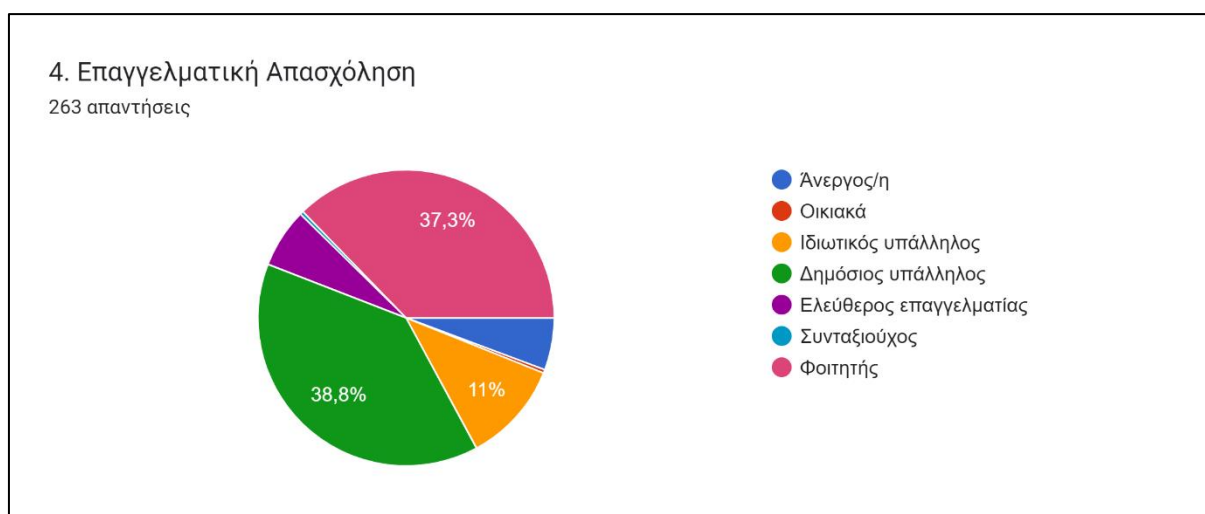
6.2 Σημαντικότερα αποτελέσματα της Έρευνας

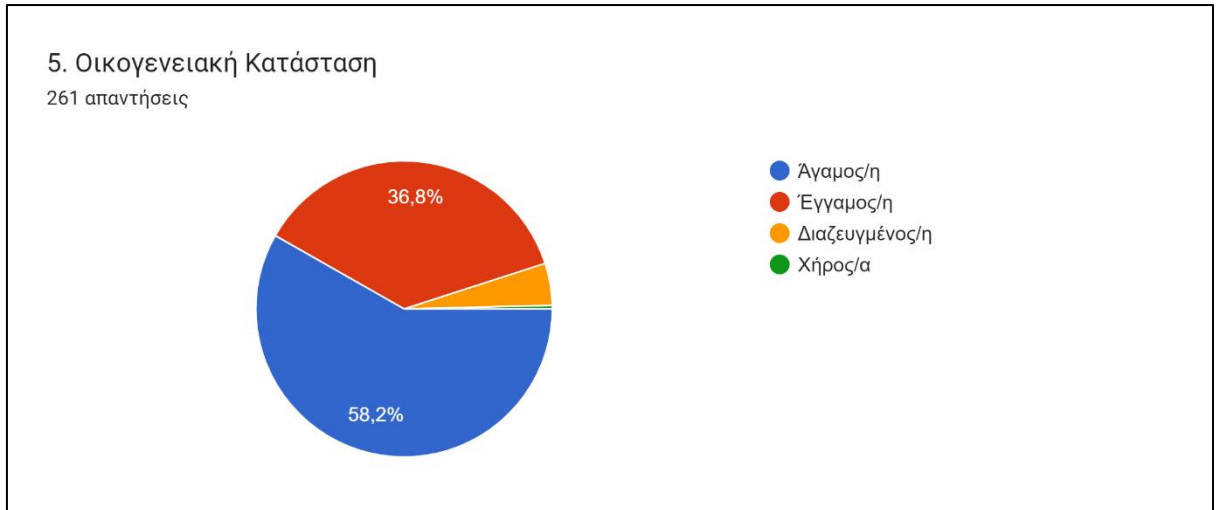
Διάγραμμα 6: Ποσοστό ανά ηλικιακή κατηγορία, ίδια επεξεργασία

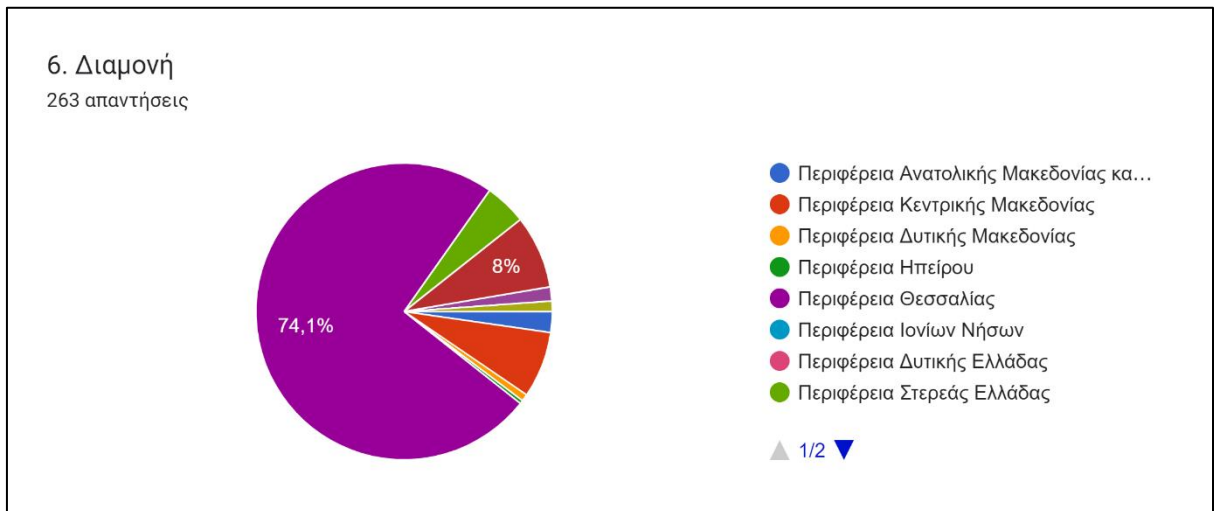
Διάγραμμα 7: Ποσοστό ανά μορφωτικό στην διενεργηθείσα έρευνα, ίδια επεξεργασία

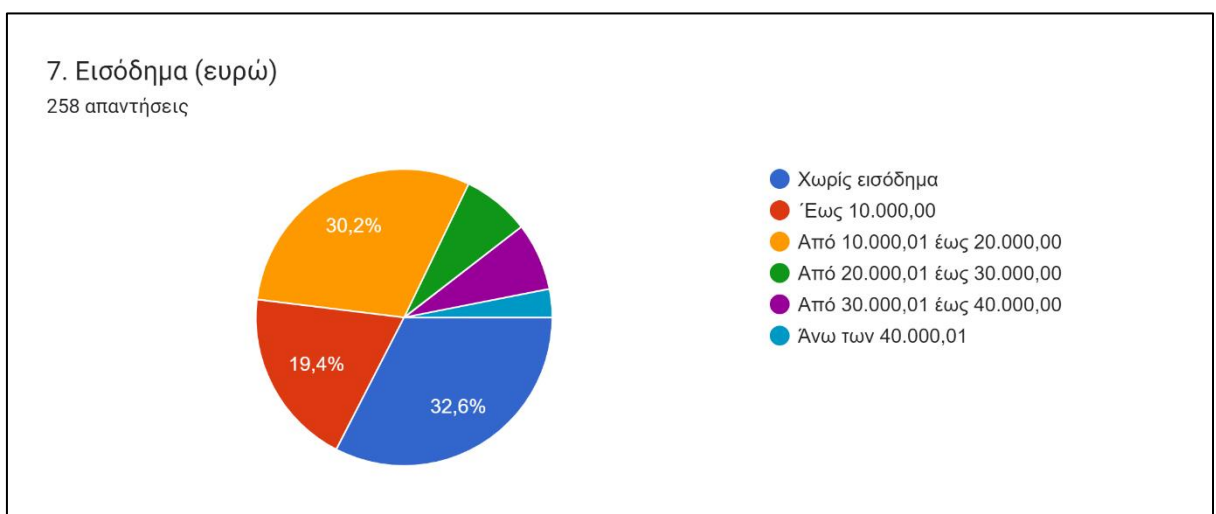
Διάγραμμα 8: Επαγγελματική απασχόληση, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 9: Οικογενειακή κατάσταση, ίδια επεξεργασία

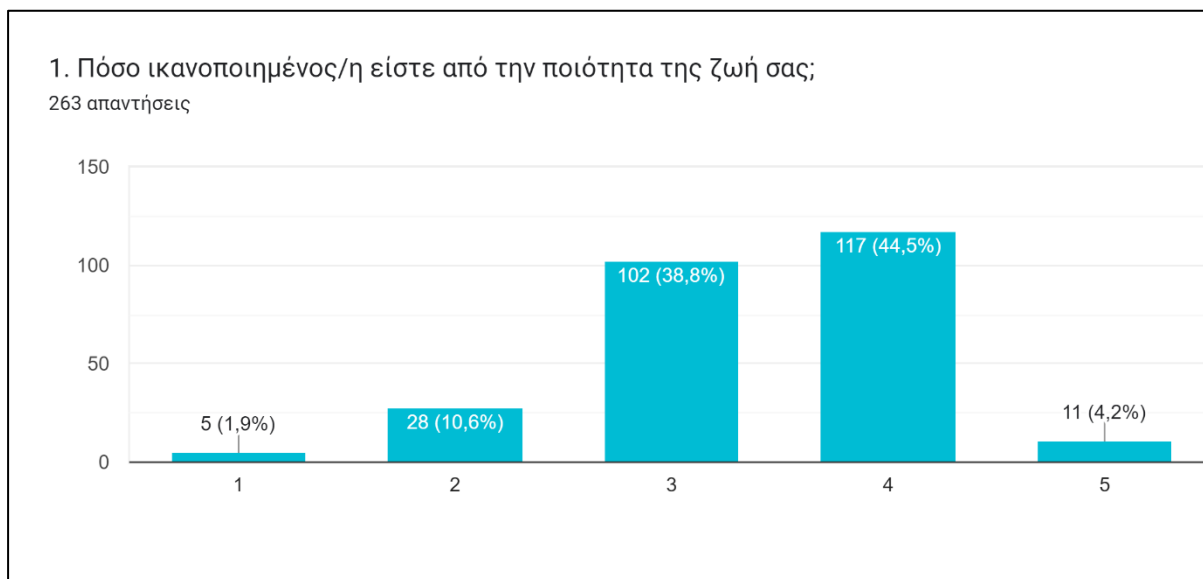
Διάγραμμα 10: Διαμονή, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 11: Διαθέσιμο εισόδημα, ίδια επεξεργασία

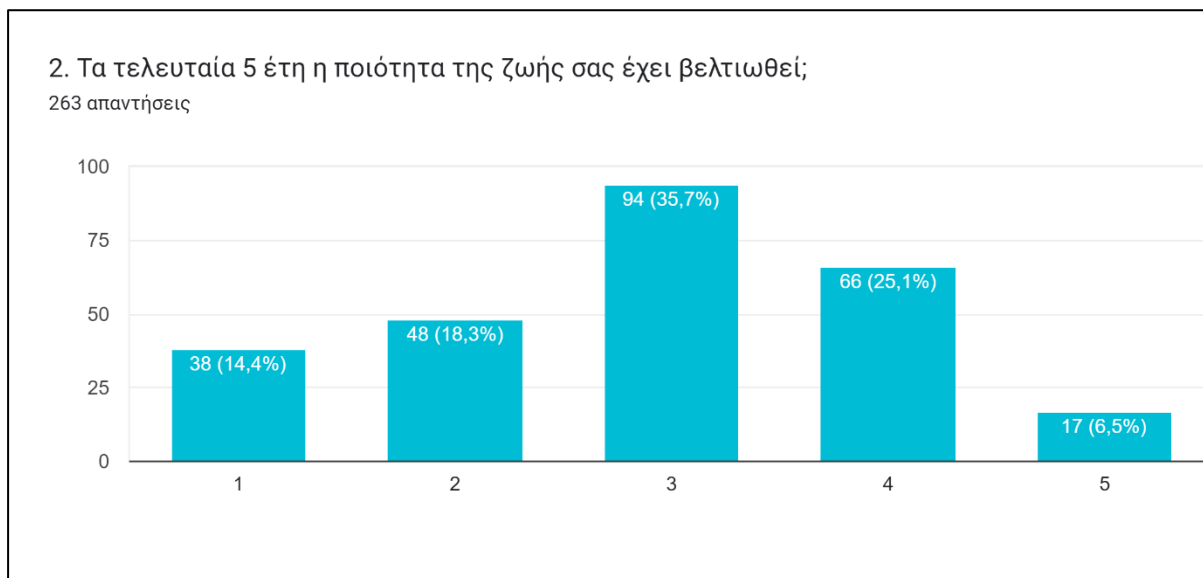
- Η ηλικία που κατά κύριο λόγο συμμετείχε στον ερωτηματολόγιο ήταν οι φοιτητές (Προπτυχιακοί, Μεταπτυχιακοί και Διδακτορικοί υπότροφοι) ηλικίας έως 30 ετών, με ποσοστό σχεδόν 50% και με ποσοστό 24% ακολουθούν οι ηλικίες 41 έως 50 ετών. Λιγότερο συμμετείχαν οι ηλικίες 60+.
- Ως προς το μορφωτικό επίπεδο, μπορούμε να το κρίνουμε ως αρκετά υψηλό, μιας και 6 άτομα στα 10 είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και όλοι (100%) απόφοιτοι Λυκείου.
- 4 στους 10 είναι δημόσιοι υπάλληλοι (ακαδημαϊκό ή υποστηρικτικό προσωπικό) και 3,5 στους 10 είναι φοιτητές. Το υπόλοιπο 24% διαχέεται σχετικά ισόποσα σε Ιδιωτικούς υπαλλήλους (11%), σε Ανεργούς (6%) και Ελεύθερους επαγγελματίες (7%). Το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται σε σχετικά με τη χώρα, χαμηλό ποσοστό.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (58,2%) είναι άγαμοι – απόρροια και της κυριαρχούσα ηλικίας (18 – 30) και το 37% είναι έγγαμοι. Ένας/μία στους δέκα είναι διαζευγμένος/η (κυρίως ηλικίας 40+).
- 7,5 στους δέκα ερωτηθέντες είναι κάτοικοι της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ενώ το υπόλοιπο 25% περίπου καταλαμβάνουν με υψηλότερα ποσοστά -σχετικά με τις υπόλοιπες – οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Αττικής.
- Ως αναφορά το διαθέσιμο εισόδημα, 3 στους δέκα παρουσιάζονται χωρίς εισόδημα, ενώ με αντίστοιχο ποσοστό βρίσκονται αυτοί που έχουν εισόδημα από 10.000 έως 20.000 €. Δύο στους δέκα αμείβονται με έως 10.000 € και το υπόλοιπο 20% περίπου, αφορά εισοδήματα από 20.000 € και άνω, εξ αυτών οι εργαζόμενοι που αμείβονται με πάνω από 40.000€ αφορούν περίπου το 4,5% του συνολικού δείγματος και το υπόλοιπο 15,5% ισομοιράζεται στα εισοδήματα 20.000 έως 40.000€.

6.2.1 1^η κατηγορία: Ικανοποίηση και αξιολόγηση της ποιότητας ζωής

Διάγραμμα 12: Ικανοποίηση από την προσωπική ποιότητα ζωής, ίδια επεξεργασία

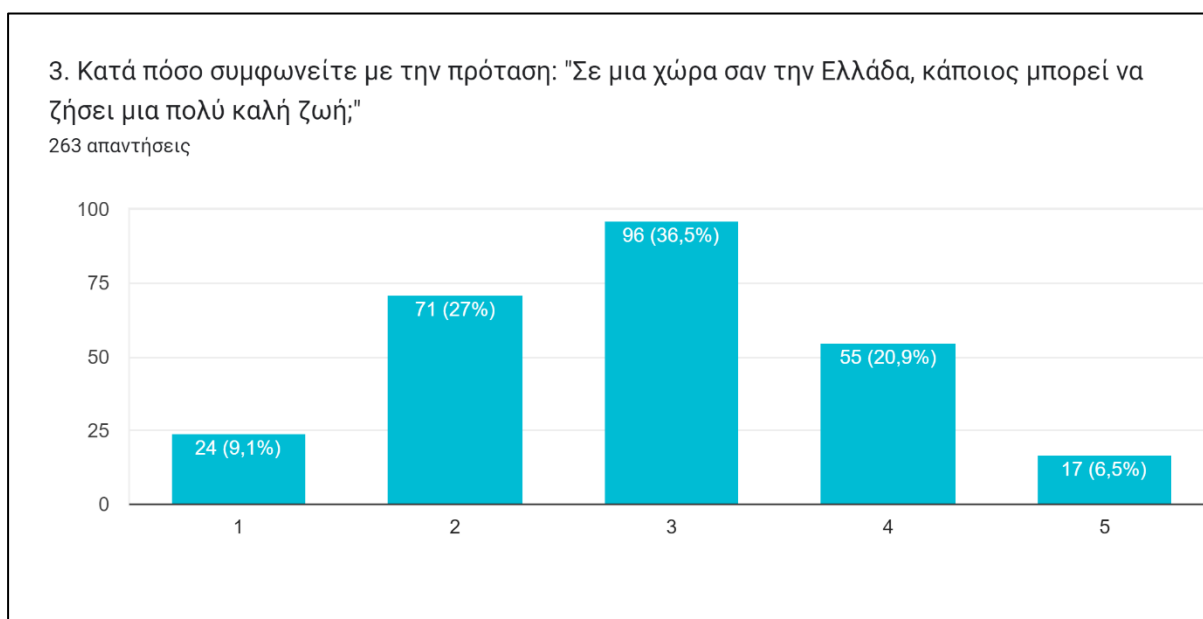
Οι Έλληνες φαίνεται να είναι αρκετά (39%), πολύ (45%) και πάρα πολύ (4%) ικανοποιημένοι από την ποιότητα ζωής τους, σε ποσοστό 88%, ενώ δυσαρεστημένοι από τον τρόπο διαβίωσής τους είναι το 12% των ερωτηθέντων.

Διάγραμμα 13: Διερεύνηση βελτίωσης της ποιότητας ζωής, ίδια επεξεργασία

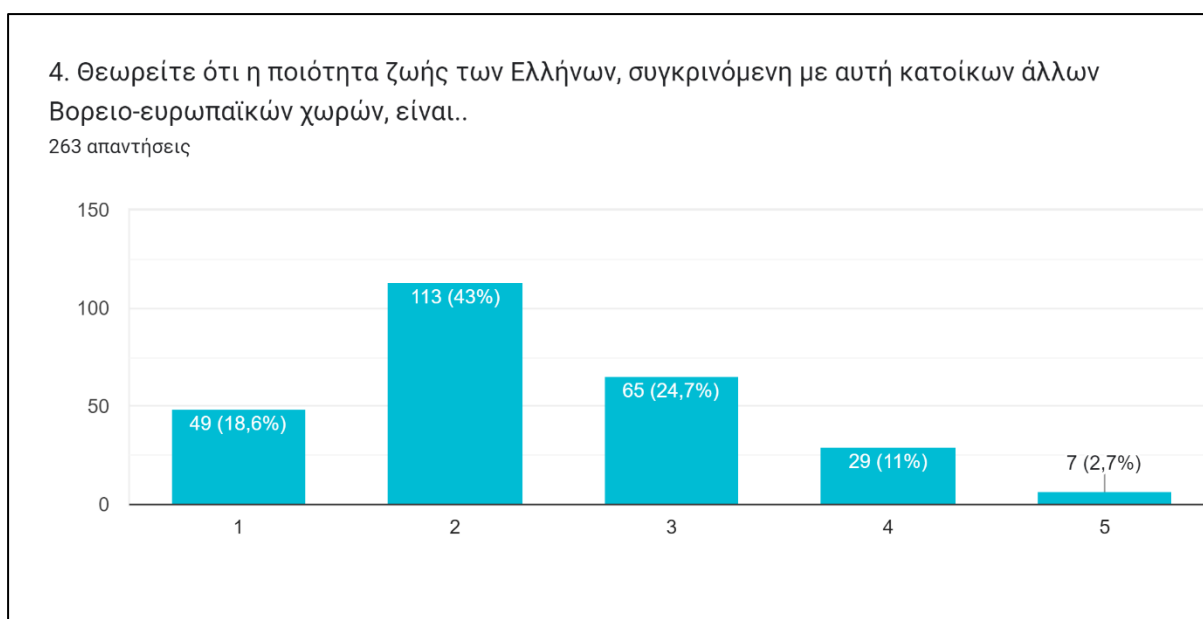
Τα τελευταία 5 (πέντε) έτη, η πλειοψηφία έχει βελτιώσει την ζωή του αρκετά (36%) και πολύ (25%), ενώ ακολουθεί η απάντηση «λίγο βελτιωμένη» με ποσοστό 18% και «καθόλου» το 14%. Εν γένει, το 86% περίπου του δείγματος, έχει βελτιώσει έστω και λίγο την ποιότητα

διαβίωσής του. Αυτό μας δείχνει μια διαχρονική τάση αισιοδοξίας των πολιτών, για τα μεταμνημονιακά χρόνια.

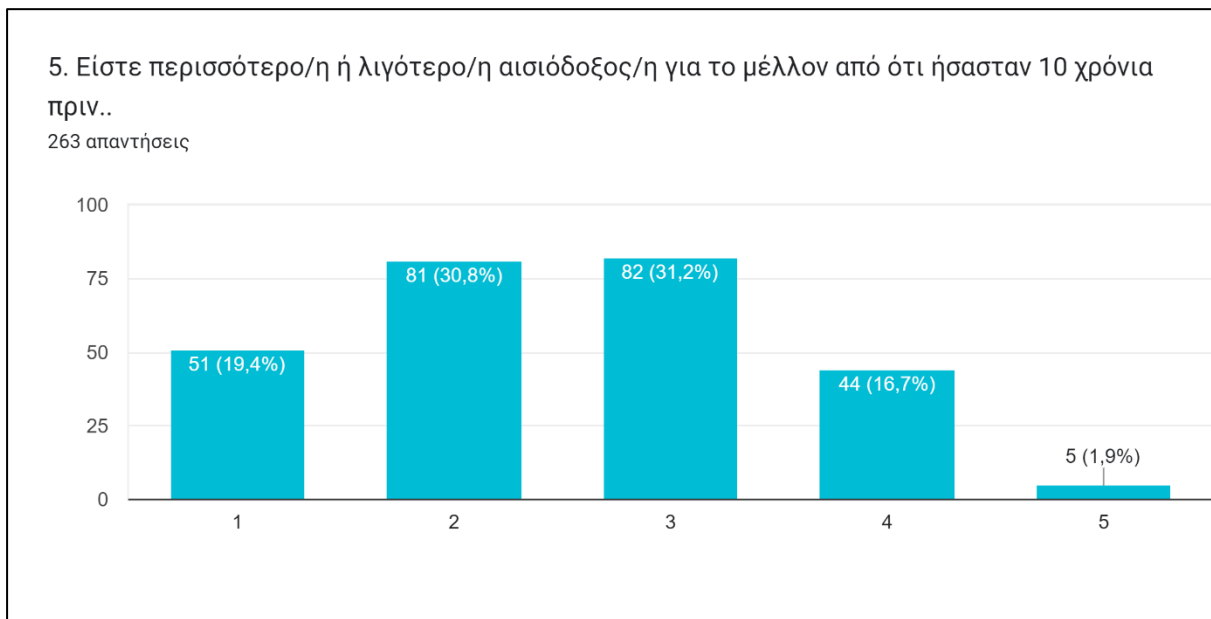
Διάγραμμα 14: Διερεύνηση της Ελληνικής ποιότητας ζωής, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση «εάν μπορεί κάποιος να ζήσει στην Ελλάδα μια ποιοτική ζωή» το 57.5% λέει πως μπορεί να ισχύει κατά κύριο λόγο, το 36% διαφωνεί εντελώς ή σχετικά με την ανωτέρω πρόταση και το 6.5% συμφωνεί σίγουρα πως μπορεί να ζήσει ποιοτικά στην Ελλάδα. Συνεπώς, σύμφωνα με τη γνώμη των περισσότερων η Ελλάδα προσφέρεται για μια ποιοτική ζωή.

Διάγραμμα 15: Σύγκριση της Ελληνικής ποιότητας ζωής με την αντίστοιχη Βορειο-ευρωπαϊκή, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση «Εάν θεωρείται ότι η ποιότητα στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης είναι: 1) Πολύ χειρότερη 2) Χειρότερη 3) Ίδια 4) Καλύτερη 5) Πολύ καλύτερη» · στην σύγκριση με τις χώρες του Ευρωπαϊκού Βορρά - που κατά κύριο λόγο εμφανίζουν αρκετά υψηλή ποιότητα ζωής - το 62% θεωρεί την ποιότητα ζωής στην Ελλάδα χειρότερη, το 13.5% καλύτερη, ενώ το 24.5% στα ίδια επίπεδα.

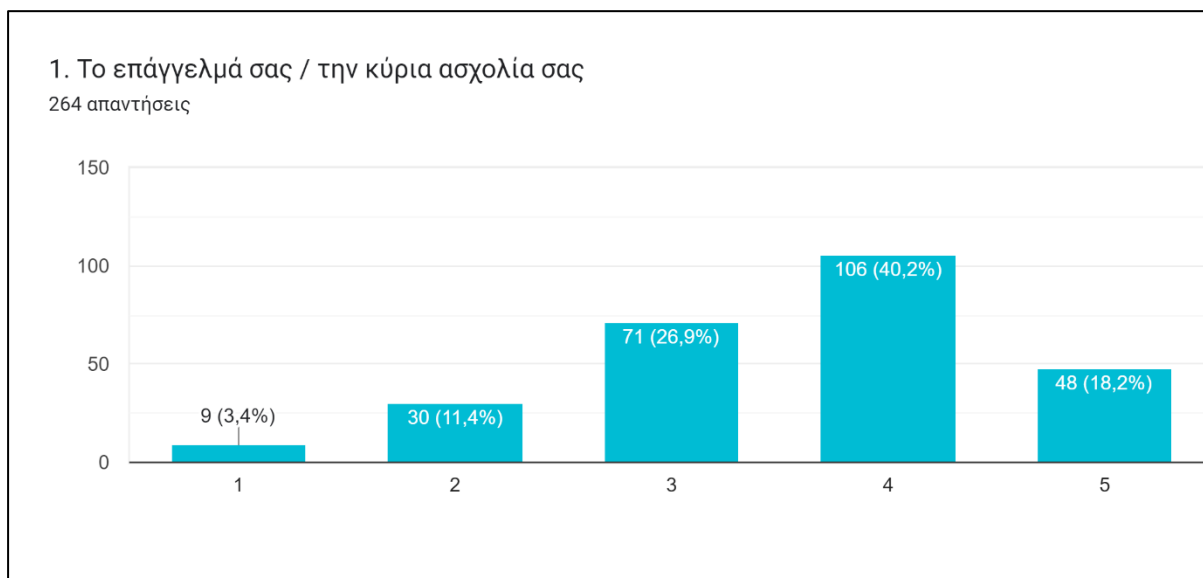

Διάγραμμα 16: Διερεύνηση της αισιοδοξίας για το μέλλον, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση «εάν είστε περισσότερο ή λιγότερο αισιόδοξοι για το μέλλον από ότι μια δεκαετία πριν» το μεγαλύτερο μέρος των απαντήσεων διαιρείται ισόποσα σε δύο μέρη · έτσι 5 στους δέκα περίπου ερωτηθέντες, απαντούν ότι είναι λιγότερο αισιόδοξοι και οι υπόλοιποι 5 περισσότερο αισιόδοξοι για το μέλλον τους. Ένα 2% απαντά που είναι εξαιρετικά πιο αισιόδοξο.

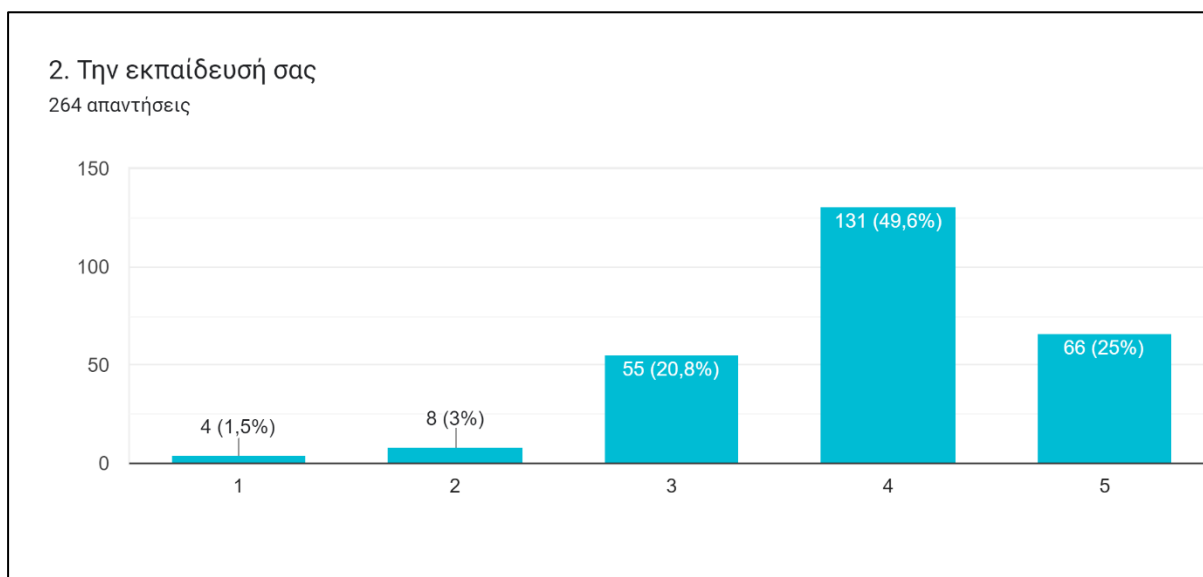
6.2.2 2^η – 3^η κατηγορία: Ικανοποίηση από προσωπικά στοιχεία

Οι Έλληνες δείχνουν σχετικά ικανοποιημένοι από τα στοιχεία της προσωπικής τους ζωής και συγκεκριμένα:

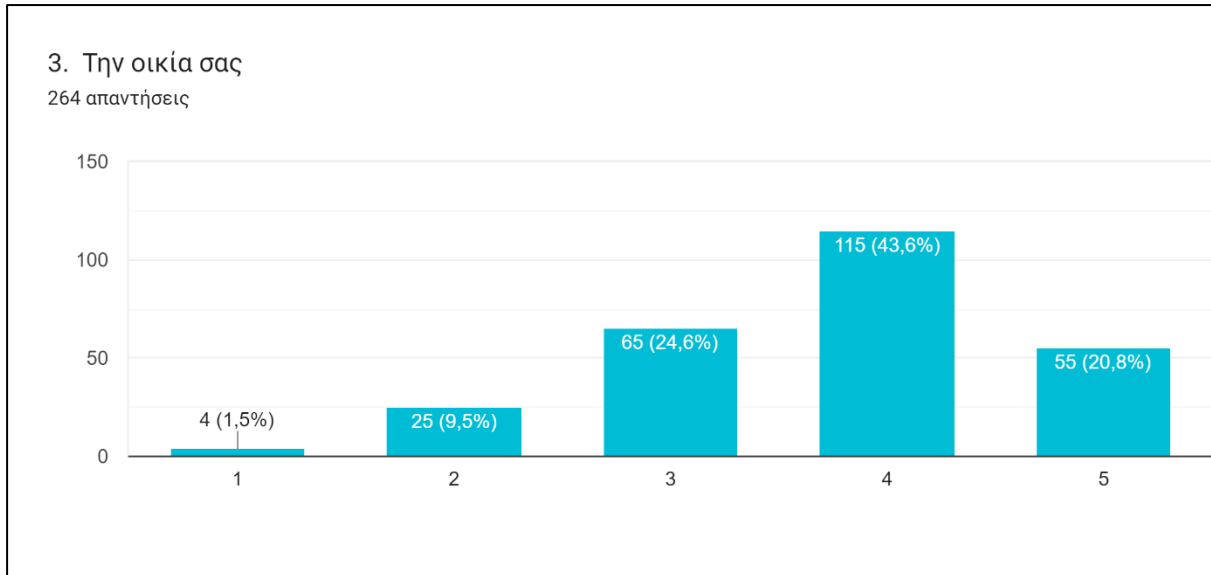
Διάγραμμα 17: Διερεύνηση της ικανοποίησης από την εργασία, ιδία επεξεργασία

Αναφορικά με το επάγγελμα, το 58.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασίας τους, το 27% αρκετά ικανοποιημένοι και το 15% λίγο ή καθόλου.

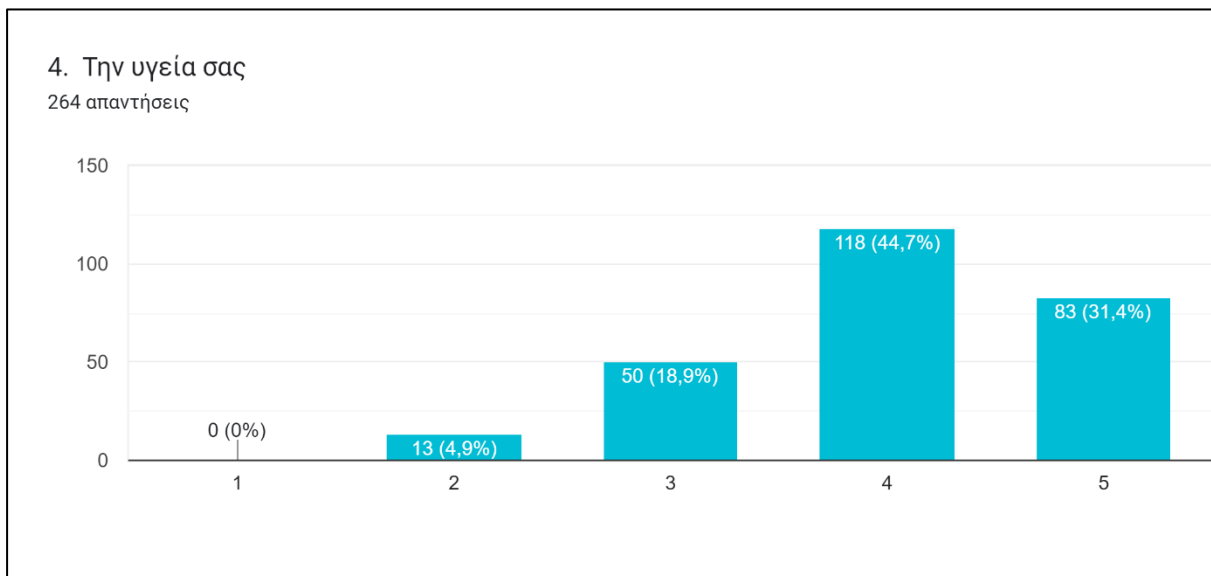
Διάγραμμα 18: Διερεύνηση της ικανοποίησης από την εκπαίδευση, ιδία επεξεργασία

Αναφορικά με την εκπαίδευση, το 74.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασία τους, το 21% αρκετά ικανοποιημένοι και το 4.5% λίγο ή καθόλου.

Διάγραμμα 19: Διερεύνηση της ικανοποίησης από την οικία διαμονής, ιδία επεξεργασία

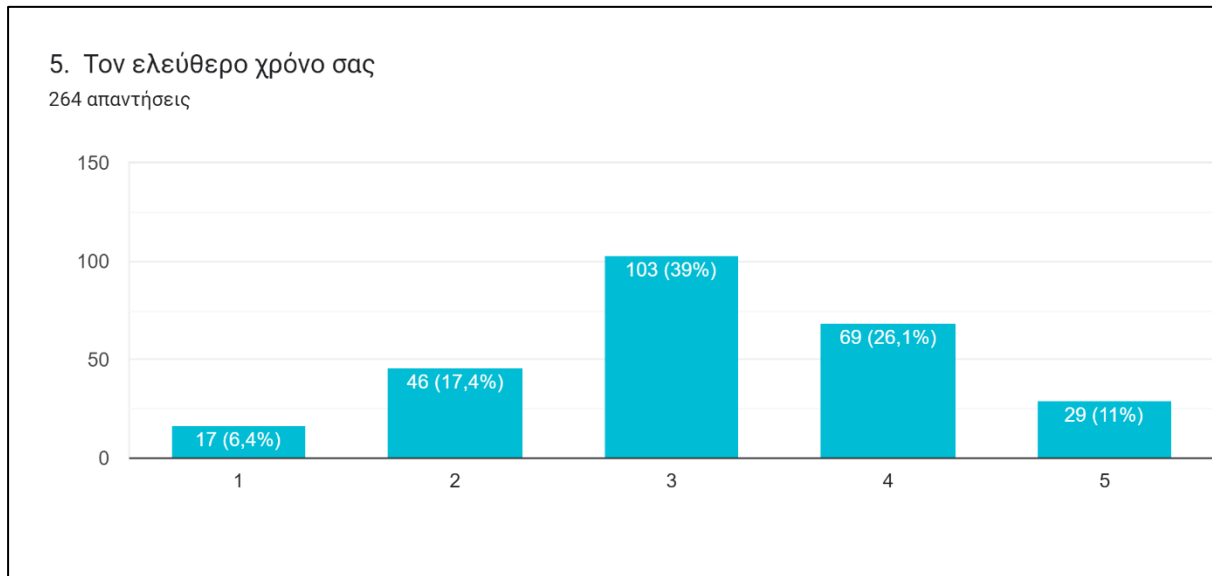
Αναφορικά με το σπίτι όπου διαμένουν, το 64.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 24.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 11% λίγο ή καθόλου.

Διάγραμμα 20: Διερεύνηση της ικανοποίησης από την προσωπική υγεία, ιδία επεξεργασία

Αναφορικά με την υγεία , το 76% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 29% αρκετά ικανοποιημένοι και το 5% λίγο ή καθόλου.

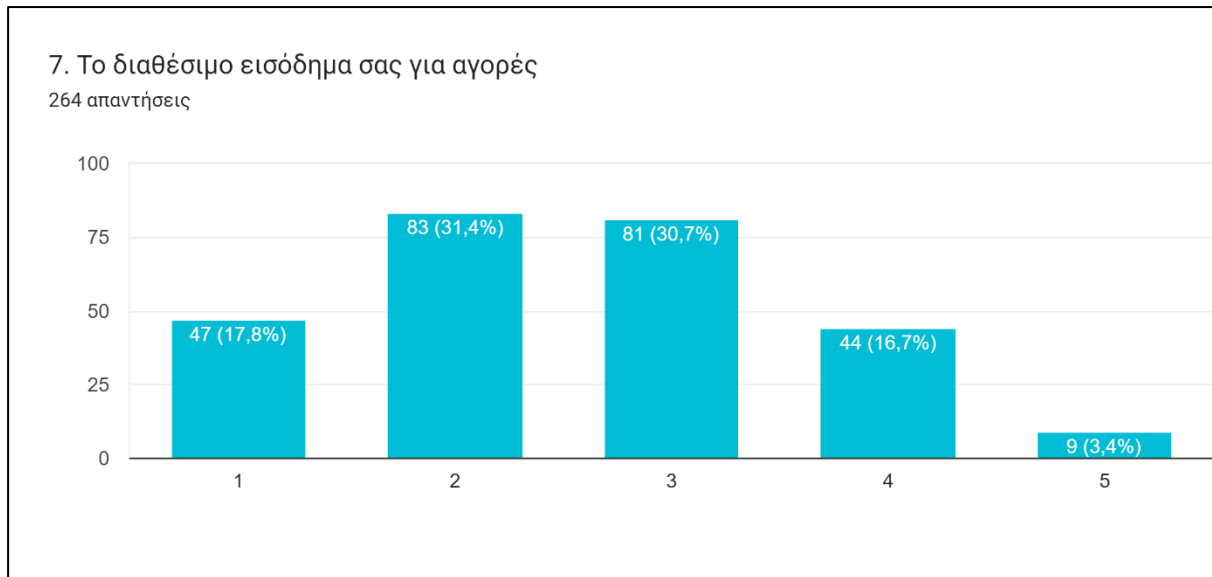
Διάγραμμα 21: Ικανοποίηση από τον διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με τον διαθέσιμο ελεύθερο χρόνο που έχουν, το 37% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 39% αρκετά ικανοποιημένοι και το 24% λίγο ή καθόλου. Στην συγκεκριμένη απάντηση διαφαίνεται ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά που λαμβάνει το «Καθόλου ή λίγο».

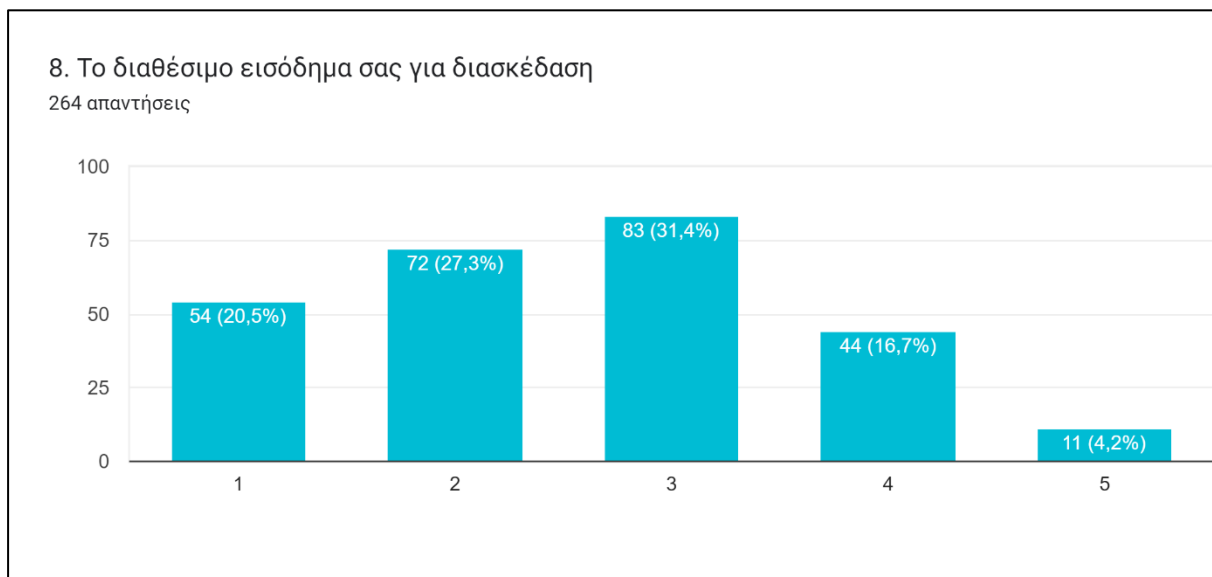

Διάγραμμα 22: Ισορροπία μεταξύ της εργασίας και της προσωπικής ζωής, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της προσωπικής και της επαγγελματικής ζωής, το 47.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 34% αρκετά ικανοποιημένοι και το 18.5% λίγο ή καθόλου.

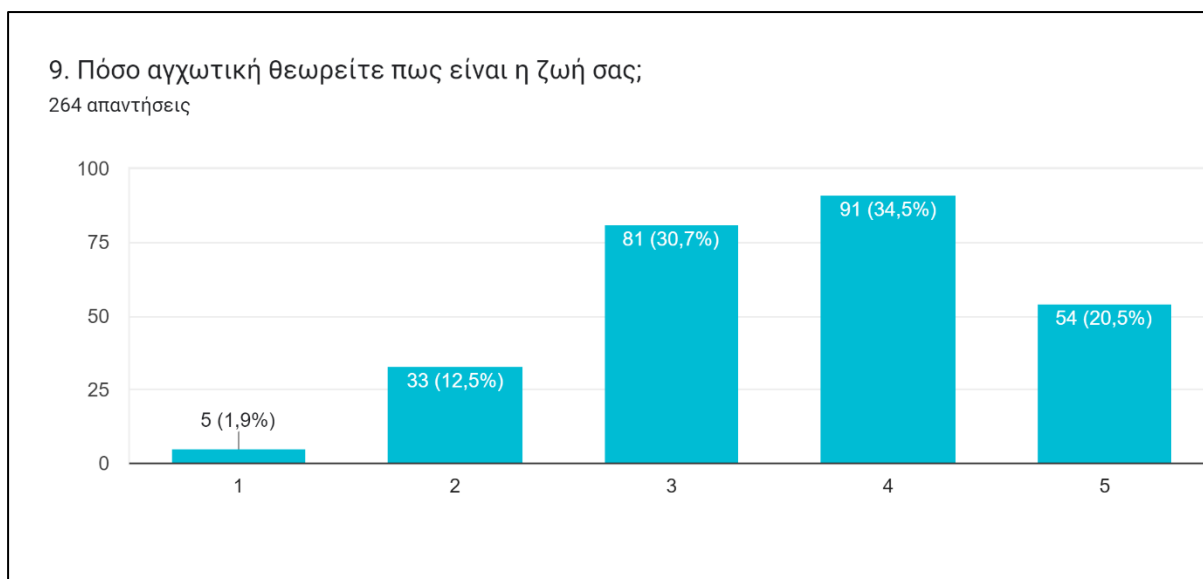

Διάγραμμα 23: Ικανοποίηση από το διαθέσιμο εισόδημα για αγορές, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 24: Ικανοποίηση από το διαθέσιμο εισόδημα για διασκέδαση, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με το διαθέσιμο εισόδημα για αγορές και για διασκέδαση, οι 2 στους 10 ερωτηθέντες, είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, 3 στους 10 είναι αρκετά ικανοποιημένοι και το υπόλοιπο μισό του συνόλου είναι λίγο ή καθόλου.

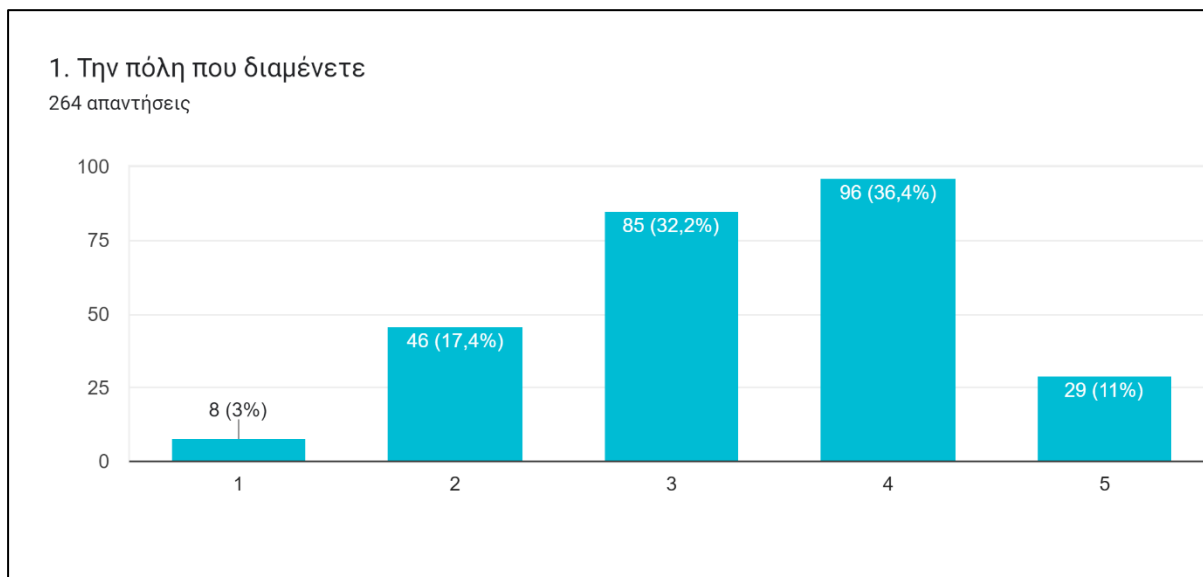

Διάγραμμα 25: Διερεύνηση του άγχους στην προσωπική ζωή, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με το επίπεδο άγχους στη καθημερινή ζωή, το 55% των ερωτηθέντων βρίσκεται σε υψηλή κατάσταση άγχους, το 31% σε μέτρια και το 14% πιστεύει πως δεν διακατέχετε από σημαντικό άγχος. Περισσότεροι, δηλαδή, από τους μισούς βρίσκονται σε σχετικά συνεχές άγχος και 8 στους 10 βιώνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα αγχώδεις στιγμές.

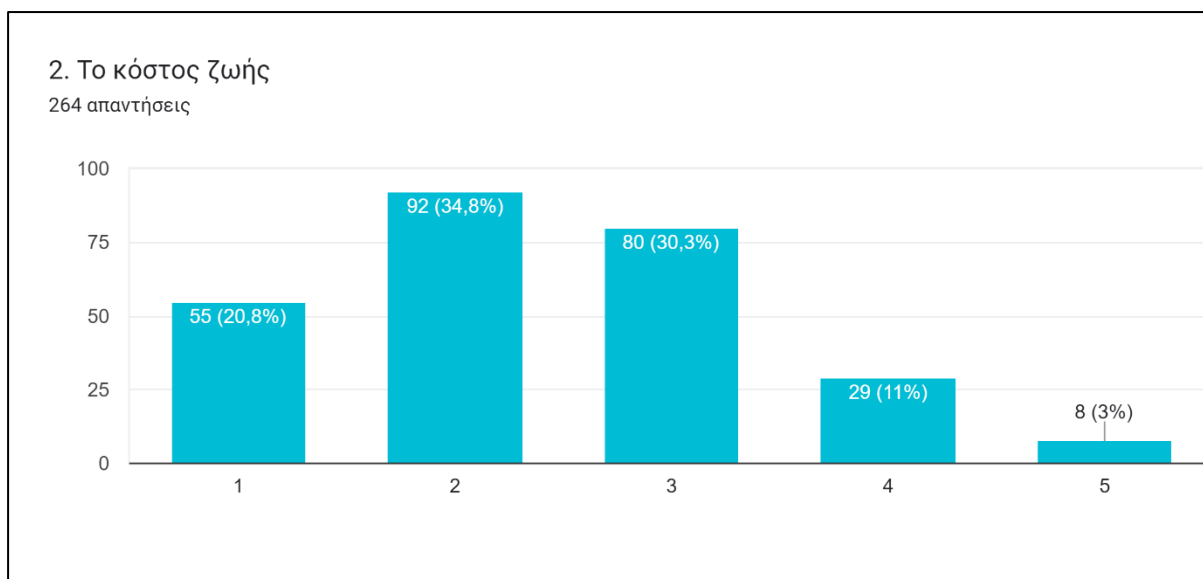
6.2.3 4η κατηγορία: Ικανοποίηση από κοινωνικά στοιχεία

Οι Έλληνες δεν δείχνουν αρκετά ικανοποιημένοι από τα στοιχεία της κοινωνικής τους ζωής και συγκεκριμένα:

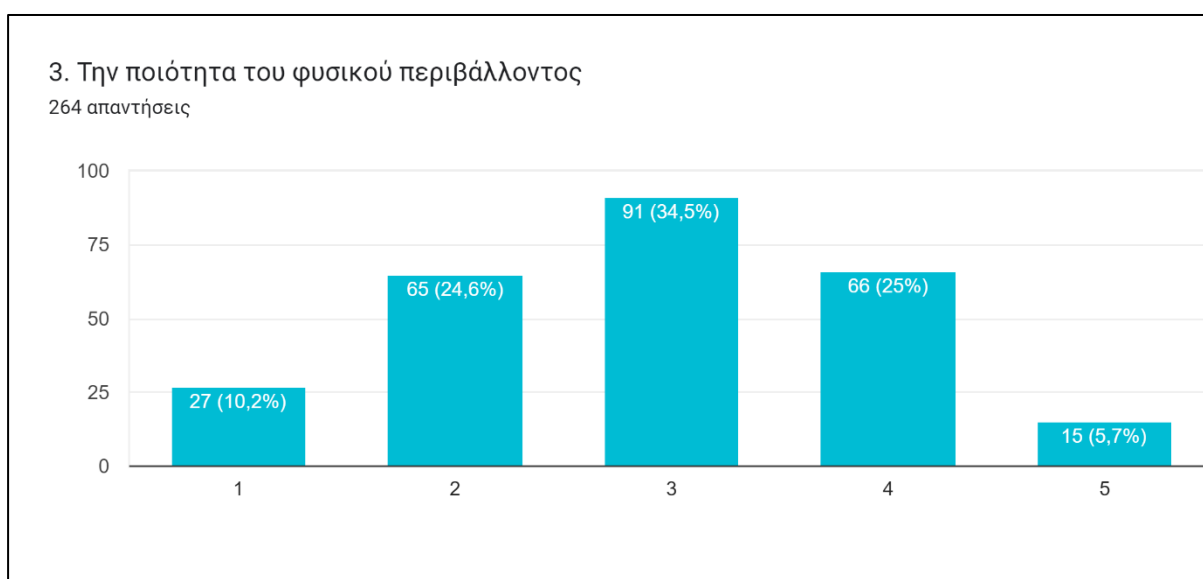
Διάγραμμα 26: Ικανοποίηση από την πόλη διαμονής, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την πόλη διαμονής, το 47% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 32% αρκετά ικανοποιημένοι και το 21% λίγο ή καθόλου. Συνεπώς 2 στους 10 δεν είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένοι από το μέρος κατοικίας τους.

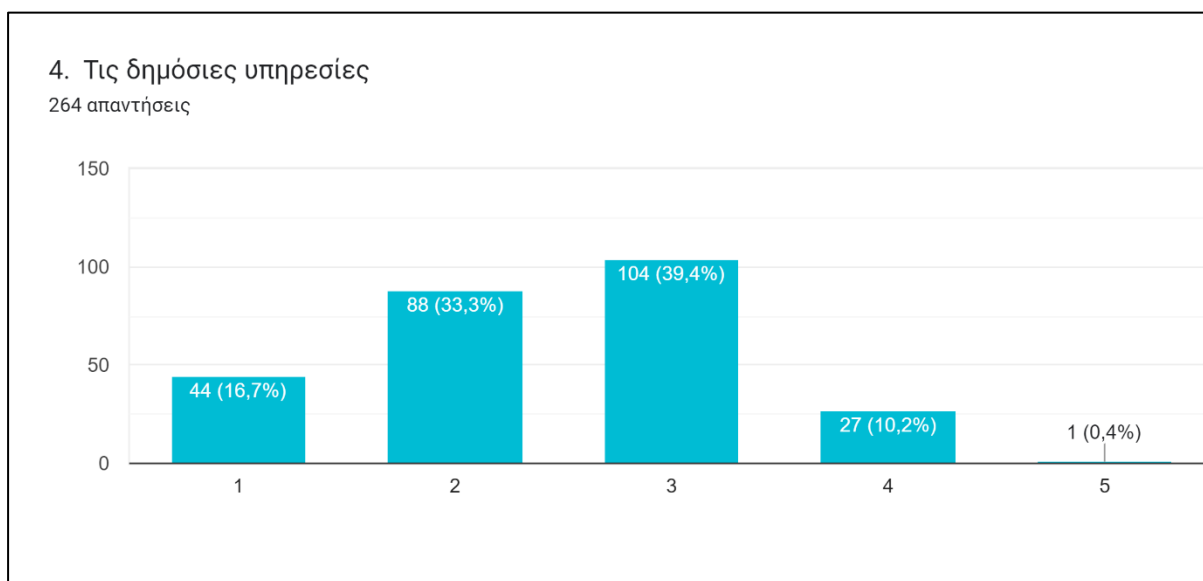
Διάγραμμα 27: Ικανοποίηση από το κόστος ζωής, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με το κόστος ζωής, το 14% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 30% αρκετά ικανοποιημένοι και το 56% λίγο ή καθόλου. Αυτό σημαίνει ότι 6 στα 10 άτομα είναι δυσαρεστημένοι από το κόστος διαβίωσης, θεωρώντας το πολύ υψηλό.

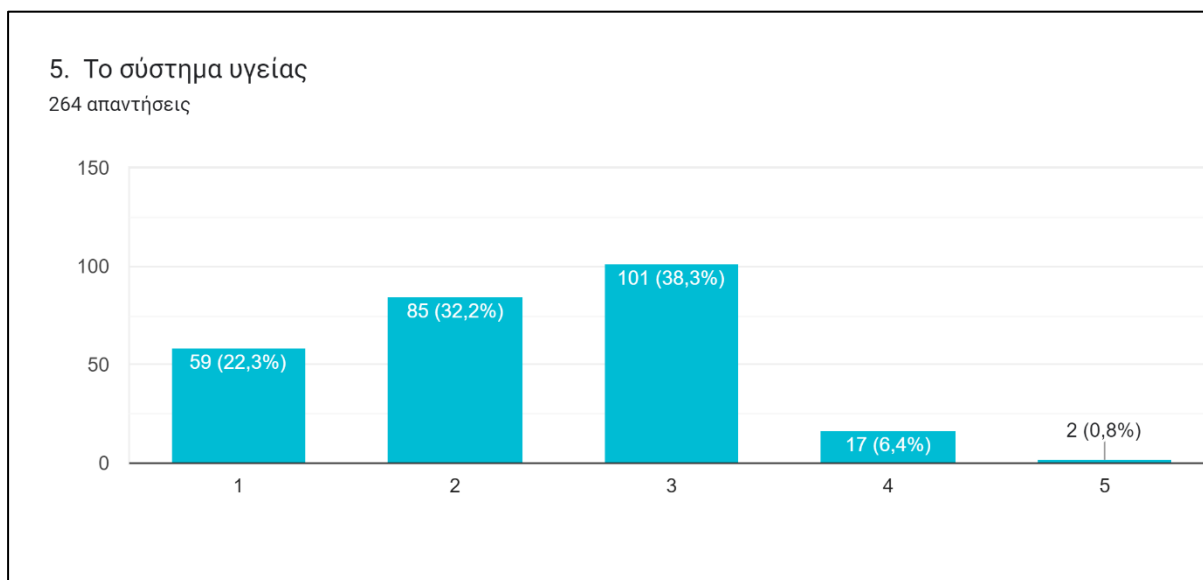
Διάγραμμα 28: Ικανοποίηση από την ποιότητα του περιβάλλοντος, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος, το 30.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 34.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 35% λίγο ή καθόλου.

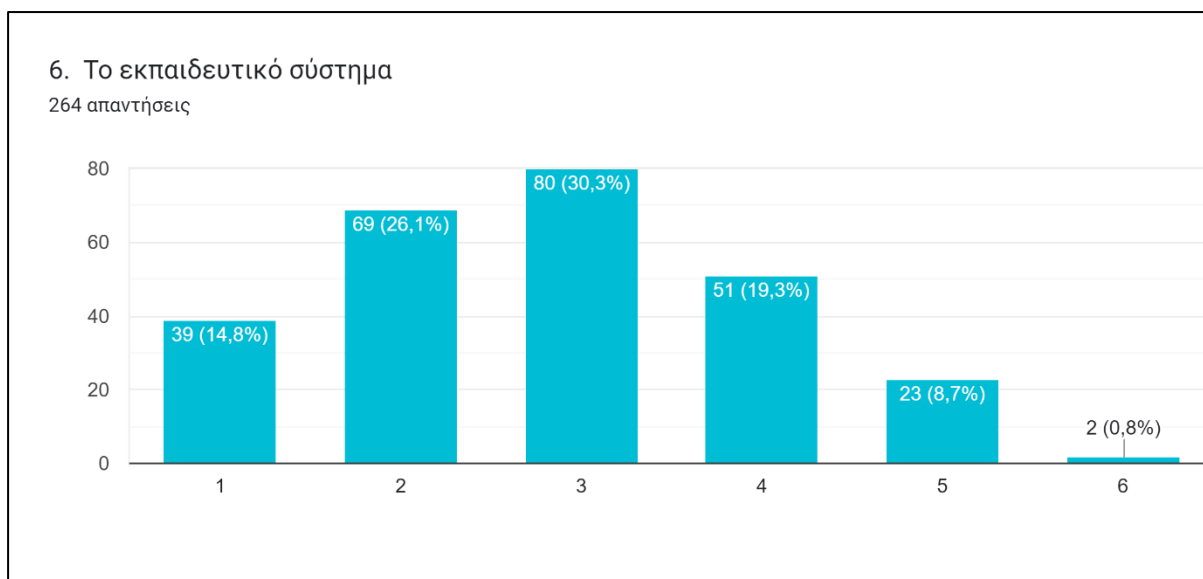
Διάγραμμα 29: Ικανοποίηση από τις δημόσιες υπηρεσίες, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών, το 10.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 40% αρκετά ικανοποιημένοι και το 49.5% λίγο ή καθόλου.

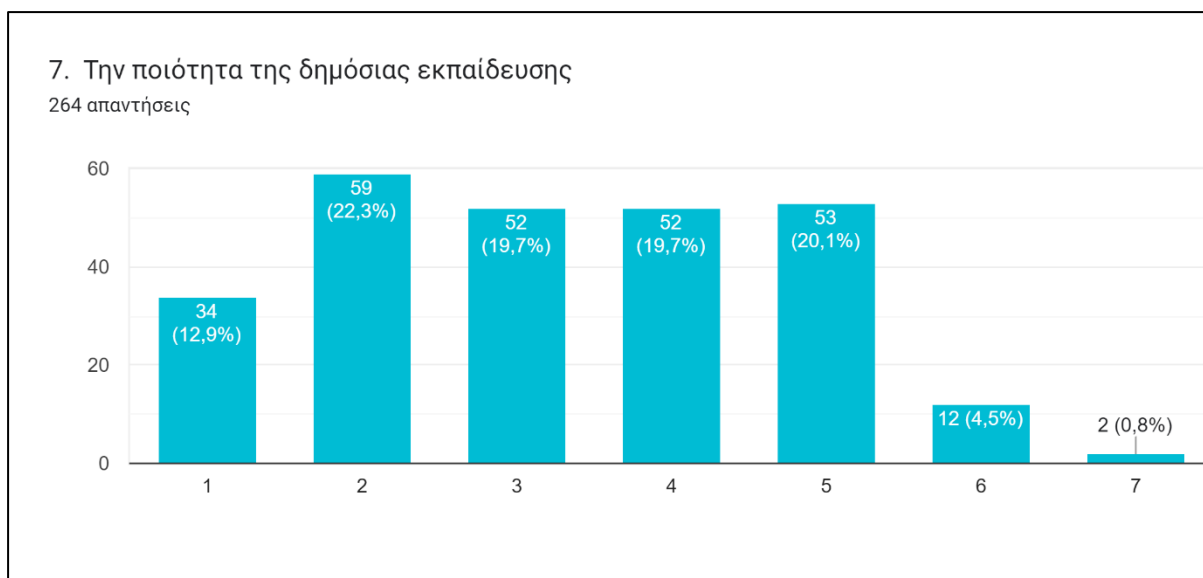
Διάγραμμα 30: Ικανοποίηση από το υπάρχον σύστημα υγείας, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την ποιότητα του συστήματος υγείας, το 7.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι (εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό σε σχέση με την σπουδαιότητα της υγείας, ως συνιστώσα σε μια ποιοτική ζωή), το 38.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 54% λίγο ή καθόλου.

Διάγραμμα 31: Ικανοποίηση από το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, ίδια επεξεργασία

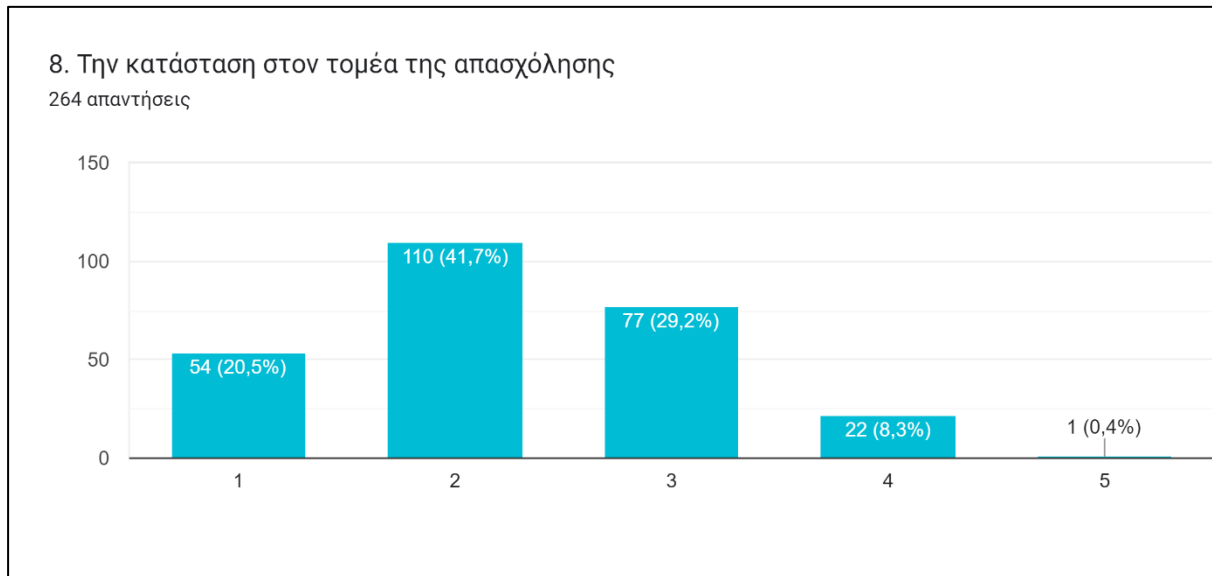
Αναφορικά με την ποιότητα του συστήματος εκπαίδευσης, το 29% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 30% αρκετά ικανοποιημένοι και το 41% λίγο ή καθόλου.

Διάγραμμα 32: Ικανοποίηση από την ποιότητα της δημόσιας εκπαίδευσης, ίδια επεξεργασία

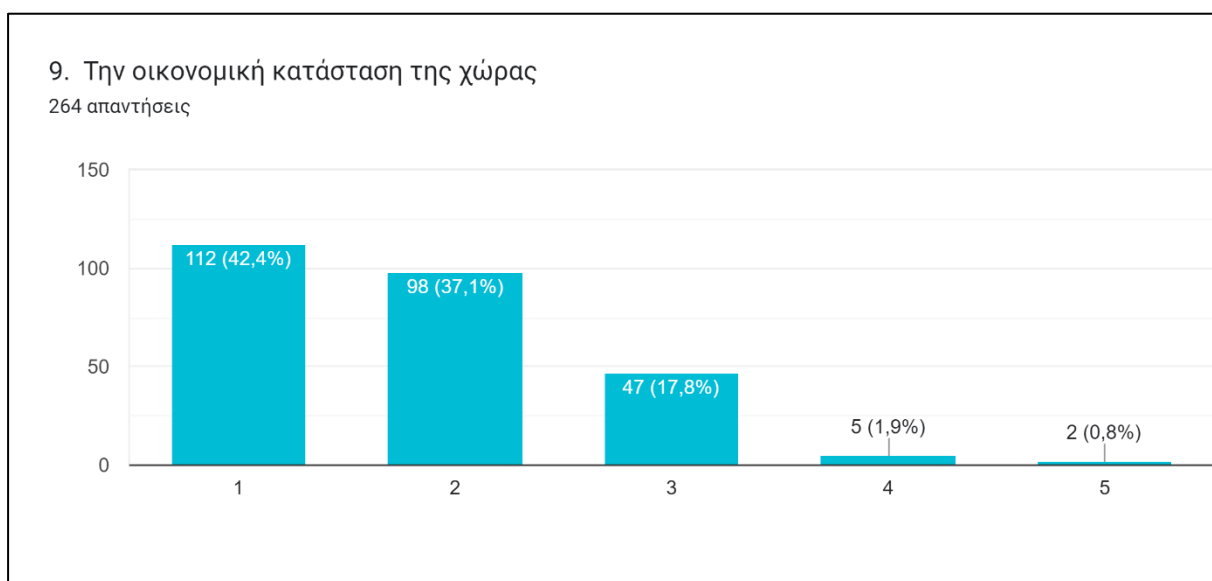
Αναφορικά με την ποιότητα του δημοσίου συστήματος εκπαίδευσης, το 25.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 39.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 35% λίγο ή καθόλου. Διαπιστώνεται, δηλαδή, πως πάνω από 3 στους δέκα είναι

απογοητευμένος/η από το δημόσιο σχολείο (σχετικά υψηλό ποσοστό αναλογικά με τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης στην ολοκλήρωση του ανθρώπου).

Διάγραμμα 33: Ικανοποίηση από την υπάρχουσα απασχόληση, ίδια επεξεργασία

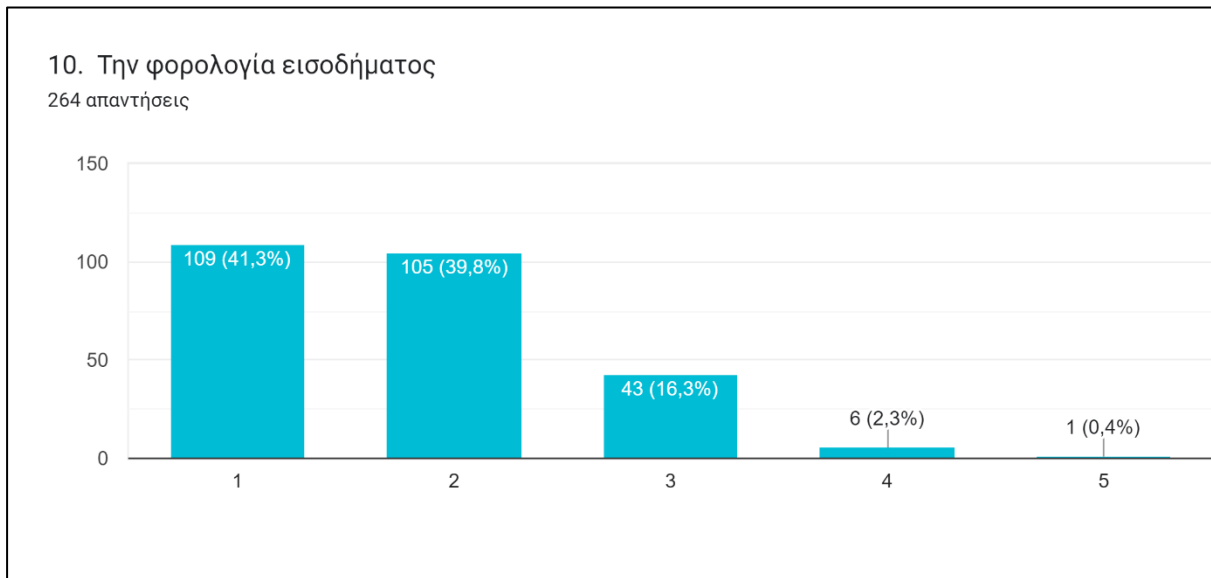
Αναφορικά με την ποιότητα του δημοσίου συστήματος εκπαίδευσης, το 9% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 29% αρκετά ικανοποιημένοι και το 62% λίγο ή καθόλου. Αποδεικνύεται, δηλαδή, πως η απασχόληση κρίνεται ιδιαίτερα δυσχερής την προσεχή (τουλάχιστον) περίοδο.

Διάγραμμα 34: Ικανοποίηση από την οικονομική κατάσταση της χώρας, ίδια επεξεργασία

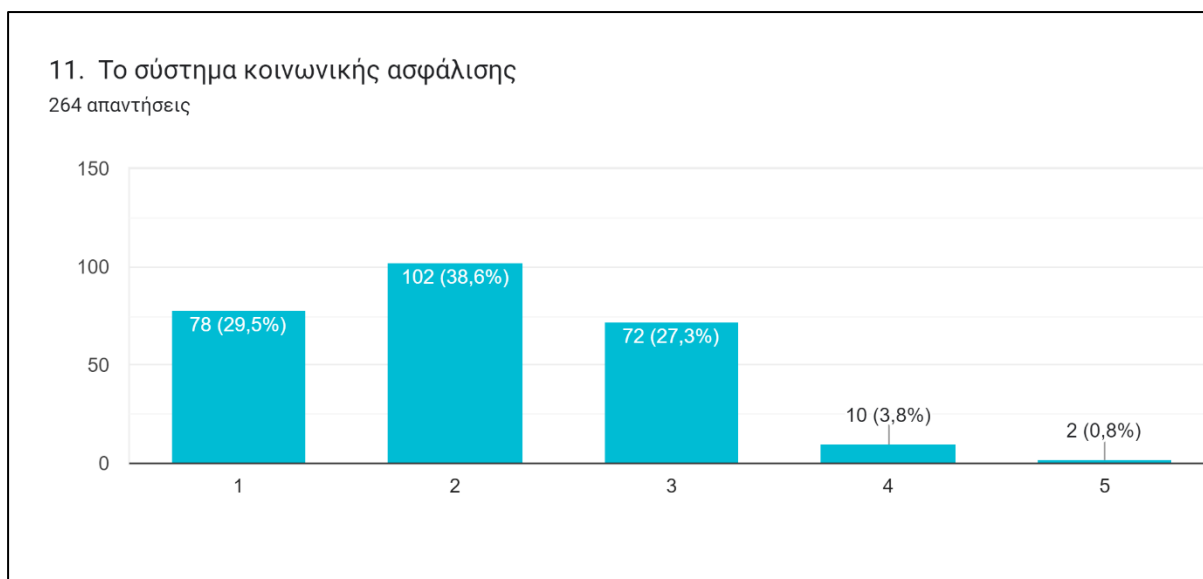

Αναφορικά με την οικονομική κατάσταση της χώρας, το 3% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 18% αρκετά ικανοποιημένοι και το 79% λίγο ή καθόλου. Αποδεικνύεται, δηλαδή, πως 8 στους 10 θεωρεί, ακόμη και σήμερα, την οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα κακή ή πολύ κακή, ένα ποσοστό πολύ υψηλό που αποτυπώνει την γενικότερη θεώρηση των πολιτών για την πορεία της οικονομίας, εν γένει.

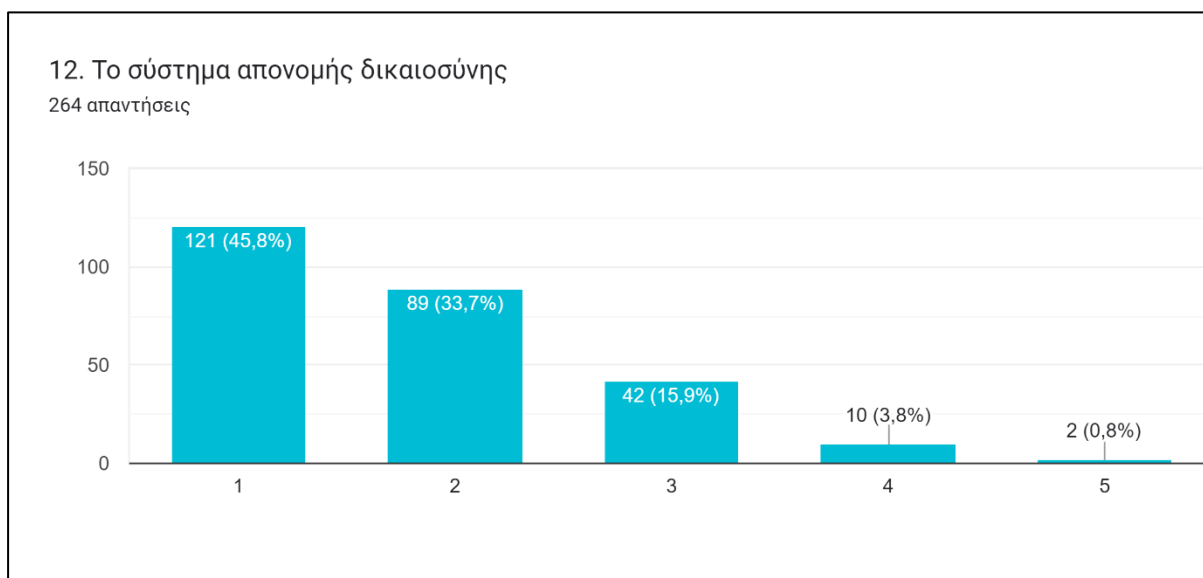
Διάγραμμα 35: Ικανοποίηση από την φορολόγηση εισοδήματος, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με την φορολογία εισοδήματος της Ελλάδας, το 3% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 16.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 80.5% λίγο ή καθόλου. Αυτό αποτυπώνει την δυσαρέσκεια των πολιτών απέναντι σε ένα φορολογικό σύστημα ιδιαίτερα αυστηρό, που μειώνει σε σημαντικό βαθμό τα διαθέσιμα εισοδήματά τους.

Διάγραμμα 36: Ικανοποίηση από την κοινωνική ασφάλιση, ίδια επεξεργασία

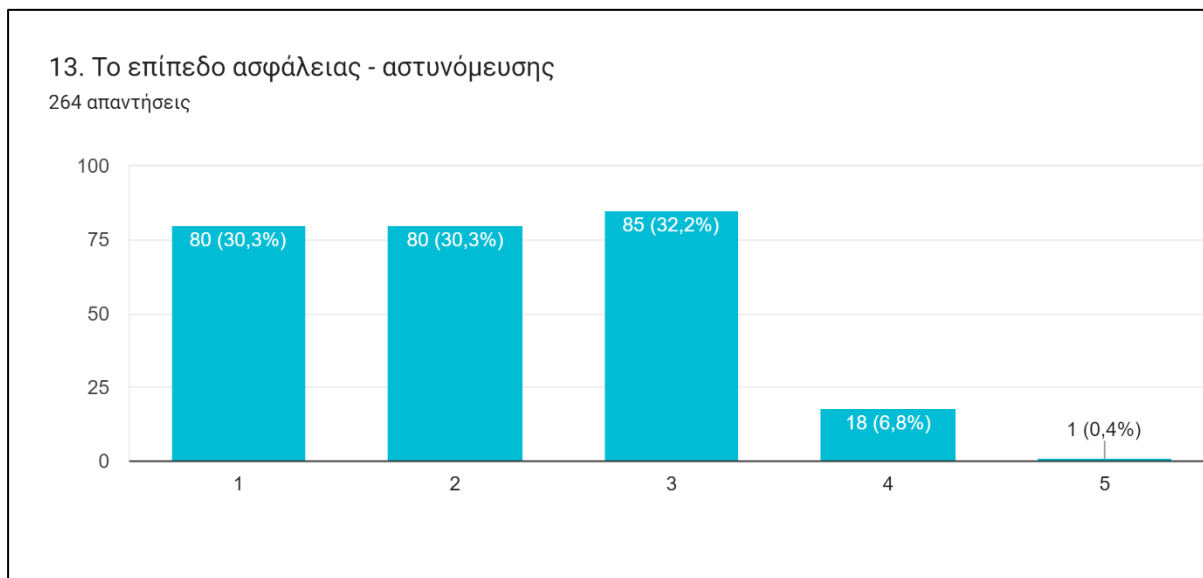
Αναφορικά με την οικονομική κατάσταση της χώρας, το 4.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 27.5% αρκετά ικανοποιημένοι και το 68% λίγο ή καθόλου, αποδεικνύοντας σε σημαντικό βαθμό, την μειωμένη εμπιστοσύνη που δείχνουν οι πολίτες σε ένα σχετικά μη επαρκές εθνικό σύστημα ασφάλισης.

Διάγραμμα 37: Ικανοποίηση από το υπάρχον σύστημα Δικαιοσύνης, ίδια επεξεργασία

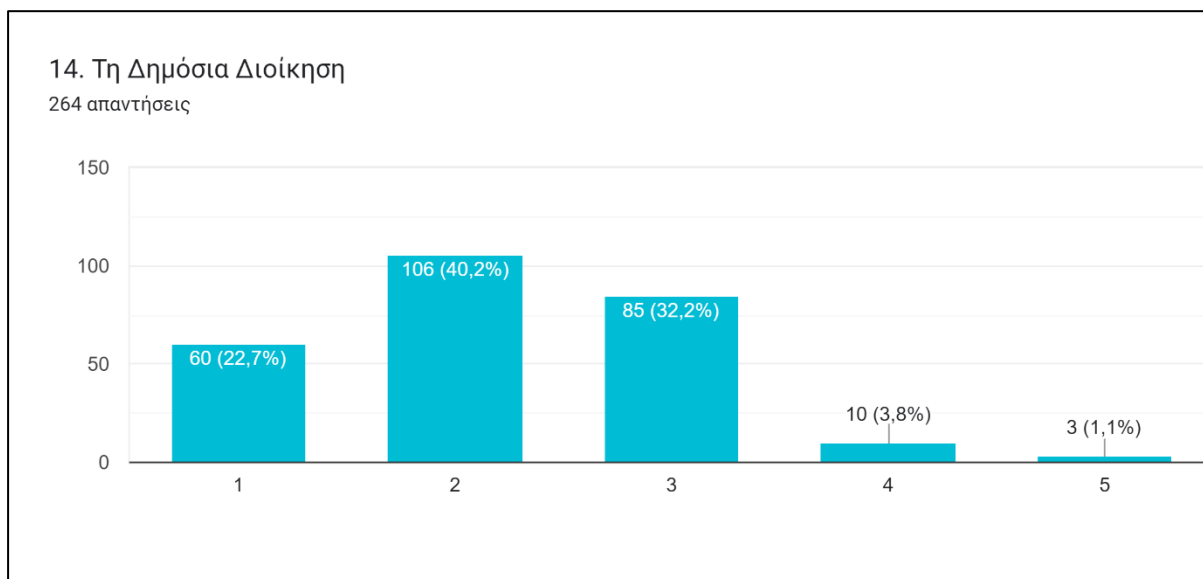
Αναφορικά με το σύστημα δικαιοσύνης, το 4.5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 16% αρκετά ικανοποιημένοι και το 79.5% λίγο ή καθόλου, αποδεικνύοντας σε σημαντικό βαθμό και την μειωμένη εμπιστοσύνη που δείχνουν οι πολίτες σε ένα σχετικά

ένα σύστημα Δικαίου, που σύμφωνα με τους ερωτηθέντες δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις κοινωνικές ανάγκες τους.

Διάγραμμα 38: Ικανοποίηση από την ασφάλεια και την αστυνόμευση, ίδια επεξεργασία

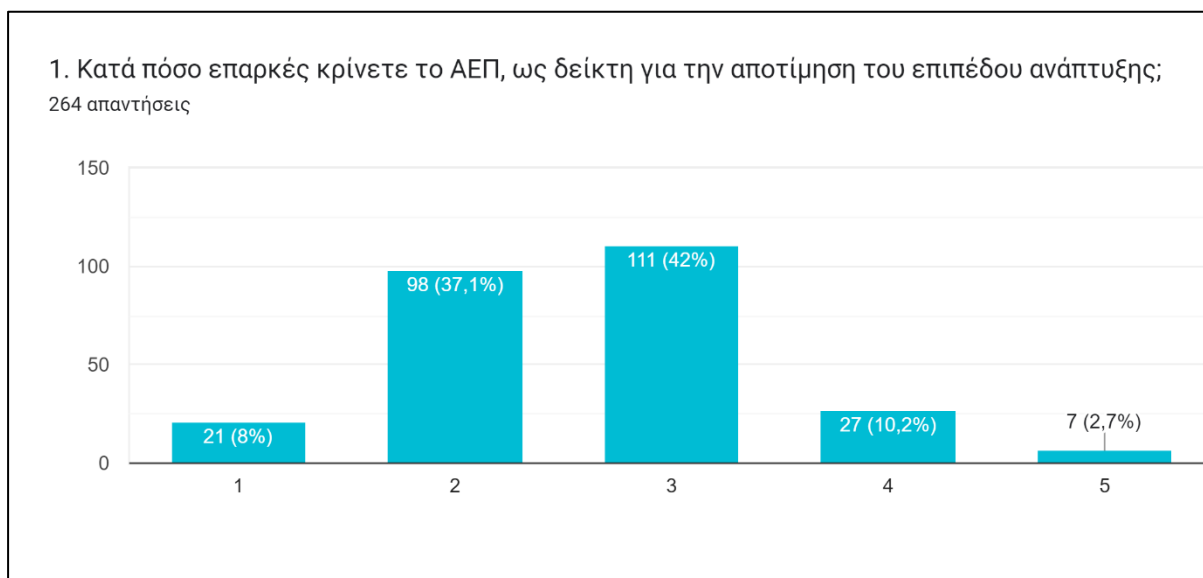
Αναφορικά με το σύστημα ασφαλείας και αστυνόμευσης, το 7% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 32% αρκετά ικανοποιημένοι και το 61% λίγο ή καθόλου, αποδεικνύοντας σε σημαντικό βαθμό, και το αίσθημα ανασφάλειας που νοιώθουν 6 στους 10 πολίτες της χώρας.

Διάγραμμα 39: Ικανοποίηση από την άσκηση της Δημόσιας Διοίκησης, ίδια επεξεργασία

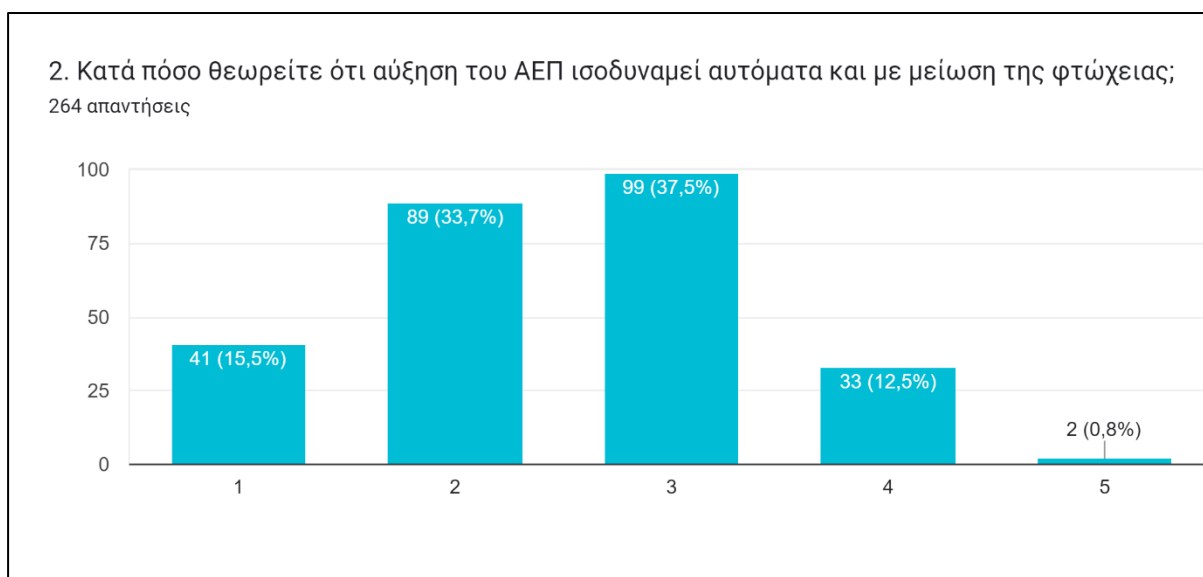
Αναφορικά με τη Δημόσια Διοίκηση, το 5% των ερωτηθέντων είναι πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι, το 32% αρκετά ικανοποιημένοι και το 63% λίγο ή καθόλου, αποδεικνύοντας σε σημαντικό βαθμό, πως η Δημόσια Διοίκηση δεν καταφέρνει να ανταποκριθεί πάντοτε αποτελεσματικά στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας.

6.2.4 5^η κατηγορία: Το ΑΕΠ ως κοινωνικός δείκτης και πλούτος

Διάγραμμα 40: Αξιολόγηση του ΑΕΠ ως δείκτη ευημερίας, ίδια επεξεργασία

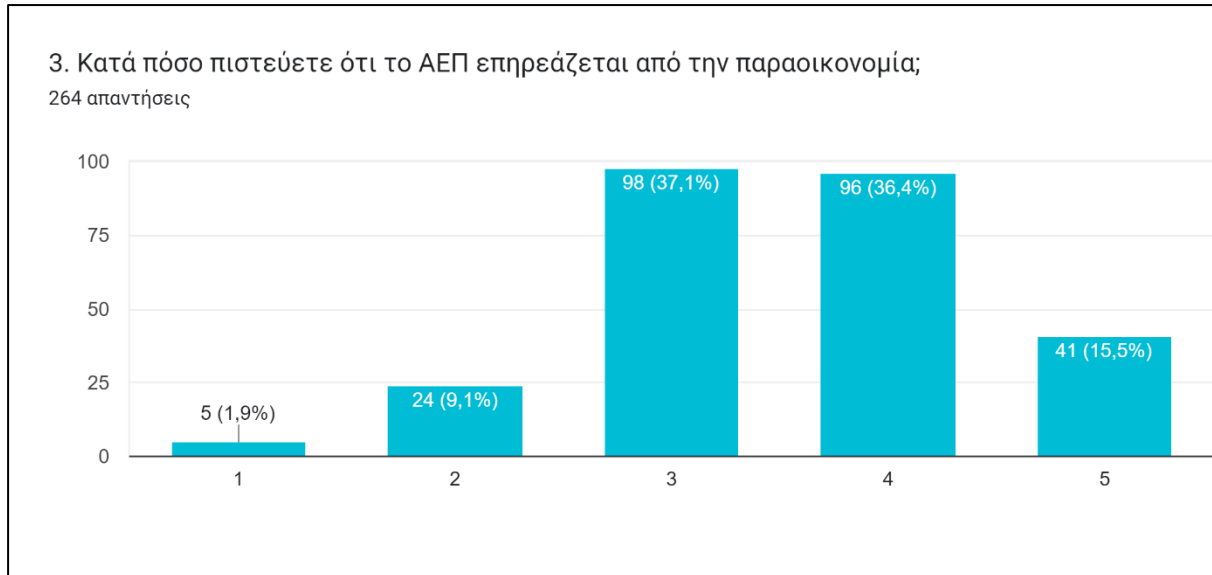
Στην ερώτηση για τον «Εάν το ΑΕΠ είναι επαρκής δείκτης του επιπέδου ανάπτυξης» το 13% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 42% συμφωνεί αρκετά και το 45% λίγο ή καθόλου. Διαπιστώνεται, πως το ΑΕΠ θεωρείται ως (σχετικά) ικανοποιητικός δείκτης αποτίμησης του επιπέδου ανάπτυξης, όχι όμως και ιδανικός.

Διάγραμμα 41: Συσχέτιση του ΑΕΠ με τη φτώχεια, ίδια επεξεργασία

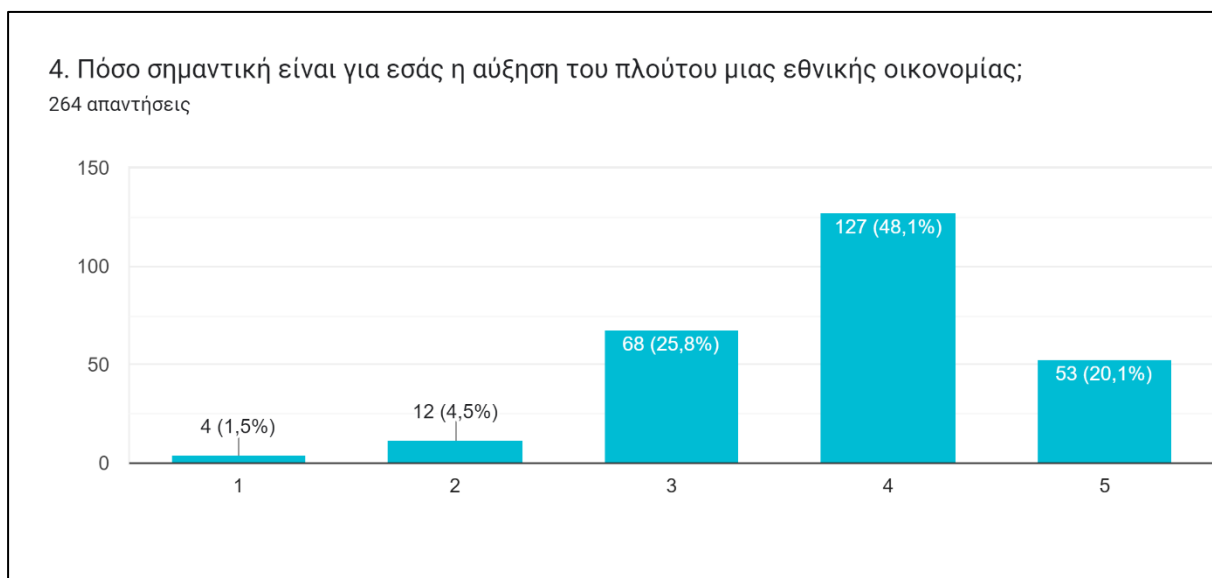
Σχετικά με τον «Εάν αύξηση του ΑΕΠ μειώνει αυτόματα και την φτώχεια» το 13.5% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 37.5% συμφωνεί αρκετά και το 49% λίγο ή

καθόλου. Γίνεται σαφές, πως τουλάχιστον 8 στους δέκα πιστεύουν ότι τυχόν αύξηση του ΑΕΠ δεν εγγυάται σίγουρα και αμετάκλητα την μείωση της φτώχειας μιας χώρας. Οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι συμβάλει θετικά αλλά όχι απόλυτα.

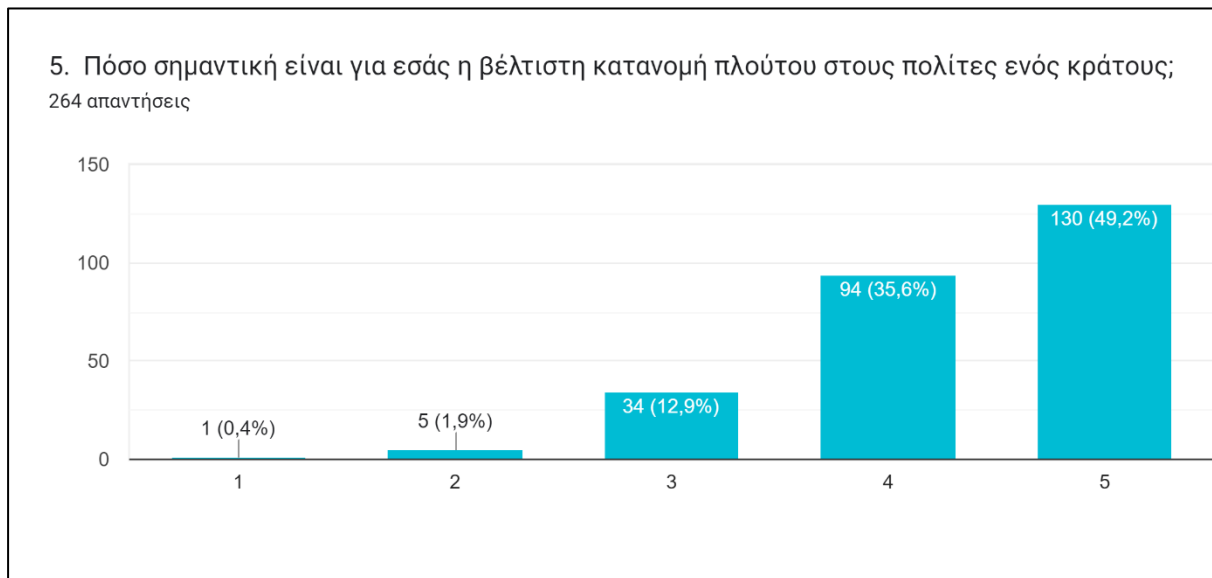
Διάγραμμα 42: Σχέση του ΑΕΠ με τη παραοικονομία, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με το «Εάν αύξηση το ΑΕΠ επηρεάζεται από την παραοικονομία» το 52% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 37% συμφωνεί αρκετά και το 11% λίγο ή καθόλου. Γίνεται σαφές, πως μεγάλο μέρος των ερωτηθέντων πιστεύει πως η παραοικονομία επηρεάζει αρνητικά το ΑΕΠ σαν μέγεθος.

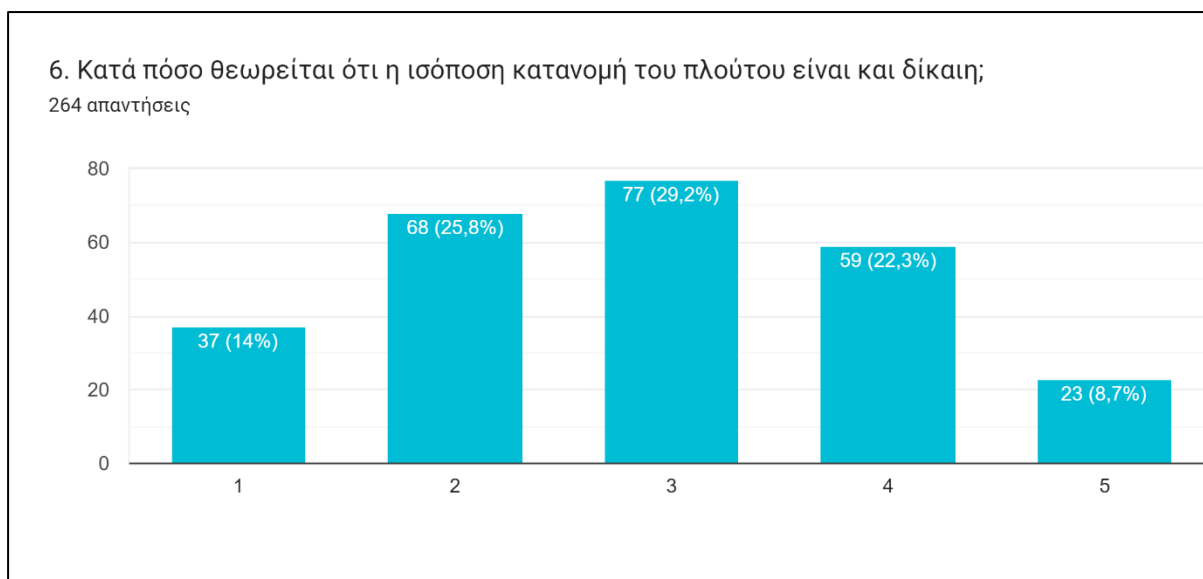
Διάγραμμα 43: Διερεύνηση της αξίας του εθνικού πλούτου, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση του «πόσο σημαντική είναι για εσάς η αύξηση του πλούτου μιας Οικονομίας», το 68% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 26% συμφωνεί αρκετά και το 6% λίγο ή καθόλου. Γίνεται σαφές, πως μεγάλο μέρος των ερωτηθέντων (7 στους 10) θεωρούν πολύ σημαντική την αύξηση του πλούτου και την μεγέθυνση μιας οικονομίας, και 2.5 στους 10 αρκετά σημαντική.

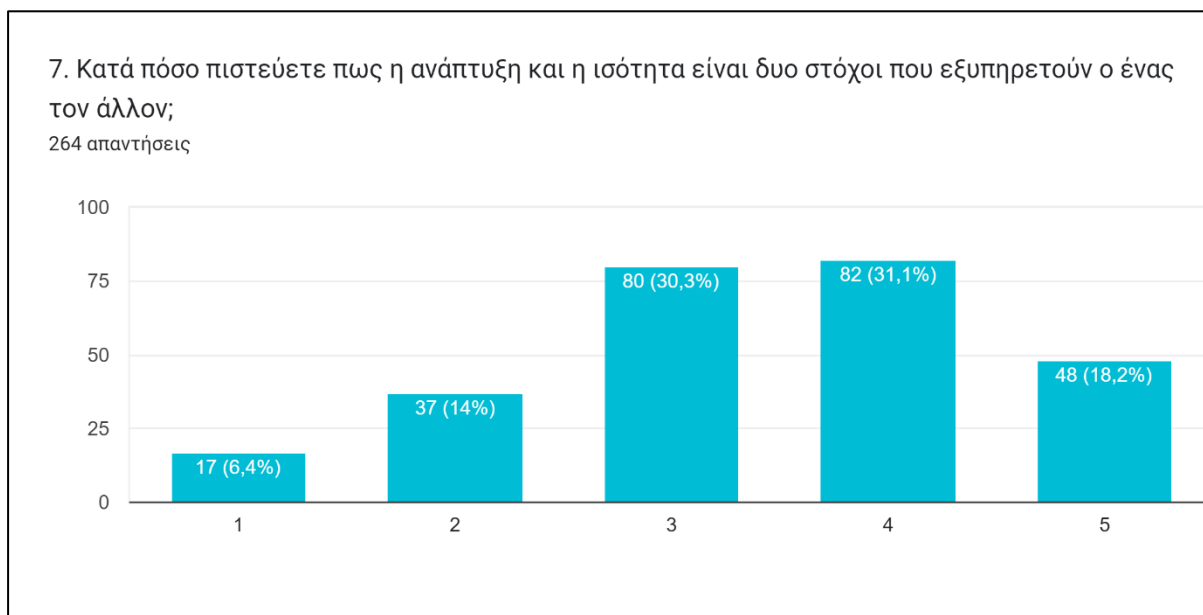
Διάγραμμα 44: Διερεύνηση της αξίας της ορθολογικής κατανομής του πλούτου, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με την «βέλτιστη κατανομή του πλούτου στην κοινωνία» το 85% των ερωτηθέντων την θεωρεί πολύ ή πάρα πολύ σημαντική, το 13% αρκετά και το 2% λίγο ή καθόλου. Αυτό αποδεικνύει σε υψηλό βαθμό την σπουδαιότητα μιας ορθολογικής κατανομής του πλούτου στο κοινωνικό σύνολο.

Διάγραμμα 45: Διερεύνηση της αξίας της ισόποσης κατανομής του εθνικού πλούτου, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με το «Εάν η ισόποση κατανομή πλούτου είναι και δίκαιη» το 31% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 29% συμφωνεί αρκετά και το 40% λίγο ή καθόλου. Γίνεται σαφές, πως ένα σχετικά μεγάλο μέρος των ερωτηθέντων (6 στους 10) θεωρεί πως η ισόποση κατανομή είναι δίκαιη σε ισχυρό ή σχετικά ισχυρό βαθμό, ενώ 4 στους 10 θεωρούν ότι δεν επαρκεί η ισόποση κατανομή για να χαρακτηριστεί κοινωνικά δίκαιη

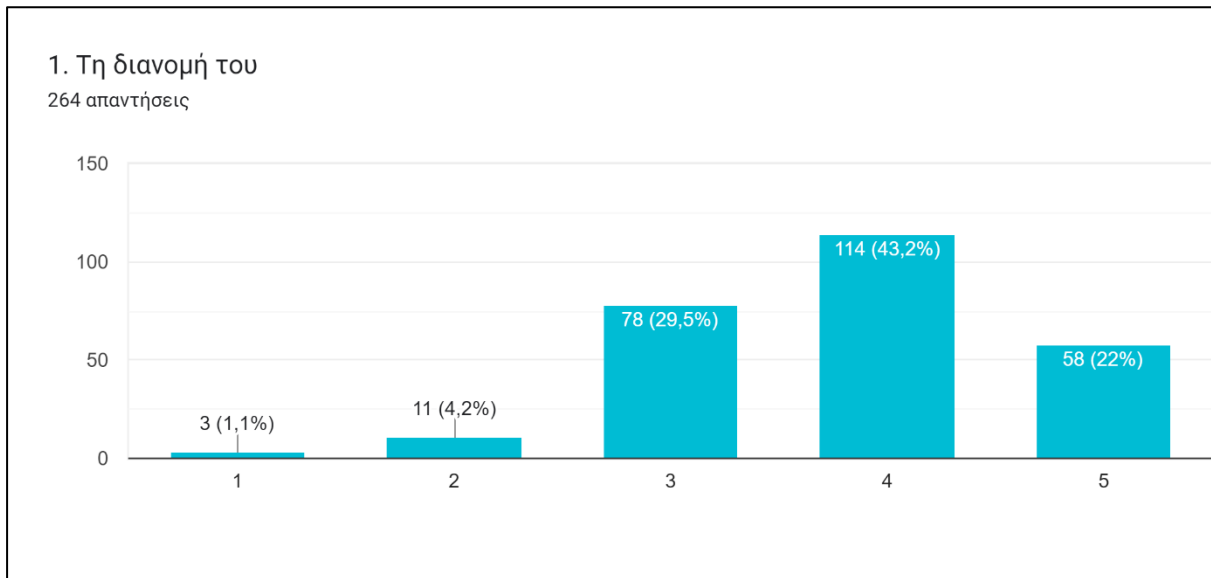

Διάγραμμα 46: Σχέση Ανάπτυξης και Ισότητας, ίδια επεξεργασία

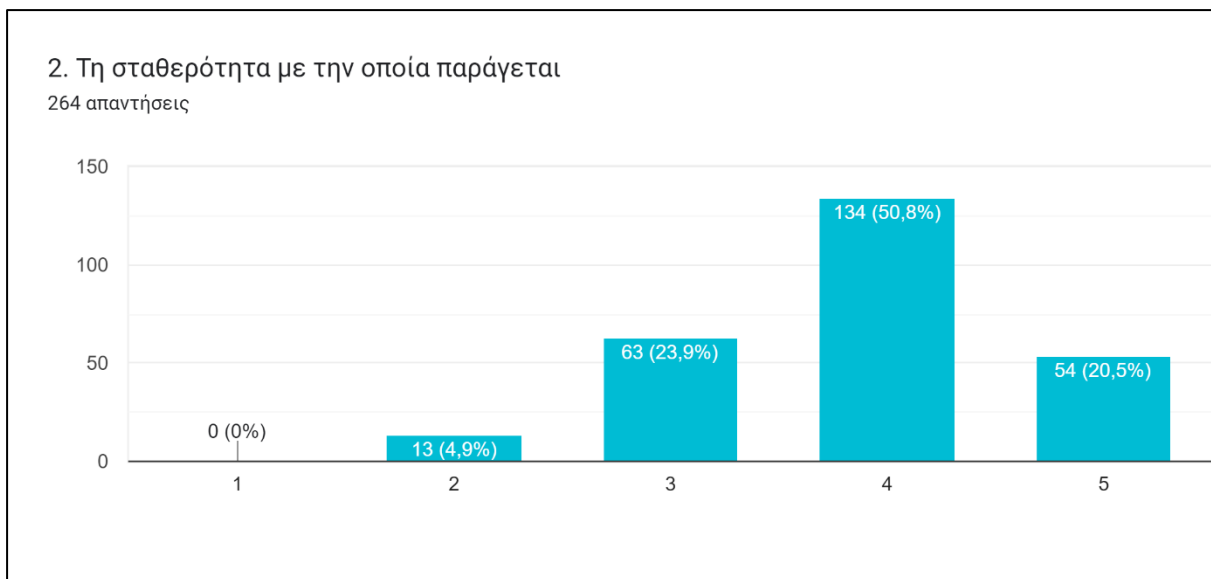

Στην ερώτηση του «Εάν η ανάπτυξη και η ισότητα είναι αλληλο-εξυπηρετούμενοι στόχοι», το 49.5% των ερωτηθέντων συμφωνεί πολύ ή πάρα πολύ, το 30% συμφωνεί αρκετά και το 20.5% λίγο ή καθόλου. Δηλαδή, οι 8 στους 10 ερωτηθέντες θεωρούν ότι οι δυο προαναφερθέντες στόχοι εξυπηρετούν ο ένας τον άλλον, δείχνοντας πως η επίτευξη ανάπτυξης πρέπει να συνοδεύεται και από την προσπάθεια διατήρησης της ισότητας και την έλλειψη στοχευμένων διακρίσεων.

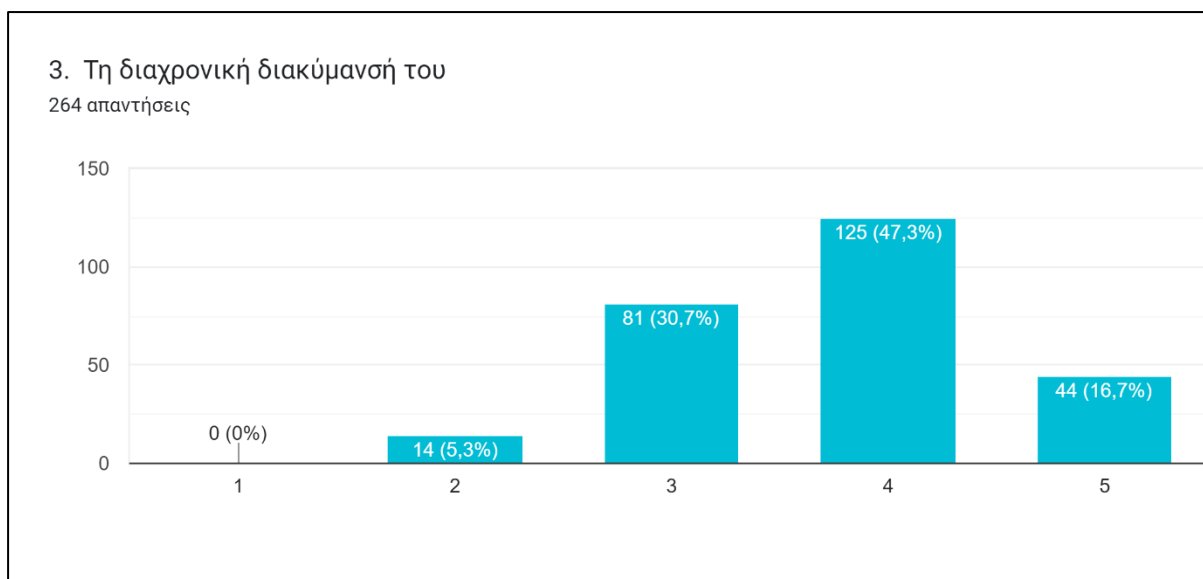
«Η αξιολόγηση της ευημερία έχοντας ως κριτήριο το εισόδημα, οφείλει να λαμβάνει υπόψη της..(;)»

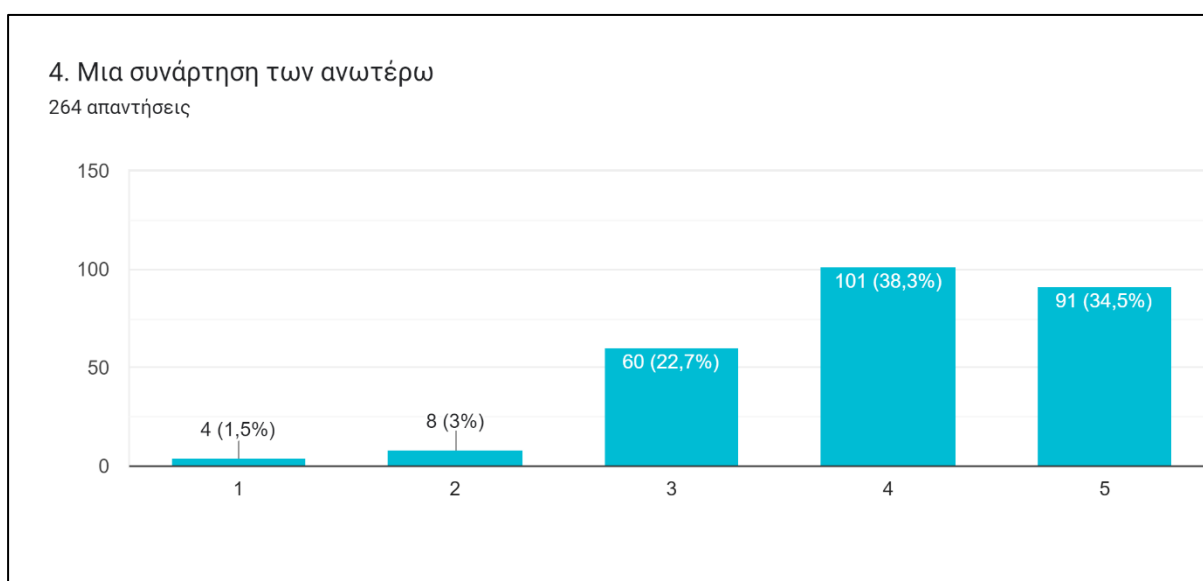
Διάγραμμα 47: Αξιολόγηση της Ευημερίας με βάση τη διανομή του εισοδήματος, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 48: Αξιολόγηση της Ευημερίας με βάση τη σταθερότητα του εισοδήματος, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 49: Αξιολόγηση της Ευημερίας με βάση τη διαχρονική διακύμανση του εισοδήματος, ιδία επεξεργασία

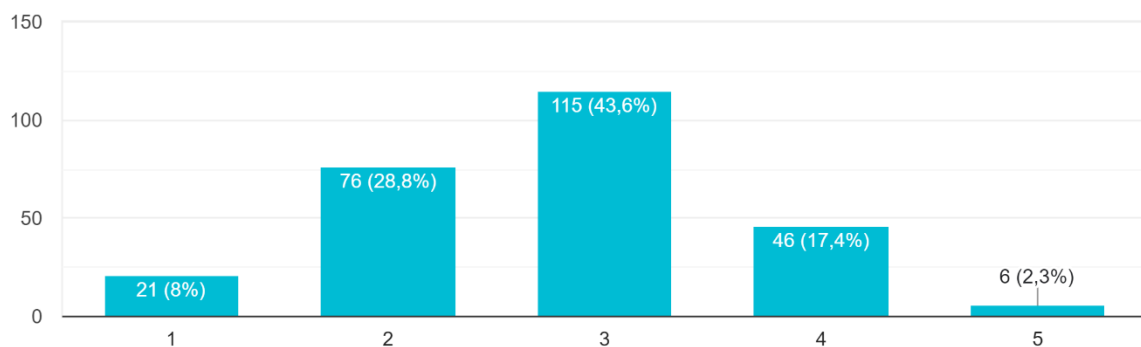

Διάγραμμα 50: Αξιολόγηση της Ευημερίας με βάση όλα τα προαναφερθέντα, ιδία επεξεργασία

Σχετικά με το «Τι παραμέτρους θα πρέπει να λαμβάνει μια αξιολόγηση της ευημερίας με κριτήριο το εισόδημα» οι περισσότεροι ερωτηθέντες (7 στους 10) απάντησαν πως πρέπει να λαμβάνει μια συνάρτηση: της διανομής του, της σταθερότητας με την οποία παράγεται και της διαχρονικής διακύμανσής του, ενώ επάλληλα το σπουδαιότερο (συγκριτικά με τα υπόλοιπα) σύμφωνα με την έρευνα, είναι η σταθερότητα του παραγόμενου εισοδήματος.

1. Κατά πόσο η κατοχή υλικών αγαθών είναι σημαντικότερη από τα μέσα και τις δυνατότητες που σας παρέχονται για να επιτύχετε τους στόχους σας;

264 απαντήσεις

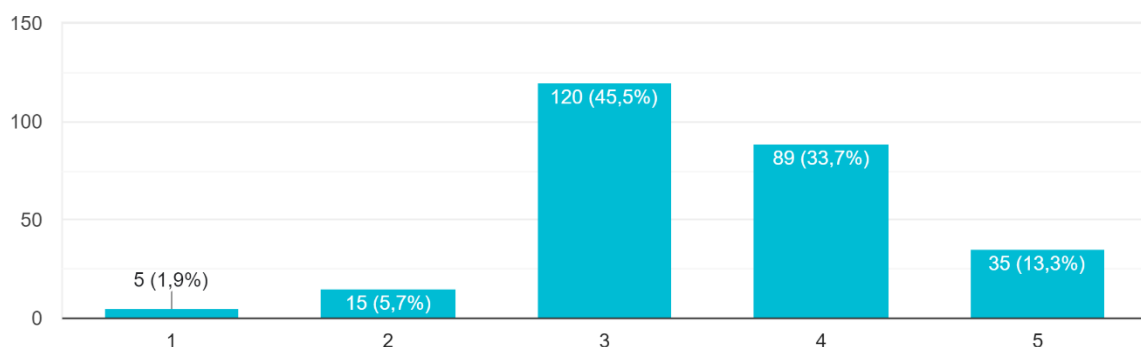

Διάγραμμα 51: Αξιολόγηση της κατοχής υλικών αγαθών ως προς την παροχή δυνατοτήτων για προσωπική εξέλιξη, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση του «Κατά πόσο η κατοχή υλικών αγαθών είναι σημαντικότερη από τις παρεχόμενες δυνατότητες για να πετύχουμε τους στόχους μας» το 20% των ερωτηθέντων δηλώνει πολύ ή πάρα πολύ, το 43.5% δηλώνει αρκετά και το 36.5% λίγο ή καθόλου.

2. Κατά πόσο συμφωνείτε με την άποψη πως θα μπορούσαν να λυθούν τα προβλήματα χρήσης του ΑΕΠ συμπεριλαμβάνοντας κοινωνικούς δείκτες...μενόμενων διαχρονικών εισοδημάτων τους κτλ.)

264 απαντήσεις

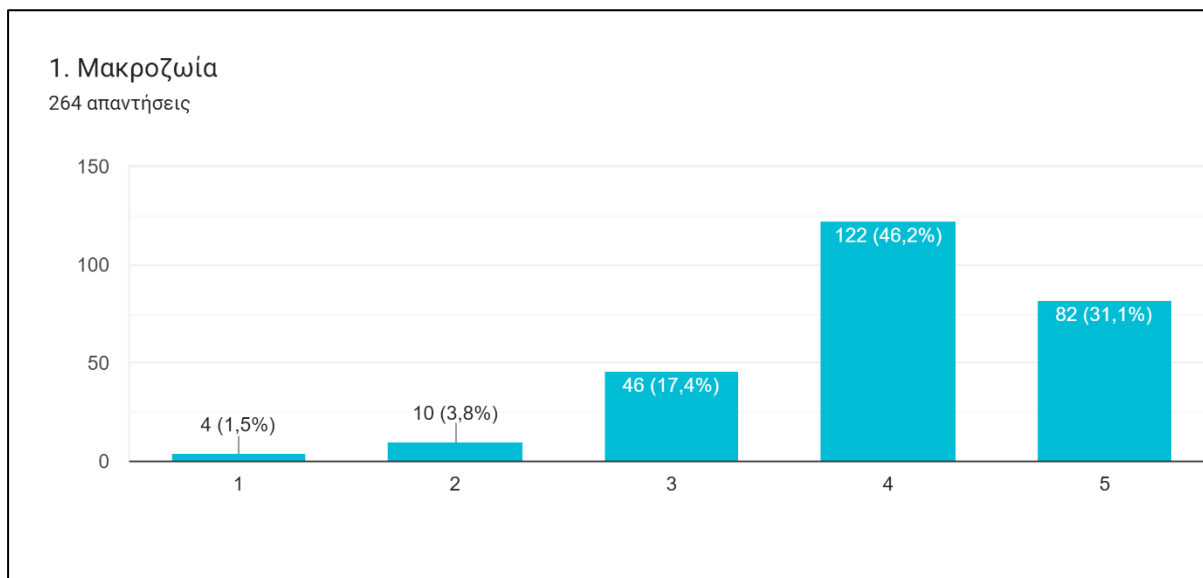

Διάγραμμα 52: Διερεύνηση της επίλυσης των προβλημάτων του ΑΕΠ με την ένταξη κοινωνικών κριτηρίων σε αυτό, ίδια επεξεργασία

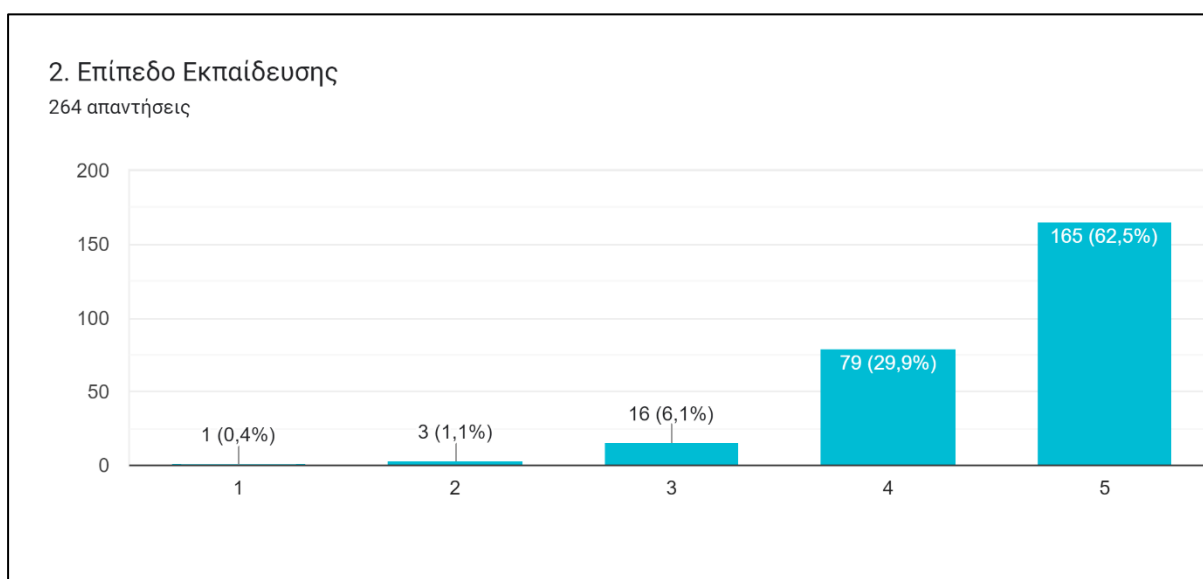
Στην ερώτηση του «Κατά πόσο η τα προβλήματα χρήσης του ΑΕΠ θα μπορούσαν να λυθούν συμπεριλαμβάνοντας κοινωνικούς δείκτες μέτρησης (π.χ. επιπρόσθετα του κ.κ. ΑΕΠ να εισαχθεί το

προσδόκιμο ζωής των πολιτών, μέσω της εξέτασης των αναμενόμενων διαχρονικών εισοδημάτων τους κτλ.) » το 47% των ερωτηθέντων δηλώνει πολύ ή πάρα πολύ, το 45.5% δηλώνει αρκετά και το 7.5% λίγο ή καθόλου. Αυτό αποδεικνύει τη υψηλή σπουδαιότητα εισαγωγής νέων κοινωνικών μετρήσεων στο ΑΕΠ ώστε να του προσδοθεί ένα πιο ανθρωποκεντρικό «πρόσωπο».

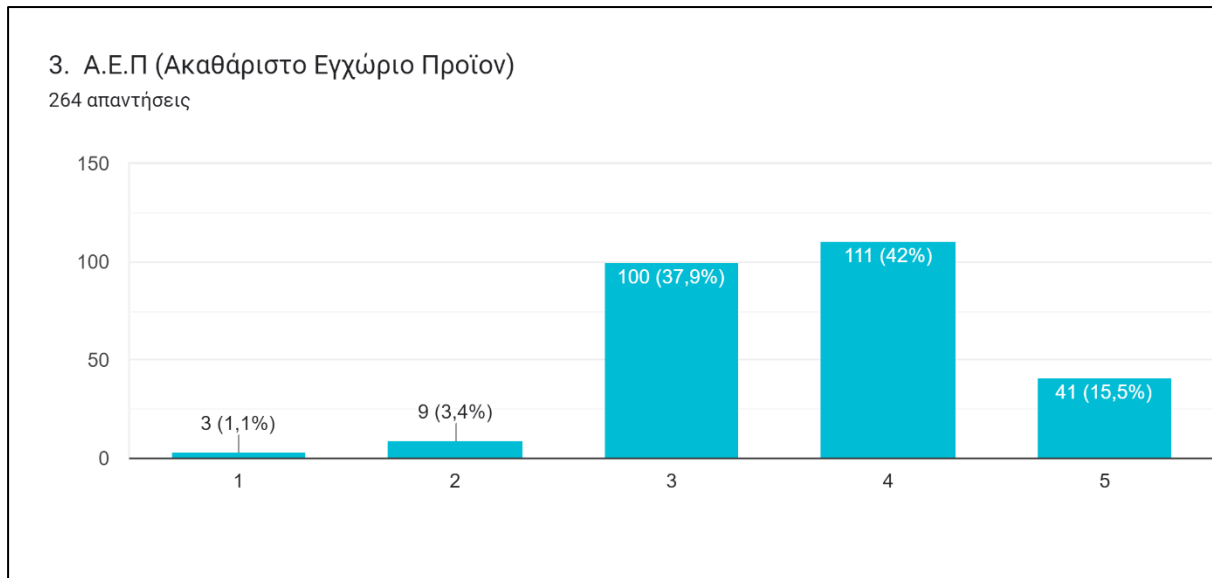
Πόσο σημαντικοί είναι κατά τη γνώμη σας οι παρακάτω δείκτες:

Διάγραμμα 53: Σπουδαιότητα της μακροζωίας, ίδια επεξεργασία

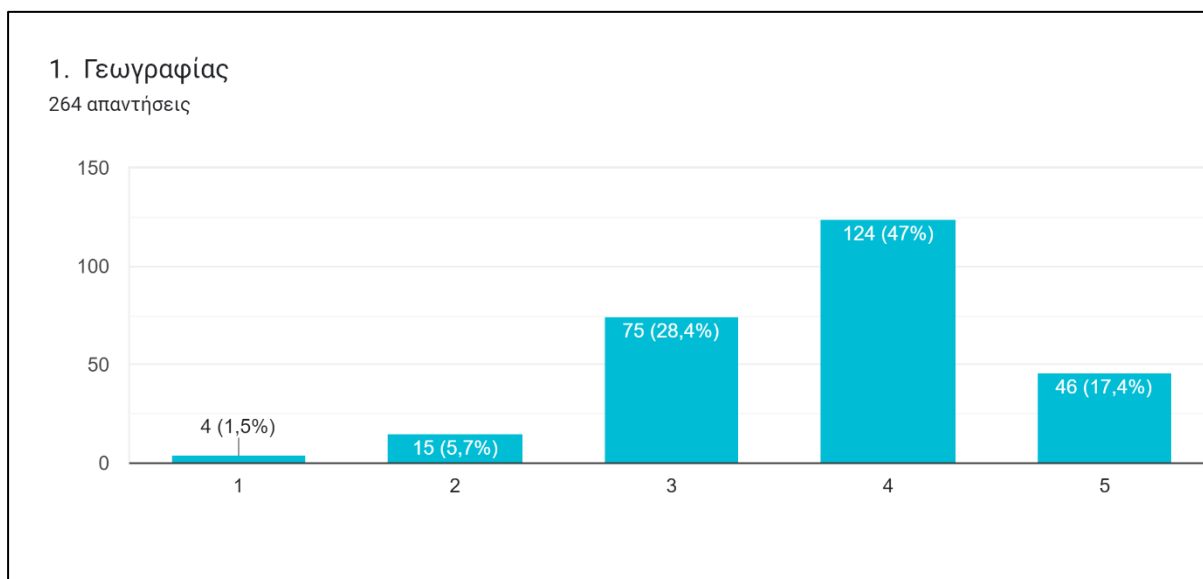
Διάγραμμα 54: Σπουδαιότητα του επιπέδου εκπαίδευσης για τον άνθρωπο, ίδια επεξεργασία

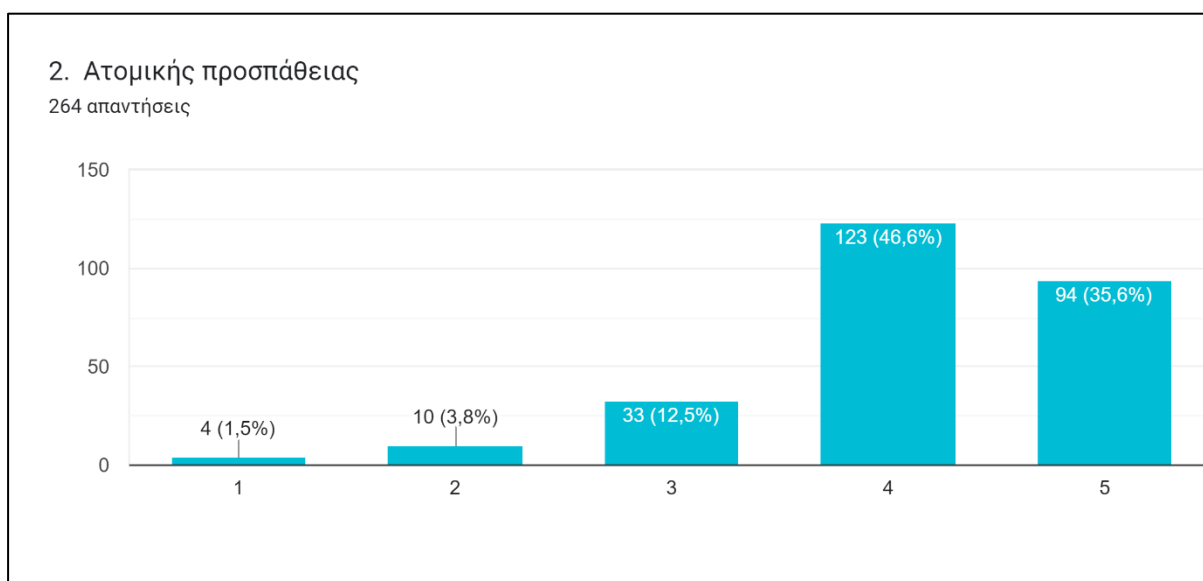
Διάγραμμα 55: Σπουδαιότητα του ΑΕΠ στην κοινωνική ζωή, ίδια επεξεργασία

Στην ανίχνευση σημαντικότητας των δεικτών: Μακροζωία, Επίπεδο Εκπαίδευσης, ΑΕΠ, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων απαντούν πως σπουδαιότερη είναι το επίπεδο εκπαίδευσης – με πάνω από 9 στους 10 να το θεωρούν πολύ ή πάρα πολύ σημαντικό, αμέσως μετά επιλέγεται η Μακροζωία και στην τρίτη θέση βρίσκεται το ΑΕΠ, αποδεικνύοντας πως οι καθαρά οικονομικοί όροι είναι μεν σημαντικοί (περίπου 6 στους 10) ωστόσο δεν αποτελούν αποκλειστικό δείκτη ευημερίας.

Η ποιότητα ζωής ενός ατόμου, είναι αποτέλεσμα ευνοϊκών συνθηκών:

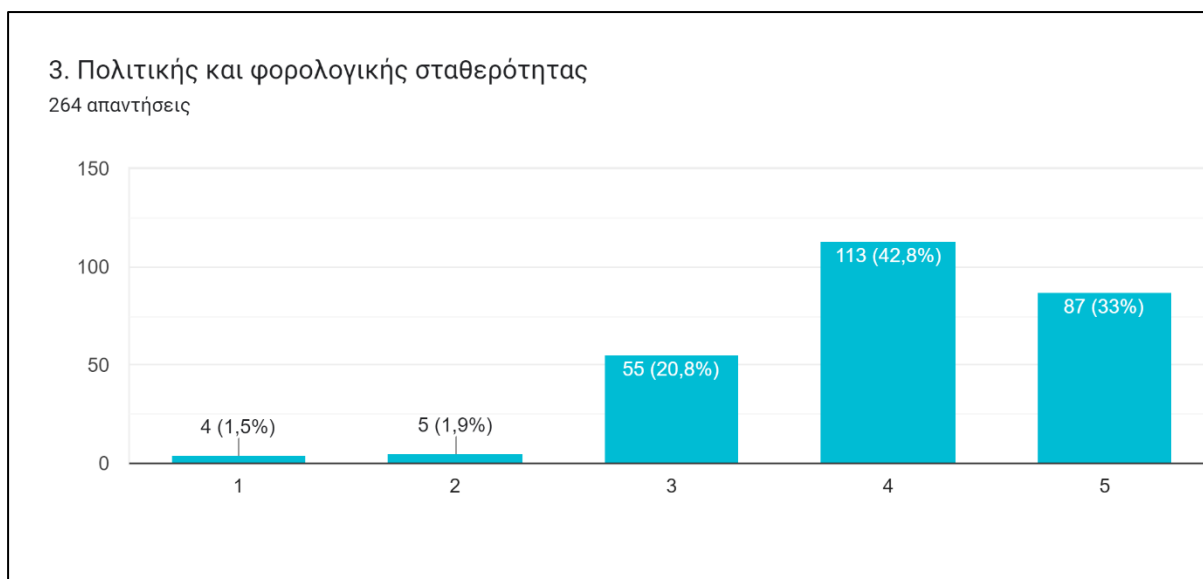

Διάγραμμα 56: Συνάρτηση της Ατομικής ποιότητας ζωής με την Γεωγραφία, ίδια επεξεργασία

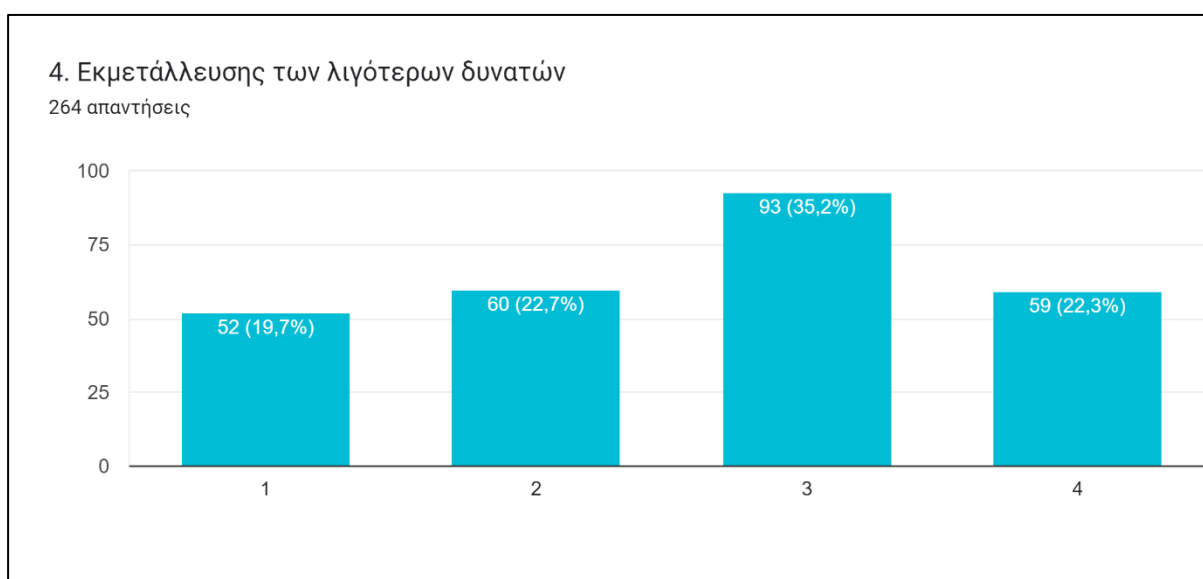

Διάγραμμα 57: Συνάρτηση της Ατομικής ποιότητας ζωής με την Ατομική προσπάθεια, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 58: Συνάρτηση της Ατομικής ποιότητας ζωής με την Πολιτική και Φορολογική σταθερότητα, ίδια επεξεργασία

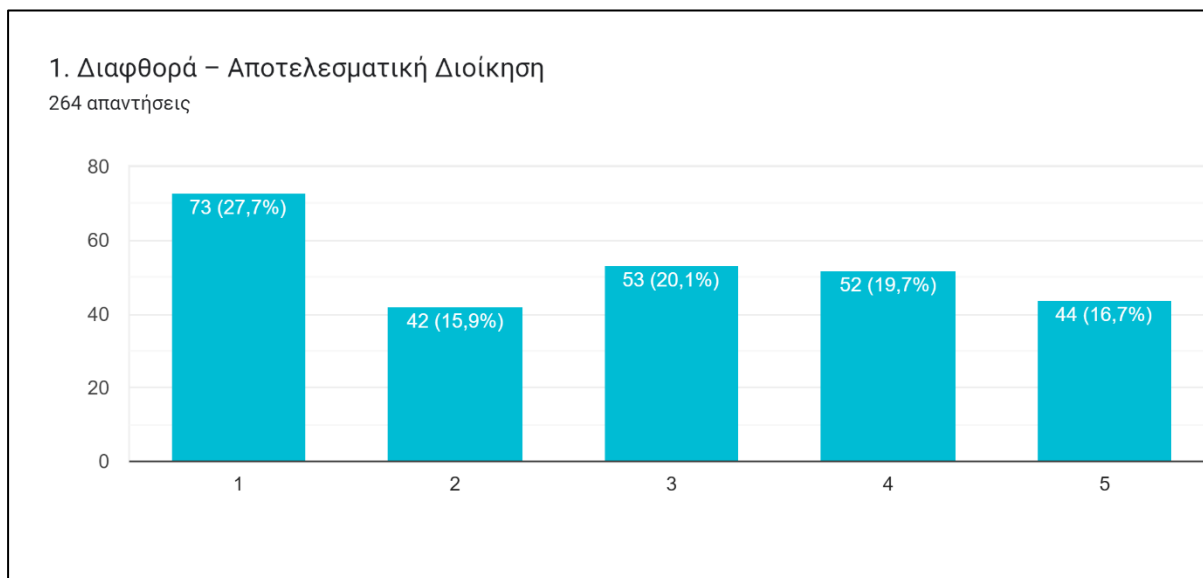
Διάγραμμα 59: Συνάρτηση της Ατομικής ποιότητας ζωής με την εκμετάλλευση των αδυνάμων, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση του «Εάν η ποιότητα ζωής είναι αποτέλεσμα ευνοϊκών συνθηκών: Γεωγραφίας, Ατομικής προσπάθειας, πολιτικής - φορολογικής σταθερότητας και εκμετάλλευσης των αδυνάμων» οι ερωτηθέντες κατατάσσουν πρώτο την «εκμετάλλευση των λιγότερο ισχυρών» έπειτα την «Ατομική προσπάθεια», στην τρίτη θέση βρίσκεται η «πολιτική και φορολογική σταθερότητα» και στην τελευταία θέση συγκριτικά – ωστόσο αρκετά σπουδαίο – βρίσκεται η προνομιακή γεωγραφική θέση. Αυτό σημαίνει, πως το να μένεις σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο ή σε μια ευκατάστατη χώρα με υψηλό ΑΕΠ δεν είναι συγκριτικά τόσο σημαντικό όσο η προσπάθεια

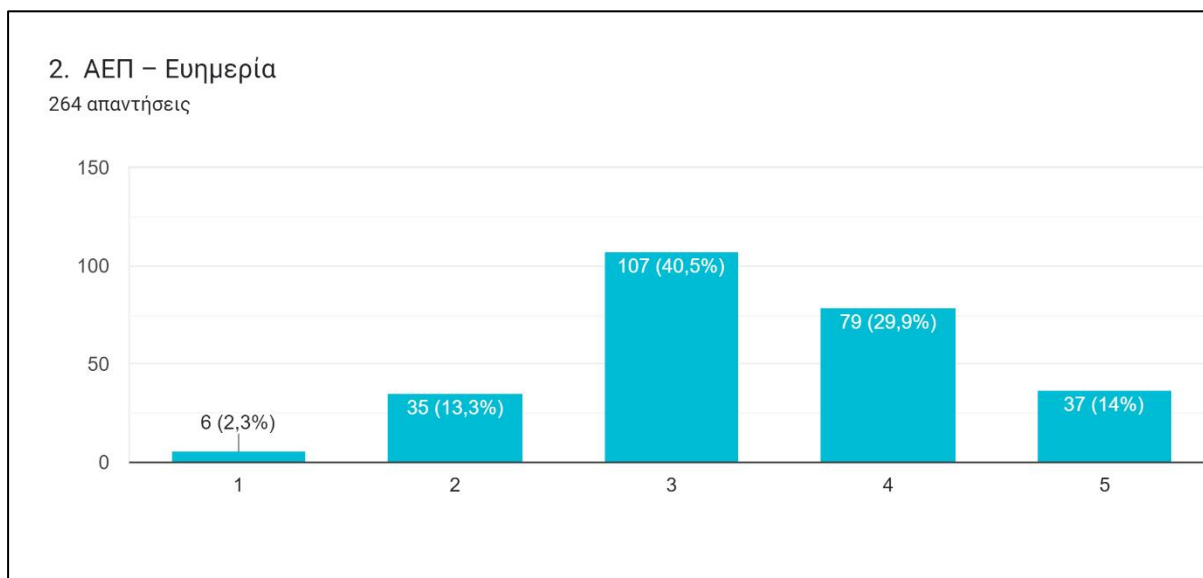
που καταβάλει κάποιος για να αναβαθμίσει τον εαυτό του και το κοινωνικό σύνολο ευρύτερα. Επίσης, εντύπωση προκαλεί η άποψη, πως ένα άτομο ευημερεί βασιζόμενο σε μεγάλο βαθμό, όπως προκύπτει από την έρευνα, στην εκμετάλλευση μιας κατάστασης στην οποία κάποιος/οι βρίσκονται σε υποδεέστερη θέση από εκείνον· μια άποψη που απέχει από την Οικουμενικό Ανθρωπισμό, που κατά γενική ομολογία, κάθε άνθρωπος θέλει να επιτύχει.

6.2.5.1. Θετικές συσχετίσεις σε ζεύγη δεικτών

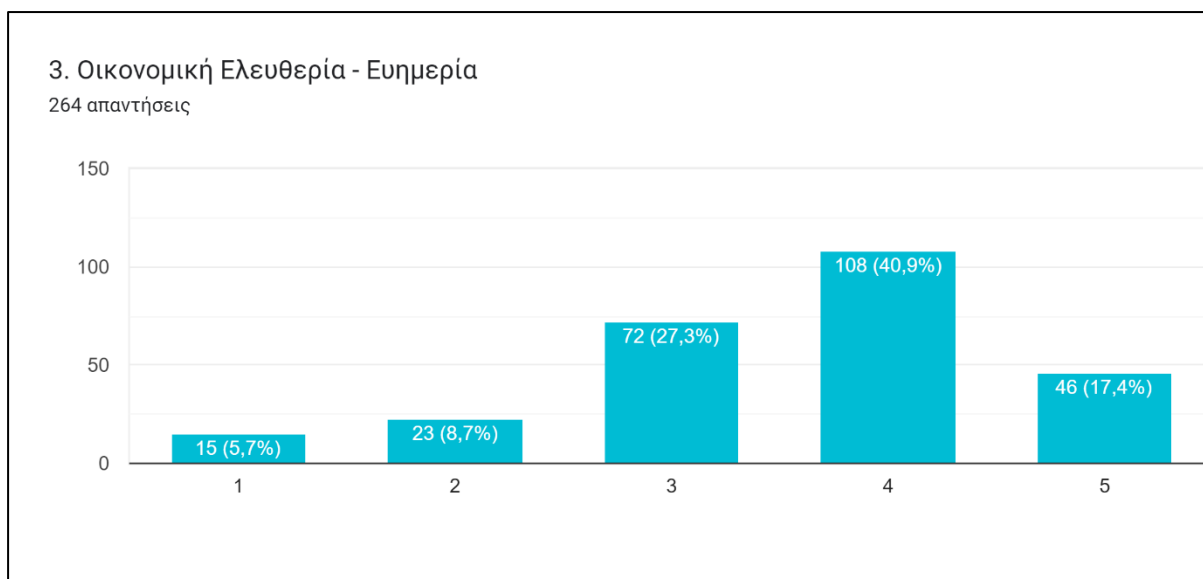
Κατά πόσο θεωρείται ότι τα ακόλουθα ζεύγη δεικτών εμφανίζουν υψηλή θετική συσχέτιση:

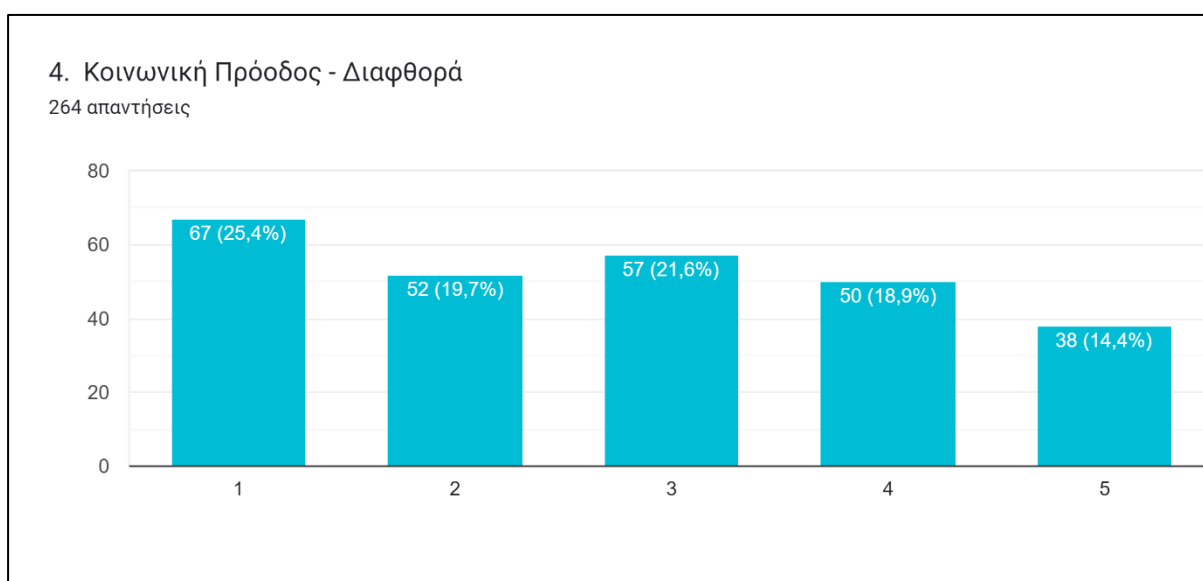
Διάγραμμα 60: Συσχέτιση της Διαφθοράς με την Αποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση, ίδια επεξεργασία

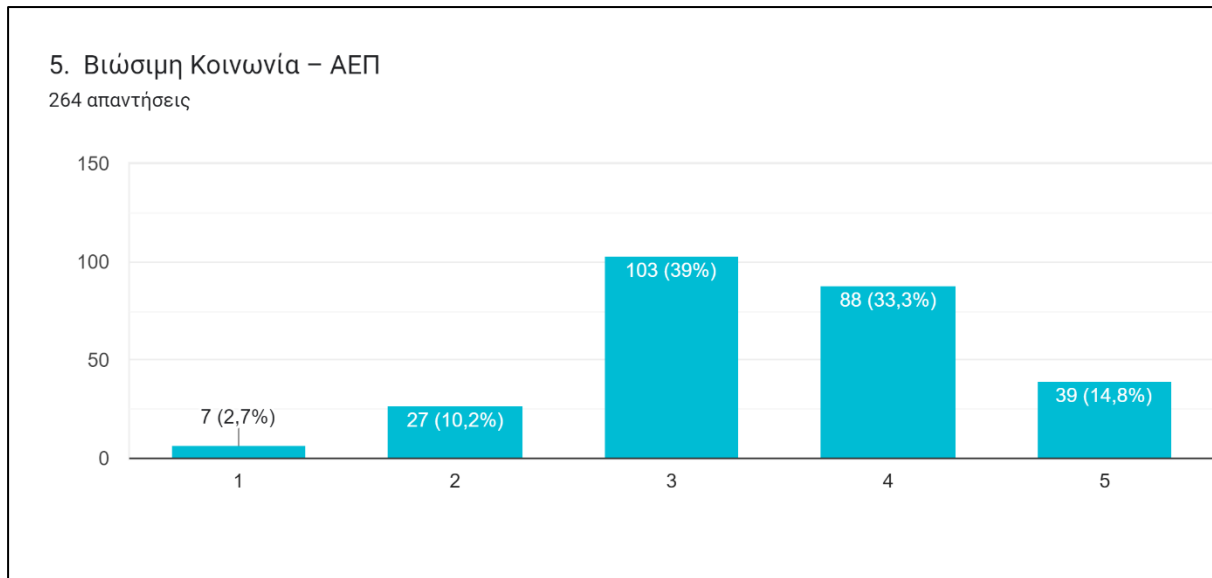
Διάγραμμα 61: Συσχέτιση του ΑΕΠ με την Ευημερία των πολιτών, ίδια επεξεργασία

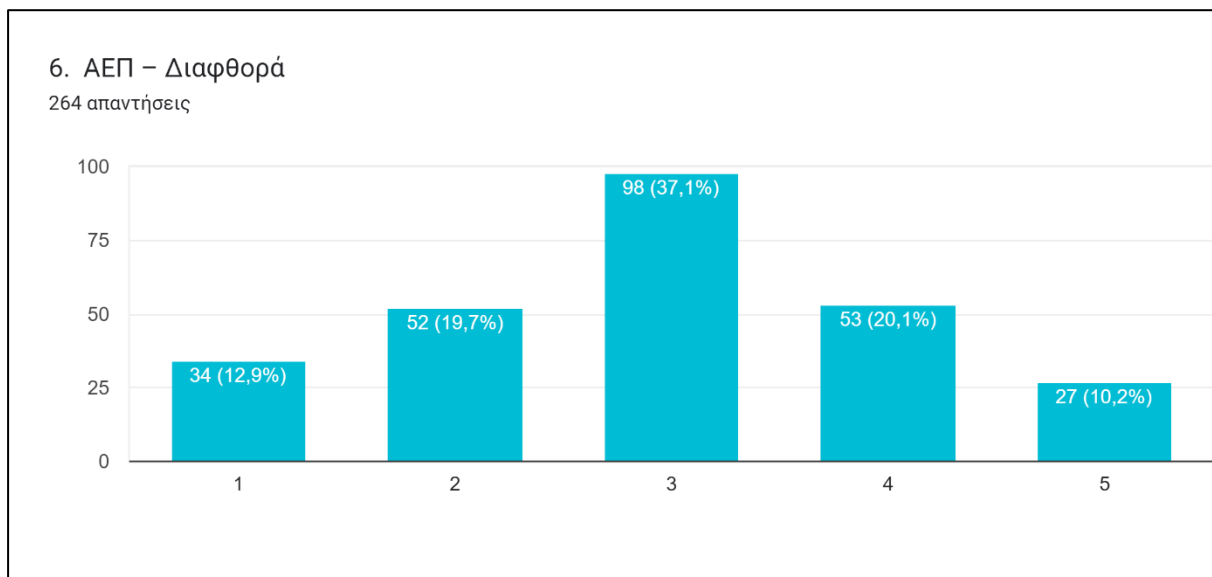
Διάγραμμα 62: Συσχέτιση της Οικονομικής Ελευθέριας με την Ευημερία των πολιτών, ίδια επεξεργασία

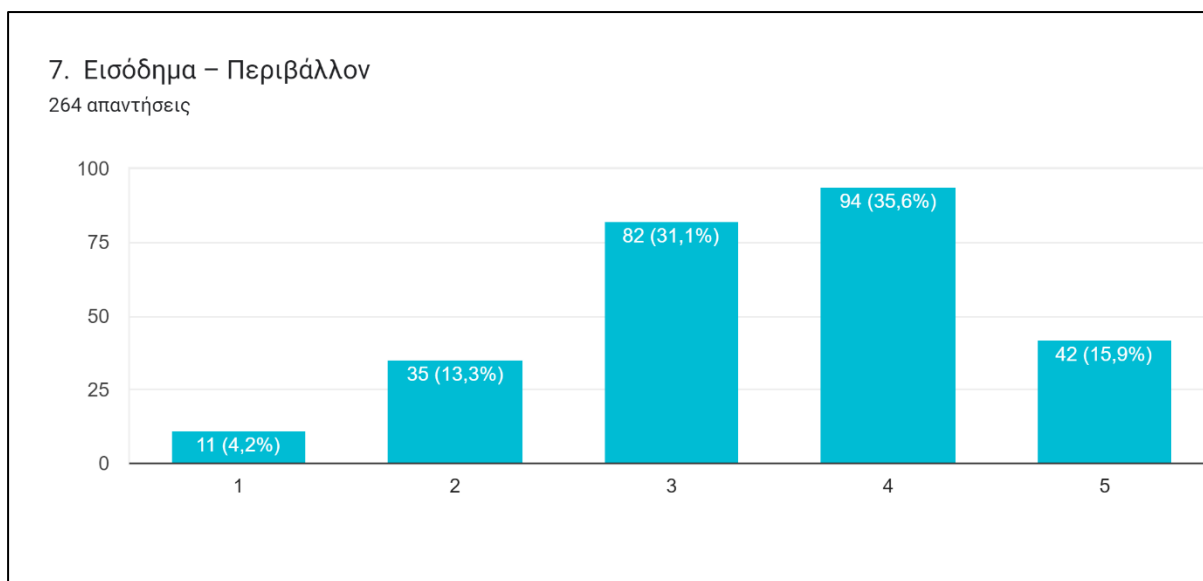
Διάγραμμα 63: Συσχέτιση της Κοινωνικής Πρόοδου με τη Διαφθορά, ίδια επεξεργασία

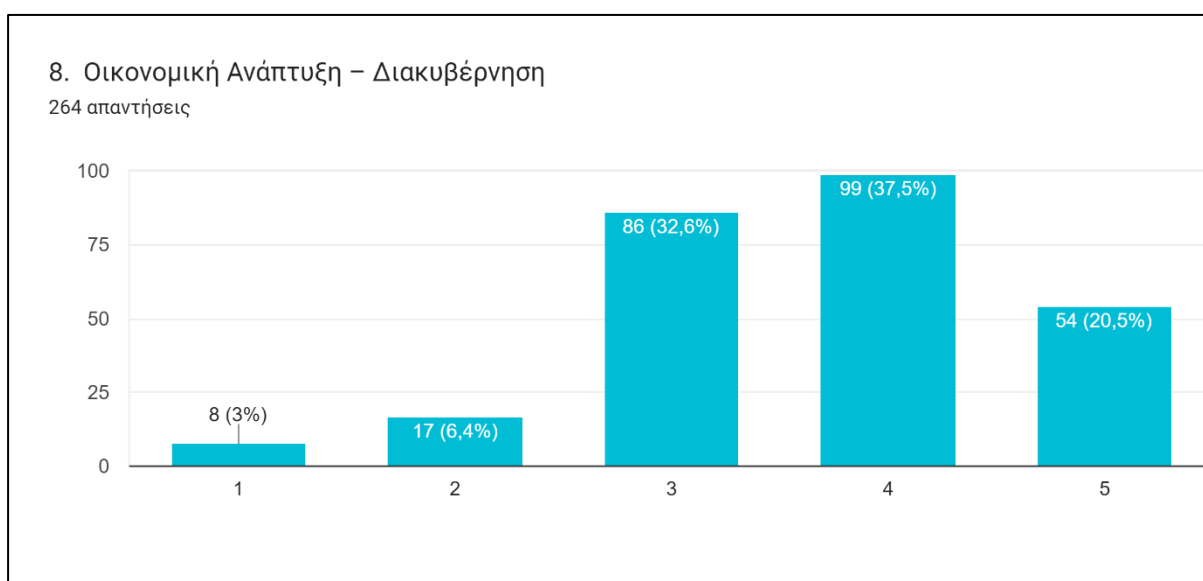
Διάγραμμα 64: Συσχέτιση της Βιώσιμης Κοινωνίας με το ΑΕΠ, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 65: Συσχέτιση του ΑΕΠ με τη Διαφθορά, ίδια επεξεργασία

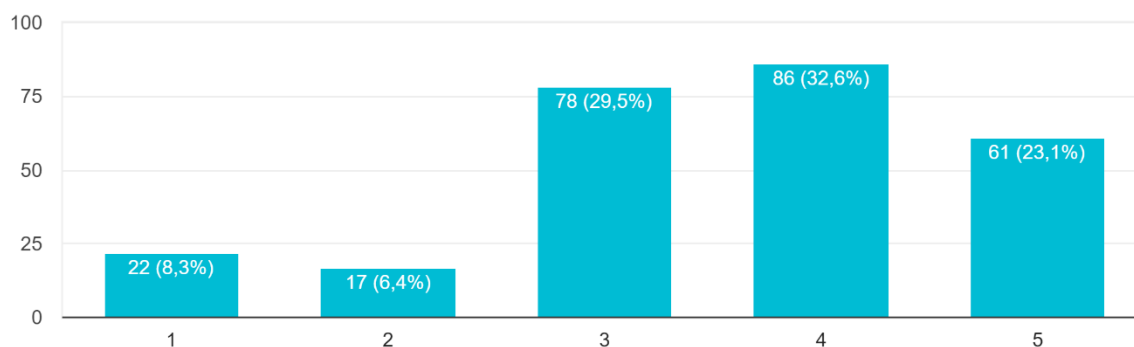
Διάγραμμα 66: Συσχέτιση του Εισοδήματος με την ποιότητα του φυσικού Περιβάλλοντος, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 67: Συσχέτιση της Οικονομικής Ανάπτυξης με την ορθολογική Διακυβέρνηση, ίδια επεξεργασία

9. Ελεύθερη αγορά – Κοινωνική πρόοδος – Βιωσιμότητα

264 απαντήσεις

Διάγραμμα 68: Συσχέτιση της Ελεύθερης Αγοράς με την Κοινωνική Πρόοδο και Βιωσιμότητα, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση «Ποια και σε τι βαθμό τα ανωτέρω ζεύγη δεικτών εμφανίζουν υψηλή θετική συσχέτιση» εξάγεται το εξής συμπέρασμα:

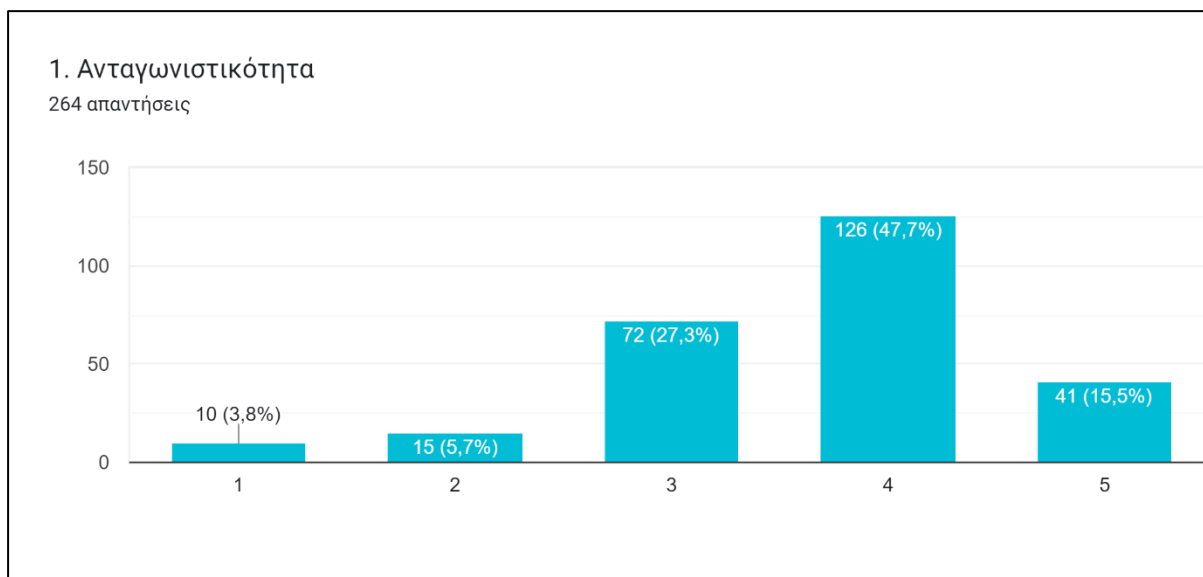
- Το 56 % θεωρεί πως η Διαφθορά επηρεάζει αρκετά ή/και σημαντικά την Δημόσια Διοίκηση και την διαβρώνει, το ίδιο ποσοστό συμφωνεί πως η Κοινωνική Πρόοδος ελαχιστοποιεί τη διαφθορά και το 84% θεωρεί πως τυχόν αύξηση του ΑΕΠ μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένη ευημερία. Η υψηλή συσχέτιση δεν σημαίνει απαραίτητα αιτιώδη σχέση των δυο παραμέτρων, ωστόσο σύμφωνα με την έρευνα και εν προκειμένω, η ανωτέρω σχέση είναι ισχυρή και υπαρκτή.
- Οι περισσότεροι συμφωνούν πως η οικονομική ελευθέρια, ενδέχεται να προσφέρει ικανοποιητικό επίπεδο ευημερίας, και με αρκετά υψηλό ποσοστό (8 στους 10 περίπου) οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι μια «Βιώσιμη Κοινωνία» έχει περισσότερες πιθανότητες για οικονομική μεγέθυνση.
- Ως αναφορά το ΑΕΠ, μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρεί πως επηρεάζει θετικά την Διαφθορά (στο πλαίσιο: περισσότερα χρήματα – μεγαλύτερη διαφθορά) ωστόσο δεν εμφανίζεται τόσο ισχυρά όσο οι υπόλοιπες συσχετίσεις (συγκριτικά).
- Υψηλό ποσοστό του δείγματος (πάνω από 9 στους 10), επίσης, πιστεύει ότι η Οικονομική Ανάπτυξη (όχι η μεγέθυνση) είναι παράγοντας που συμβάλει σε μια πιο δίκαιη, ορθολογική και παραγωγική Διακυβέρνηση

- Τέλος, οι πολίτες θεωρούν πως οι συνθήκες της «Ελεύθερης Αγοράς» δύναται να αποτελέσουν καταλύτη Κοινωνικής Προόδου και να «οικοδομήσουν» τις συνθήκες εκείνες, που να επιτρέψουν σε μια κοινωνία να θεωρεί τον εαυτό της, «Βιώσιμο».

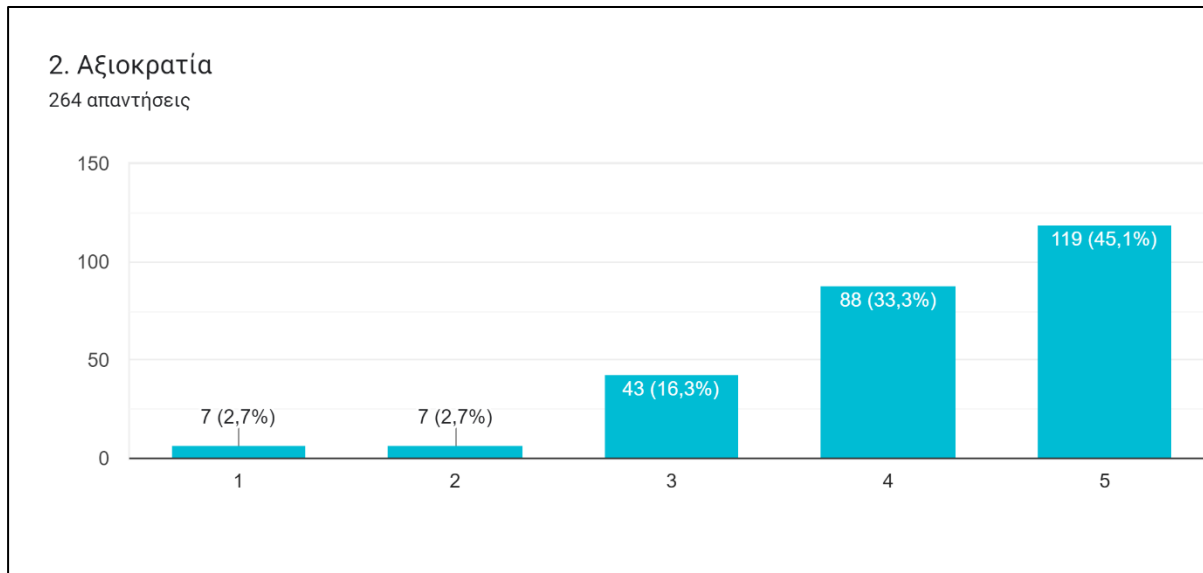

6.2.5.2. Παράγοντες Κοινωνικής και Ατομικής Ευημερίας

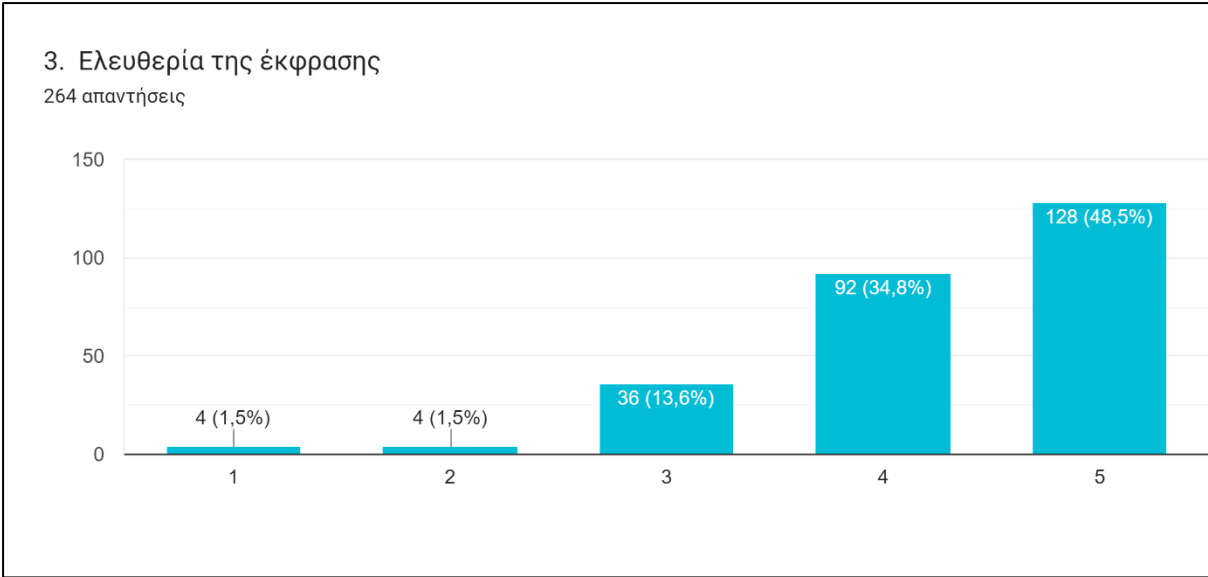
Αξιολογήστε σύμφωνα με τη γνώμη σας, τους κάτωθι παράγοντες με τους οποίους συνδέεται η ανάπτυξη (τόσο σε ατομικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο):

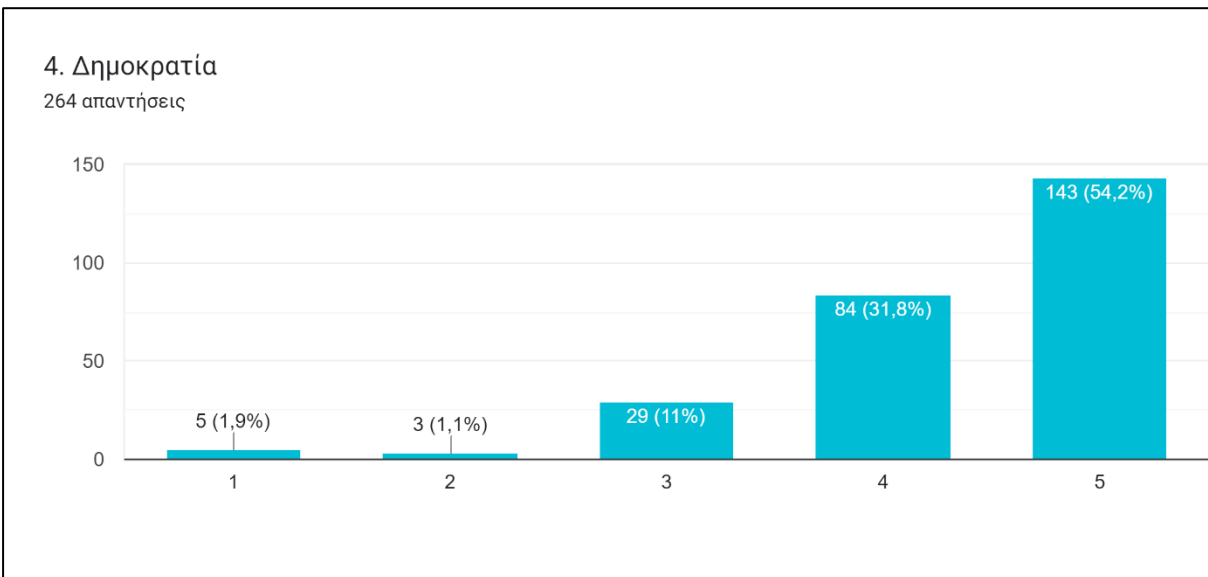
Διάγραμμα 69: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την οικονομική και κοινωνική ανταγωνιστικότητα, ίδια επεξεργασία

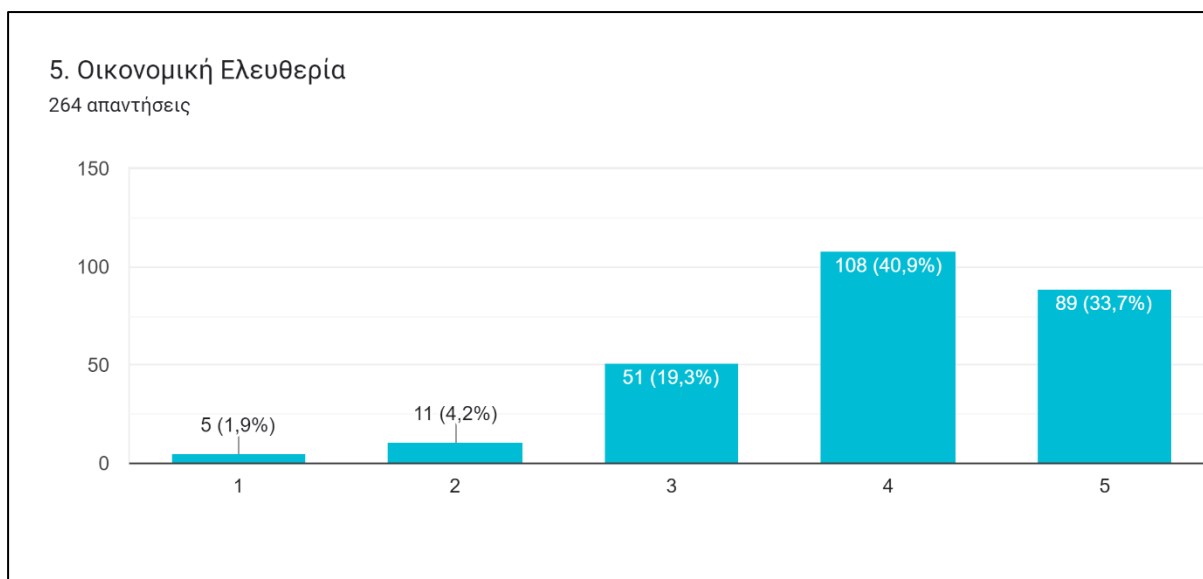
Διάγραμμα 70: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την Αξιοκρατία, ίδια επεξεργασία

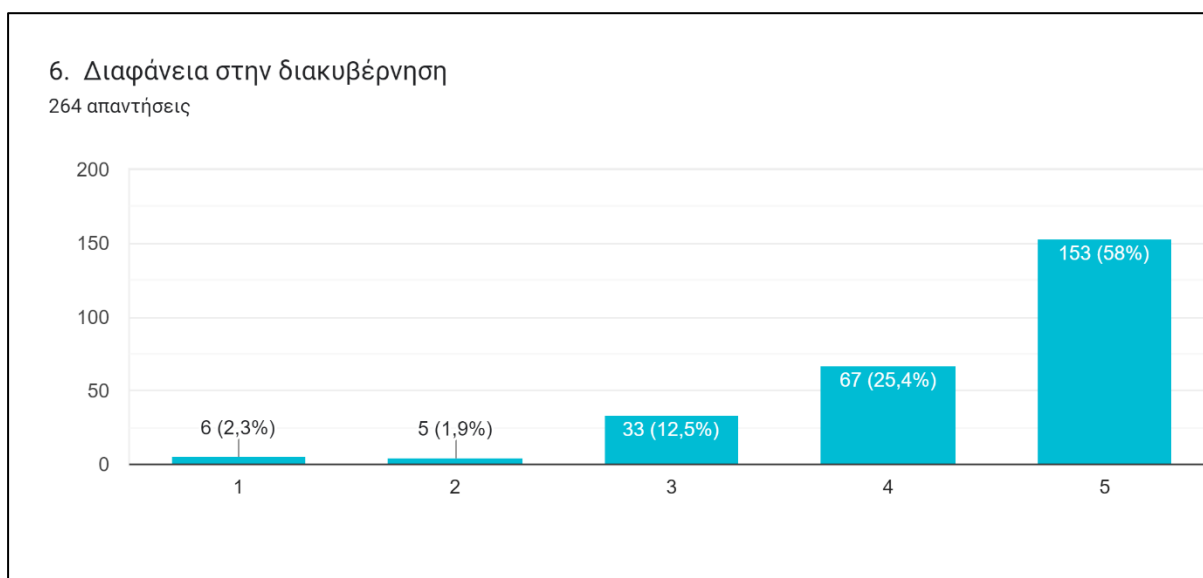
Διάγραμμα 71: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την Ελευθερία του Λόγου, ίδια επεξεργασία

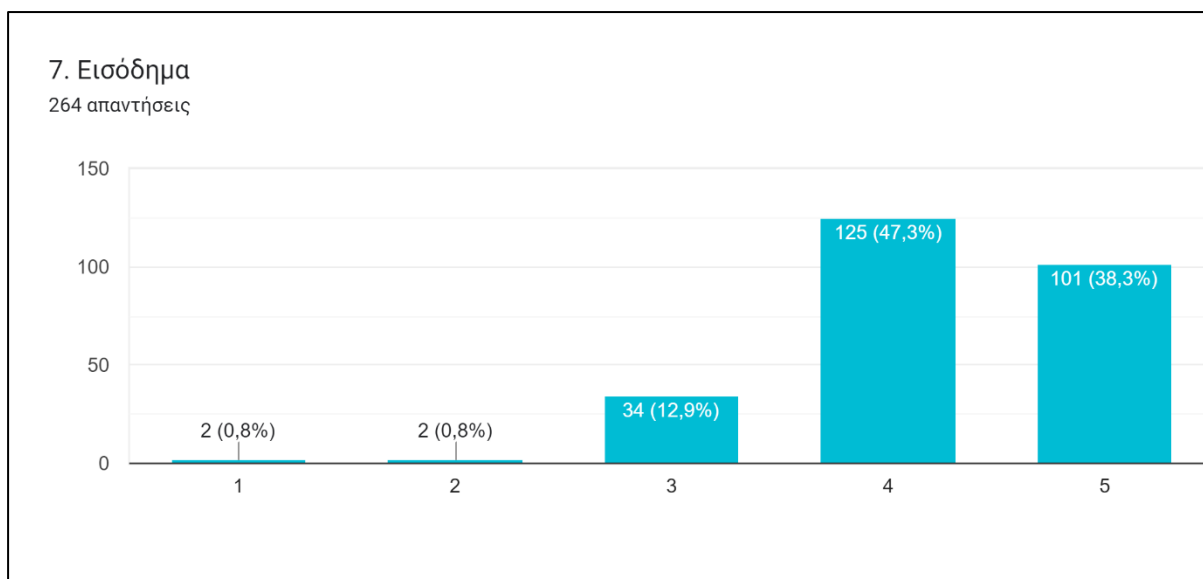
Διάγραμμα 72: Σύνδεση της Ανάπτυξης με το Δημοκρατικό πολίτευμα, ίδια επεξεργασία

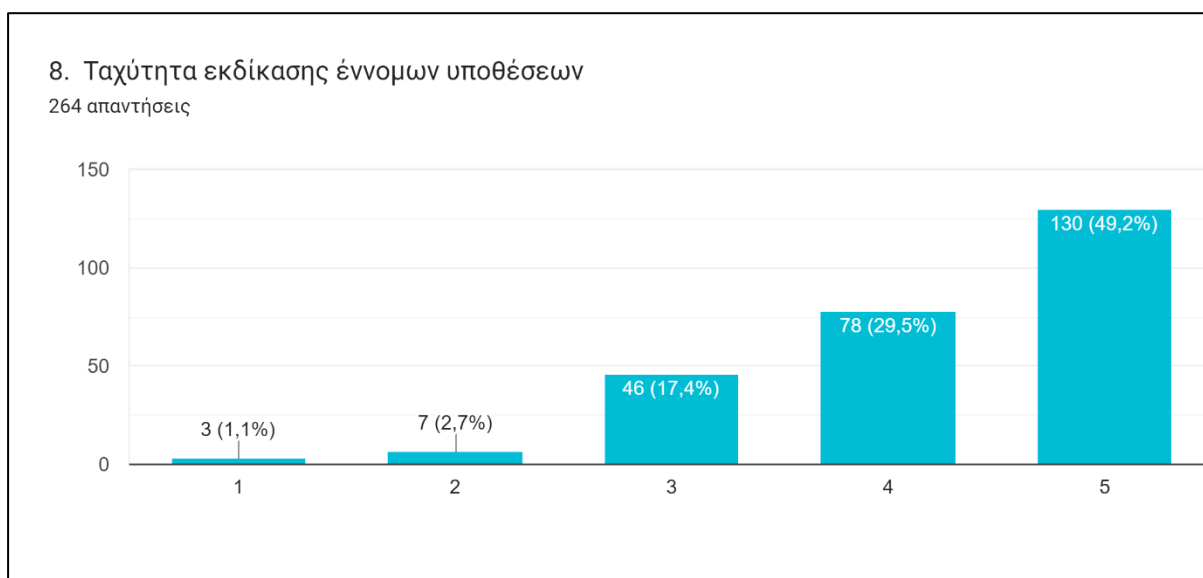
Διάγραμμα 73: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την Οικονομική Ελευθερία, ίδια επεξεργασία

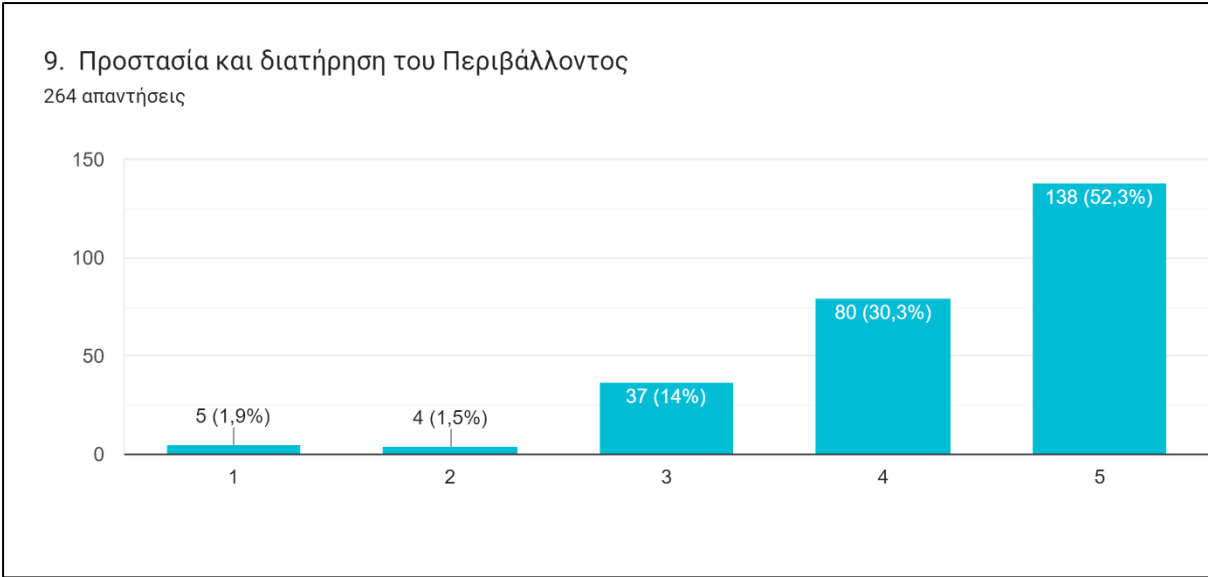
Διάγραμμα 74: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την Διαφάνεια στην Διακυβέρνηση, ίδια επεξεργασία

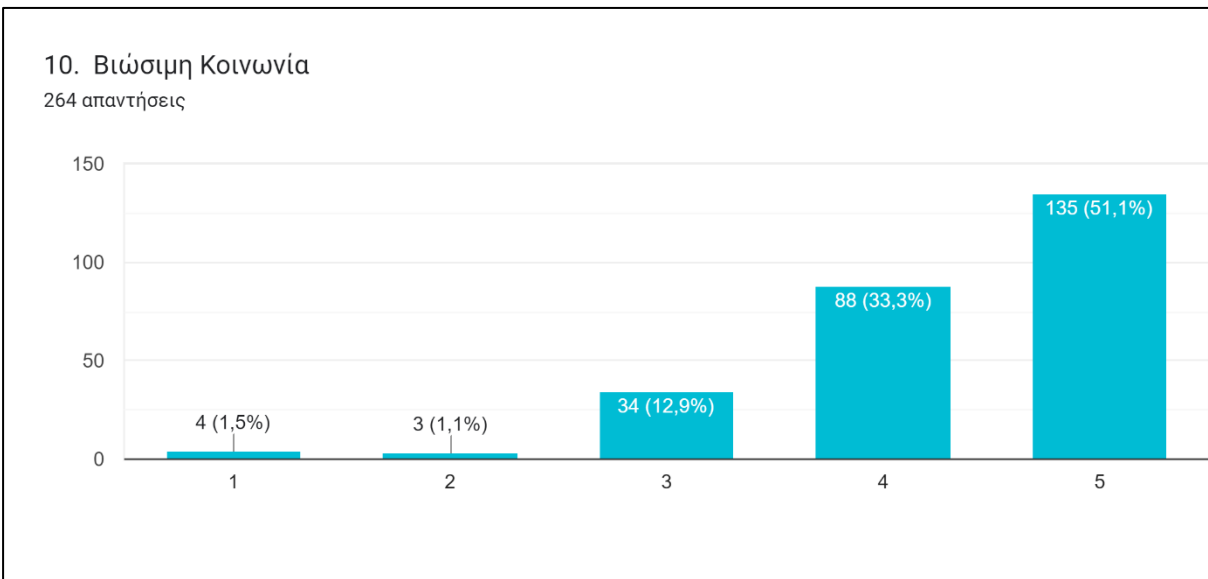
Διάγραμμα 75: Σύνδεση της Ανάπτυξης με το διαθέσιμο Εισόδημα, ίδια επεξεργασία

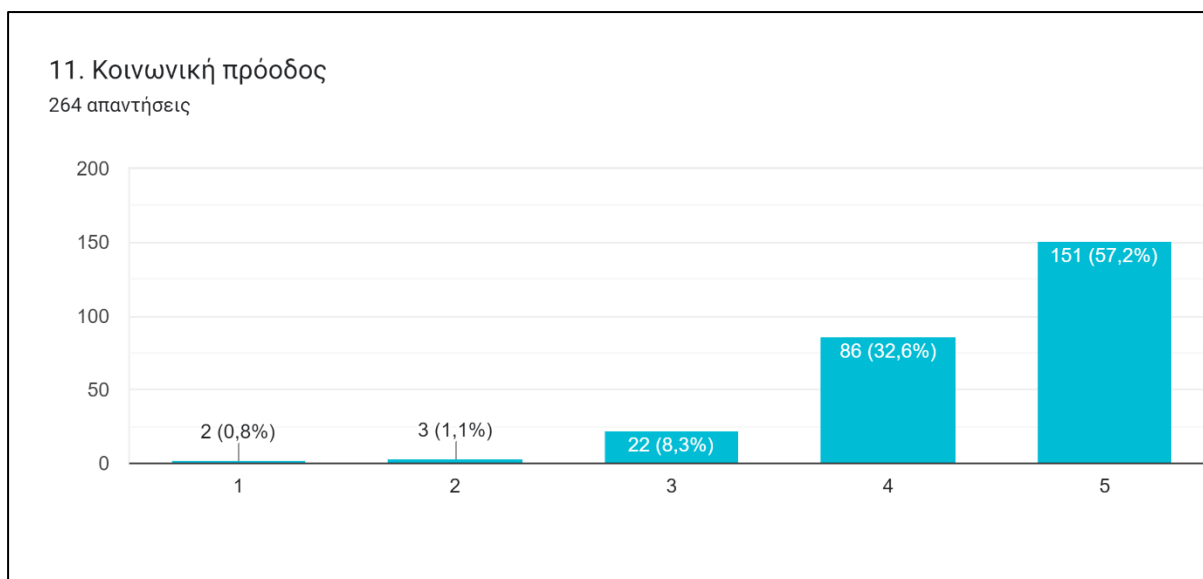
Διάγραμμα 76: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την ταχύτητα εκδίκασης έννομων υποθέσεων, ίδια επεξεργασία

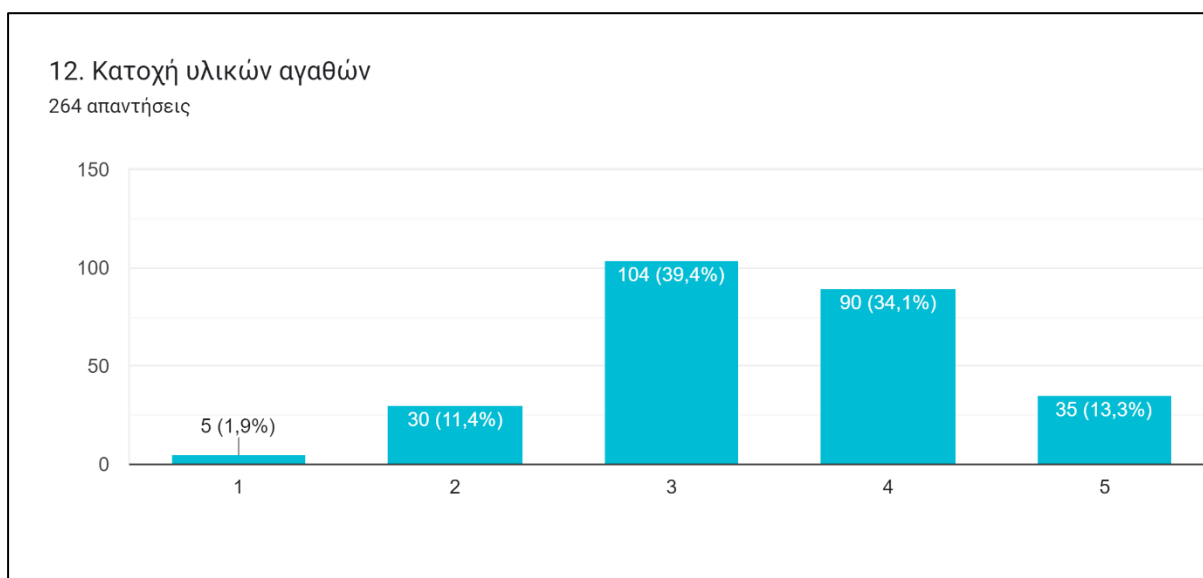
Διάγραμμα 77: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την προστασία και διατήρηση του φυσικού Περιβάλλοντος, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 78: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την ύπαρξη Βιώσιμης Κοινωνίας, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 79: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την Κοινωνική Πρόοδο, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 80: Σύνδεση της Ανάπτυξης με την κατοχή υλικών αγαθων, ίδια επεξεργασία

Στην ερώτηση «Πως αξιολογείτε διάφορους παράγοντες ατομικής και κοινωνικής ευημερίας» εξάγεται το εξής συμπέρασμα:

- Ένα ικανοποιητικό εισόδημα βρίσκεται στην κορυφή της λίστας των παραγόντων για την επίτευξη ατομικής και κοινωνικής ευημερίας. Εντούτοις – παρόλο που και τα υλικά αγαθά εμφανίζουν αρκετή η μεγάλη σπουδαιότητα (8 στους 10 συμφωνούν) - δεν κατορθώνουν να προσεγγίσουν το καθολική συμβολή του εισοδήματος στην ευτυχία. Αυτό αποδεικνύει ότι το

εισόδημα δεν συνδέεται απολύτως με την απόκτηση υλικών αγαθών, αλλά και με εμπειρικά-πνευματικά αγαθά.

- Περισσότεροι από 9 στους 10 ερωτηθέντες θεωρούν ότι η Ανταγωνιστικότητα που «προσφέρει» κάποιος στον εαυτό του, μέσω της αναβάθμισης των ικανοτήτων του, αλλά και η Ανταγωνιστικότητα της κοινωνίας όπου διαβιεί (θεωρώντας ως προϋπόθεση την ύπαρξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων) είναι πολύ σπουδαίος παράγοντας επίτευξης της ατομικής και της συλλογικής ευημερίας.
- Με ποσοστό 92% περίπου, η ένταξη της Αξιοκρατίας στην καθημερινές συναλλαγές των πολιτών με νομικά και φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ισχυρή προστασία της ατομικής και κοινωνικής ευημερίας.
- Όλοι σχεδόν συμφωνούν με τη άποψη πως η «Ελευθέρια της Έκφρασης», η Διαφάνεια στην Διακυβέρνηση, η «ταχύτητα εκδίκασης έννομων υποθέσεων» και το Δημοκρατικό πολίτευμα αποτελούν εχέγγυα μιας ευνομούμενης και παραγωγικής κοινωνίας με ευτυχισμένους ανθρώπους.
- Η Οικονομική Ελευθέρια αποτελεί πυλώνα οικονομικής ανάπτυξης και ευημερούσας οικονομίας, που μπορεί να οδηγήσει σε αυξανόμενη ευημερία, σύμφωνα με την επικρατούσα άποψη των ερωτηθέντων.
- Πολύ σημαντική επίσης κρίνεται και η προστασία και διατήρηση του φυσικού Περιβάλλοντος με άμεσο απότοκο την καλύτερη ποιότητα ζωής.
- Η Βιώσιμη Κοινωνία και η Κοινωνική Πρόοδος αποτελούν κοινή συνιστάμενη των αποτελεσμάτων μιας ορθολογικής και παραγωγικής διακυβέρνησης και των εφοδίων που δίνονται στα άτομα για την προσωπική επιτυχία και ευτυχία τους.

6.3 Συμπεράσματα Έρευνας και προτάσεις

Τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας, συνοψίζονται στα κάτωθι:

- Η ευχαρίστηση από την ποιότητα ζωής στην Ελλάδα και σε προσωπικό επίπεδο διαφέρει ανάμεσα στους ερωτηθέντες. Παρόλο που η πλειοψηφία δηλώνει ότι είναι ικανοποιημένη με την ποιότητα ζωής σε προσωπικό επίπεδο, αυτό δεν ισχύει για τη συνολική ποιότητα ζωής.
- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι Έλληνες δηλώνουν ότι είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από την υγεία τους, την οικογένειά τους και το σπίτι τους, ενώ είναι λιγότερο ικανοποιημένοι από τις συνθήκες εργασίας τους και το εισόδημά τους.
- Οι τομείς που θεωρούνται σημαντικοί για την καλή ποιότητα ζωής σε προσωπικό επίπεδο είναι η υγεία, το περιβάλλον, η οικογένεια, η εργασία, ο ελεύθερος χρόνος και τα χρήματα. Επίσης, οι κοινωνικές προτεραιότητες που θεωρούνται σημαντικές είναι η υγεία, η παιδεία, η απασχόληση, το περιβάλλον και η οικονομία.
- Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να βοηθήσουν τους πολιτικούς και τους αρμόδιους φορείς να λάβουν αποφάσεις για τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα:

Η υγεία, η προστασία του περιβάλλοντος, η κοινωνική ασφάλιση και η οικονομία αποτελούν σημαντικά ζητήματα που απασχολούν το κοινωνικό σύνολο. Οι προκλήσεις που σε αυτούς τους τομείς είναι σημαντικές και απαιτούν την αντιμετώπισή τους με επείγουσα δράση.

- Όσον αφορά την υγεία, οι προσπάθειες πρέπει να εστιαστούν στην πρόληψη των ασθενειών και στη βελτίωση του συστήματος υγείας. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας, τη βελτίωση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση του πληθυσμού για τη σημασία της πρόληψης και της υγιεινής ζωής.
- Σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, πρέπει να ληφθούν μέτρα για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την προστασία της βιοποικιλότητας. Αυτό περιλαμβάνει τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων.
- Η κοινωνική ασφάλιση αποτελεί επίσης κρίσιμο παράγοντα για την ευημερία των πολιτών. Πρέπει να διασφαλιστεί η πρόσβαση όλων σε αναγκαίες υπηρεσίες, όπως η υγεία και η παιδεία. Επιπλέον, θα πρέπει να ενισχυθεί ο ρόλος της κοινωνικής ασφάλισης στην καταπολέμηση της φτώχειας και της κοινωνικής ανισότητας.

- Η ανάπτυξη της οικονομίας αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την βελτίωση της ποιότητας ζωής. Οικονομική ανάπτυξη σημαίνει αύξηση της παραγωγής, της απασχόλησης και των εισοδημάτων, καθώς και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται η δημιουργία ενός επιχειρηματικού περιβάλλοντος που θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις και την καινοτομία. Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτούνται πολιτικές που θα διασφαλίζουν την σταθερότητα της οικονομίας και την ελεύθερη ανταγωνιστικότητα. Απαιτείται επίσης η δημιουργία ενός συστήματος φορολόγησης που θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Επιπλέον, απαιτούνται επενδύσεις σε υποδομές, όπως οδικά δίκτυα, αεροδρόμια, λιμάνια και τεχνολογικά πάρκα, για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.
- Η παιδεία αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες ευημερίας σε μια κοινωνία. Η παιδεία δεν πρέπει να είναι απλώς ένας τρόπος για την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων, αλλά πρέπει να αποτελεί μια πλήρη εκπαιδευτική εμπειρία που συνδέει την καλλιέργεια του νου και της ψυχής. Η παιδεία επιτρέπει στους ανθρώπους να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και τις δεξιότητές τους, ενώ τους εξοπλίζει με τα απαραίτητα εφόδια για την επίλυση προβλημάτων και την κατανόηση του κόσμου γύρω τους. Μέσω της παιδείας, οι άνθρωποι μπορούν να αναπτύξουν την κριτική σκέψη, την ηθική συνείδηση και την κοινωνική ευαισθησία, συμβάλλοντας έτσι στην κοινωνική ευημερία και ανάπτυξη.
- Η αστυνόμευση και η ασφάλεια αποτελούν ζητήματα προτεραιότητας για κάθε κοινωνία, καθώς εξασφαλίζουν την προστασία των πολιτών και τη διατήρηση της τάξης. Ωστόσο, η αντιμετώπιση του εγκλήματος δεν πρέπει να επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα των ανθρώπων. Συνεπώς, η δικαιοσύνη πρέπει να λειτουργεί με διαφάνεια, δίκαιο τρόπο και με ταχύτητα.
- Η διαφθορά αποτελεί μια σοβαρή απειλή για την καλή διοίκηση και τη δημοκρατία. Οι πολιτικοί και οι διοικητικοί αξιωματούχοι πρέπει να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την καταπολέμηση της διαφθοράς και να επιβάλλουν αυστηρές ποινές για όσους παραβιάζουν τους νόμους. Αυτό θα δώσει στους πολίτες την εμπιστοσύνη ότι οι δημόσιες υπηρεσίες λειτουργούν με διαφάνεια και ειλικρίνεια.
- Η ταχύτητα εκδίκασης των εννόμων υποθέσεων είναι σημαντική για την επίλυση διαφορών και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Στην Ελλάδα, η ταχύτητα εκδίκασης έχει αποτελέσει αντικείμενο συζητήσεων και πολιτικών διακηρύξεων για πολλά χρόνια. Η αργοπορία στην εκδίκαση εννόμων υποθέσεων έχει αρνητικό αντίκτυπο

στην κοινωνία, καθώς μπορεί να δημιουργήσει αίσθημα ανασφάλειας και ατιμωρησίας. Επίσης, μπορεί να προκαλέσει οικονομική ζημιά σε επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς που εμπλέκονται σε δικαστικές υποθέσεις και για να βελτιωθεί, απαιτούνται πολλές ενέργειες, όπως η αναθεώρηση του συστήματος δικαιοσύνης και η ενίσχυση του προσωπικού και των πόρων του. Επίσης, απαιτείται η χρήση τεχνολογικών καινοτομιών, όπως η χρήση ηλεκτρονικών δικαστηρίων και άλλων εργαλείων που μπορούν να βοηθήσουν στη διασπορά του πλήθους των υποθέσεων.

- Το εισόδημα και τα υλικά αγαθά αποτελούν ένα σημαντικό παράγοντα ευημερίας, αλλά δεν είναι ο αποκλειστικός. Η ευημερία συνδέεται επίσης με την ψυχολογική και κοινωνική ευεξία του ατόμου. Η αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπων, η συμμετοχή σε κοινότητες και οι προσωπικές σχέσεις μπορούν να συμβάλουν στην ευημερία του ατόμου. Επίσης, η αυτοπεποίθηση, η αίσθηση ελέγχου και η ικανότητα να αναγνωρίζει και να αντιμετωπίζει το στρες μπορούν να συμβάλουν στην ευημερία. Κατά συνέπεια, ο πλούτος και οι υλικοί πόροι δεν πρέπει να θεωρούνται ως αποκλειστικός παράγοντας ευημερίας, αλλά ως ένα από τα συνιστώμενα στοιχεία μιας ευδαιμονικής ζωής.
- Η βιώσιμη κοινωνία και η κοινωνική πρόοδος είναι δύο έννοιες που συνδέονται στενά με την αειφορία και την ικανότητα της κοινωνίας να παραμένει βιώσιμη με τον χρόνο. Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτούνται μέτρα και προσπάθειες που στοχεύουν στην ισορροπία μεταξύ της ανάπτυξης και της διατήρησης του περιβάλλοντος.
- Η κοινωνική πρόοδος περιλαμβάνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης, της υγείας, της ασφάλειας και των κοινωνικών υπηρεσιών για όλους τους πολίτες. Αυτό δημιουργεί ένα κλίμα ισότητας και ευημερίας, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί την αειφορία του περιβάλλοντος.
- Η βιώσιμη κοινωνία αντιπροσωπεύει την ικανότητα της κοινωνίας να αντιμετωπίζει τα προβλήματα της με βιώσιμο τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι οι αναπτυξιακές προκλήσεις, όπως η φτώχεια, η ανισότητα, η ρύπανση και η αλλαγή του κλίματος, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τρόπο που δεν θα βλάπτει τις μελλοντικές γενιές.
- Οι ανισότητες αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επίτευξη της ευημερίας. Η ανισότητα στην κατανομή των εισοδημάτων και των πόρων δημιουργεί διακρίσεις και αδικίες, εμποδίζοντας την ίση πρόσβαση σε βασικές ανάγκες, όπως η παιδεία, η υγεία και η διατροφή. Η αντιμετώπιση των ανισοτήτων είναι σημαντική για την καταπολέμηση της φτώχειας και της αναπαραγωγής των ανισοτήτων στις επόμενες γενιές. Η δημιουργία δίκαιων και ισότιμων ευκαιριών για όλους είναι απαραίτητη για την επίτευξη μιας βιώσιμης κοινωνίας και την πρόοδο της ανθρωπότητας.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) είναι ένας βασικός δείκτης για την οικονομική επιδότηση ενός κράτους, όμως δεν αποτυπώνει την πραγματική ευημερία των πολιτών. Οι ανισότητες στην κατανομή του ΑΕΠ μεταξύ των κοινωνικών τάξεων μπορούν να επηρεάσουν την κοινωνική συνοχή και την ευημερία των ατόμων. Γι' αυτόν τον λόγο, υπάρχουν επίσης και άλλοι τρόποι μέτρησης της ευημερίας, όπως ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ), ο οποίος λαμβάνει υπόψη το επίπεδο της εκπαίδευσης, της υγείας και του εισοδήματος των πολιτών. Επίσης, ο Παγκόσμιος Δείκτης Ευημερίας βασίζεται σε διάφορους παράγοντες όπως η ποιότητα ζωής, η ικανοποίηση από τη δουλειά, η υγεία και η εκπαίδευση. Έτσι, η ευημερία δεν πρέπει να μετρείται αποκλειστικά με βάση το ΑΕΠ, αλλά και με βάση άλλες διαφορετικές παραμέτρους που αποτυπώνουν την πραγματική ευημερία των πολιτών. Επίσης δύνανται να χρησιμοποιηθούν και κοινωνικές πτυχές – μετρήσεις «εντός του ΑΕΠ» ώστε ένας τόσο πολύτιμος δείκτης να λαμβάνει τις απαραίτητες κοινωνικές τιμές ώστε να αποδίδει επαρκέστερα την πραγματική (διαβιούμενη) ευημερία ενός (υπέρ)εθνικού συνόλου.

Κεφάλαιο 7 : Συμπεράσματα.

7.1 Γενικά Συμπεράσματα.

Σήμερα, η έκφραση της προόδου το κάθε έθνους, αποτελεί ένα από τα βασικά κριτήρια αύξησης ή μη αύξησης του ΑΕΠ σε ένα κάποιο ποσοστό. Η εν λόγω πρόοδος ωστόσο, δεν γίνεται να εκφραστεί δια μέσου χρηματικών μονάδων μόνο, αλλά διαφόρων ποικίλων τρόπων, δια μέσω των οποίων δημιουργείται η κοινωνική ανάπτυξη και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων, που υπάγονται εντός αυτού. Έτσι, παρατηρείται η αύξηση την τελευταία χρονική περίοδο γύρω από το κίνημα σκεπτικισμού που έχει προκύψει, σε σχέση με την χρήση του ΑΕΠ, ως κύριου μέσου μέτρησης της ανάπτυξης της ευημερίας. Ένα μεγάλο ποσοστό κυβερνήσεων και οργανισμών, εστιάζει στη διερεύνηση νέων τρόπων μέτρησης της ευημερίας, εισάγοντας νέους δείκτες που εστιάζουν κυρίως στον άνθρωπο και όχι στα υλικά αγαθά. Ταυτόχρονα, το σύνολο των προσπαθειών αυτών, δεν δίνεται να αποφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα, εξαιτίας της έλλειψης της ενιαίας αποδοχής των νέων τρόπων που δημιουργούνται για τη μέτρηση της ευημερίας.

Αυτό φυσικά, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ορισμένα θετικά στοιχεία που παρατηρούνται διαμέσου αυτής της εξέλιξης. Στην πράξη, η διαδικασία αυτή αναδεικνύει πολλαπλές διαστάσεις γύρω από την έννοια της ευημερίας και σημαντικούς παράγοντες, οι οποίοι στο παρελθόν είχαν επανειλημμένως αγνοηθεί. Όπως είδαμε και σε προηγούμενα κεφάλαια μεταξύ των διαφόρων δεικτών που αναλύθηκαν, ένα μεγάλο μέρος αυτών προέρχεται από φορείς διεθνούς αναγνώρισης όπως τα Ηνωμένα Έθνη, η Παγκόσμια Τράπεζα, ο ΟΟΣΑ κλπ. Έτσι, παρά τα μειονεκτήματα αυτών, αναδεικνύουν διάφορες απόπειρες μέτρησης της ευημερίας, οι οποίες περιστρέφονται γύρω από διάφορες θεματικές κατηγορίες, όπως αυτών της διακυβέρνησης των πολιτικών δικαιωμάτων της υγείας, της ασφάλισης της παιδείας κλπ. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντικό, θεωρείται πως διαμέσου της μελέτης αυτών των δεικτών, αναδεικνύονται οι διαφορές κατηγορίες ένταξης, όπως αυτοί των υποκειμενικών δεικτών, των οποίων η αναγνώριση οδηγεί στην περαιτέρω χρήση για την δημιουργία νέων σύνθετων και αποτελεσματικών δεικτών, η οποία δίνεται να κατανοεί άμεσα την ανθρώπινη ανάγκη για αύξηση του βιοτικού επιπέδου.

Έτσι λοιπόν, δια μέσω της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αναδεικνύονται αυτά τα ζωτικά στοιχεία των δεικτών, ούτως ώστε να χρησιμοποιηθούν για την δημιουργία νέων και περισσότερο αποτελεσματικών δικτύων, με την δημιουργία ενός νέου δείκτη ευημερίας, που

εστιάζει σε μεγαλύτερα και αντικειμενικότερα κριτήρια, σε σχέση με τον δείκτη του ΑΕΠ, και τους αντίστοιχους δείκτες συμπλήρωσης των κενών του.

Γίνεται συνεπώς εξαιρετικά πρόδηλο, πως η οικονομική μεγέθυνση μιας Εθνικής Οικονομίας, αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για την ευημερία των κατοίκων της· Υπάρχει ένα πλήθος άλλων μεταβλητών - όπως η ατομική ασφάλεια, η κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων, η εισοδηματική ανισότητα, η διαφθορά, η οικονομική – εμπορική ελευθερία, η Βιώσιμη Κοινωνία, η προστασία και η διαφύλαξη του φυσικού, πολιτιστικού και αστικού περιβάλλοντος μαζί με την ποιότητα ισότητα στην εκπαίδευση – οι οποίες σε συνάρτηση με την ενδυνάμωση της Εθνικής Οικονομίας, μπορούν να συνυπολογιστούν ώστε να διαμορφωθεί ένα περιβάλλον αυξανόμενης ανθρώπινης ευδαιμονίας, στην οποία το άτομο θα νοιώθει δυναμικό και παραγωγικό στοιχείο με αυξανόμενη προσφορά, από την οποία θα αντλεί – μεταξύ άλλων - και επιπλέον ευτυχία.

7.2 Μελλοντικές ερευνητικές προτάσεις.

Η παγκοσμιοποιημένη κοινωνία στην οποία ζούμε την τελευταία εικοσαετία, βιώνει διάφορες οικονομικές κρίσεις που γίνονται ιδιαίτερα εμφανής, δια μέσου του επαναπροσδιορισμού της έννοιας της ευημερίας. Ο ορισμός αυτής που παρουσιάστηκε στο πρώτο κεφάλαιο, αποτελεί μια ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα προσπάθεια ως προς την καλύτερη κατανόηση της έννοιας και της οποίας η μελλοντική διερεύνηση και η συζήτηση πρόκειται να οδηγήσει σε ακόμα περισσότερα στοιχεία, για την κατανόηση του εν λόγω φαινομένου. Ωστόσο για την ορθή μέτρηση της διαμέσου νέων τεχνικών, θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση η κοινή αποδοχή, ως προς την ερμηνεία της γεγονός που καθιστά την έννοια αυτή καθαυτή ένα μεμονωμένο αντικείμενο ερευνητικής δράσης. Λαμβάνοντας, ωστόσο το παρόν ερευνητικό υπόβαθρο γύρω από τον τρόπο μέτρησης της ευημερίας, κρίνονται κατάλληλες οι ακόλουθες προτάσεις προς μελλοντική έρευνα:

- Οι νέοι δείκτες ευημερίας, που πρόκειται να δημιουργηθούν, να στηρίζονται κυριότερο σε αντικειμενικά κριτήρια τα οποία φέρουν κοινής αποδοχής.
- Η χρήση του νέου δείκτη, οφείλει να φέρει ως μέτρο σύγκρισης μεταξύ των διαφορετικών κρατών, ούτως ώστε να είναι εφικτή η ανάδειξη των γεωγραφικών ανισοτήτων των περιοχών της ίδιας χώρας.
- Η χρήση του ΑΕΠ, ως δείκτη, οφείλει να ενισχυθεί προκειμένου να δύναται να χρησιμοποιηθεί ως μέτρο έκφρασης, μιας μεμονωμένης οικονομικής κατάστασης.

Βιβλιογραφία.

- Abel, A. and Bernanke, B. (2001). *Macroeconomics*. 4th Edition, Addison Wesley Longman, pp. 66.
- Alatartseva, E. and Barysheva, G. (2015). “Well-being: subjective and objective aspects”. International Conference on Research Paradigms Transformation in Social Sciences 2014, Tomsk Polytechnic University.
- Alexandrova, A. (2007). “Doing Well In The Circumstances”. *The Journal of Moral Philosophy*.
- Arnold, K. (2015). *Measuring the Economy: A Primer on GDP and the National Income and Product Accounts*. Bureau of Economic Analysis (BEA), U. S. Department of Commerce.
- Bergh, J. (2009). “The GDP paradox”. *Journal of Economic Psychology*, 30:2, pp. 117- 135.
- Betsey, S. and Wolfers, J. (2008). “Economic Growth and Subjective Well-Being: Reassessing the Easterlin Paradox”. *Brookings Papers on Economic Activity*, pp. 1–87.
- Bleys, B. (2011). *Beyond GDP: Classifying Alternative Measures for Progress*. *Social Indicators Research*, 109:3, pp. 355-376.
- Booyesen, F. (2002). “An Overview and Evaluation of Composite Indices of Development”. *Social Indicators Research*, 59, pp. 115-151.
- Clark, A., Frijters, P. and Shields, M. (2007). “Relative Income, Happiness and Utility: An Explanation for the Easterlin Paradox and Other Puzzles”. *Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit, Bonn, Discussion Paper No 2840*
- Cobb, C., Halstead, T. and Rowe, J. (1995). “If the GDP is up, why is America down?”. *The Atlantic Monthly*, 276, pp. 59–78.
- Constanza, R., d’ Arge, R., de Groot, R., Farber, S., Grasso, M., Hannon, B., Limburg, K., Naeem, S., O’Neill, R., Paruelo, J., Raskin, R., Sutton, P. and Van den Belt, M. (1997). “The Value of the World’s Ecosystem Services and Natural Capital”. *Nature*, (387).
- Costanza, R., Erickson, J., Fligger, K., Adams, A., Adams, C., Altschuler, B., Balter, S., Fisher, B., Hike, J., Kelly, J., Kerr, T., McCauley, M., Montone, K., Rauch, M., Schmiedeskamp, K., Saxton, D., Sparacino, L., Tusinski, W. and Williams, L. (2004). “Estimates of the Genuine Progress Indicator (GPI) for Vermont, Chittenden County and Burlington, from 1950 to 2000”. *Ecological Economics*, 51 (1-2), pp. 139–155.
- Costanza, R., Hart, M., Posner, S. and Talberth, J. (2009). “Beyond GDP: The Need for New Measures of Progress”. *The Pardee Papers, No 4, Boston University*.

- Dodge, R., Daly, A., Huyton, J., and Sanders, L. (2012). "The challenge of defining wellbeing". *International Journal of Wellbeing*, 2(3), 222-235
- Easterlin, R. (1974). "Does Economic Growth Improve the Human Lot? Some Empirical Evidence". *Essays in Honor of Moses Abramovitz*. University of Pennsylvania, pp. 89-125.
- Ekins, P., Simons, S., Deutsch, L., Folke, C., De Groot, R. (2003). "A framework for the practical application of the 51 concepts of critical natural capital and strong sustainability". *Ecological Economics*, 44 (2-3), pp. 165-185.
- Fleurbaey, M. and Blanchet, D. (2013). *Beyond GDP: Measuring Welfare and Assessing Sustainability*. Oxford University Press.
- Freudenberg, M. (2003). "Composite Indicators of Country Performance: A Critical Assessment". OECD Science, Technology and Industry Working Papers, OECD Publishing.
- Gallup - Healthways Well-Being Index (2014). "STATE OF GLOBAL WELL-BEING: Results of the Gallup - Healthways global well-being index".
- Goossens, Y. (2007). "Alternative progress indicators to Gross Domestic Product (GDP) as a means towards sustainable development". European Parliament, Policy Department, Economic and Scientific Policy.
- Haybron, D. (2008). *The pursuit of unhappiness: The elusive psychology of well-being*. Oxford University Press.
- Huppert, F. A., Marks, N., Clark, A., Siegrist, J., Stutzer, A., Vitterso, J., Wahrendorf, M. (2009). "Measuring well-being across Europe: Description of the ESS Well-being Module and preliminary findings". *Social Indicators Research*, 91, pp. 301–315.
- Jackson, N. (2013). "Chapter A4. Exploring Subjective Wellbeing and it's Relationships to Lifewide Education, Learning and Personal Development".
- Kraut, R. (2007). *What is good and Why: The ethics of well-being*. Cambridge, Harvard University Press.
- Max-Neef, M. (1995). "Economic growth and quality of life: a threshold hypothesis". *Ecological Economics*, 15(2), pp. 115-118.
- Nicholson, W. and Snyder, S. (2008). *Microeconomic Theory: Basic Principles and Extensions*. 10th Edition, homson South-Western.
- OECD. (2008). *Handbook on Constructing Composite Indicators, Methodology and User Guide*.
- Ryan, R. and Deci, E. (2001). "On happiness and human potential: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being". *Annual Review of Psychology*, 52, pp. 141–166.

- Ryff, C. D. (1995). "Psychological Well-Being in Adult Life". *Current Directions in Psychological Science*, 4, pp. 99–104.
- Salzman, J. (2003), "Methodological Choices Encountered in the Construction of Composite Indices of Economic and Social Well-Being". Center for the Study of Living Standards.
- Stiglitz, J. (2005). "The Ethical Economist – A review of *The Moral Consequences of Economic Growth*, by B. M. Friedman". *Foreign Affairs*.
- Sumner, L. W. (1996). *Welfare, Happiness and Ethics*. New York, Oxford University Press.
- Talberth, J., Cobb, S. and Slattery, N. (2007). "The Genuine Progress Indicator 2006: A Tool for Sustainable Development". Oakland, Redefining Progress.
- Thomas, J. and Evans, J. (2010). "There's more to life than GDP but how can we measure it?". *Economic and Labour Market Review*, 4(9).
- Van den Bergh, J. (2007). "Abolishing GDP". Tinbergen Institute Discussion Paper.
- Van den Bergh, J. and Antal, M. (2014), "Evaluating Alternatives to GDP as Measures of Social Welfare/Progress", WWWforEurope Project, Working Paper No 56